

Møteinnkalling

Utvalg:	Rondane-Dovre nasjonalparkstyre
Møtested:	Hygga Fjellkro, Ljøsheim
Dato:	15.05.2026
Tidspunkt:	10:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

I tillegg til saklista vil det bli gitt en orientering om reglene for motorferdsel i de ulike verneområdene.

Til styresak 26/2026 knyttes følgende plandokumenter Forvaltningsplan på nett:

Høringsutkast - forvaltningsplaner	Lenke
Rondane nasjonalpark	https://fpmv.naturbase.no/Plan/View?naturvernId=VV00001873 RP
Dovre nasjonalpark	https://fpmv.naturbase.no/Plan/View?naturvernId=VV00002230 RP
Grimsdalen landskapsvernområ de	https://fpmv.naturbase.no/Plan/View?naturvernId=VV00002233 RP
Frydalen landskapsvernområ de	https://fpmv.naturbase.no/Plan/View?naturvernId=VV00002229 RP
Dørålen landskapsvernområ de	https://fpmv.naturbase.no/Plan/View?naturvernId=VV00002234 RP
Vesle Hjerkin landskapsvernområ de	https://fpmv.naturbase.no/Plan/View?naturvernId=VV00002232 RP
Veslehjerkinntjønni n naturreservat	https://fpmv.naturbase.no/Plan/View?naturvernId=VV00000493
Kattuglehøi naturreservat	https://fpmv.naturbase.no/Plan/View?naturvernId=VV00000378
Grimsdalsmyrene naturreservat	https://fpmv.naturbase.no/Plan/View?naturvernId=VV00000879
Mesætemyre naturreservat	https://fpmv.naturbase.no/Plan/View?naturvernId=VV00002231
Myldingi naturreservat	https://fpmv.naturbase.no/Plan/View?naturvernId=VV00001880
Flakkstjønn naturreservat	https://fpmv.naturbase.no/Plan/View?naturvernId=VV00000794
Hovdsjømyrene naturreservat	https://fpmv.naturbase.no/Plan/View?naturvernId=VV00002583
Hemmaldalen naturreservat	https://fpmv.naturbase.no/Plan/View?naturvernId=VV00002440 RP

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 20/2026	Godkjenning av innkalling og valg av medlem til å skrive under protokoll		
ST 21/2026	Sak - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - 2024 - 2027 - konstituering - valg av nytt medlem til AU		2024/2786
ST 22/2026	Saksfremlegg - Hemmeldalen NR - Nytt informasjonspunkt - Stalsberg tjernet		2024/4421
ST 23/2026	Sak - Frydalen LVO - Nord-Fron 331/15 - Frylia 16 - byggetiltak - 2026 - riving av eksisterende tilbygg og oppføring av nytt - Iver Jakop Eide		2026/2525
ST 24/2026	Sak - Rondane NP - Sør-Fron - Atnasjøen - Buvollen - byggetiltak - renovering av smie - Fron- Atnedal bygdealmening		2026/2533
ST 25/2026	Sak - Klage - Rondane NP - bruk av drone - 2026 - TV-produksjon - Monsen og Nasjonalparkene - NRK		2026/3931
ST 26/2026	Sak - Forslag til forvaltningsplaner for Rondane og Dovre nasjonalparker med tilliggende verneområder og Hemmeldalen naturreservat - 2026 - høring - 3. gangs behandling		2020/12316
ST 27/2026	Sak - Høring - arbeidsgiveransvar - utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre		2024/13629
ST 28/2026	Sak - Rondane og Dovre nasjonalparker med tilliggende landskapsvernområder og naturreservat - årsrapport 2025		2026/1237
ST 29/2026	Delegerte vedtak		
DS 32/2026	Delegert sak - Rondane NP - Frydalen LVO - dispensasjon - motorferdsel - 2026 - 2029 - snødekt mark - transport av ved og gass til buer i Vulufjell - Rundhøbu - Vuludalsbua - Frøningsbua - Østkjølen grunneigarlag		2026/3223
DS 33/2026	Delegert sak - Rondane NP - motorferdsel - snødekt mark - 2026 - befaring kvisting Rondvassbu - Dørålseter, løype nr 9 og 10		2025/13371
DS 34/2026	Delegert sak - Hemmeldalen NR - motorferdsel - 2026 - 2029 - elgtrekk - uttransport av felt elg og hjort - Kiær Mykleby		2026/3308
DS 35/2026	Delegert sak - Hemmeldalen NR - snødekt mark - frakt av skilt - Løypeutvalget i Åmot		2026/3385
DS 36/2026	Søknad - Dovre NP - Folldal 230/1/232 - Veslkollen - motorferdsel - 2026 - snøskuter - vedlikehold av mosebu - Marte Dalløkken Dunderud		2026/3260

DS 37/2026	Delegert sak - Dovre NP - Folldal 230/1/232 - Veslkollen - motorferdsel - 2026 - snøskuter - vedlikehold av mosebu - Marte Dalløkken Dundrud	2026/3260
DS 38/2026	Delegert sak - Dovre NP - Folldal - Magnehuset - motorferdsel - 2026 - snøskuter - vedlikehold av bu - Per Magne Ståland	2026/3391
DS 39/2026	Delegert sak - Rondane NP - Dovre NP - kunnskapsgrunnlag - 2026 - Normann-prosjektet - Nord-Fron kommune	2026/3414
DS 40/2026	Delegert sak - dispensasjon - Rondane NP - Grimsdalen LVO - snødekt mark - 2026 - frakt av båt - Eftansåe - Bottjønne - Vemund Kroken	2025/4326
DS 41/2026	Delegert sak - Rondane NP - snødekt mark - frakt av undervisningspersonale i samband med stengt E6 - Den norske fjellskolen Rondeheim	2026/3730
DS 42/2026	Delegert sak - avslag - Rondane NP - bruk av drone - 2026 - TV-produksjon - Monsen og Nasjonalparkene - NRK	2026/3931
DS 43/2026	Delegert sak - ekstratur 2026 - Hemmeldalen NR - snødekt mark - Birken AS	2022/5423
DS 44/2026	Delegert sak - Rondane NP - Frydalen LVO - Sel - Veslelegerbua - motorferdsel - 2026 - 2029 - snøskuter - Mysusetter og Kampen beitelag	2026/4443
DS 45/2026	Delegert sak - Frydalen LVO - Nord-Fron 331/71 - Frylia 44 - motorferdsel - 2026 - traktor og henger - utbedring av tak og grunnmur - Tony Heyerdahl	2026/4086
DS 46/2026	Delegert vedtak - Grimsdalen LVO - Folldal - Grimsdalsgruva - motorferdsel - 2026 - bil - restaurering - Ungdomslaget Fjell	2026/4444
DS 47/2026	Delegert sak - Frydalen LVO - Nord-Fron - Frylia - motorferdsel - 2026 - traktor med henger - transport av jervbås - Kenneth Hvattum	2026/3413
DS 48/2026	Delegert sak - Rondane NP - Frydalen LVO - Sør-Fron - Hansbu - motorferdsel - 2026 - snøskuter - Rønnaug Alice Morken	2026/4611
DS 49/2026	Delegert sak - dispensasjon - Hemmeldalen NR - Åmot - Øvre Hemmeldalen - 2026 - forlengelse av kløpper - Erik Hartz	2026/4833
DS 50/2026	Delegert sak - Hemmeldalen NR - Åmot - Jøssingbu - motorferdsel - 2027 - 2030 - snøskuter - Jan Smith	2026/5135
DS 51/2026	Delegert sak - Hemmeldalen NR - Åmot - Nedre Hemmeldalen - Nordvi seter - motorferdsel - 2027 - snøskuter - Hans Næss Olstad	2026/5190
ST 30/2026	Referatsaker	
RS	Henvendelse - forvaltningsplan for Rondane og Dovre nasjonalparker med tilliggende verneområder og Hemmeldalen naturreservat	2020/12316
RS	Årsmelding 2025 - Villreinnemnda for Rondane og Sølnekletten	2026/3334

RS	Svar - spørsmål om dekking av reiseutgifter - åpent møte Otta 11.03.26	2025/12510
RS	Svar - Videreformidling av melding gjeldende telting ved Rukinsetra + åpent folkemøte	2026/3343
RS	Oppnevning av representanter - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - valg og konstituering - 2024 - 2027	2024/2786
RS	Kopi - Høring av verneprosess for område ved Spranget i Rondane – Frydalen landskapsvernområde	2025/14322
RS	Foreløpig rapport - Dovre NP - Veslehjerkinntjønnin NR - motorferdsel - snødekt mark opprydding rundt fiskebu - Dovre - 87/1/228 - Espen Hatlevoll	2026/2893
RS	Rapport - Dovre NP - Veslehjerkinntjønnin NR - motorferdsel - snødekt mark opprydding rundt fiskebu - Dovre - 87/1/228 - Espen Hatlevoll	2026/2893
RS	Dørålen LVO - tilslutning til tiltak - tavlestativ ved Dørålsvegen, Dørålseter	2020/5129
RS	Oppfølging av tiltaksplan for villrein i Rondane - Grimsdalen LVO - oppsummering av møte - 17.03.26	2026/3426
RS	Grimsdalen LVO - godkjenning av plan for tiltak Haverdalsvegen – Grimsdalsvegen – 2026	2026/3426
RS	Tilbakemelding - ikke søknadspliktig - Frydalen LVO - Sel - Mysusæter - bruk av drone - 2026 - fotodokumentasjon - kulturmiljøer - Innlandet fylkeskommune	2026/4372
RS	Hemmeldalen NR - opplysning - materialpakke ved kjørespor til Øvre Hemmeldalen	2026/4534
RS	Statsforvalters rolle og oppgaver - oppfølging - tiltaksplaner etter kvalitetsnormen for villrein - Knutshø - Snøhetta - Rondane villreinområder	2025/2968
RS	Oppfølging møte om jakt og felling i verneområder	2025/12010
RS	Hemmeldalen NR - oppsummering av møte - Birken AS - 27.04.26	2026/4428
RS	Orientering om tilrådning - Frydalen LVO - verneplanprosess - endring av verneform - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	2025/14322
RS	Tiltaksplan for villrein i Rondane - Grimsdalen LVO - Tour de Dovre - oppsummering av møte - 24.04.26	2026/3426
RS	Forespørsel om leveranse - flygeblad med kart og info for utdeling til syklister Tour de Dovre - Trollbinde AS	2026/3426
RS	Grimsdalen LVO - Svar fra Miljødirektoratet midler til skjøtselsplan - 2026	2025/11700
ST 31/2026	Eventuelt	

**ST 20/2026 Godkjenning av innkalling og valg av medlem til å skrive under
protokoll**

Arkivsaksnummer: 2024/2786-8

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 06.05.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	21/2026	15.05.2026

Sak - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - 2024 -2027 - konstituering - valg av nytt medlem til AU

Innstilling fra forvalter

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har med hjemmel i vedtektene pkt. 2 og 6.9 gjort følgende valg til nytt medlem i AU:

Medlem

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Brev fra Miljødirektoratet, datert 05.03.26.

Saksopplysninger

Thomas Hisdal Eriksen, styremedlem for Ringsaker har gått bort.

Miljødirektoratet har i brev datert 05.03.26 oppnevnt nye medlemmer fra Ringsaker:

«Etter forslag fra kommunen oppnevnes Ingvild Elise Ihle som ny representant til nasjonalparkstyret. Han erstatter avdøde Thomas Hisdal Eriksen for resten av inneværende valgperiode.»

Siden Ingvild Elise Ihle tidligere hadde rollen som fast varamedlem i nasjonalparkstyret har Ringsaker kommune samtidig gjort vedtak på innstilling av ny vararepresentant til RondaneDovre nasjonalparkstyre. Etter forslag fra fylkeskommunen oppnevnes Anders Marstrander som ny vararepresentant til nasjonalparkstyret. Han erstatter med det Ingvild Elise Ihle for resten av inneværende valgperiode.»

Oppdatert oversikt over medlemmer og varamedlemmer i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre:

Kommune	Medlem	Varamedlem
Dovre	Magne Vorkinn	Mette Onsum Berg
Sel	Eldri Siem	Kjetil Eide
Nord-Fron	Anne Marie Olstad	Olav Røssum
Sør-Fron	Ole Tvette Muriteigen	Brit Dalseg
Ringebu	Kristin Teigen	Lars Skjeggestad Kleven
Folldal	Kristin Langtjernet	Jon Olav Ryen
Stor-Elvdal	Even Moen	Linda Otnes Henriksen
Åmot	Ole Gustav Narud	Björg Steine
Ringsaker	Ingvild Elise Ihle	Anders Marstrander
Hamar	Kristian Ulen	Vigdis Stensby
Innlandet FK	Johannes Christian Wahl Gran	Aud Gunnhild Hove

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77. I brev av 6. juni 2013 fra Miljøverndepartementet ble forvaltningsmyndigheten for Hemmeldalen naturreservat også delegert til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Naturmangfoldloven

§ 62

(...)

Kongen kan bestemme at et særskilt oppnevnt organ er forvaltningsmyndighet for et område vernet med hjemmel i kapittel V.

Miljødirektoratet er klageinstans for vedtak truffet av kommunen etter denne loven, med mindre annet er bestemt. Statsforvalteren har klagerett over vedtak truffet av kommunen etter delegasjon, og over vedtak som et organ som er særskilt oppnevnt etter annet ledd tredje punktum har fattet på grunnlag av delegert myndighet.

Vedtakter for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, 2024

(...)

2. Oppnevning og sammensetning av nasjonalpark- og verneområdestyret

Nasjonalpark-/verneområdestyret oppnevnes av Miljødirektoratet etter innstilling fra berørte kommuner, fylkesting og Sameting.

Oppnevningsperioden for medlemmene i styret følger valgperioden for henholdsvis kommunestyrene, fylkestingene og Sametinget. Sammensetningen av nasjonalpark-/verneområdestyret skal følge kravene til kjønnsfordeling i likestillingsloven § 28.

Hver kommune skal være representert med ett medlem og innstiller en kvinne og en mann blant kommunestyrets medlemmer. Hver fylkeskommune skal være representert med ett medlem fra fylkestinget/fylkesrådet, og innstiller en kvinne og en mann blant fylkestingets/fylkesrådets medlemmer.

Medlemmene skal ha personlige varamedlemmer som møter når det faste medlemmet har forfall.

Nasjonalpark-/verneområdestyret velger selv sin leder og nestleder.

(...)

5. Om møtene i nasjonalpark-/verneområdestyret

(...)

For at nasjonalpark-/verneområdestyret skal være beslutningsdyktig må minimum halvparten av representantene være til stede. Vedtak fattes ved flertallsbeslutninger. Ved stemmelikhet har lederen dobbeltstemme.

(...)

6.9 Opprettelse av et arbeidsutvalg

Nasjonalpark-/verneområdestyret kan nedsette et arbeidsutvalg bestående av medlemmer fra nasjonalpark-/verneområdestyret.

Nasjonalpark-/verneområdestyret kan gi arbeidsutvalget myndighet til å treffe vedtak etter naturmangfoldloven og verneforskriftene i enkeltsaker som ikke er av stor betydning for verneverdiene. Arbeidsutvalgets vedtak skal treffes innenfor rammen av prinsipper fastsatt av styret for de ulike saksområdene i forvaltningsplan eller andre retningslinjer og i samsvar med naturmangfoldloven og verneforskriften.

Vurdering

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har 14.03.24 gjort følgende valg til:

Leder: Ole Tvette Muriteigen

Nestleder: Anne Marie Olstad

Arbeidsutvalg:

Medlem
Ole Tvette Muriteigen
Anne Marie Olstad
Thomas Hisdal Eriksen
Kristian Ulen
Kristin Langtjernet

Vara
1. Eldri Siem
2. Even Moen

Det må velges nytt medlem til AU etter Thomas Hisdal Eriksen.
Saken gjelder personvalg, og legges derfor fram uten innstilling.

Arkivsaksnummer: 2024/4421-79

Saksbehandler: Ingvild Skarsaune

Dato: 29.04.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	22/2026	15.05.2026

Saksframlegg - Hemmeldalen NR - Nytt informasjonspunkt - Stalsberg tjernet

Innstilling fra forvalter

Med hjemmel i Naturmangfoldloven § 48 får Rondane-Dovre nasjonalparkstyre dispensasjon fra § 3 punkt 3 for oppsetting av informasjonspunkt ved stikryss ved Stalsberg tjernet innenfor Hemmeldalen naturreservat, se figur 1 i saken.

Vilkår:

- Stolpen forankres i bakken på en måte som minimerer inngrep i vegetasjon og mark, og som er reversibel. Oppsettingen må ikke medføre graving eller masseforflytning ut over det strengt nødvendige.
- Dersom det mot formodning skulle oppdages negative effekter på naturverdiene, må tiltakshaver fjerne plakaten og reparere eventuelle skader på naturmiljøet.

--- slutt på innstilling ---

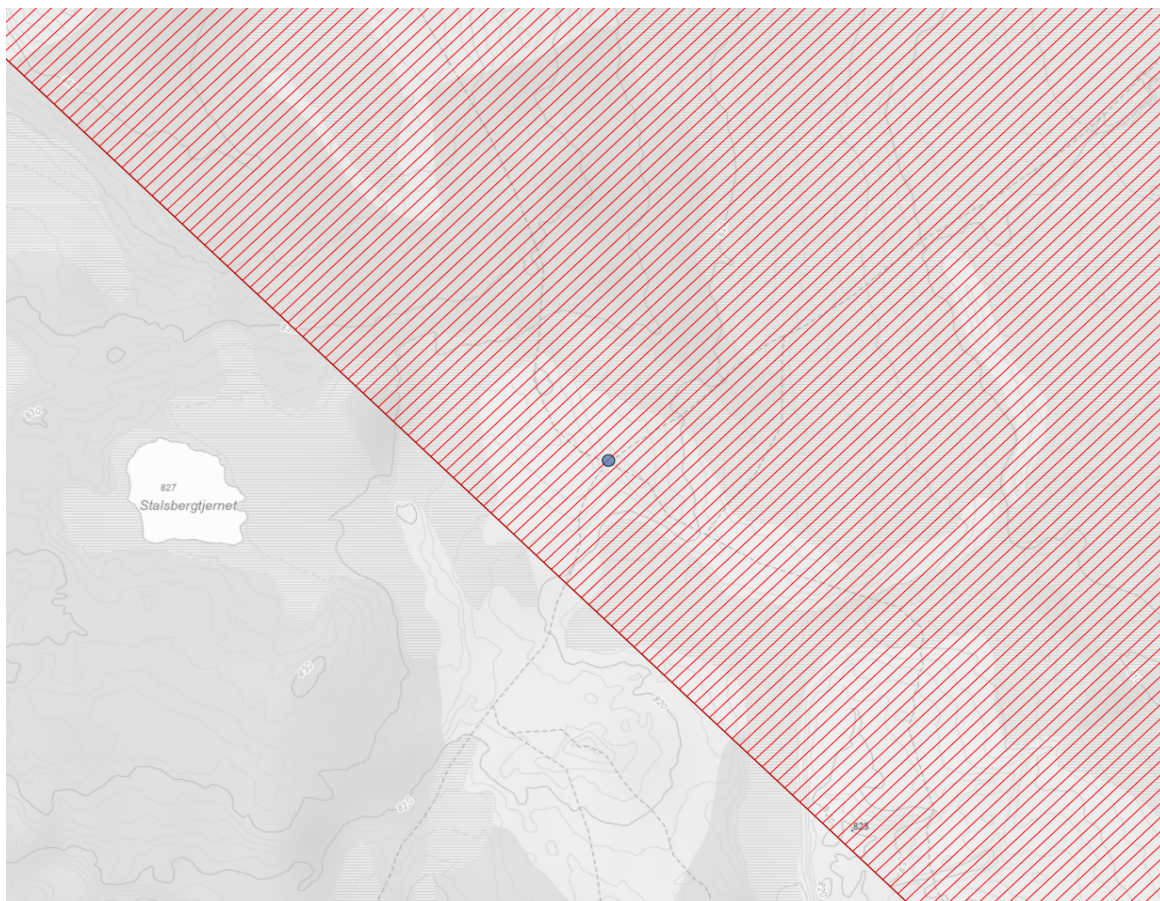
Dokumenter i saken

Oppsummering fra arbeidsmøte avholdt 20.april 2026.

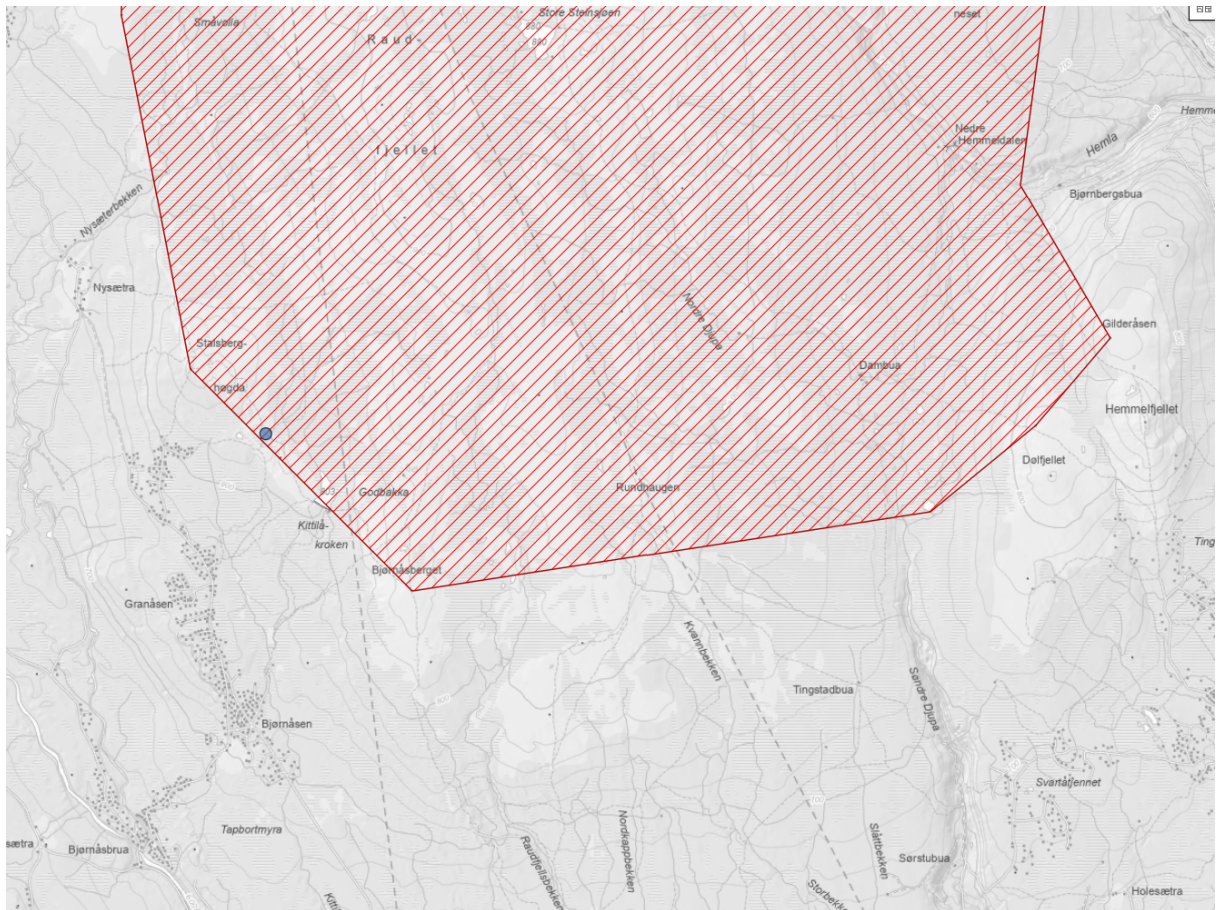
Saksopplysninger

I forbindelse med gjennomføring av informasjonstiltak i besøksstrategien for Hemmeldalen naturreservat ble det gjennomført et arbeidsmøte med representanter fra Hamar kommune, Hamar og Hedemarken turistforening, Statens naturoppsyn og sekretariatet for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre 20.april 2026, oppsummering ligger vedlagt. Agenda for møtet var utarbeiding av informasjonspunkt og plassering av denne på Bringbu. Dette er et av informasjonspunktene som er nevnt i besøksstrategien for Hemmeldalen naturreservat.

På dette møtet ble det fremmet et forslag fra Henriette Bøe Kildahl (SNO) om oppsetting av informasjonspunkt på et punkt innenfor vernegrensa, rett ved Stalsberg tjernet, se figur 1 og 2 under.

Figur 1: Kartutsnitt hentet fra Naturoppdrag, blå prikk indikerer foreslått punkt for informasjonsplakat.

Figur 2: Et litt større kartutsnitt hentet fra Naturoppdrag, blå prikk indikerer foreslått punkt for informasjonsplakat.

Henriette Bøe Kildahl skriver følgende begrunnelse i Naturoppdrag for forslaget:

«Et høyaktuelt punkt for ei infotavle om Hemmeldalen. Dette er i et løypekryss der flere skiløyper møtes, og her kan det være fint med info om relevante restriksjoner for området, spesielt fokus på båndtvang. Et område der rein trekker ned på sen vinteren, så info om hva man skal gjøre hvis man observerer rein kan også være en fordel.»

Det ble bestemt i arbeidsmøtet å gå videre med forslaget.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

I brev av 6. juni 2013 fra Miljøverndepartementet ble forvaltningsmyndigheten for Hemmeldalen naturreservat også delegert til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Verneformål – forskrift

§ 2. Formål

Formålet med fredningen er å ta vare på:

- et stort og tilnærmet urørt naturområde og dets landskapsformer,
- biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser,
- sentrale leveområder for villrein,
- våtmarksområder med et rikt fugleliv,
- et myrlandskap med stor variasjon i myrtyper.

§ 3. Vernebestemmelser

....

3. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet som oppføring eller ombygging av bygninger, anlegg eller andre varige eller midlertidige innretninger, hensetting av campingvogner, brakker o.l., vegbygging, vassdragsregulering, oppdemninger, uttak, oppfylling, lagring av masse, sprenging, boring, drenering, annen form for tørrlegging, flytting eller fjerning av store steiner, blokker eller mineraler, bergverksdrift, framføring av luft- eller jordledninger, nydyrking, bakkeplanering, planting, bygging av bruer eller klopper, oppsetting av skilt, merking av stier eller løyper o.l., henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempningsmidler. Opplistingen er ikke uttømmende.

Forvaltningsplan

s. 29:

4.4 Ferdsel

Mål

- Retten til fri ferdsel i utmark (allemannsretten) gjelder innenfor Hemmeldalen naturreservat.
- All ferdsel skal skje hensynsfullt og varsomt slik at ikke vegetasjon, dyreliv og kulturminner blir ødelagt, skadet eller unødig forstyrret. Sporløs ferdsel og minimal forstyrrelse er nøkkelbegreper i denne sammenhengen.
- Ferdsele skal forsøkes styrt utenom spesielt sårbare områder/forekomster.

Rammer/bestemmelser, utfordringer og vurderinger

Generelt

I motsetning til for eksempel Rondane nasjonalpark lengre nord er friluftsliv ikke nevnt i formålsparagrafen i verneforskriften for Hemmeldalen naturreservat. Dette betyr blant annet at det ikke ligger noe incitament i formålet med opprettelsen av verneområdet for ytterligere tilrettelegging for bruk i friluftslivssammenheng. Bevaring av urørt natur, landskapsformer, naturtyper, økosystemer og arter, spesielt sentrale leveområder for villreinstammen i Rondane sør, er bakgrunnen for opprettelsen av naturreservatet. Bestemmelsene i verneforskriftens § 3 må sees i lys av denne overordnede målsettingen. Retten til fri ferdsel i utmark (allemannsretten) har vært og er en viktig forutsetning for den norske friluftslivstradisjonen. Denne retten er nedfelt i friluftslivloven og gjelder også innenfor områder vernet med hjemmel i naturvernloven/naturmangfoldloven, herunder i Hemmeldalen

naturreservat. Loven stiller krav til alle om hensynsfull adferd på annen manns grunn. Vernebestemmelsene for Hemmeldalen naturreservat er ikke til hinder for hensynsfull og varsom ferdsel til fots eller på ski. Friluftslivsutøvelsen skal bygge på en friluftslivstradisjon som er enkel og lite ressurskrevende med små krav til utstyr og fysisk tilrettelegging.

• Tiltak som kan endre naturmiljøet, herunder oppsetting av skilt og merking av stier og løyper, må ikke iverksettes, jf. verneforskriftens § 3 punkt 3.

Verneforskriften setter forbud mot merking av nye stier og løyper i naturreservatet. Det er heller ikke innarbeidet åpning for denne type tiltak i forskriftens § 4 eller § 5. Dette restriksjonsnivået må sees i lys av verneformålet der friluftsliv ikke er innarbeidet som et verneformål, jf. drøfting foran. Konsekvensen av at formålet med vernet er knyttet opp mot bevaring av landskap, arter, økosystemer, spesielt leveområdene til villreinstammen, er at det vil være en restriktiv holdning til planer og ønsker om å merke nye ferdselstraseer. Tilbudet av turstier, merkede eller umerkede, er for naturreservatet samlet sett imidlertid relativt stort. Mangel på turstier vurderes derfor ikke til å være noen begrensende faktor for allmenhetens friluftslivsutøvelse. En har heller ikke registrert konkrete ønsker eller planer om merking av nye turstier. Forvaltningsmyndigheten er allikevel åpen for å vurdere å tillate begrenset nymerking for å kanalisere ferdsel for å unngå terrengslitasje eller unødig forstyrrelse av dyrelivet.

s.34

Retningslinjer

- Retten til fri ferdsel i utmark (allemannsretten) gjelder innenfor Hemmeldalen naturreservat. All ferdsel skal skje hensynsfullt og varsomt.
- Det vil være en restriktiv holdning til planer om tilretteleggingstiltak for friluftslivet, eksempelvis merking av nye stier og løyper.
- Enkel merking for å kanalisere ferdsel for å unngå unødig terrengslitasje eller forstyrrelser av dyrelivet kan vurderes.
- Organisert ferdsel til fots eller på ski kan gjennomføres uten at det må søkes spesielt om dette, forutsatt at aktivitetene kan gjennomføres uten at naturmiljøet blir skadelidende.
- Det er søknadsplikt for annen organisert ferdsel. Konkrete søknader vil bli vurdert i hvert enkelt tilfelle. I denne vurderingen vil mulige forstyrrelser av dyrelivet og uheldig terrengslitasje bli tillagt vekt.
- Med unntak av traktorslepet til Søkkundsetra er det ikke pekt ut spesielle traseer der sykling kan foregå uhindret. Planer om sykling langs andre traseer må omsøkes.
- Organiserte rideturer krever spesiell tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Det er ikke pekt ut spesielle traseer for slik aktivitet.
- Verneforskriften er ikke til hinder for uorganisert ridning.
- Ordinært vedlikehold av merkede stier, jf. kart, bruer, klopper og skilt kan gjøres uten at det må søkes om tillatelse til dette. Vedlikehold omfatter også den aller nødvendigste rydding av vegetasjon i stitraseene for å sikre en rimelig grad av framkommelighet.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven § 48 stiller svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som «ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig». Begge vilkår må være oppfylt.

Om vilkåra er oppfylt, er det likevel ikke slik at det må gis dispensasjon. Skjønn og instruksjer fra overordnede myndigheter spiller også inn. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, men er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfelle som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Saken må i tillegg til vurdering etter verneforskrift og forvaltningsplan også vurderes etter naturmangfoldlovens § 7 om miljørettslige prinsipper i

§ 8 kunnskapsgrunnlag,

§ 9 føre-var prinsippet,

§ 10 samlet belastning på økosystemet,

§ 11 kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt

§ 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Presedens

I brev fra Miljødirektoratet, datert 02.03.15 heter det bl.a.:

Presedensvurderingen bør være så konkret som mulig. Presedensfaren skal være reell og ikke hypotetisk. En konkret presedensvurdering vil bidra til likebehandling og ivareta hensynet til rimelighet. Dette vil øke forståelsen for verneforvaltningen.

Vurderingen av presedensvirkninger knytter seg for det første til sannsynligheten for at lignende tiltak vil fremmes i fremtiden.

Vurdering

I besøksstrategien for Hemmeldalen er det pekt på følgende prioriterte plasseringer av informasjonsplakater:

Hovedplakat om verneområdet:

- *Stor-Elvdal: Myklebysetra hyttegrend*
- *Åmot: Skramstadsetra (ved Tjennmyrhaugen, og ved enden av Fjellveien) ved enden av Hovdlivegen (nær Bjønnbergsbua)*
- *Ringsaker: Øyungen hytteområde.*

Temaplakater:

- *Åmot: Hovdedalen.*
- *Hamar: Bringbusætra (Rondanestien)*

Kan vurdere flere plasser.

Alle punktene nevnt ovenfor, unntatt punktet på Bringbusætra, ble satt opp i 2025. På møtet 20.april i arbeidsgruppa ble det spilt inn at informasjonspunktet på Bringbu ikke nødvendigvis når turfolk som faktisk beveger seg inn i verneområdet, til det ligger punktet for langt unna vernegrensa. Det ble også påpekt behov for å nå personer som bruker området innenfor vernegrensa i perioder som er spesielt sårbare, blant annet senvinters opp mot kalving.

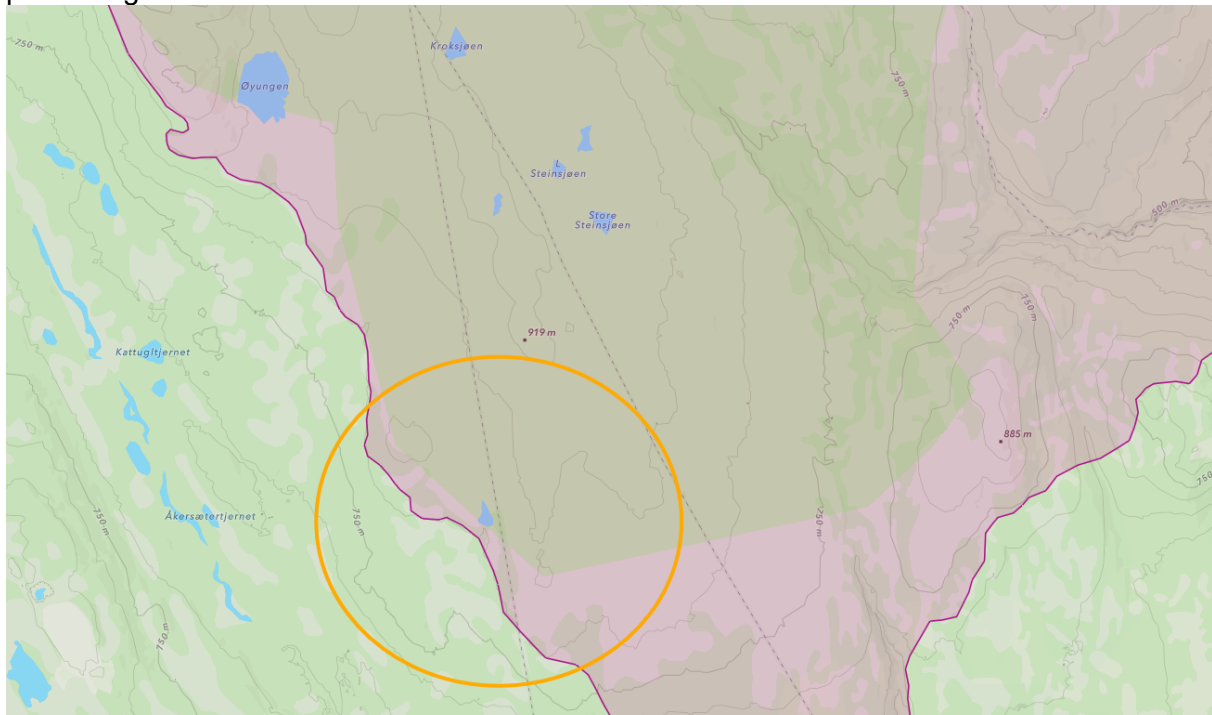
Kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene i dette området er godt. Når det gjelder villrein foreligger:

- NINA Rapport 1013, Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009-2014 og

- NINA Rapport 339 fra 2008 som oppsummerer kunnskapsstatus og leveområde, samt tilhørende kart utarbeidet i forbindelse med arbeid med regional plan for villreinen i Rondane og Sølknletten.
- NINA Rapport 551 utreder konflikten mellom villrein og menneskelig ferdsel i området
- NINA Rapport 2126 Klassifisering av de ti nasjonale villreinområdene etter kvalitetsnorm for villrein. Første klassifisering – 2022.

(jf. naturmangfoldloven § 8).

Kartutsnitt i figur 3 under viser grenser for kalvings- og oppvekstområde ved tiltent plassering.

Figur 3: Kartutsnitt som viser kalvings- og oppvekstområder, gul ring viser området hvor plakat er tent plassert ([delnormtrondane | Villrein](#)).

I § 3 punkt 3 i verneforskriften står det at det ikke må iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som for eksempel oppsetting av skilt. Verneforskriften har ikke unntaksbestemmelser som åpner for at det kan gis tillatelse til tiltaket, og det må derfor behandles etter naturmangfoldloven § 48. Det følger av forarbeidene til naturmangfoldloven at denne bestemmelsen ikke kan brukes for å utvide den rammen som er gitt i vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. For at en dispensasjon skal kunne gis må vilkårene i bestemmelsen være oppfylt.

Vilkår for dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48

Vilkårene for å gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 første ledd, første alternativ er at tiltaket:

- 1) ikke strider mot verneformålet og
- 2) ikke har nevneverdig påvirkning på verneverdiene.

Begge vilkår må være oppfylt.

Verneformålet for Hemmeldalen naturreservat er å ta vare på et tilnærmet urørt naturområde, biologisk mangfold og sentrale leveområder for villrein, jf. verneforskriften § 2. Nasjonalparkforvalter vurderer at oppsetting av en informasjonsplakat ved stikrysset ved Stalsbergjtjørnet ikke strider mot dette verneformålet. Formålet med plakaten er å informere brukere om verneverdiene i området og gi konkrete ferdsels råd for å redusere unnødig

forstyrrelse av villreinen. På denne måten vil tiltaket indirekte bidra positivt til ivaretagelsen av de verneverdiene som er listet i formålsparagrafen. Plakaten er av beskjeden størrelse og plasseres ved et eksisterende stikryss uten terrenginngrep av betydning. Påvirkningen på verneverdiene vurderes som ikke nevneverdig. Begge vilkår i § 48 anses dermed som oppfylt.

§ 8 Kunnskapsgrunnlag

Kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene i Hemmeldalen naturreservat er godt. Det foreligger flere NINA-rapporter som dokumenterer villreinens arealbruk, trekk og tålegrenser for menneskelig ferdsel i området (NINA Rapport 1013, 339, 551 og 2126). Kartutsnitt fra kvalitetsnormarbeidet (figur 3) viser at det tiltenkte plasseringsstedet ligger innenfor eller i nærheten av kalvings- og oppvekstområdet for Rondane sør. Dette kunnskapsgrunnlaget er lagt til grunn for vurderingen, og underbygger både behovet for informasjonstiltak og at slike tiltak må utformes med varsomhet overfor villreinen, jf. naturmangfoldloven § 8.

§ 9 Førre-var-prinsippet

Etter naturmangfoldloven § 9 skal førre-var-prinsippet legges til grunn når det er usikkerhet om virkningene av et tiltak. De mulige negative virkningene av selve oppsettingen er små og godt kjent. Plakaten representerer ingen ny merking av sti eller opparbeidelse av dette, og medfører ikke økt ferdsel i seg selv. Førre-var-prinsippet er i denne sammenhengen snarere et argument for tiltaket enn mot. Gitt at effektene av forstyrrende ferdsel på villrein er godt dokumentert, tilsier førre-var at tilgjengelig informasjon bør nå frem til flest mulig. Plasseringen innenfor vernegrensa, ved et stikryss der brukerne faktisk befinner seg, gir best mulighet for dette.

§ 10 Samlet belastning på økosystemet

Etter naturmangfoldloven § 10 skal påvirkning på et økosystem vurderes ut fra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli utsatt for. Det er allerede satt opp informasjonsplakater ved flere punkter utenfor vernegrensa som del av besøksstrategien. Tiltaket tilfører ett enkelt punkt innenfor grensa og gjør ikke noe vesentlig bidrag til den samlede belastningen på naturmiljøet. Tvert imot vurderer nasjonalparkforvalter at en vellykket informasjonsplakat på dette stedet, særlig med tanke på sårbare perioder som senvinteren nær kalving, kan bidra til å redusere den samlede belastningen ved at brukerne gjør mer bevisste ferdselsvalg.

§ 11 Kostnader ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Etter naturmangfoldloven § 11 skal tiltakshaver bære kostnadene ved eventuelle negative miljøvirkninger. Tiltaket vurderes ikke å medføre miljøforringelse.

§ 12 Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Etter naturmangfoldloven § 12 skal tiltakshaver velge metoder og teknikker som begrenser belastningen på naturmiljøet. Stolpen forankres i bakken på en måte som minimerer inngrep i vegetasjon og mark, og som er reversibel. Oppsettingen må ikke medføre graving eller masseforflytning ut over det strengt nødvendige.

Samlet vurdering

Nasjonalparkforvalter vurderer at tiltaket ikke strider mot verneformålet og ikke har nevneverdig påvirkning på verneverdiene, jf. naturmangfoldloven § 48. Vurderingen etter de miljørettslige prinsippene i §§ 8–12 støtter denne konklusjonen: kunnskapsgrunnlaget er godt, førre-var-prinsippet taler for tiltaket, den samlede belastningen på økosystemet øker ikke nevneverdig, og tiltaket kan gjennomføres med miljøforsvarlige metoder. Plasseringen ved et eksisterende stikryss gir god mulighet for å nå brukere som faktisk befinner seg inne i verneområdet.

Arkivsaksnummer: 2026/2525-5

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 06.05.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	23/2026	15.05.2026

Sak - Frydalen LVO - Nord-Fron 331/15 - Frylia 16 - byggetiltak - 2026 - riving av eksisterende tilbygg og oppføring av nytt - Iver Jakop Eide

Innstilling fra forvalter

Med hjemmel i verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde § 3, pkt. 1.3 d) får Iver Jakop Eide tillatelse til ombygging av seterhus på Frylisetra, gnr. 331 bnr. 15, Frylia 16.

Vilkår:

1. Eksisterende tilbygg kan rives, jf. vedlegg D1.
2. Nytt tilbygg kan føres opp med ytre mål som vist i vedlegg E1:
 - a. 5,35 m x 3 m, BYA lik 16,05 m².
 - b. Mønehøgde og gesimshøgde skal være som eksisterende seterhus.
3. Det kan bygges ny fundamentering for nybygget.
4. Taktekking kan endres frå torvtak til tretak.
5. Vinduer:
 - a. Langsiden på seterhus: 169 cm bredde og 109 cm høyde.
 - b. Ellers skal alle vinduer i gammel del være som i dag, i samme stil med smårutete hyttevindu som vist på vedlegg E1.
 - c. Det bør det vurderes om eldre vinduer med antikvarisk verdi kan beholdes, eventuelt supplert med varevinduer.
6. Rivningsmaterialer og annet avfall fra byggeprosessen skal fraktes ut av landskapsvernområdet, til godkjent mottak.
7. Tillatelsen er tidsbegrenset, slik at tiltaket må være igangsatt innen 1. juni 2029.
8. Rondane-Dovre nasjonalparkstyre skal ha tilsendt en enkel sluttrapport med bilder når tiltaket er utført. Rapporten sendes på e-post til sfinpost@statsforvalteren.no, og merkes arkivsak 26/2525.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

- Søknad fra Iver Jakop Eide, skjema, kart og tegninger, datert 12.01.26.
- Oversendingsbrev fra Nord-Fron kommune, datert 17.02.26.
- Brev, oversendt til uttalelse, fra Rondane-Dovre nasjonalparkstyre til Innlandet fylkeskommune og Villreinnemnda for Rondane og Sølnekletten, datert 19.02.26.
- Uttalelse fra Villreinnemnda for Rondane og Sølnekletten, datert 26.03.26.
- Uttalelse fra Innlandet fylkeskommune, datert 07.04.26.

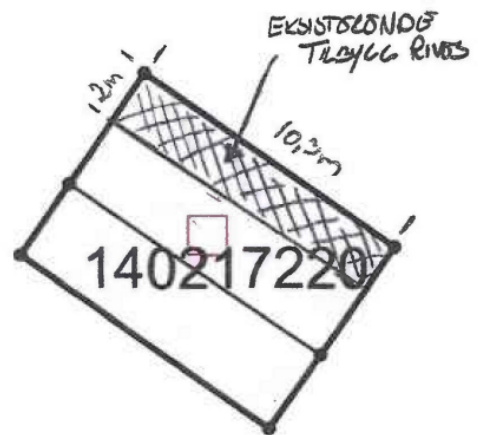
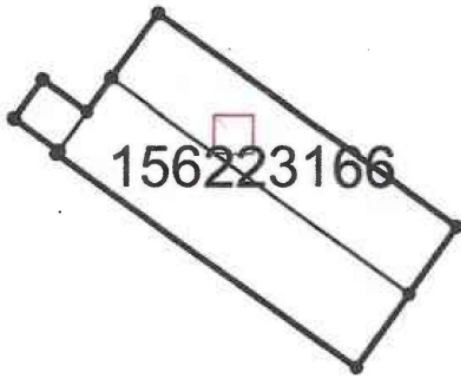
Saksopplysninger

Nord-Fron kommune har i brev, datert 17.02.26, sendt over søknadskjema m.m. fra Iver Jakob Eide, datert 12.01.26, med søknad om byggetiltak i Frydalen landskapsvernområde:

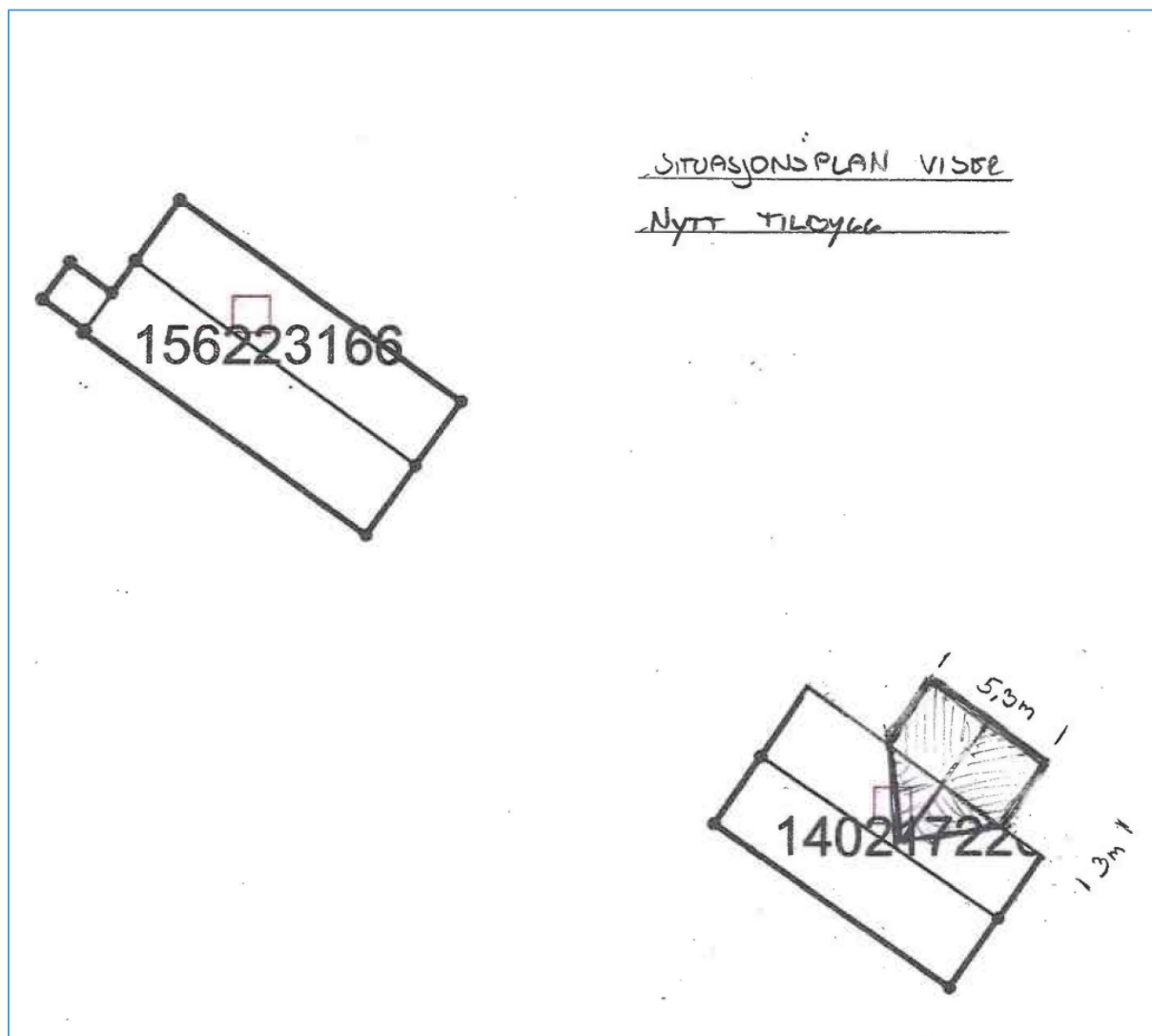
- Gjelder gnr. 331 bnr. 15 i Nord-Fron kommune, adresse Frylia 16, 2642 KVAM.
- Tilbygg- < 50 m²
- Riving av tiltak som nevnt i SAK 10 § 3-1
- BYA nytt: 138,50 m² – Sum BYA: 138,5 m²
- Tomteareal: 1048 daa.
 - Eksisterende bebyggelse på gammel setereieendom består av gammelt laftet fjøs/utedo ca. 69,4 m² BYA og 61,9 m² BRA og et sel/hytte i laft med tilbygg i bindingsverk 73,8 m² BYA og 67,5 m² BRA.
 - Eksisterende tilbygg i bindingsverk som skal rives er 20,5 m² BYA og 18,7 m² BRA.
 - Nytt tilbygg blir 6,9 m² BYA og 3,8 m² BRA. Det vil si at nytt tilbygg blir mindre enn eksisterende, 4,3 m² BYA og 4,9 m² BRA.
 - Viser til vedlegg Q1 formerinformasjon om tiltak i forhold til Frydalen landskapsvernområde. og dens bestemmelser i forhold til tiltak.
- Er det strømførende linje/kabel eller nettstasjon/transformator i, over eller i nærheten av tiltaket? Nei.
- Kan vann og avløpsledning være i konflikt med tiltaket? Nei.
- Avstand
 - Minste avstand til nabogrense: 220 m.
 - Minste avstand til annen bygning: 17,5 m.
 - Minste avstand til midten av vei: ca. 795 m.
- Flom
 - Skal byggverket plasseres i flomutsatt område? Nei.
- Skred
 - Skal byggverket plasseres i skredutsatt område? Nei.
- Andre natur- og miljøforhold
 - Foreligger det vesentlig ulempe som følge av natur- og miljøforhold? Ja.
 - Dersom ja, beskriv kompensierende tiltak i vedlegg.
- Adkomst
 - Gir tiltaket ny/endret adkomst? Nei.
- Avløp
 - Skal det installeres vannklosett? Nei.
- Vedlegg
 - Kvittering for nabovarsel, C 1 – 2.
 - Situasjonsplan, D 1 – 2.
 - Tegninger plan, snitt, fasade E 1 -1.
 - Redegjørelse/kart, F1.
 - Andre vedlegg, Q 1 -1.

Vedlegg D1

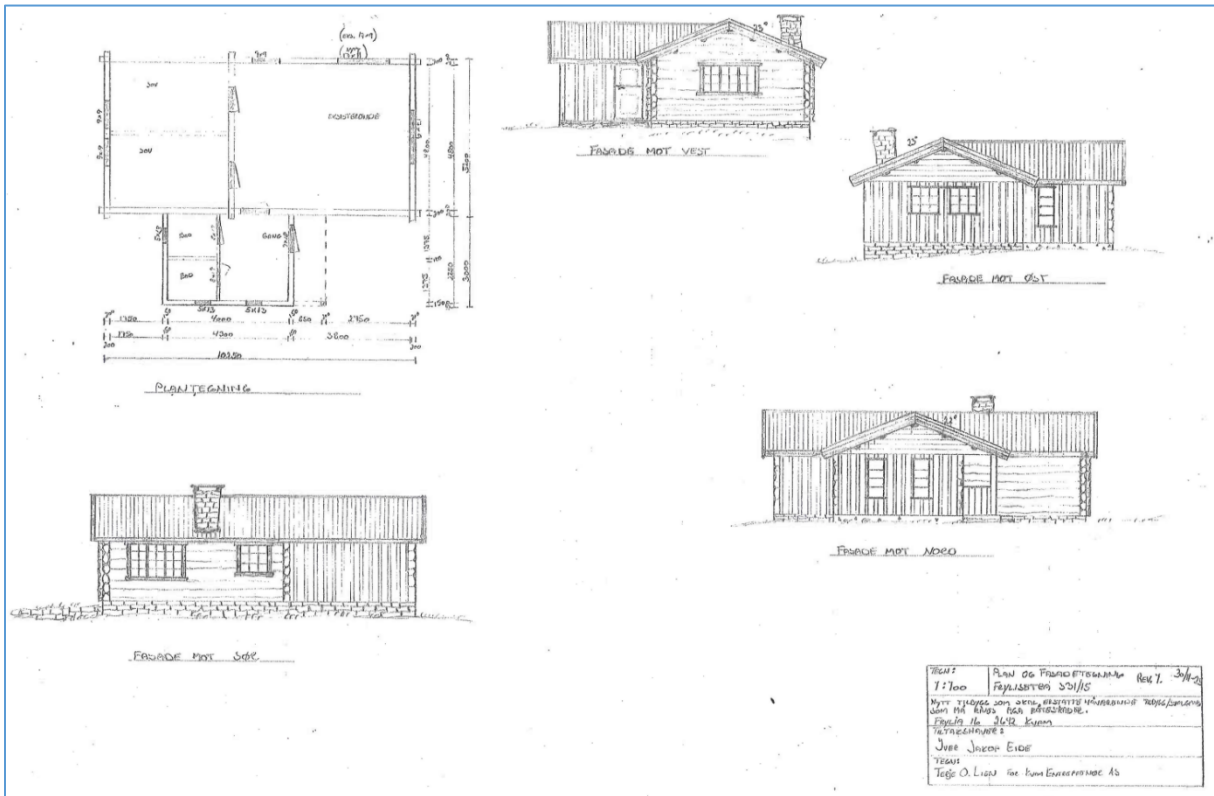
SITUASJONSPLAN VISØE
DELTE AV BYGG SOM RIVES

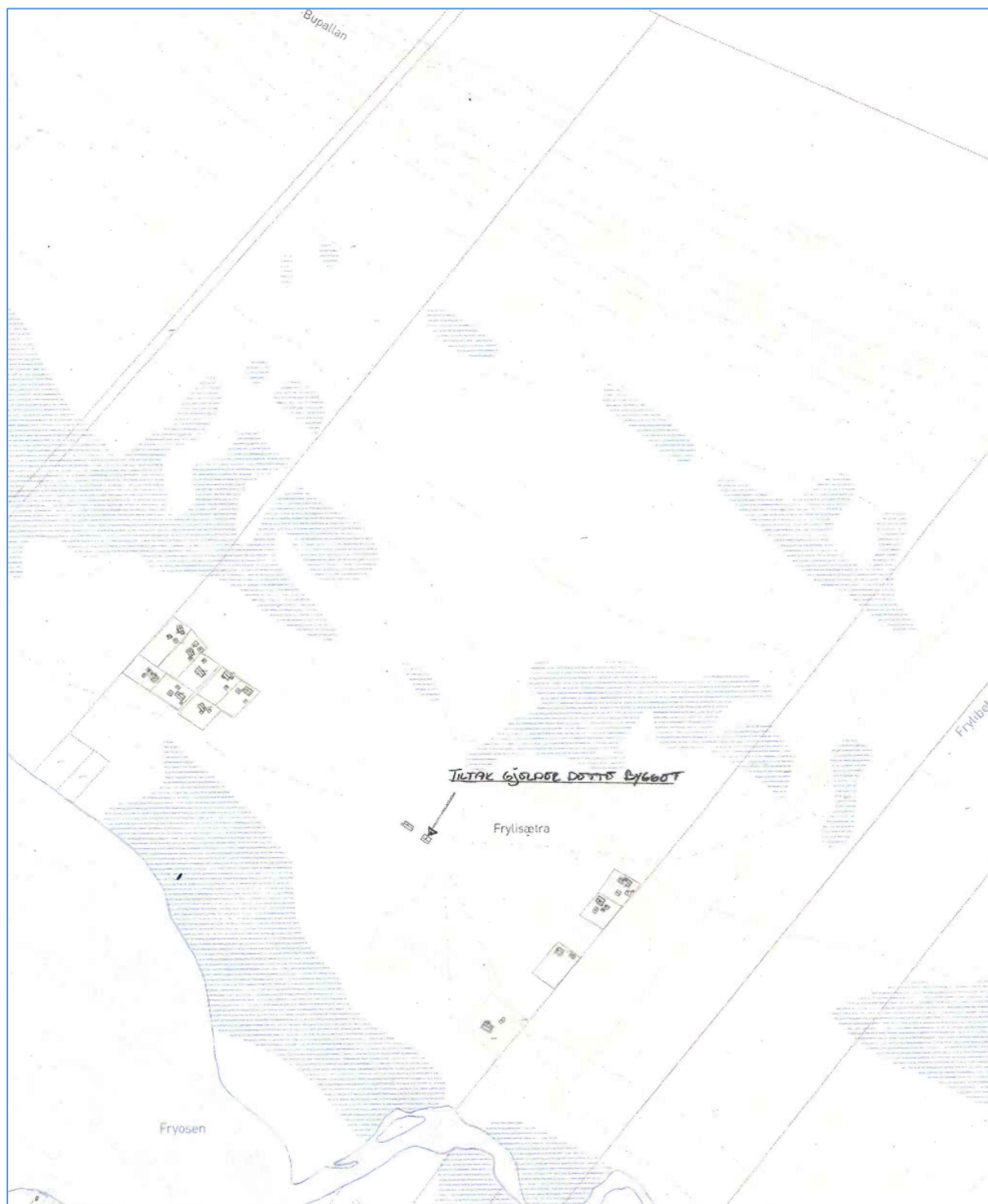
Vedlegg D2

Vedlegg E1

Vedlegg F1

Vedlegg Q1

«Eiendommen ligger innenfor Frydalen Landskapsvernområde, så det er nødvendig å følge bestemmelser i verneplanen her. Vi mener at vårt tiltak på eiendommen 331/15 Frylisetra skal være innenfor bestemmelser i planen, og håper det vil godkjennes.

Tilbygg på sel/hytte er råteskadet fra bunnen på bygget, så det må rives ned for å kunne gjøre tilstrekkelig arbeider i grunn/grunnmur for å unngå råteskader i fremtiden. Det er også noen skader på taket som gjør at det lekker på noen plasser, så torvtak må av for å utbedre tak.

I denne forbindelse så ønsker vi å bygge opp et nytt tilbygg med endret takretning i forhold til eksisterende bygg. Byggestil blir som på eksisterende bygg. Tilbygg i dag er en gang/vindfang og soverom, og nytt tilbygg blir to små boder og en vindfang/gang. Dette vil si at bygget får et soverom mindre i tillegg til at det blir mindre i areal i nytt tilbygg i forhold til eksisterende.

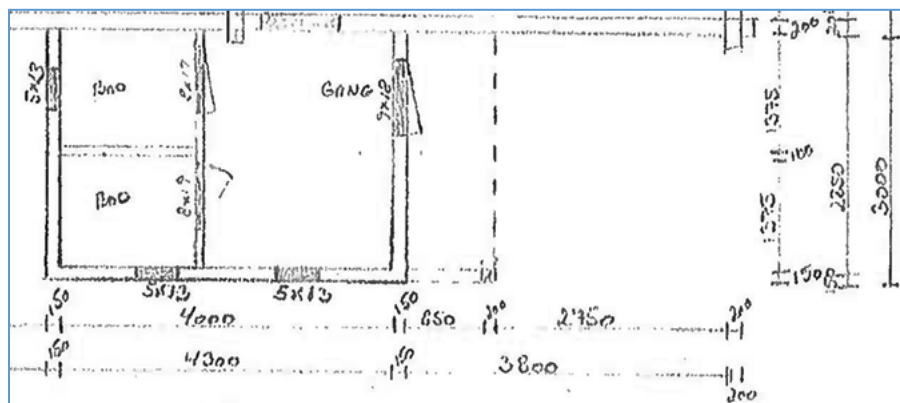
Tilbygg blir et lavt bygg inntil laftet del av eksisterende hytte, som vi mener blir penere enn sånn bygget er nå i dag. På taket er det i dag torvtak. Som nytt tak ønsker vi å bruke tretak i gråtone naturlig farge. Alle vinduer i hytten må byttes ut, og i den forbindelse ønsker vi å sette inn et littstørre vindu i stuen på langsiden ut mot Fryosen. Nåværende vindu er 172 cm bredde og 92 cm høyde, mens det vi ønsker å sette inn for å kunne få inn mere lys og utsikter 169 cm bredde og 109 cm høyde. Ellers blir alle vinduer i gammel del som dem er i dag, og i samme stil med smårutetehyttevindu som vist på tegning.

På den gamle setereiendommen er det et gammelt fjøs/utedo i laft og et gammelt sel/hytte i laft med tilbygg i bindingsverk. Fjøset er ca. 69 m² BYA og 61,5 m² BRA, mens sel/hytte er 73,8 m² BYA og 67,5 m² BRA.

Tiltaket gjelder sel/hytte, der vi skal rive ned 20,5 m² BYA og 18,7 m² BRA av tilbygg i bindingsverk. Nytt tilbygg, 16,2 m² BYA og 13,8 m² BRA, blir satt opp igjen som vist på tegninger. Nytt tak i tre som er gråtonet naturfarge på hele bygget, og nye vinduer i hele bygget. Det må graves litt med liten gravemaskin for å få opp ny fundamentering til tilbygget, men det blir gjort på en skånsom måte, og terreng skal bli så naturlig som mulig etterpå.

Vi skal gjøre alt arbeide og ferdsel så skånsomt som overhode mulig for natur og terreng, og håper vi får et positivt svar på arbeidene vi ønsker å utføre for å ta vare på vår eiendom og bygninger på Frylisetra.»

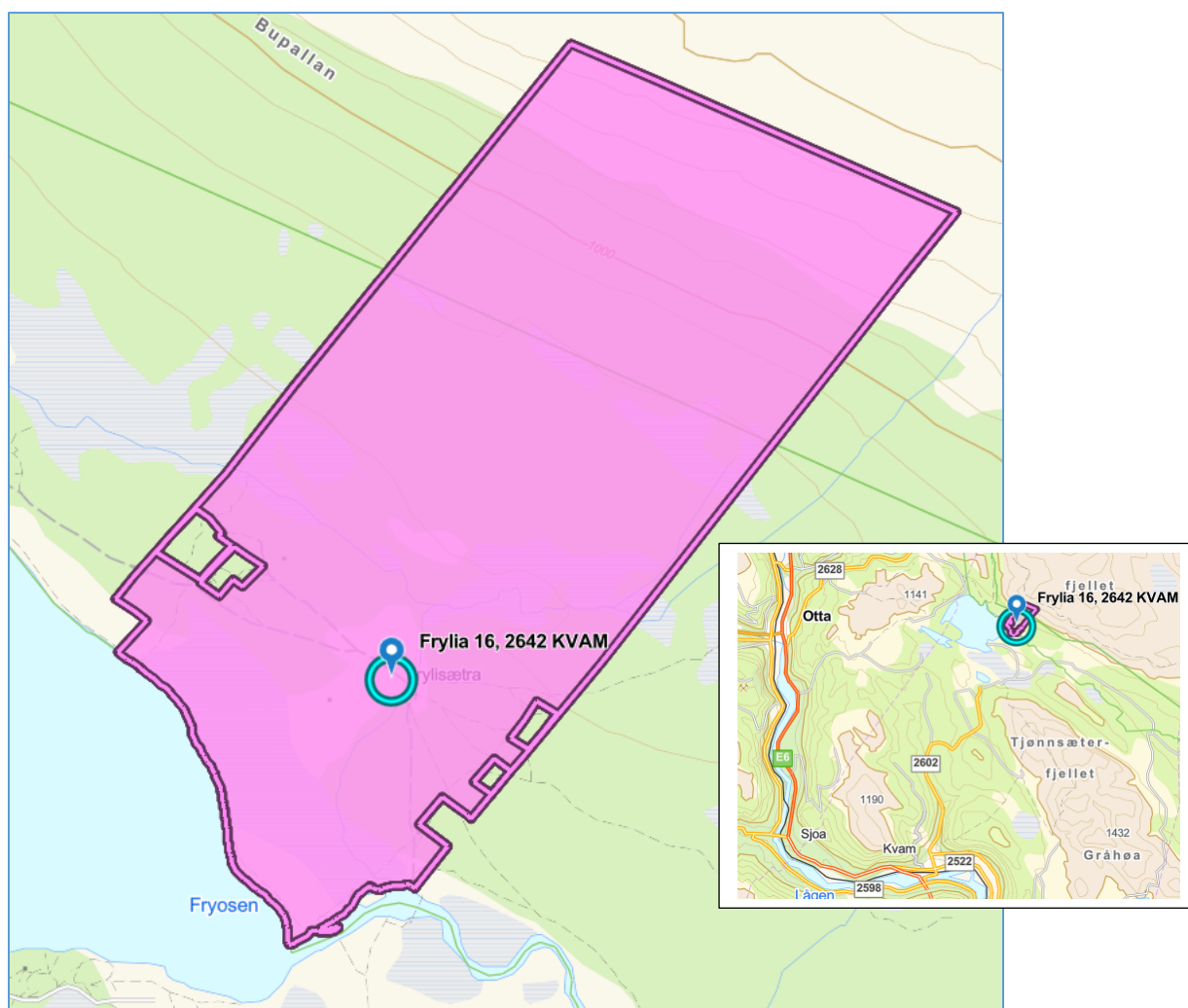
I søknaden er oppgitt ulike verdier for ytre mål og BYA. Etter **kontakt med tiltakshaver**, 17.04.26, er det avklart at plantegning (Vedlegg E1) er gjeldende plan:

(4,3 mm + 1,05 m) x 3 m. BYA = 16,05 m²

Kart over eiendommen gnr. 331 bnr. 15 er vist i figur 1. Gårdskart viser at dette er en landbrukseiendom med følgende teiger og areal:

Matrikelnummer	Teiger	Eierforhold teig	Fulldyrka jord	Overflate dyrka jord	Innmarks beite	Produktiv skog	Annet markslag	Bebygd, samf., vann, bre	Ikke klassifisert	Sum grunneierdom
3436-331/15 Areal i dekar										
3436-331/15	1 av 2	M	0,0	0,0	0,0	0,0	1 047,0	0,5	0,0	1 047,5
3436-331/15	2 av 2	M	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1
3436-331/17	1 av 1	M	73,7	0,0	0,0	42,6	12,5	24,5	0,0	153,3
Sum	3		73,7	0,0	0,0	42,6	1 059,6	25,0	0,0	1 200,9

Figur 1. Plassering og kart over eiendommen gnr. 331 bnr.15 i Nord-Fron kommune.

For den **aktuelle bygningen** har vi hentet følgende opplysninger fra matrikkelen:

Objtype	Bygning
Bygningstype	Seterhus, sel, rorbu ol
Bygningsnummer	140217220
Bygningsstatus	Tatt i bruk
Medium	T - På terrenget
Kommunenr	3436
Datafangstdato	29.4.2012
Oppdateringsdato	28.2.2026
Verifiseringsdato	13.7.2025
Informasjon	Data hentet fra Matrikkelen 17.10.16
Areal*	90.28 m ²

*Med takutstikk, forklarer avvik fra arealoppgave i søknaden.

Saken ble, 19.02.26, sendt til Innlandet fylkeskommune og Villreinnemnda for Rondane og Sølnekletten til uttalelse. Frist ble satt til 10.04.26.

Vi har mottatt følgende uttalelser:

Villreinnemnda for Rondane og Sølnekletten, 25.03.26

«VEDTAK

Villreinnemnda viser til oversendelse fra Rondane-Dovre nasjonalparkstyre den 19.02.2026, hvor det ble bedt om uttalelse til søknad om riving av eksisterende tilbygg og oppbygging av nytt tilbygg på sel/hytte gnr. 331 bnr. 15 (Frylia 16) i Nord-Fron kommune.

Villreinnemnda legger til grunn at det blir redusert soveromskapasitet/sengeplasser, og at det totale arealet blir mindre i det nye tilbygget i forhold til det eksisterende tilbygget til selet/hytta. Villreinnemnda har med bakgrunn i dette ingen vesentlige merknader til at det gis tillatelse til tiltaket som omsøkt.»

Innlandet fylkeskommune, 07.04.26

«Innlandet fylkeskommune, Kulturarvseksjonen, viser til oversendelse fra Rondane–Dovre nasjonalparkstyre datert 19.02.2026. Eiendommen saken gjelder ligger innenfor Frydalen landskapsvernområde.

På eiendommen er det en seterbygning som er SEFRAK-registrert og datert til siste del av 1800-tallet. Historiske flyfoto viser at bygningen har fått tilbygg en gang mellom 1979 og 2004. Tiltaket gjelder riving av tilbygget i nordøstlig retning og oppføring av nytt tilbygg.

Det nye tilbygget blir mindre enn eksisterende, men får motsatt takretning, noe som gir bygningen fire takflater i stedet for to. Sammen med endring av type taktekke, fra torv til planketak, vil tiltaket innebære en tydelig endring i bygningens karakter. Det opplyses også om planer om å skifte ut samtlige vinduer.

Etter verneforskriftens § 1.3 d kan ombygginger og tilbygg til eksisterende bygninger tillates av forvaltningsmyndigheten når det er i tråd med forvaltningsplanen, og så lenge tiltaket ikke strider mot verneformålet.

Verneformålet til Frydalen landskapsverneområde har seterbebyggelsen med i § 2 Formål: «- ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart ...»

Vi vurderer det som positivt at det er nyere tilbygg som foreslås revet og ikke den eldste delen av seterbygningen. Vi anbefaler at denne ivaretas og bevares best mulig i tiltaket. Ved

planlagte vindusutskiftninger bør det vurderes om eldre vinduer med antikvarisk verdi kan beholdes, eventuelt supplert med varevinduer.

Det er positivt at taket skal tettes og utbedres, da dette ivaretar bygningen over tid. Ny type taktekking vil imidlertid påvirke bygningens estetiske uttrykk. Samtidig vurderer vi at dagens uttrykk allerede er vesentlig påvirket av tidligere tilbygg, og at tiltaket derfor innebærer en endring av en situasjon som i utgangspunktet ikke er original.

For å kunne gi mer presise vurderinger i denne og lignende saker ber vi om at det alltid legges ved fotodokumentasjon, tilstandsbeskrivelse av bygninger/deler av bygninger som foreslås revet, samt tegninger av både eksisterende og nye løsninger. Slik dokumentasjon er avgjørende for en helhetlig kulturmiljøfaglig vurdering.

Råd til tiltakshaver/eier:

Vi gjør tiltakshaver oppmerksom på den gratis bygningsvernrådgivningen hos Gudbrandsdalsmusea. Rådgiveren kan bistå med vurdering av tilstand og lage tilstandsrapport. Og kan også gi råd om materialbruk og gode løsninger som ivaretar kulturhistoriske verdier.»

Etter innspillet fra Innlandet fylkeskommune, og i forståelse med tiltakshaver har **Statens naturoppsyn Rondane** gjort en befaringsrunde 13.04.26. SNO har levert rapport 16.04.26:

«Frylisætra – Frydalen landskapsvernområde

Oppsynsrunde Frydalen landskapsvernområde den 13.04.26.

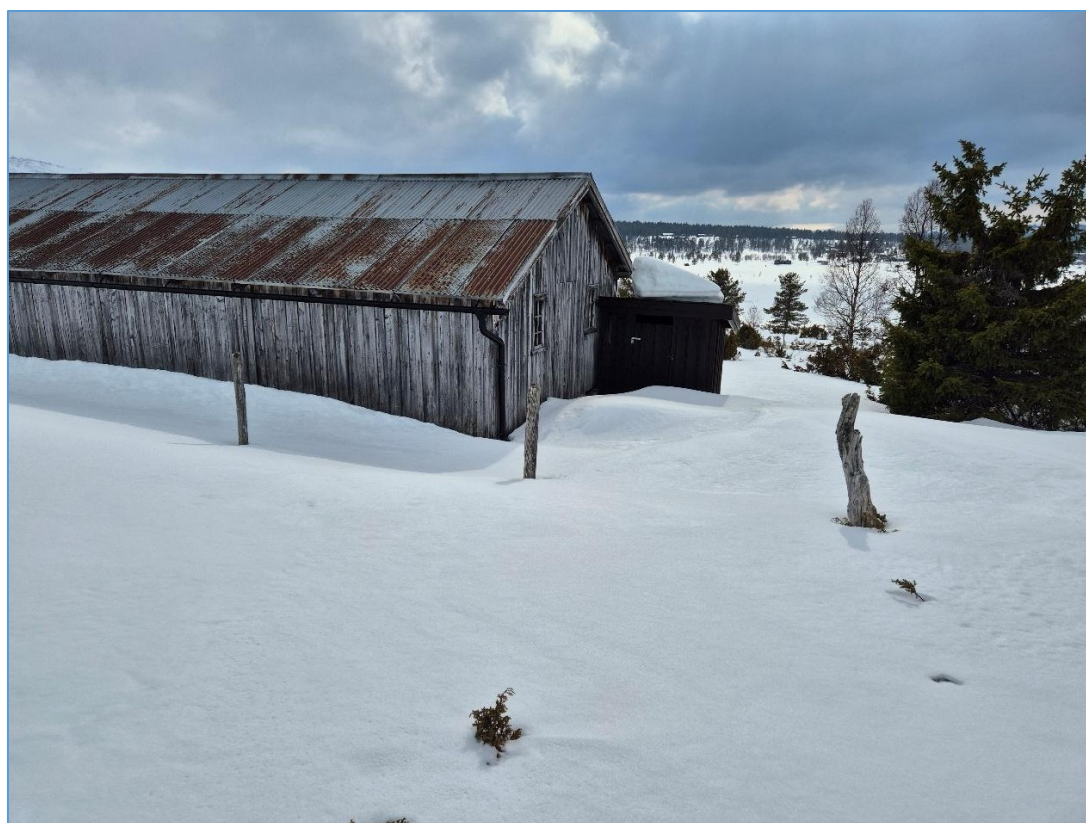
Kart Frylisætra.

Frylisætra består av 2 bygninger, en seterbygning og et uthus/fjøs med en do som er bygd inntil.

Uthuset er 5,78 m brei og 13,20 meter lang. Ser ut som et reisverkshus utvendig. Doen er bygd inntil uthuset i nordvestlig retning. Den er 1,40 m lang og 1,80 meter brei.

Hovedbygningen er 10,80 m langt og total bredde er 7,30 meter. Bygningen består av ei tømmerkasse på 6,0 m lang og 5,30 m brei, med tilbygg på 4 meter i lengden og 2 meter i bredden.»

Nasjonalpark	Dovre, Rondane
Naturreservat	Flakktjørna, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesætermyre, Mydingi, Veslehjerkinntjønnin
Landskapsvernområde	Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerkin

Flybilder viser at seterhuset og tilbygget er utvidet en gang mellom 1979 og 2004, se figur 2.

Figur 2. Flybilder, Frylissetra.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

Verneformål – forskrift

Frydalen landskapsvernområde

§ 2 Formål

Formålet med opprettelsen av Frydalen landskapsvernområde er å:

- ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart,
- ta vare på leveområder for villreinstammen i Rondane og et rikt dyre- og planteliv,
- ta vare på landskapsformene.

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3 Vernebestemmelser

1. Landskapet

1.1. Området er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter.

Med de unntak som følger av forskriftens punkt 1.2 og 1.3 er det forbud mot inngrep som veibygging, oppføring av bygninger eller anlegg, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving og påfylling av masse, sprenging og boring, uttak og fjerning av stein, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, framføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier, løyper o.l. Opplistingen er ikke uttømmende.

1.3. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

(...)

- c. Oppføring av nødvendige nye bygninger til jordbruks- og seterformål.
- d. Ombygginger og tilbygg til eksisterende bygninger i tråd med forvaltningsplan.

Forvaltningsplan

s. 42

Påbygninger/ombygninger er ikke å anse som vedlikehold, og en må derfor søke om tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.

Søknad om ombygninger og utvidelse vil behandles strengere innenfor nasjonalparkene enn innenfor landskapsvernområdene. Forutsetninger som må oppfylles for at det kan gis dispensasjon for tilbygg/ombygninger er blant annet at:

- Byggetiltaket skal være forankret i konkret behov (som vedplass, do e.l.) som ikke kan dekkes innenfor eksisterende bygningsmasse
- Tilbygget må være vesentlig mindre enn eksisterende grunnflate, svært små buer bør ikke påbygges

Forvaltningsmyndigheten vil kunne stille vilkår om eksteriørmessig utforming, farge og materialvalg av ombyggingen/påbygg i samsvar med tradisjonell byggeskikk eller tilpasset bygningen/bygningsmiljøet for øvrig. Vilkår kan også være begrunnet i landskapshensyn. Montering av eksempelvis vinduer og pipe på bygg som av tradisjon ikke har slike elementer vil vurderes strengt.

(...)

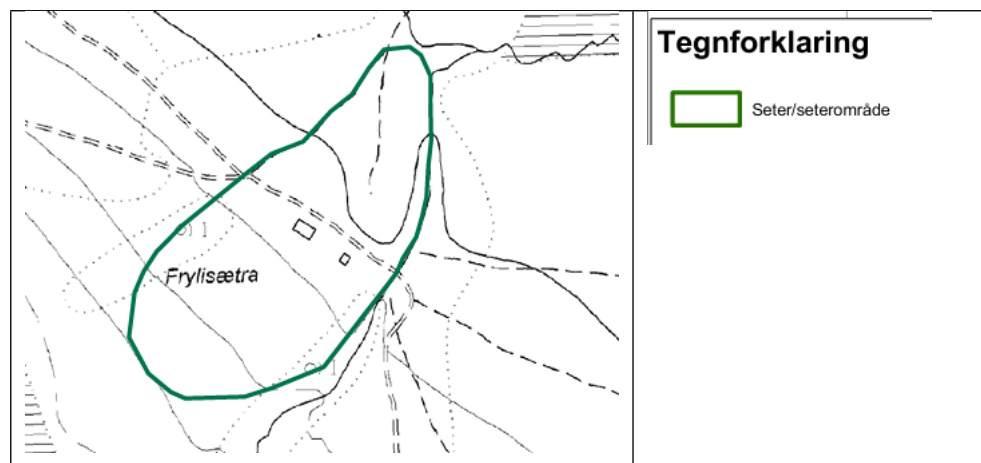
Når søknad om ombygging/tilbygg skal behandles vil forvaltningsmyndighetene ta utgangspunkt i følgende retningslinjer:

- Utbedring av eksisterende hus bør prioriteres dersom det er teknisk mulig. Hovedprinsippet bør være å skifte ut minst mulig, dvs. maksimal gjenbruk av materialer. Kun utskiftninger der det er nødvendig for å utbedre/stabilisere skaden.
- Vurder om det er andre hus som er ute av bruk som kan dekke behovet for tilbygg ved at det gis ny funksjon framfor å oppføre nye hus.
- Ta hensyn til den strukturen og målestokken som er på setra/seterområdet eller som bygningen har fra tidligere. Tradisjonen med hensyn til plassering i terreng, form og materialbruk er viktig å videreføre, eksempel panel, takutstikk, tekking og farge. Terrenginngrep må minimaliseres.
- Tilbygg bør underordne seg eksisterende hus, enten ved å videreføre uttrykket eller gjennom å markere at det er nytt. For eksempel kan tilbygg til lafta hus gjerne være i bindingsverk, mens eksisterende hus er utgangspunkt for formen.
- Følg tradisjonen når det er behov for mer areal. Noen steder er det naturlig at lange smale seterhus forlenges. Utvidelse skal skje i lengderetningen. I andre områder er det tradisjon for å oppføre flere mindre, frittstående enheter framfor en stor. Det blir da en avveining mellom at tillatelse til nybygg vil behandles svært restriktivt med hensyn til bestemmelsene i forskriften, og hensynet til tradisjonell byggeskikk som kanskje tilsier at et nytt lite bygg ville være ønskelig ut fra bygningstradisjonen i området.
- Bygningens uttrykk bør primært beholdes. Det bør for eksempel unngås at seterhus eller andre verdifulle bygninger får preg av hytter ved at de oppgraderes til ny standard. Uteplass eller terrasse skal etableres på nivå med terrenget og skal ikke ha rekkverk.

Retningslinjer for spesielt verdifulle bygninger/bygningsmiljøer, hytteområder og seter/kulturlandskapsområder:

I tillegg til de generelle er det laget leget mer detaljerte retningslinjer for typeområder og spesielt verdifulle bygninger.

1. Spesielt verdifulle bygninger/bygningsmiljøer
2. Seterområder/kulturlandskapsområder
3. Hytteområder (område med ansamling av hytter/fritidsboliger)

(...) Vedleggene 4-10 viser typer bygninger/bygningsmiljøer i Nord-Fron kommune og Sel kommune innenfor Frydalen landskapsvernområde. (...)

2. Seterområder/kulturlandskapsområder

Dette er områder der kulturlandskapet og setermiljøene sammen danner et viktig landskapselement. Av vedleggene 4-10 går det frem hvilke områder dette gjelder innenfor Nord-Fron kommune og Sel kommune i Frydalen landskapsvernområde. I tillegg er området ved Steig, Dalsegg, Nysteig og Søre Eldåseter i Sør-Fron kommune alle seter-/kulturlandskapsområder. Hele Grimsdalen landskapsvernområde regnes som seter-/kulturlandskapsområde med unntak av bygninger på Vegaskillet (vist i vedlegg 12).

Søknader om tilbygg i disse seter-/kulturlandskapsområdene vil behandles individuelt. I disse områdene er det hovedsakelig setrer som utgjør bygningsmassen, og som brukes til både landbruksog fritidsformål. På enkelte seterstuler er det også bygget fritidsboliger. Eventuelle tilbygg på fritidsbolig her vil sees i sammenheng med bygningsmassen på resten av setra/selet.

Søknader om ombygging og tilbygg vil bli behandlet ut fra at følgende hensyn vektlegges:

- Hvor reelt er behovet for endringen? Endringer som følge av gjenopptaking av seterdrift eller som følge av endret lovgiving knyttet til husdyrhold/beitebruk/melkeproduksjon/småskalaproduksjon skal forvaltningsmyndigheten i utgangspunktet være positiv til. Tilbygg/ombygging som følger av private behov vil vurderes strengere.
- Ved nærhet til spesielle forhold/verdier som snaufjell, vassdrag, sårbart plante/dyreliv skal søknaden vurderes strengt.
- Tilbygg/ombyggingen skal tilpasses bygningsmiljøet for øvrig med hensyn til eksteriørmessig utforming og plassering i tunet.

- Arealet på nye tilbygg skal søkes minimalisert og bør ikke utgjøre med enn 30 % av arealet til bygningen på vernetidspunktet*.
- En seterstue bør ikke overstige 70 m² tillatt bruksareal (TBRA), mens et kokhus ikke bør overstige 30 m² (TBRA).
- For fritidsboliger i seterområdene vil øvre grense være 65 m² tillatt bruksareal (TBRA).
- Uteplass skal legges på bakken og skal være uten rekkverk.

I den ovennevnte rapporten av Raddum er det påpekt at tilbygg ikke bør overstige 10 m². Dersom arealbehovet er større enn dette, kan det være aktuelt å søke å bygge nytt dersom ikke gammelt hus kan endre funksjon. Et tilbygg på 30 % av bygningens areal kan for enkelte bygg kanskje bli for mye i forhold til byggeskikk. Dette må imidlertid vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle.

Ombygginger og tilbygg som skal dekke landbruksmessige behov, vil ikke være undergitt de absolutte kravene som maksimalt tillatt bruksareal. For slike bygg vil de landbruksmessige behovene i utgangspunktet være styrende.

s. 46

Ved behandling av søknad om nybygg i forbindelse med jordbruks- og seterformål vil følgende retningslinje gjelde:

- Vurder om eksisterende hus som er ute av bruk kan gis ny funksjon fremfor å oppføre nye hus.
- Ta hensyn til den strukturen og bygningsstørrelser som er på setra, i seterområdet eller på bygningen fra tidligere. Tradisjonen med hensyn til plassering i terreng, form og materialbruk er viktig å videreføre, eksempel panel, takutstikk, tekking og farge. Terrenginngrep må minimaliseres.
- Nye hus bør ha et uttrykk/utforming som viser når de er oppført, men underordne seg helheten i miljøet, jamfør punktet over.

Plassering av nye landbruksbygg skal søkes lagt til selet. Dersom slik plassering ikke lar seg forene med spesielle hensyn knyttet til bygningsmiljøet, landskapsmessige hensyn eller hensyn til andre verneverdier (som biologisk mangfold), skal annen plassering vurderes.

Flytting av en gammel bygning er etter PBL å betrakte som et nybygg, og må behandles deretter i verneforskriftene. Behov for flytting av et bygg kan eksempelvis være dårlige grunnforhold.

Naturmangfoldloven

Saken må i tillegg til vurdering etter verneforskrift og forvaltningsplan også vurderes etter naturmangfoldlovens § 7 om miljørettslige prinsipper i

§ 8 kunnskapsgrunnlag,

§ 9 føre-var prinsippet,

§ 10 samlet belastning på økosystemet,

§ 11 kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt

§ 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Presedens

I brev fra Miljødirektoratet, datert 02.03.15 heter det bl.a.:

Presedensvurderingen bør være så konkret som mulig. Presedensfaren skal være reell og ikke hypotetisk. En konkret presedensvurdering vil bidra til likebehandling og ivareta hensynet til rimelighet. Dette vil øke forståelsen for verneforvaltningen.

Vurderingen av presedensvirkninger knytter seg for det første til sannsynligheten for at lignende tiltak vil fremmes i fremtiden.

Vurdering

Det omsøkte tiltaket er søknadspliktig etter verneforskriften for Frydalen landskapsvernområde, § 3, pkt. 1.3 d). Forvaltningsplanen for de store verneområdene i Rondane (2009) gir at Frylisætra er definert som et typeområde med spesielt verdifulle bygninger: Seterområder/kulturlandskapsområder.

Uttalelsen fra Innlandet fylkeskommune og bilder fra SNO sin befaring viser likevel at det tidligere er gjort endringer på seterhuset, som gjør at bygningen har mistet mye av sitt originale preg. Flybilder viser at endringen er gjort før 2004, og da før området ble vernet i 2003.

Innlandet fylkeskommune har i sin uttalelse ikke kommet med vesentlige innvendinger, men ellers kommet med gode råd, bl.a. *«bør det vurderes om eldre vinduer med antikvarisk verdi kan beholdes, eventuelt supplert med varevinduer.»*

De planlagte tiltakene vil redusere bebyggd areal, og gi et soverom mindre i forhold til eksisterende situasjon. Det blir derfor ikke økt overnattingskapasitet.

Det eksisterende tilbygget opplyses å være i forfall, og likeledes er det behov for å gjøre utbedringer på taket. Siden bygget allerede har mistet mye av sitt opprinnelig preg, vurderer nasjonalparkforvalteren at fasadeendingene i liten grad vil bidra til å endre landskapets art og karakter. Det er positivt at det blir lagt nytt tak, noe som også vil sikre bevaring av de eldste bygningsdelene.

Arkivsaksnummer: 2026/2533-9

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 06.05.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	24/2026	15.05.2026

Sak - Rondane NP - Sør-Fron - Atnasjøen - Buvollen - byggetiltak - renovering av smie - Fron-Atnedal bygdealmenning

Innstilling fra forvalter

A.

Med hjemmel i verneforskriften for Rondane nasjonalpark, § 3, pkt. 4.2 får Fron-Atnedal bygdealmenning tillatelse til vedlikehold av kulturminnet, smia på Buvollen (Fagervoll) i Rondane nasjonalpark, umatrikulert grunn i Sør-Fron kommune.

Vilkår:

1. Laftekassa kan tas ned, og fraktes til bygds for renovering.
2. Tømmeret i bygningen merkes, slik at brukbart tømmer kan gjenbrukes på tilsvarende plassering i det renoverte bygget.
3. Nye tømmerdeler felles inn og tilpasses den eksisterende bygningen i den grad det er mulig. (Se eksempel i figur 2)
4. Nytt tømmer skal ha samme dimensjon, som i det opprinnelige bygget.
5. Tømmerveggene framstår som ubehandlet, tilsvarende må derfor gjelde for det renoverte bygget.
6. Bygget skal ha saltak. Taktekking skal være som ellers på Buvollen.
7. Det renoverte bygget skal ha samme ytre mål som ekisterende bygg:
 - a. 2,5 x 2,7 m utvendig vegg
 - b. 1,8 m rafhøgde.
 - c. rundtømmer, dimensjon (diameter) fra 10- 20 cm.
8. Vinduer og dører kan erstattes, men da gis samme mål og plassering på bygget. Fasaden skal framstå som uendret.
9. Tillatelsen er tidsbegrenset, slik at tiltaket må være igangsatt innen 1. juni 2029.
10. Rondane-Dovre nasjonalparkstyre skal ha tilsendt en enkel sluttrapport med bilder når tiltaket er utført. Rapporten sendes på e-post til sfinpost@statsforvalteren.no, og merkes arkivsaksak 26/2533.

B.

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48 får Fron-Atnedal bygdealmenning avslag på søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Rondane nasjonalpark, § 3, pkt.1.1 for riving av smie, og oppføring av et nytt bygg som en kopi av smia.

Nasjonalparkstyret vurderer at oppføring av et nytt bygg vil være i strid med verneformålet: ta vare på verdifulle kulturminner.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

- Søknad fra Fron-Atnedal bygdeallmenning, e-post datert 17.02.26.
- Uttalelse, Innlandet fylkeskommune, brev datert 23.02.26
- Tilstandsrapport, Gudbrandsdalsmusea, e-post/rapport datert 09.03.26
- Mottatt – tilstandsrapport, Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, sekretariatet, e-post datert 12.03.26
- Uttalelse, Villreinnemnda for Rondane og Sølnekletten, sak datert 25.03.26.

Saksopplysninger

Fron-Atnedal bygdeallmenning har sendt søknad datert 17.02.26:

«Sender etter telefonsamtale med Trond Stensby, søknad om renovering av smia på Buvollen ved Atnasjøen. Det er noe råte i tømmerstokkene på bua, så den må plukkes ned og kjøres til bygda for utbedring. Derfor søkes det om tillatelse til å utføre dette tiltaket. Smia eies av Fron Atnedals bygdeallmenning, så søknaden sendes på vegne av sittende styre i almenningen, med leder Tor Bjørke.»

«Vil med dette søke om tillatelse til å renovere den gamle smia som står på Buvollen (også kalt Fagervold) på Sør-Fron sin side av Atnasjøen derfor også innenfor Rondane nasjonalpark.

Smia er en del av kulturminnet på Buvollen og vi vil derfor restaurere og ta vare på denne.

Smia er laftet og siden det finnes råteskader på en del stokker vil det kreves at tømmerkassen blir plukket ned og fraktet til bygda for å skifte ut de stokkene det gjelder.

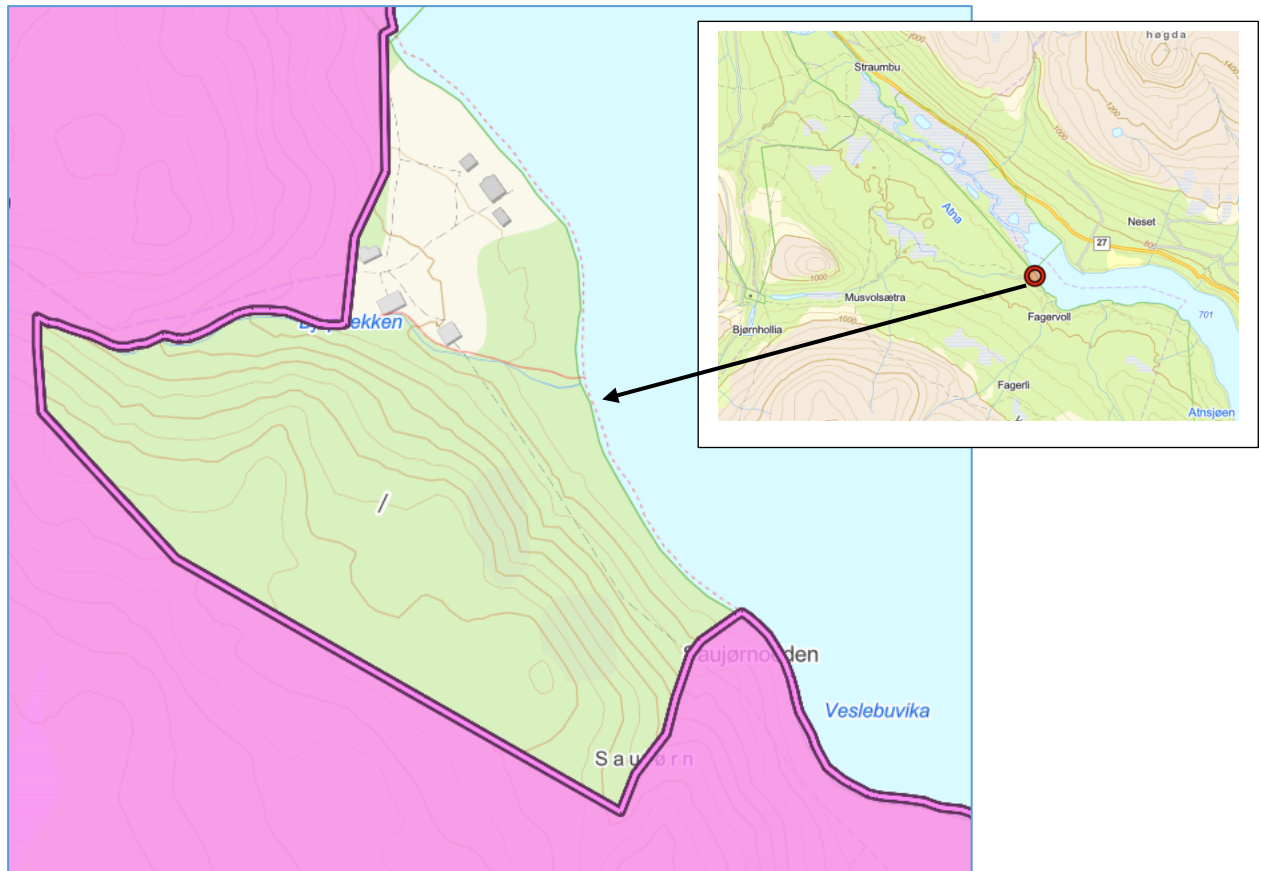
Vi vil derfor få behov for noe scootertransport for å frakte stokkene over sjøen på vinterstid så vi søker derfor med det samme om 7 turer vinteren 2025/26»

Bilder vedlagt søknaden:

Kart i figur 1 viser at Fron-Atnedal bygdeallmenning er en umatrikulert eiendom som ligger på vestsiden av Atnsjøen i Sør-Fron kommune, i Rondane nasjonalpark.

Figur 1. Plassering og kart over umatrikulert eiendom Fron-Atnedal bygdeallmenning, Fagervoll.

Det er ikke registrert opplysninger om den **aktuelle bygningen** i matrikkelen.

Saken ble, 19.02.26, sendt til Innlandet fylkeskommune og Villreinnemnda for Rondane og Sølnekletten **til uttalelse**. Frist ble satt til 10.04.26.

Vi har mottatt følgende uttalelser:

Innlandet fylkeskommune, 23.02.26

«Det vises til nasjonalparkforvalters henvendelse av 19.02.2026 vedrørende planlagt demontering av smia ved Buvollen (Fagervoll ved Atnsjøen), Sør-Fron kommune. Det opplyses at smia skal istandsettes, herunder utskifting av råteskadd tømmer. Etter istandsettingen skal bygningen gjenreises på samme sted.

Konklusjon

Kulturarvseksjonen har vurdert mottatt søknad og vi vil ikke motsette oss omsøkte tiltak, men har noen anbefalinger for å sikre en god prosess.

- **Dokumentasjon:** Det er viktig at den blir tilstrekkelig dokumentert før den blir tatt ned for å sikre en ryddig prosess. Foto, skisser og beskrivelser av konstruksjonen bør sikres før smia blir tatt ned for restaurering.

- *Det bør brukes fagkyndige håndverkere, og veiledning med bygningsvernrådgivertjenesten anbefales. Dette for å sikre en forsvarlig og antikvarisk restaurering.*

Bakgrunn og vurdering

Fylkeskommunen, seksjon for kulturarv, bygg og landskap ble kontaktet for en rask avklaring. For å gjennomføre arbeidet er det ønskelig å demontere smia og transportere tømmeret før isen på Atnasjøen smelter. Det ble derfor spurt om en snarlig uttalelse fra Innlandet fylkeskommune om de kulturmiljøfaglige forholdene i saken. Etter demontering og frakt må tømmeret lagres, og det videre arbeidet avvente en behandling i nasjonalparkstyret. Motivasjonen til styret i Fron-Atnedal bygdeallmenning, ved Tor Bjørke, er å ta vare på smia som en del av kulturmiljøet og det er ikke beskrevet noen bruksendring.

Vi vurderer istandsettelsen som et positivt tiltak for å sikre at smia. Demontering og istandsettelse nede i bygda vil sikre gode, forutsigbare restaureringsforhold, sett opp mot å restaurere den der den står. Ved ferdigstilling vil smia fortsette å være en del av det historiske bygningsmiljøet ved Atnasjøen.

Andre kommentarer

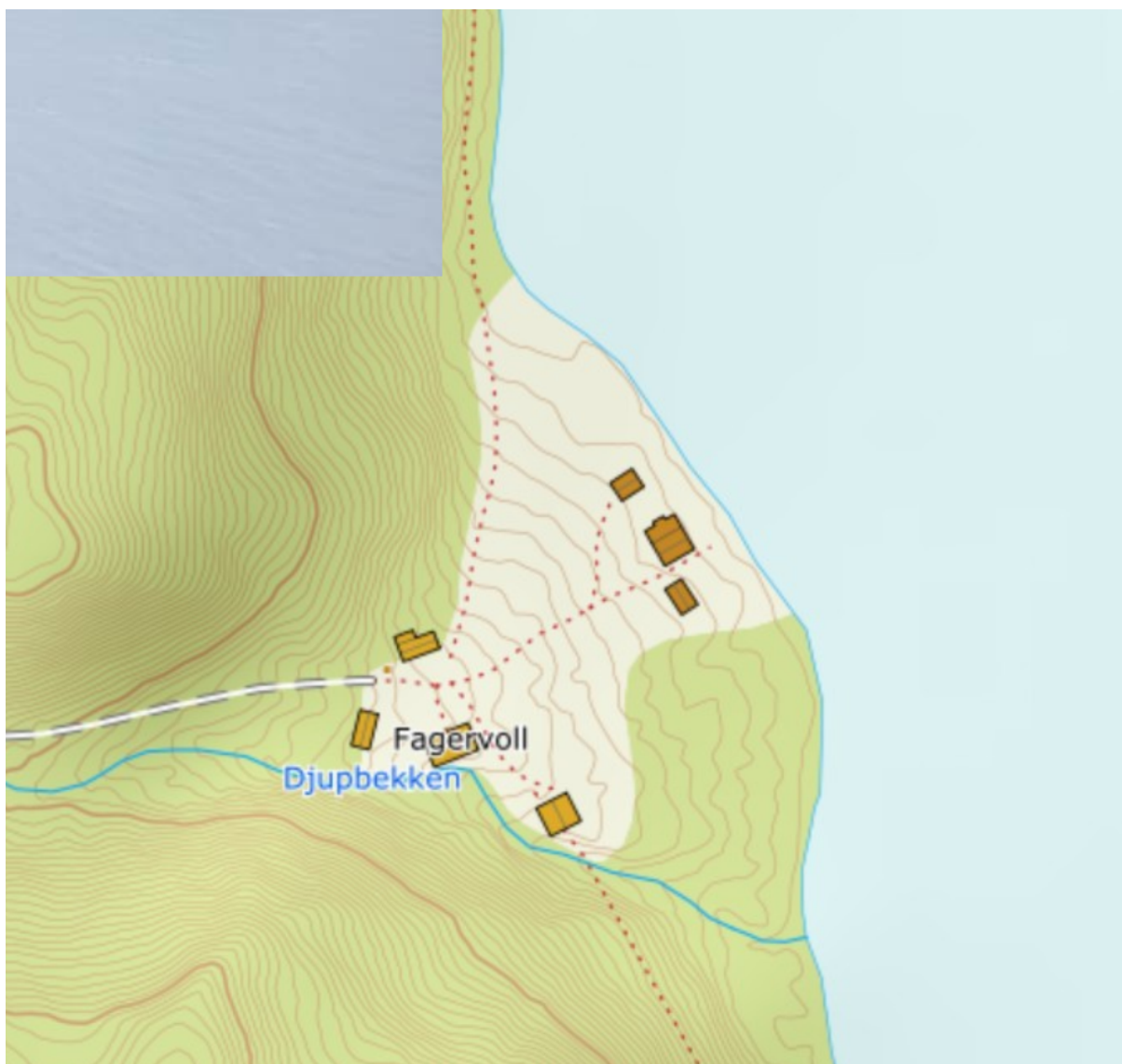
Selve alderen og historien til smia er for oss ukjent da den ikke er merket på kart og ikke er SEFRAK-registrert. Det vil derfor være særlig viktig at den blir tilstrekkelig dokumentert slik den står i dag før den blir tatt ned. Skisser, bilder og beskrivelser, og/eller en tilstandsrapport av bygningsvernrådgiver vil kunne sikre viktig informasjon om smia, samtidig som det gjør istandsettelsesprosessen ryddig. Når smia igjen settes opp med samme plassering vil det være viktig at den blir kartfestet.»

Bygningsrådgiver i Gudbrandsdalsmusea, Håvard Syse, har vært på befaring 04.03.26, og levert følgende rapport:

«Tilstandsrapport

Etter synfaring, 4.mars 2026, Anders Anne, Finn Bjormyr og Håvard Syse.

Buvollen var ein plass der nokre gardar i Fron hadde bu, naust og fiskerett. Det var vanleg med storfiske for matauk ei periode i løpet av sommaren. Heile Atnsjøen låg innafør kommunegrensa frå gammalt, seinare er grensa flytta og rettane delt. Tradisjonen med fiske held fram utan at det er avgjerande for hushaldet.

I dag ligg Buvollen innafør nasjonalparkgrensa.

Paul Stakston fekk bygd fleire hus på Buvollen, plassen fekk navnet Fagervoll. Stakston bygde også opp Musvollsetra. Det var fjøs, stall, våningshus, truleg stabbur, kanskje eit eldhus/ baksthus og smie. Desse bygningane står med unntak av fjøset, og har etter kvart vorte overnattingsplassar. Bygningane står samla med ei laus tunform, men tydeleg ovanfor dei tradisjonelle fiskebuene som står nærare vatnet.

Smia

Lite tyder på at det har vore ei smie i dag, men det er framleis folk som hugsar både utstyr og kanskje bruk.

Det er ein tømra bygning, 2,5 x 2,7 m utvendig vegg, rafthøgde ca 1,8 m. Det er brukt rundtømmer, dimensjon (diameter) frå 10- 20 cm. Lite bearbeidd tømmer, det har truleg vore lagra ei stund før det er hogge opp, barkegnag og barkrestar.

Det er lagt på bølgeblikk, noko setning på grunn av råte i botnen. Lav og mose-vekst på veggane utvendig. Sterk og jamn forvitring med innslag av meir alvorleg råte.

Samanfellinga er svært unøyaktig, store og opne nover. Det er brukt pluggar mellom stökkane, og medfara ligg ganske godt på stokken under.

Restaurering

Vanskeleg å vurdere kor mykje ein bør skifte ut, og graden av nøyaktigheit i arbeidet. To strategiar; 1: skifte kun tydeleg råteskada tømmer, botnen, 2-3 omfar frå raft og nedover samt

røst med åsar. 2: Bygge kopi, fokus på dimensjon, form og prosess.

Restaurering: naturleg å ta ned bygningen, merke, demontere og frakte til bygda.

Kopi: Kan bygge på staden, med lokal material. Bruke ei avgrensa tid, kan evt. gjennomførast

som eit kurs.

Verdivurdering

• Antikvarisk: Bygningen har lite anna enn veggjar, ein vindusopning og ei dørøpning. Material og bearbeiding fortel om rask bygging, ikkje bygd for å vare spesielt lenge, men heller dekke ein funksjon rimeleg raskt. Heller ikkje større enn nødvendig.

• Landskap/ bygningsmiljø: Tunet Fagervoll ligg ovanfor dei gamle fiskebuene, alt i alt inngår dei i felles bygningsmiljø og som ein del av den same vollen i landskapet. Fin natur, fredeleg, skjerma for det meste. Smia ligg i utkanten av vollen, nær Djupbekken, men også smia har ein plass i felles bygningsmiljø.

Skjøtsel av landskapet er også aktuelt, kartlegging og tiltak for å hindre atngroing.

• Bruksverdi: Oppleving og historisk. Istandsetting og reetablering av eit miljø rundt bygningen kan auke denne verdien.

Nr 1 og 2 NV langvegg, mest råte. Nr 3. Enkel dørøpning.

Innvendig søre langvegg. Merking/ nummerering

Minimalt med bearbeiding på overflater

Tidlegare stall, ombygd til overnattingshus

Hovudhytta midt i tunet

Eldhus/ hytte

Stabbur/ hytte

Eldre fiskebuer og naust

»

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, sekretariatet har sendt e-post (12.03.26) til Fron-Atnedal bygdealmening:

«Vi takker for mottatt utfyllende og interessant «Tilstandsrapport bygninger og anlegg - smie på Buvollen - Fagervoll – 2026».

Vi oppfatter etter dette saken slik at det nå søkes om to alternative tiltak:

1. Skifte kun tydeleg råteskada tømmer, botnen, 2-3 omfar frå raft og nedover samt røst med åsar.
2. Bygge kopi, fokus på dimensjon, form og prosess.

Vi vil legge begge alternativene fram for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, men med en innstilling om godkjenning av et foretrukket alternativ. Vi tar sikte på å legge saken fram for nasjonalparkstyret i møte 15. mai 2026.»

Villreinnemnda for Rondane og Sølnekletten, 25.03.26

«VEDTAK

Villreinnemnda har ingen vesentlige merknader til at smia på Buvollen (Fagervoll) restaureres, og det anses at tiltaket ikke vil ha noen vesentlig innvirkning på villreininteressene. Det forutsettes at villreinhensynene blir ivaretatt i tillatelser til motorferdsel fra Sør-Fron og Stor-Elvdal kommuner i forbindelse med demontering og gjenoppbygging av smia. Det forutsettes at smia blir restaurert til sitt opprinnelige formål som smie.»

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

Verneformål – forskrift

Rondane nasjonalpark

§ 2 Formål

Formålet med opprettelsen av Rondane nasjonalpark er å:

- ta vare på et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde,
- ta vare på et høyfjellsøkosystem med et egenartet og variert biologisk mangfold,
- ta vare på sentrale leveområder til villreinstammen i Rondane,
- sikre variasjonsbredden i naturtyper som Rondaneområdet omfatter, herunder innslag av høyereliggende bjørke- og barskog,
- bevare landskapsformer og særpregede geologiske forekomster,
- ta vare på verdifulle kulturminner.

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3 Vernebestemmelser

1. Landskapet

1.1. Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring av bygninger, tilbygg, gjerder, anlegg og faste og midlertidige innretninger, vegbygging, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving og påfylling av masse, sprenging og boring, uttak og fjerning av stein, mineraler eller fossiler, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, framføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stier og løyper, plassering av campingvogner og bobiler o.l. Kulturminner skal beskyttes mot skade. Opplistingen er ikke uttømmende.

1.2. Bestemmelsene i 1.1 er ikke til hinder for:

- a. Vedlikehold av eksisterende bygninger, veier og andre innretninger. Vedlikehold av bygninger skal skje i samsvar med tradisjonell byggeskikk. Vedlikehold omfatter ikke ombygginger eller utvidelser av bygninger.

(...)

1.3. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- a. Gjenoppføring av bygninger som går tapt ved brann eller naturskade.
- b. Ombygging og utvidelse av bygninger.

(...)

4. Kulturminner

4.1. Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Løse kulturminner kan ikke flyttes eller fjernes.

4.2. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til restaurering, istandsetting og skjøtsel av kulturminner.

Forvaltningsplan

(understrekinger er gjort av saksbehandler)

s. 19

Bygningstiljøer med særlig stor verneverdi er:

- Luseby ved Furusjøen
- Steinhusmiljøet ved Kampen med Ruphuset og Peer Gynt hytta
- Alle setermiljøene i Grimsdalen som ligger innenfor nasjonalt verdifullt kulturlandskap
- Måsåbuer generelt
- Spredtliggende steinbuer
- Turisthyttene Dørålseter, Bjørnhollia og Grimsdalshytta
- Fagervoll

s. 39

Oppland Fylkeskommune har gitt innspill om forvaltning av kulturminner i Rondaneområdet til forvaltningsplanen i Rapport om kulturminner, sårbarhet og forvaltning av kulturminner i Rondane og Dovreområdet (Oppland fylkeskommune, 2006). I rapporten legger de blant annet vekt på bygningstiljøer med særlig stor verneverdi i området.

Bygningstiljøer med særlig stor verneverdi er:

- Luseby ved Furusjøen
- Steinhusmiljøet ved Kampen, Ruphuset og Per Gynt hytta
- Spredtliggende steinbuer
- Opprinnelige måsåbuer
- Turisthyttene; Dørålseter og Bjørnhollia (utenfor verneområdene), samt Grimsdalshytta
- Fagervoll
- Alle setermiljøene i Grimsdalen (Nasjonalt verdifullt kulturlandskap)

s. 41

• Behovsvurderinger for tilbygg og nybygg vil være strengere i nasjonalparkene enn i landskapsvernområdene. Forvaltningsmyndigheten vil be fagkompetanse i kommune og/eller fylkesmannen om en vurdering av landbruksmessige behov for utvidelser og nybygg.

• Behov tilknyttet fritidsbruk vil vurderes strengere enn behov tilknyttet landbruk. Utover estetiske og kulturhistoriske hensyn vil tiltak knyttet til fritidsboliger bli vurdert ut fra den effekt det kan ha på ferdselen inn i områder som er viktige for villrein. Denne vurderingen vil ses i lys av den praksis som råder etter PBL for alle byggesaker innenfor og inntil villreinens leveområde, slik det avgrenses i fylkesdelplanen for Rondane.

- Følg tradisjonen hvis det er behov for mer areal. Vurder om annet eksisterende hus som er ute av bruk kan gis ny funksjon framfor å oppføre nytt hus. Utbedring av eksisterende hus skal prioriteres dersom dette er teknisk mulig.
- Ved vedlikehold / restaurering / ombygging / rekonstruksjon av bygninger med kulturhistorisk verdi bør det brukes opprinnelige materialer og håndverksteknikker. Det skal ikke brukes trykkimpregnert virke. Hovedprinsipp må være å skifte ut minst mulig, dvs. maksimal gjenbruk av materialer. Kun utskifting der det er nødvendig for å utbedre/stabilisere skader.
- I tillegg til å følge retningslinjene i dette kapitlet vil forvaltningsmyndighetene samrå seg med kulturvernmyndighetene når det gjelder plassering og utforming i forbindelse med alle byggesaker som krever dispensasjon etter verneforskriften.

Fylkesmannen i Oppland har gitt ut veilederen «Seterbygningene – verdier og utfordringer» (Raddum 2007) som blant annet gir råd om hvordan vedlikehold av og tilbygg på seterhus kan skje med utgangspunkt i tradisjonell byggeskikk, og med spesielt fokus på Grimsdalen. Det kan ved byggetillatelse stilles vilkår om mer detaljert utforming, i tråd med råd/retningslinjer i veilederen.

s. 42

Verneforskriftene tillater vedlikehold i samsvar med tradisjonell byggeskikk. Dette omfatter vanlig vedlikehold som reparasjon av tak, vinduer, fundamenteringer og ytterkledning og som er tillatt etter plan- og bygningsloven. For vedlikeholdsarbeid skal eksteriøret ikke endres og reparasjoner er å foretrekke fremfor hele utskiftninger der dette er mulig. Fasadeendringer, ny pipe og utvendig standardhevinger er eksempler på tiltak som ikke går inn under vanlig vedlikehold og som dermed er søknadspliktig.

Restaurering, dvs. tilbakeføring til opprinnelig, dokumentert utførelse av eksisterende bygg og anlegg, bør tillates om ikke hensyn til verneverdier eller kulturfaglige hensyn sier noe annet. Forvaltningsmyndighetene bør være positive til slik restaurering som tar sikte på å tilbakeføre seteranlegg til opprinnelig tilstand. Restaureringen omfatter kun tiltak knyttet til eksisterende bygninger, ikke gjenreising på gamle tufter.

En bygning kan ha forfalt slik at en er i tvil om vedlikeholdsarbeidet i praksis vil tilsvare og reise et nytt bygg fra grunnen av. For å definere hva som er vedlikehold vil forvaltningsmyndigheten legge til grunn en helhetsvurdering, der takets tilstand tillegges betydelig vekt. Dersom bygningen har et tak som er noenlunde i intakt stand, bør vedlikeholdet kunne falle inn under punkt 1.2 i forskriftene, og arbeidet kan derfor foretas uten tillatelse. Utskifting av et bærende element av samme dimensjon og kvalitet ansees som vedlikehold. Dersom taket har falt ned som følge av dårlig vedlikehold, er reparasjonen å anse som en vesentlig endring, og restaurering av bygningen på samme sted vil betraktes som nybygg. I slike tilfeller må saken behandles som en ordinær byggesak og må forelegges både kommunen og forvaltningsmyndighet for verneområdet.

s. 45

Nye bygninger

Søknader om nybygg vil bli vurdert strengt og må behandles som en dispensasjon etter § 4, med unntak av de formål som nevnes spesielt nedenfor. Det vil kun være aktuelt med nybygg i form av små uthus for eksempel for å dekke behovet for utedo, vedskjul eller lignende. Nybygg vil i slike tilfeller kun være aktuelt der dette ansees som mer gunstig av hensyn til landskapet eller bygningsmiljøet, enn utvidelse av eksisterende hytte/bu/støls hus. Det vil ikke være tillatt å føre opp fritidsbolig, eller hytter for utleie.

s. 57

Karakteristisk er de mange steinbuene og måsåbuene. Steinbuene har vært brukt til overnatting under jakta og måsåbuene var overnattingsplass under sanking av lav på fjellet. Laven ble sanket i løpet av sommeren og høsten, men ble først fraktet til bygds om vinteren da annet for var brukt opp. Det har vært starrslått og måsåtak over store areal, noe som fortsatt preger det åpne landskapet.

s. 58

Nyere tids kulturminner fra tida etter reformasjonen er ikke, med unntak av de vedtaksfredete kulturminnene (f eks bygninger fra før 1650) eller områder regulert til spesialområde bevaring etter plan- og bygningsloven, underlagt noe formelt vern. Kulturminner fra nyere tid kan likevel ofte være svært verdifulle og en viktig del av områdetets historie. Ved ulike tiltak bør en derfor søke å ivareta disse så langt det er mulig. Saker som kan medføre inngrep i kulturminner skal forvaltningsmyndigheten drøfte med kulturvernmyndighetene som en del av saksutredningen. Et eksempel på dette er restaurering av steinbuer og måsåbuer. Det skal tas hensyn til tilrådingene innenfor rammene av verneforskriftene og øvrig lovverk.

Naturmangfoldloven

§ 48

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Saken må i tillegg til vurdering etter verneforskrift og forvaltningsplan også vurderes etter naturmangfoldlovens § 7 om miljørettslige prinsipper i

- § 8 kunnskapsgrunnlag,
- § 9 føre-var prinsippet,
- § 10 samlet belastning på økosystemet,
- § 11 kostnader ved miljøforingelse bæres av tiltakshaver samt
- § 12 miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Presedens

I brev fra Miljødirektoratet, datert 02.03.15 heter det bl.a.:

Presedensvurderingen bør være så konkret som mulig. Presedensfaren skal være reell og ikke hypotetisk. En konkret presedensvurdering vil bidra til likebehandling og ivareta hensynet til rimelighet. Dette vil øke forståelsen for verneforvaltningen.

Vurderingen av presedensvirkninger knytter seg for det første til sannsynligheten for at lignende tiltak vil fremmes i fremtiden.

Vurdering

Fron-Atnedal bygdealmening søkte i utgangspunktet om «*tillatelse til å renovere den gamle smia*». Planen var å ta ned laftekassa, og frakte tømmeret til bygds, for å skifte ut råtne stokker i bygningen.

Etter befaring og framlagt tilstandsrapport fra Gudbrandsdalsmusea, er det foreslått alternative løsninger:

1. Skifte kun tydeleg råteskada tømmer, botnen, 2-3 omfar frå raft og nedover samt røst med åsar.
2. Bygge kopi, fokus på dimensjon, form og prosess.

Gudbrandsdalsmusea har ellers gitt følgende verdivurdering:

«

- Antikvarisk: Bygningen har lite anna enn veggjar, ein vindusopning og ei dørøpning. Material og bearbeiding fortel om rask bygging, ikkje bygd for å vare spesielt lenge, men heller dekke ein funksjon rimeleg raskt. Heller ikkje større enn nødvendig.
- Landskap/ bygningsmiljø: Tunet Fagervoll ligg ovanfor dei gamle fiskebuene, alt i alt inngår dei i felles bygningsmiljø og som ein del av den same vollen i landskapet. Fin natur, fredeleg, skjerma for det meste. Smia ligg i utkanten av vollen, nær Djupbekken, men også smia har ein plass i felles bygningsmiljø. Skjøtsel av landskapet er også aktuelt, kartlegging og tiltak for å hindre attgroing.
- Bruksverdi: Oppleving og historisk. Istandsetting og reetablering av eit miljø rundt bygningen kan auke denne verdien.»

Etter nasjonalparkforvalterens vurdering har Buvollen med smia stor lokalhistoriske verdi, knyttet til fisket på Atnsjøen og bruken av fjellet. Stedet er fortsatt i bruk som base for utøving av fiskerett på Atnsjøen. Bygget inngår som del av en helhet i bygningsmiljøet på Buvollen, med den enkle byggemåten som er knyttet til et praktisk behov for en smie, og smia gir stedet økt historisk verdi og opplevingsverdi.

Smia har ingen praktisk funksjon eller bruksverdi i dag. Smia defineres etter nasjonalparkforvalterens vurdering som et kulturminne.

I verneformålet for Rondane nasjonalpark, verneforskriften § 2, er det bl.a. tatt inn:

- ta vare på verdifulle kulturminner.

Videre under vernebestemmelsene § 3 står det:

4. Kulturminner

4.1. Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Løse kulturminner kan ikke flyttes eller fjernes.

4.2. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til restaurering, istandsetting og skjøtsel av kulturminner.

Nasjonalparkforvalteren mener det er prisverdig at Fron-Atnedal bygdealmening vi renovere den gamle smia, og vil innstille på at det blir gitt tillatelse til:

- ta ned laftekassa, og frakte stokkene til bygds
- Skifte kun tydeleg råteskada tømmer, botnen, 2-3 omfar frå raft og nedover samt røst med åsar.

Se, også eksempel i figur 2.

Figur 2. Eksempel på innfelling av tømmerdeler i gammel bygning.

Uttalelser

Villreinnemnda for Rondane og Sølnekletten har uttalt seg til søknaden, og har ikke vesentlige merknader.

Alternativet med å bygge en kopi må sees på som å oppføre et nytt bygg. Her gjelder verneforskriften § 3, pkt. 1.1 med forbud mot oppføring av bygninger. Søknaden må derfor behandles etter naturmangfoldloven § 48. Vilåret for å vurdere om det kan gis dispensasjon er at tiltaket:

- ikke strider mot verneformålet
- ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Nasjonalparkforvalteren vurderer at oppføring av et nytt bygg vil være i strid med verneformålet: ta vare på verdifulle kulturminner.

Et nytt bygg (som en kopi) vil vesentlige påvirke verneverdiene og redusere smias verdi som kulturminne og autentisk historisk dokumentasjon av byggemåte, materialbruk og funksjon.

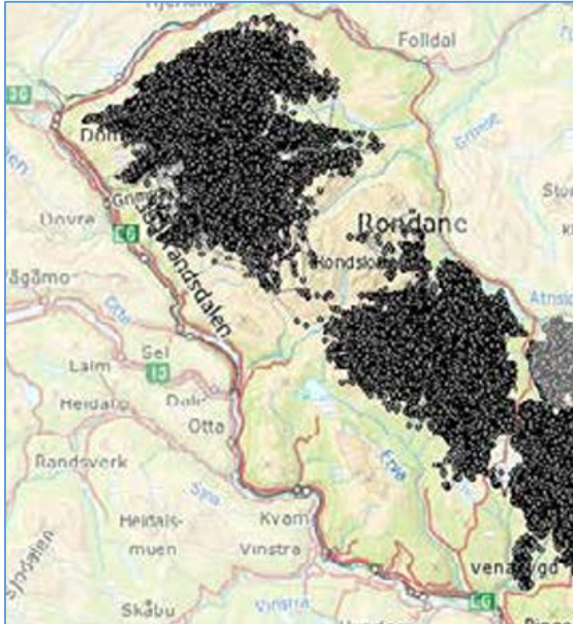
Etter nasjonalparkforvalterens vurdering er derfor vilkårene for å gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 ikke oppfylt.

Kunnskapsgrunnetaget om verneverdiene i dette området er godt. Når det gjelder villrein foreligger

- NINA Rapport 1013, Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009-2014 og
- NINA Rapport 339 fra 2008 som oppsummerer kunnskapsstatus og leveområde, samt tilhørende kart utarbeidet i forbindelse med arbeid med regional plan for villreinen i Rondane og Sølnekletten.
- NINA Rapport 551 utreder konflikten mellom villrein og menneskelig ferdsel i området
- NINA Rapport 2126 Klassifisering av de ti nasjonale villreinområdene etter kvalitetsnorm for villrein. Første klassifisering – 2022.

(jf. naturmangfoldloven § 8)

Figur 3 viser at Fagervoll ligger i utkanten av et viktige leve- og funksjonsområder for villrein. Et nybygg vil her må en forvente vil gi økt standard på huset, men ikke legge til rette for økt bruk av plassen. Tiltaket vurderes derfor å ikke ha nevneverdige konsekvenser for villrein.

Figur 3. Kartplott fra forsøk med GPS-merkede simler – Villrein og ferdsel i Rondane NINA rapport 1013.

Verneforskriften § 3 pkt. 4.2 gir at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til restaurering, istandsetting og skjøtsel av kulturminner. En tillatelse i gjeldende sak vil derfor ikke gi presedens for en ny forvaltningspraksis.

Arkivsaksnummer: 2026/3931-5

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 06.05.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	25/2026	15.05.2026

Sak - Klage - Rondane NP - bruk av drone - 2026 - TV- produksjon - Monsen og Nasjonalparkene - NRK

Innstilling fra forvalter

Med hjemmel i forvaltningsloven § 33 opprettholder Rondane-Dovre nasjonalparkstyre vedtak i delegert sak, datert 24.03.26.

Den omsøkte bruken av drone er i strid med verneformålet, kan være til skade for verneverdiene og gi fare for å skape presedens i lignende saker. Vilkårene for å gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 er ikke til stede.

Saken blir sendt til Miljødirektoratet for endelig avgjørd.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Delegert sak - avslag - Rondane NP - bruk av drone - 2026 - TV-produksjon - Monsen og Nasjonalparkene - NRK

Andre dokumenter:

- Klage frå NRK, e-post datert 27.03.26.
- Foreløpig svar, e-post fra nasjonalparkforvalteren datert 08.04.26.
- Oppfølging av klagesak – Dronebruk «Monsen og Nasjonalparkene», e-post fra NRK datert 30.04.26.
- Svar - Oppfølging av klagesak – Dronebruk «Monsen og Nasjonalparkene», e-post fra nasjonalparkforvalteren datert 30.04.26.

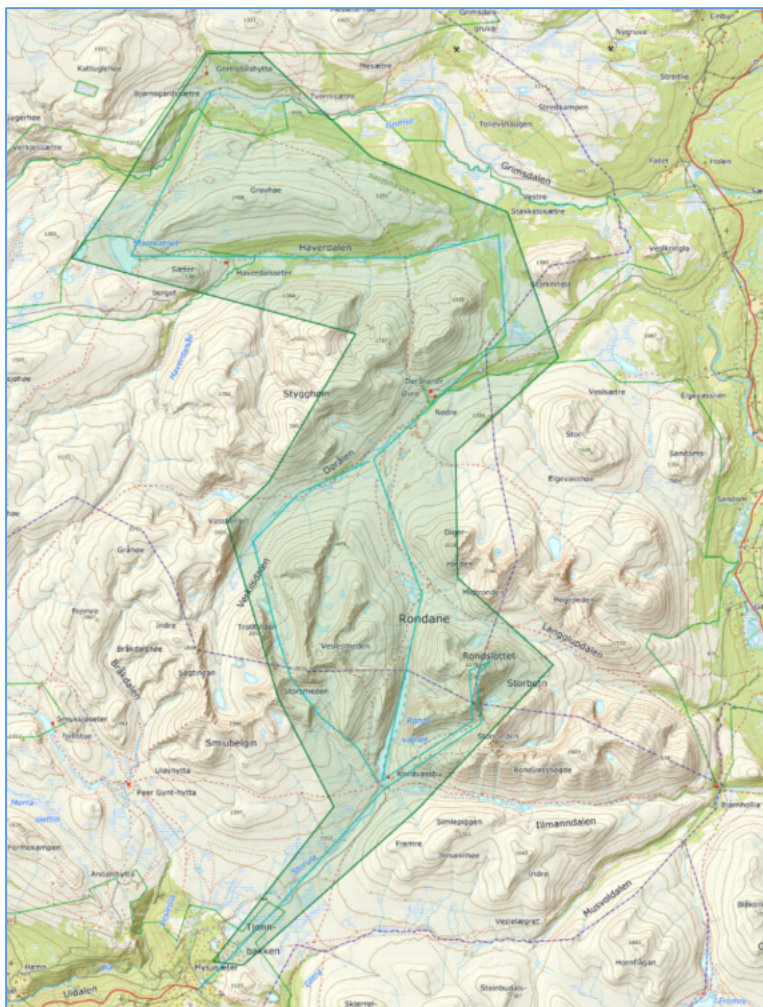
Saksopplysninger

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i brev datert 24.03.26 gjort slikt delegert vedtak:

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48, får NRK avslag på sin søknad datert 18.03.26 om dispensasjon fra verneforskriften for Rondane nasjonalpark § 3, pkt. 7.2, om bruk av drone i Rondane nasjonalpark, se figur 1 i saken.

Søknaden er i strid med verneformålet for Rondane nasjonalpark, og vil vesentlig påvirke verneverdiene her. En dispensasjon vil kunne skape presedens for lignende søknader, og bidra til å utvide rammene i vernevedtaket.

Det var søkt om bruk av drone innenfor et område vist på kartutsnitt i figur 1.

Figur 1. Vedlegg til søknad fra NRK, 18.03.26 – avgrensning av område for planlagt for opptak til «Monsen og nasjonalparkene»

NRK har i e-post datert 27.03.26 levert klage på vedtaket:

«Vi viser til vedtak av 24.03.26 vedrørende søknad om bruk av drone i forbindelse med NRKs produksjon av dokumentarserien «Monsen og Nasjonalparkene». Vi takker for en hurtig behandling av saken.

NRK ønsker med dette å påklage vedtaket. Vi mener det foreligger en misforståelse med hensyn til produksjonens karakter og formål, som har hatt avgjørende betydning for forvaltningens skjønnsutøvelse etter verneforskriften § 4.

Presisering av prosjektets formål og sjanger

I avslaget legges det vekt på at prosjektet ble omtalt som "underholdende" i et møte. Vi ser at dette begrepet kan ha vært misvisende i en forvaltningskontekst og bidra til feil sjangerdefinisjon.

Selv om serien produseres av NRKs underholdningsavdeling, er «Monsen og Nasjonalparkene» sjangermessig en naturdokumentar med fokus på folkeopplysning. Formålet er ikke kommersiell aktivitet, men å formidle kunnskap om norsk naturforvaltning, økosystemer og viktigheten av vern. At formidlingen gjøres på en engasjerende eller underholdende måte, er et virkemiddel for å nå bredt ut med et tungt faglig budskap om blant annet villreins sårbarhet og sporløs ferdsel.

Særlige grunner og samfunnsmessig betydning

Etter verneforskriften § 4 kan dispensasjon gis i «særlige tilfeller». Vi vil anføre at behovet for å nå den brede befolkningen med naturvern budskap i Norges første nasjonalpark utgjør et slikt tilfelle.

Visuell pedagogikk: For å forklare komplekse sammenhenger, som for eksempel landskapsøkologi, villreins trekkruiter og effekten av stenging av stier, er oversiktsbilder fra drone et kritisk verktøy. Opptak fra bakken er utilstrekkelige for å gi seerne den nødvendige forståelsen for landskapets helhet.

Nasjonalparken som hovedperson: I denne serien er det selve nasjonalparkens historie og sårbarhet som står i sentrum. Droneopptakene er ikke «effektmakeri», men som dokumentariske registreringer av verneverdiene vi ønsker å lære publikum å beskytte. Noen vil mene at en så stor satsing som dette er for publikum, ikke bør gjennomføres uten en skikkelig formidling.

Avbøtende tiltak og minimal forstyrrelse

Vi anerkjenner fullt ut forvaltningens ansvar for å beskytte villreinen, særlig i et presset område som Rondane. Vi ønsker derfor å foreslå følgende ytterligere innskjerpinger for å sikre at dispensasjonen ikke strider mot verneformålet:

Dialog med SNO: Vi forplikter oss til tett dialog med Statens naturoppsyn (SNO) i forkant av opptak, slik at flyvning unngås i områder der villrein er observert.

Geografisk begrensning: Vi er villige til å begrense dronebruken til spesifikke soner som forvaltningen anser som mindre sårbare, og avstå helt fra flyvning i definerte kjerneområder for villrein.

Dokumentert sporløshet: NRK vil i programmet aktivt vise og forklare hvorfor vi har søkt om tillatelse, og poengtere at dronebruk generelt er forbudt for private, noe som vil ha en preventiv effekt.

Anmodning om unntatt offentlighet

Vi gjør oppmerksom på at denne klagen inneholder opplysninger om produksjonsmetodikk og strategiske valg for en medieproduksjon i et konkurranseutsatt marked. Vi ber derfor om at dokumentet vurderes unntatt offentlighet i medhold av offentleglova § 13, jf. forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2 om forretningsmessige forhold, samt av hensyn til prosjektets gjennomføringsevne.

Oppsummering

NRK har som allmennkringkaster et særskilt ansvar for å formidle norsk naturarv. Vi håper forvaltningen ser at denne produksjonen er en alliert i arbeidet med å skape forståelse for

vern, og at en begrenset, kontrollert bruk av drone er nødvendig for å oppnå denne formidlingseffekten.

Vi er svært motiverte for en fornyet dialog om vilkår som kan muliggjøre dette, uten at det går på bekostning av naturvernet i Rondane.»

Nasjonalparkforvalteren har gitt et foreløpig svar i e-post datert 08.04.26:

«Mottatt

Vi bekrefter å ha mottatt klage på vårt vedtak datert 24.03.26:

Delegert sak - avslag - Rondane NP - bruk av drone - 2026 - TV-produksjon - Monsen og Nasjonalparkene – NRK.

Klagen vil bli lagt fram til forberedende behandling, i sak for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i møte 15. mai 2026.

Forespørsel om å unnta klagen offentlighet

NRK skriver bl.a. i klagen:

«Vi gjør oppmerksom på at denne klagen inneholder opplysninger om produksjonsmetodikk og strategiske valg for en medieproduksjon i et konkurranseutsatt marked. Vi ber derfor om at dokumentet vurderes unntatt offentlighet i medhold av offentleglova § 13, jf. forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2 om forretningsmessige forhold, samt av hensyn til prosjektets gjennomføringsevne.»

Vi kan ikke se at klagen inneholder opplysninger av annen karakter, som faller under offentleglova § 13, jf. forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2 om forretningsmessige forhold, samt av hensyn til prosjektets gjennomføringsevne, enn det som tidligere er opplyst fra NRK om saken.

Vi finner derfor ikke å kunne imøtekomme NRKs forespørsel om å unnta klagen offentlighet.»

NRK har i e-post datert 30.04.26 sendt «Oppfølging av klagesak – Dronebruk «Monsen og Nasjonalparkene»:

«Hei Ingvild og Trond,

Viser til oversendt klage på vedtak om avslag for dronedispensasjon i forbindelse med NRK-serien «Monsen og Nasjonalparkene».

Vi har forstått det slik at saken nå forberedes for behandling i styremøtet 15. mai. I den forbindelse ønsker vi å høre om det er ytterligere punkter dere ser behov for at vi belyser før saksfremlegget ferdigstilles?

Vi ser i ettertid at vi kanskje ikke fikk tydeliggjort programmets profil godt nok i vårt første møte. Vi ønsker derfor å understreke at serien produseres som en naturdokumentar med fokus på fakta og folkeopplysning. Dette innebærer blant annet dypdykk i villreinens status, forvaltningstiltak og i tillegg økologien i vannene. Som en relevant oppdatering i den sammenheng, kan vi nevne at Lars Monsen nylig ble nominert til Gullruten for beste programleder nettopp i kategorien fakta- og aktualitetsprogrammer.

Vi er svært interessert i råd og dialog om konkrete områder for eventuelle opptak, slik at vi minimerer risikoen for forstyrrelse mest mulig. Droneopptak er et viktig, om ikke avgjørende, verktøy i vår sammenheng for å fortelle historien om nasjonalparken på en engasjerende måte, men det vil i praksis være snakk om svært tidsbegrenset og punktvis bruk.

Vi er opptatt av å finne en løsning som fullt ut ivaretar verneformålet, og utdyper gjerne de foreslåtte tiltakene i klagen dersom det er ønskelig.

Ta gjerne kontakt dersom det er hensiktsmessig med en kort avklaring per telefon.»

Nasjonalparkforvalteren har svart i e-post datert 30.04.26:

«Vi takker for henvendelsen, og kan bekrefte at klagen fra NRK vil legges fram til behandling i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i møte 15. mai 2026.

Vi legger til grunn at vi har de opplysningene vi trenger for å behandle saken. Dagens mottatte skriv vil legges fram for nasjonalparkstyret i forbindelse med behandlingen av klagen.»

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

Verneformål – forskrift

Rondane nasjonalpark

§ 2. Formål

Formålet med opprettelsen av Rondane nasjonalpark er å:

- ta vare på et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde,
- ta vare på et høyfjellsøkosystem med et egenartet og variert biologisk mangfold,
- ta vare på sentrale leveområder til villreinstammen i Rondane,
- sikre variasjonsbredden i naturtyper som Rondaneområdet omfatter, herunder innslag av høyereliggende bjørke- og barskog,
- bevare landskapsformer og særpregede geologiske forekomster,
- ta vare på verdifulle kulturminner.

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3 Vernebestemmelser

7. *Forurensning*

...

7.2. Bruk av motor på isbor, **modellfly**, modellbåt o.l. er forbudt.

Forvaltningsplan

Forvaltningsplanen har ingen retningslinjer knyttet til § 3 pkt. 7.2.

Retningslinjer – Rondane NP – Dovre NP – vurdering av dronesøknader. Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, 11.10.19, styresak 34/2019.

Type søknad	Vurdering	Vilkår ved et ja/begrunnelse ved avslag Alltid ved dispensasjon: hensyn til verneverdier
Forskning, naturdokumentasjon	Ja, på vilkår	Styre unna sårbare områder på sårbare tider
Overvåkning for samfunnstrygghet	Ja (vilkår om ikke akutt)	Styre unna sårbare områder på sårbare tider om ikke akutt
Naturprogram, presentasjon av verneområdene	Ja, på vilkår	Styre unna sårbare områder på sårbare tider
Forvaltning av verneområdene	Ja (vilkår om ikke akutt)	Styre unna sårbare områder på sårbare tider
Landbruksformål	Ja , men på vilkår	Styre unna sårbare områder på sårbare tider
Reiselivsdestinasjon, overordnet markedsføring	Ja, på vilkår i områder der vi ønsker trafikk	Ikke markedsføre aktiviteter til sårbare tider i sårbare områder. Styre unna sårbare område på sårbare tider.
Nyhetsformidling/riksmedia	Ja, på vilkår	Må være en alvorlig/viktig sak av stor allmenn interesse. Styre unna sårbare områder på sårbare tider.
Enkeltbedrift lokalisert ved/i verneområdene	Nei, krav om samordna søknad for reiselivsselskap/destinasjon	Presedensvirkning, jf. nml § 10 samla belastning. Kan elgges utenom verneområder eller avgrenses til opptaksformer som ikke trenger dispensasjon
Arrangement/konkurranser, promoterings-video	Nei	Presedensvirkning, jf nml § 10 samla belastning.

Aktivetsfirma turdokumentasjon for grupper	Nei	Kan legges utenom verneområder eller avgrenses til opptaksformer som ikke trenger dispensasjon
Private turer, film for sosiale media	Nei	
Underholdningsprogram	Nei	
Spillefilm	Nei	
Reklame	Nei	

Miljødirektoratet, avgjørelse i klagesak, datert 24.08.23

I sitt endelige vedtak skriver Miljødirektoratet bl.a.:

«Miljødirektoratet mener det er positivt at nasjonalparkstyret har laget retningslinjer for bruk av droner i verneområdene. Slike retningslinjer bør generelt vektlegges i vurderingen av om en tillatelse bør gis. Vi presiserer at Miljødirektoratet sitt brev 06.03.2019 ikke er uttømmende for i hvilke tilfeller det kan gis dispensasjon til bruk av droner.

(...)

I klage går det frem at en tillatelse kan begrenses til noen få minutter i Døråglupen. Etter Miljødirektoratets vurdering vil da bruken av drone bare kunne medføre en svært liten og forbigående forstyrrelse på naturmiljøet. Vi kan ikke se at bruk av drone i kun få minutter i Døråglupen i forbindelse med TV-produksjonen er i strid med verneformålet eller kan påvirke

verneverdiene nevneverdig. Miljødirektoratet anser derfor at det er hjemmel for å gi dispensasjon til bruk av drone etter naturmangfoldloven § 48 for dette tilfellet.

Bør det gis dispensasjon?

Selv om minimumsvilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt, gir loven ikke dere krav på å få en dispensasjon. Bestemmelsen er en kan-bestemmelse og dette innebærer at

forvaltningsmyndigheten må vurdere konkret om det bør gis dispensasjon. I vurderingen vil blant annet omfanget, miljøvirkningen og nødvendigheten av tiltaket være relevant. Det er også relevant å vurdere om det vil stride mot verneverdiene om tilsvarende dispensasjonssøknader blir innvilget i fremtiden.

(...)

Miljødirektoratet anser at de vurderingene som ligger til grunn for nasjonalparkstyrets vedtak ligger innenfor det skjønnsrommet styret har som forvaltningsmyndighet. Vi finner etter dette ikke grunn å overprøve de vurderingene som ligger til grunn for nasjonalparkstyrets vedtak.»

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven § 48 stiller svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som «ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig». Begge vilkår må være oppfylt.

Om vilkåra er oppfylt, er det likevel ikke slik at det må gis dispensasjon.. Skjønn og instruksjer fra overordnede myndigheter spiller også inn. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, men er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfelle som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Saken må i tillegg til vurdering etter verneforskrift og forvaltningsplan også vurderes etter naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper i §§ 8-12 (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jmfør § 7.

Presedens

I brev fra Miljødirektoratet, datert 02.03.15 heter det bl.a.:

Presedensvurderingen bør være så konkret som mulig. Presedensfaren skal være reell og ikke hypotetisk. En konkret presedensvurdering vil bidra til likebehandling og ivareta hensynet til rimelighet. Dette vil øke forståelsen for verneforvaltningen.

Vurderingen av presedensvirkninger knytter seg for det første til sannsynligheten for at lignende tiltak vil fremmes i fremtiden.

Vurdering

NRK er part i saken, og klagen fra NRK er rettidig framsatt, og kan tas opp til behandling.

Klager har levert et klageskriv, der det blir klaget på flere forhold i det delegerte vedtaket (24.03.26):

- presisering av prosjektets formål og sjanger
- særlige grunner og samfunnsmessig betydning
 - o visuell pedagogikk
 - o nasjonalparken som hovedperson
- avbøtende tiltak og minimal forstyrrelse
 - o dialog med SNO
 - o geografisk begrensning
 - o dokumentert sporløshet.

Saken gjelder en søknad fra NRK om bruk av drone innenfor et avgrenset område i Rondane nasjonalpark, se figur 1. Bruk av drone er regulert i verneforskriften for Rondane nasjonalpark, § 3 pkt. 7.2. Det blir lagt til grunn at bruk av drone er forbudt.

Nasjonalparkforvalteren vurderer det derfor slik at det ikke er hjemmel som åpner for å imøtekomme søknaden.

Søknaden må da behandles etter naturmangfoldloven § 48 som stiller strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som

- ikke strider mot verneformålet og
- ikke påvirker verneverdiene nevneverdig».

Begge vilkår må være oppfylt.

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har vedtatt retningslinjer for behandling av dronesøknader (etter naturmangfoldloven § 48), styresak 34/2019, der det bl.a. står:

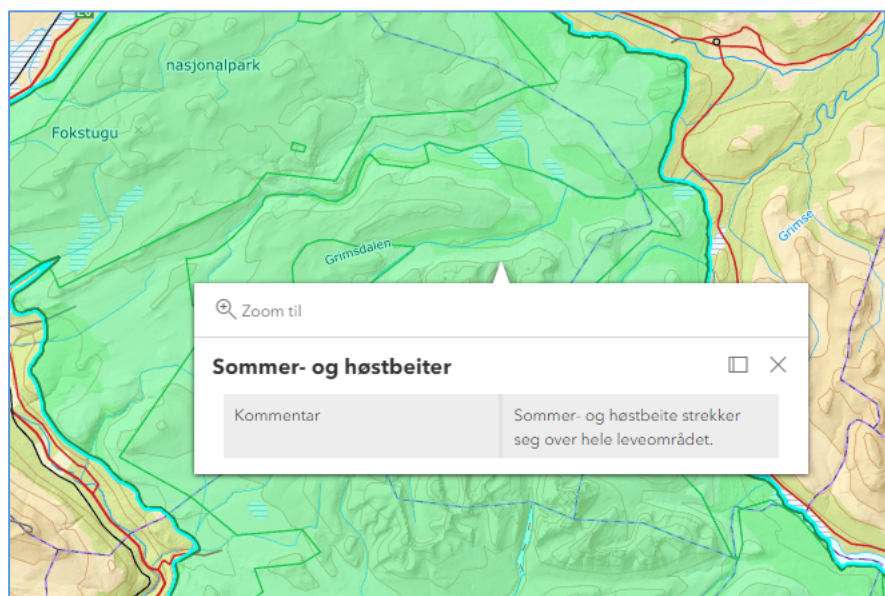
Type søknad	Vurdering	Vilkår ved et ja/begrunnelse ved avslag
		Alltid ved dispensasjon: hensyn til verneverdier
Underholdningsprogram	Nei	Presedensvirkning, jf nml § 10 samla belastning. Kan legges utenom verneområder eller <u>avgrenses til opptaksformer som ikke trenger dispensasjon.</u>

Kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene i dette området er godt. Når det gjelder villrein foreligger

- NINA Rapport 1013, Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009-2014 og
- NINA Rapport 339 fra 2008 som oppsummerer kunnskapsstatus og leveområde, samt tilhørende kart utarbeidet i forbindelse med arbeid med regional plan for villreinen i Rondane og Sølnekletten.
- NINA Rapport 551 utreder konflikten mellom villrein og menneskelig ferdsel i området
- NINA Rapport 2126 Klassifisering av de ti nasjonale villreinområdene etter kvalitetsnorm for villrein. Første klassifisering – 2022.

(jf. naturmangfoldloven § 8).

I figur 2 er det vist et kartutsnitt med grense for sommer- og høstbeiter for villrein i Rondane nord.

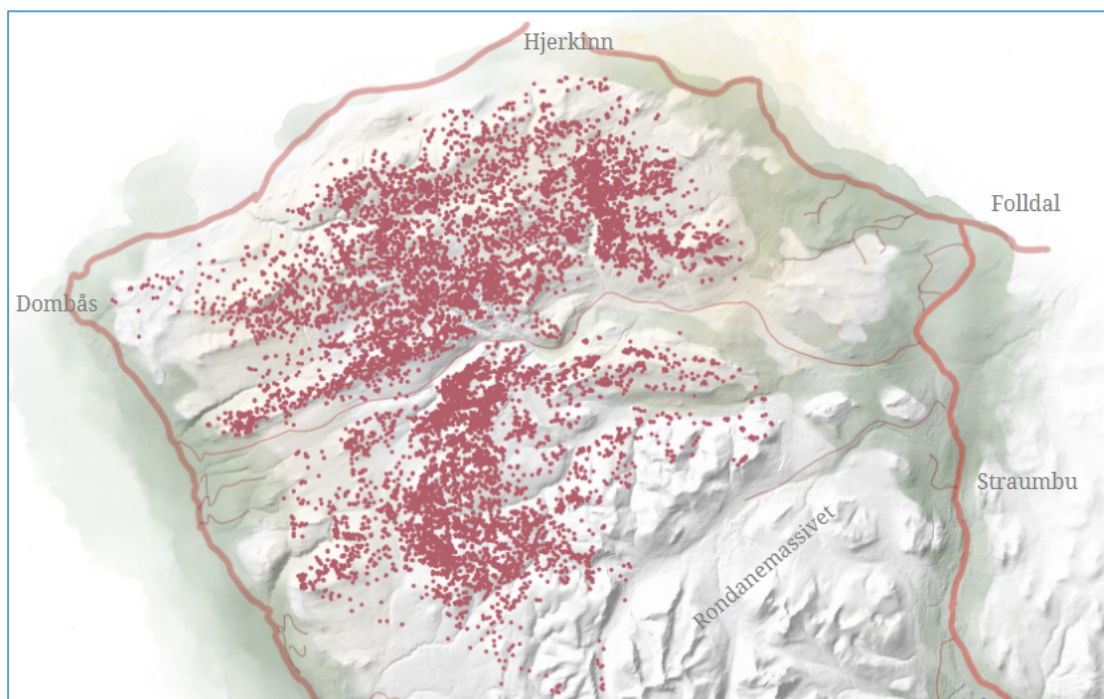
Figur 2. Sommer- og høstbeiter for villrein – kartfortelling Kunnskapsgrunnlaget for delnorm 3 i Rondane (<https://villrein.no/kvalitetsnorm/delnormtrerdane/>)

I figur 3 er det vist et kartutsnitt med trekkpassasjer for villrein i Rondane nord.

Figur 3. Trekkpassasjer for villrein – kartfortelling Kunnskapsgrunnlaget for delnorm 3 i Rondane (<https://villrein.no/kvalitetsnorm/delnormtreron dane/>)

Forsøk med GPS-merkede simler viser at Rondane nasjonalpark er et viktig leveområde for villrein, se figur 4.

Figur 4. Plott som viser GPS-merka simlers arealbruk i september – november, årene 2009 - 2018. (fra villrein.no)

Aktiviteter knyttet til bruk av drone ser ut til å ha et økende omfang. På internett er det ikke uvanlig å finne filmminnslag, som er filmet med drone i områder der dette opplagt er forbudt. Dette er bakgrunnen for at Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har laget egne retningslinjer for slike søknader. Ved utarbeiding av retningslinjene er det bl.a. lagt vekt på at for typer søknader med stor presedensvirkning skal det gis avslag, slik at dispensasjonspraksis ikke bidrar til å utvide rammene gitt i vernevedtaket. Dette for å unngå en økt samlet belastning på verneverdiene, og særlig villreinens leveområde. Det er gitt overtredelsesgebyr for en slik sak i Rondane nasjonalpark.

NRK viser til at de vil ta en rekke hensyn:

- Hensyn til villrein og annet dyreliv.
- Minimal støy og påvirkning.
- Sporløs ferdsel og hensyn til andre.

Det er prisverdig at NRK viser vilje til å utvise aktsomhet for de nevnte forhold. Risikoen for at det skal oppstå forstyrrelser og uheldige situasjoner er likevel til stede, både i dette aktuelle prosjektet, og ved at det etableres en ny forvaltningspraksis. Bruk av drone i denne type underholdningsprogram vil lett anspore andre besøkende til å bruke drone i strid med vernereglene.

Forvaltningspraksis

I tabell 1 er det vist en oversikt over saker som gjelder bruk av drone i verneområdene forvaltet av Rondane-Dovre nasjonalparkstyre. I tillegg har vi forespørsler der parten velger å ikke søke etter å ha fått informasjon om regelverket. Oversikten viser at Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har hatt en restriktiv forvaltningspraksis.

Tabell 1. Saker som gjelder bruk av drone – Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Vedtaketittel	Dato
Delegert sak - Rondane NP - avslag - bruk av drone - 2026 - TV-produksjon - Monsen og Nasjonalparkene - NRK	24.03.2026
Delegert sak - Rondane NP - avslag - 2026 - drone - private formål (fransk privatperson)	28.10.2025
Delegert sak - Rondane NP - avslag - 2025 - drone – filmprosjekt (YouTube – kanal)	18.08.2025
Delegert sak - Rondane NP - avslag - 2025 - drone - prosjekt i samarbeid med Fri Flyt - filmserie	05.03.2025
Delegert sak - Rondane NP - Frydalen LVO - dispensasjon- motorferdsel - snødekt mark - bruk av drone - 2025 - Rondvassbu - Lyse AS	17.01.2025
Delegert vedtak - Rondane NP - Dovre NP - avslag - 2025 - drone - (film privatperson)	09.01.2025
Delegert sak - Rondane NP - Dovre NP - bruk av drone – avslag – (film privatperson)	30.05.2024
Delegert sak - Rondane NP - Mesætermyre NR - avslag - bruk av drone - 71° nord Team	21.04.2023
Delegert sak - Rondane NP - Dovre NP - avslag - bruk av drone - Norumfoto	23.06.2022
Avslag på bruk av drone (YouTube – kanal)	11.10.2021
Delegert sak - Rondane NP - avslag - 2021 - flyving med drone i forbindelse med filminnspilling - Ulafossene - Brudesløret - Valkyrien Productions	05.07.2021
Delegert sak - Rondane NP - Bruk av drone til filming av fangstanlegg for villrein - Gudbrandsdalsmusea avdeling Lesja	30.06.2019
Dispensasjon til bruk av drone til filming i deler av Rondane nasjonalpark (Mountains of Norway)	31.01.2019

Avslag - Rondane nasjonalpark - Kjøring på veg til Rondvassbu og Bjørnhollia og bruk av drone	27.06.2018
Dispensasjon til bruk av drone for kartlegging av kongevegen over Dovrefjell	09.04.2018
Bruk av drone til filming i Rondane nasjonalpark_avslag (Screen Story Bergen)	27.06.2017
Bruk av drone til dokumentasjon av kulturminner langs Kongeveien i Dovre nasjonalpark 2016	05.09.2016

Villreinens leveområde og biologisk mangfold (bl.a. dyrelivet) er en viktig del av verneformålet for Rondane nasjonalpark. Den omsøkte dronebruken vil være i strid med verneformålet, og vil vesentlig påvirke verneverdiene i Rondane nasjonalpark, både som aktivitet, og ved å skape presedens for en ny forvaltningspraksis. Flere aktører vil kunne vise til ønske om å få bruke drone, og dette vil være en ny aktivitet som samlet kan gi en økt belastning på økosystemet. (jf. naturmangfoldloven § 10).

Bruk av drone er i utgangspunkt forbudt etter verneforskriften for Rondane nasjonalpark, og søknaden gjelder et alminnelig formål for bruk av drone. En dispensasjon vil derfor bidra til å utvide rammene for vernet, i strid med verneformålet og vernereglene.

Den omsøkte bruken av drone er planlagt utført i viktige funksjons- og leveområder for villrein. Bruk av drone er ikke avgjørende for å gjøre opptak til programmet «Monsen og nasjonalparkene». NRK har i møter med sekretariatet selv uttrykt at tv-serien er underholdningsprogrammer. Underholdningsprogrammer er i retningslinjer vedtatt av Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, styresak 34/2019, definert som et formål det ikke bør gis dispensasjon for.

Rondane-Dovre nasjonalparkstyret har tidligere avslått søknader fra andre produksjonsselskaper med lignende prosjekt. Etter klage på avslag, har nasjonalparkstyret fått medhold av Miljødirektoratet. Miljødirektoratet vurderer den aktuelle saken ikke å være i strid med verneformålet. Videre skriver Miljødirektoratet likevel: « *Det er også relevant å vurdere om det vil stride mot verneverdiene om tilsvarende dispensasjonssøknader blir innvilget i fremtiden.* »

(...)

Miljødirektoratet anser at de vurderingene som ligger til grunn for nasjonalparkstyrets vedtak ligger innenfor det skjønnsrommet styret har som forvaltningsmyndighet.»

Søknaden fra NRK kan etter vår vurdering sees som en typisk «*tilsvarende*» dispensasjonssøknad. Søknaden vurderes derfor å «*stride mot verneverdiene*». Dette begrunnes ytterligere ved å vise til at Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har hatt enstreng forvaltningspraksis når det gjelder søknader om bruk av drone.

Vilkårene for å gi dispensasjon var derfor ikke til stede, jf. naturmangfoldloven § 48. Det ble gitt avslag på søknad om bruk av drone.

Siden vilkårene for å gi dispensasjon vurderes å ikke være oppfylt, kan det ikke vurderes videre grunner for å gi dispensasjon. For å sikre en utfyllende opplysning av saken, er det likevel her gjort en vurdering av andre momenter framsatt i klagen.

Nedenfor er det gitt en vurdering av **begrunnelser klager har gitt i sitt klageskriv**:

Nr	Enkelte forhold tatt opp i klageskrivet	Kommentar
1	<p>Presisering av prosjektets formål og sjanger.</p>	<p>Det er ikke forvaltningsmyndighetens oppgave å påvirke NRK sine redaksjonelle motiv og vurderinger. Når NRK opplyser at formålet med TV-serien er underholdning, må vi legge det til grunn. NRK har opplyst fra starten at hovedgrepet er å følge Lars Monsen på tur. Da ser en at det i mindre grad blir rom for «å formidle kunnskap om norsk naturforvaltning, økosystemer og viktigheten av vern», og at det slik sett framstår som underholdning.</p> <p>Når NRK har et mål om å formidle «viktigheten av vern», synes det å være en urimelig forventning å skulle få dispensasjon fra en viktig vernebestemmelse.</p>
2	<p>Særlige grunner og samfunnsmessig betydning</p> <ul style="list-style-type: none"> • visuell pedagogikk • nasjonalparken som hovedperson. 	<p>NRK innfører «visuell pedagogikk» som et begrep, og argumenterer med at opptak fra bakken er utilstrekkelig for å gi seerne den nødvendige forståelsen av landskapets helhet. Nasjonalparkforvalteren ser at bruk av drone gir storlette oversiktsbilder av landskap og natur. Det kan etter nasjonalparkforvalterens vurdering likevel ikke sies å være avgjørende for å gi «seerne den nødvendige forståelsen» av landskapet.</p> <p>Etter nasjonalparkforvalterens vurdering bærer TV-serien preg av at det er Lars Monsen som er hovedpersonen, og ikke den enkelte nasjonalpark. Men det er også i tråd med slik NRK har presentert TV-serien fra starten av, i ulike møter.</p>
3	<p>Avbøtende tiltak og minimal forstyrrelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • dialog med SNO • geografisk begrensning • dokumentert sporeløshet. 	<p>De foreslåtte avbøtende tiltakene vurderer nasjonalparkforvalteren vil ha liten effekt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Observasjoner av villrein gjøres sporadisk, og det er vanskelig å ha oversikt over hvor det til enhver tid er villrein. SNO skal ellers føre tilsyn med de tillatelser som blir gitt, og har ikke myndighet til å sette egne vilkår i felt. • Bakgrunnen for forbudet mot bruk av drone, er at nasjonalparken et sårbart naturområde, og at det derfor er høy terskel for å tillate ny bruk av området. I tillegg til villrein, er også fuglelivet (særlig rovfugl) sårbart for ferdsel og menneskelig aktivitet. • Droner er i ferd med å bli «allemannseie». Nasjonalparkforvalteren mener, i motsetning til NRK, at bruk av bilder filmet med drone vil gi en økt interesse blant publikum for å selv å gjøre lignende opptak. Frasen «du skal gjøre som jeg sier, og ikke som jeg gjør», vet vi ikke er god pedagogikk.

Nasjonalparkforvalteren vil innstille på at klagen ikke tas til følge, fordi den omsøkte bruken av drone er i strid med verneformålet, kan være til skade for verneverdiene og gir fare for å

skape presedens for lignende saker. Konsekvensen kan bli en økt samlet belastning på økosystemet. Vilkårene for å gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 er ikke til stede.

**Rondane-Dovre
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk villreinsenter Nord
Hjerkinhusvegen 33
2661 Hjerkin

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 911 61 458
sfinpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no/rondane-dovre>

NRK

Saksbehandler Trond Stensby

Vår ref. 2026/3931-2 432.3

Dykkar ref.

Dato 24.03.2026

Delegert sak - Rondane NP - avslag - bruk av drone - 2026 - TV-produksjon - Monsen og Nasjonalparkene - NRK

Vedtak

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 48, får NRK avslag på sin søknad datert 18.03.26 om dispensasjon fra verneforskriften for Rondane nasjonalpark § 3, pkt. 7.2, om bruk av drone i Rondane nasjonalpark, se figur 1 i saken.

Søknaden er i strid med verneformålet for Rondane nasjonalpark, og vil vesentlig påvirke verneverdiene her. En dispensasjon vil kunne skape presedens for lignende søknader, og bidra til å utvide rammene i vernevedtaket.

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse, jf. orvaltningsloven § 28. Frist for klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Dokumenter i saken

Søknad fra NRK, e-post m vedlegg, datert 18.03.26

Saksopplysninger

Vi har mottatt e-post fra NRK, datert 18.03.26, med søknad:

«Vi søker med dette om tillatelse for bruk av drone i forbindelse med opptakene til Monsen og nasjonalparkene vi tenker å gjennomføre i juli/august 2026.

Vedlagt ligger prosjektbeskrivelse, kart og søknad.

Bare å ta kontakt hvis det skulle være noe dere ønsker ytterligere eller hvis dere skulle ha spørsmål.»

«Søknad om dispensasjon for bruk av drone – «Monsen og Nasjonalparkene»

Område: Rondane nasjonalpark (se vedlagt kartutsnitt). Det angitte området er utgangspunktet for ruten, men denne vil bli justert etter vær og føre. Eventuelle droneopptak vil derfor ikke dekke et stort område, men gjennomføres kun der turfølget befinner seg og forholdene tillater det.

Nasjonalpark	Dovre, Rondane
Naturresevat	Flakktjørna, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesætermyre, Myldingi, Veslehjerkinntjønnin
Landskapsvernområde	Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerkin

Tidsrom: 23.07.26 - 07.08.26

Bakgrunn for søknaden: I 2025 publiserte NRK første sesong av serien Monsen og Nasjonalparkene. Serien er en satsing der Lars Monsen gjennomfører lengre turer i våre nasjonalparker. Prosjektets formål er å formidle naturopplevelser og å øke kunnskapen om hvorfor vern av natur er nødvendig. Formidling av sporløs ferdsel og respektfull bruk av naturen er en sentral del av prosjektet.

For å gi publikum den nødvendige oversikten til å forstå økosystemene, er dronefoto et viktig verktøy. Det bidrar til å vise landskapet på en måte som støtter prosjektets formidling av naturvern.

Søknadens omfang og forankring i regelverket: Vi søker om tillatelse til å benytte en lettvektsdrone innenfor angitt område i Rondane (se vedlegg). Omfanget begrenses til maksimalt 12 flyvninger á 2–5 minutter i det angitte tidsrommet.

Vi er kjent med verneforskriften for Rondane nasjonalpark, herunder **§ 3 pkt. 6.1**, som forbyr bruk av luftfartøy under 300 meter, og **§ 3 pkt. 7.2**, som forbyr motor på modellfly (droner). Samtidig åpner forskriftens **§ 4** for at forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra vernebestemmelsene for arbeid av samfunnsmessig betydning, eller i andre særlige tilfeller når dette ikke strider mot formålet med vernet.

Vi mener denne TV-produksjonen bidrar til folkeopplysning om naturvern. NRK ønsker å vise verdien av urørt natur, noe vi anser som i tråd med selve verneformålet i Rondane.

Håndtering av interessekonflikter og sårbart naturmiljø: Vi er kjent med at Rondane er et sårbart høyfjellsøkosystem, og at hovedformålet med opprettelsen av parken er å bevare urørt natur og sikre leveområdene til villreinstammen. For å unngå at vår aktivitet kommer i konflikt med verneformålet, vil vi iverksette følgende tiltak:

- **Hensyn til villrein og annet dyreliv:** Dyrelivet er fredet mot skade og forstyrrelser. Før hver flyvning vil området bli visuelt sjekket. **Dersom det observeres villrein i området, eller det er mistanke om at flokker befinner seg i nærheten, vil dronen ikke bli benyttet.** Skulle dyr uventet dukke opp under en pågående flyvning, vil dronen tas ned umiddelbart.
- **Minimal støy og påvirkning:** Dronen vi benytter er av typen DJI Mini 3 Pro eller Mavic 3 Pro. Dette er lette droner (under 250 gram) som avgir lite støy.
- **Sporløs ferdsel og hensyn til andre:** All vår ferdsel skjer varsomt og med hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. Lars Monsen vil primært være alene, men et lite team på to-tre personer vil assistere med foto ved et par anledninger. Dersom vi møter andre turgåere, vil vi informere om arbeidet og avstå fra flyvning dersom det er til sjenanse.

NRK har erfaring med bruk av droner i verneområder der det kreves spesielle hensyn. Vi har tidligere gjennomført opptak i 21 andre nasjonalparker, med løpende dialog med forvaltere, SNO og Miljødirektoratet.

Vi er åpne for dialog om rutevalg og justeringer basert på forvaltningens kjennskap til dyrelivets og spesielt villreinens trekkruiter i perioden, for å kunne unngå sårbare soner fullstendig.

Ta gjerne kontakt dersom dere har spørsmål i forbindelse med søknaden.»

**««Prosjektbeskrivelse: TV-produksjonen «Monsen og Nasjonalparkene»
Om prosjektet**

NRK produserer en dokumentarserie der Lars Monsen gjennomfører lengre turer i norske nasjonalparker. Formålet med serien er å formidle kunnskap om norsk natur og økosystemer, samt å øke forståelsen for hvorfor vern av disse områdene er nødvendig. Et gjennomgående tema i produksjonen er «sporløs ferdsel» og respektfull bruk av naturen. Underveis i episodene møter Monsen også fagfolk og lokale formidlere som bidrar med dybdekunnskap om områdene som besøkes.

Gjennomføring og metode

For å skåne naturmiljøet mest mulig, er produksjonen lagt opp med et minimalt fotavtrykk. Lars Monsen er i hovedsak alene på tur og står for det meste av filmingen selv. For å kunne dokumentere landskapet på en måte som gir publikum nødvendig oversikt og forståelse for naturen, går et lite team på to til tre personer inn ved enkelte anledninger for å supplere med opptak. Dette gjelder spesielt for fotoopptak fra luften (drone), som fungerer som et faglig og visuelt støtteverktøy for å forklare økosystemene.

Erfaring og forvaltningsdialog

Prosjektet har vært i gang over lengre tid, og de seks første programmene ble publisert på NRK våren 2025. Til nå har vi gjennomført opptak i 16 ulike nasjonalparker over hele landet, fra Raet i sør til Svalbard i nord.

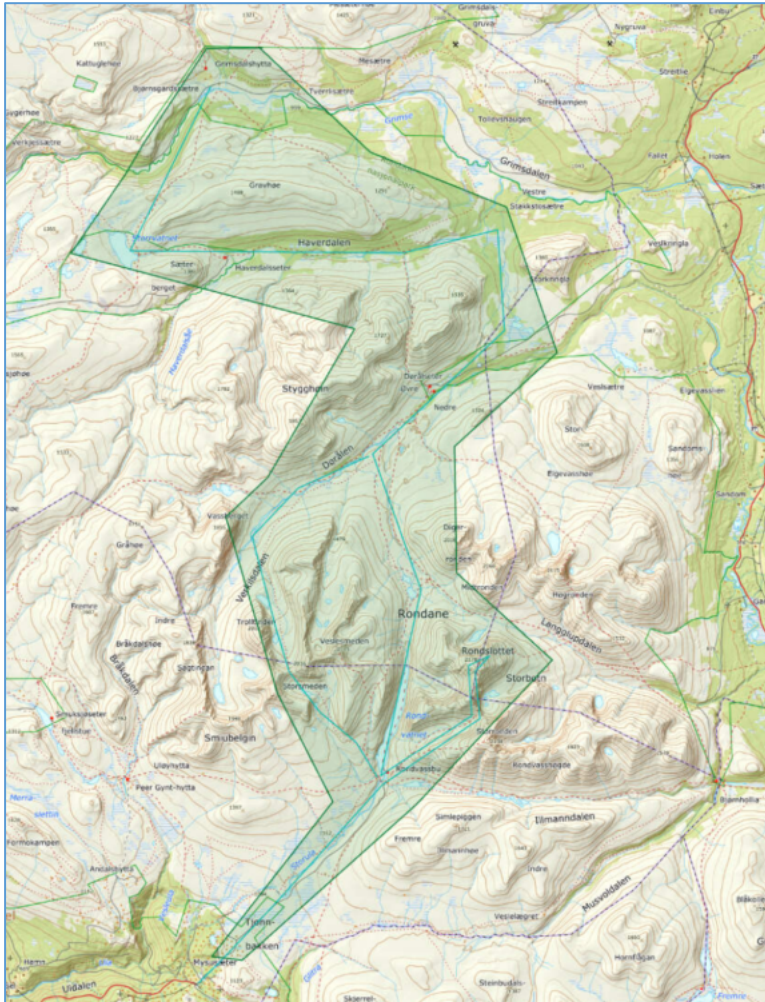
Helt siden prosjektets oppstart har NRK hatt en løpende dialog med Miljødirektoratet, Statens naturoppsyn (SNO) og lokale nasjonalparkforvaltere. Forut for hver tur etableres det kontakt med lokal forvaltning for å innhente nødvendige tillatelser og sikre at opptakene lar seg gjennomføre i tråd med det enkelte områdets vernebestemmelser og sårbarhet.

Kontaktinformasjon for produksjonen:

- **Håvard Jenssen**, prosjektleder: havard.jenssen@nrk.no | Tlf: 909 09 609
- **Andreas Kullerud Larsen**, produksjonsleder: andreas.kullerud.larsen@nrk.no | Tlf: 915 48 790»

Vedlagt søknaden følger et kart som viser avgrensning av området det er planlagt gjort opptak i, se figur 1.

Figur 1. Vedlegg til søknad frå NRK, 18.03.26 – avgrensning av område for planlagt for opptak til «Monsen og nasjonalparkene»

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

I medhold av vedtak i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre den 28. mai 2025 er myndighet til å treffe vedtak i alle saker som gjelder søknad om tillatelse etter verneforskriftenes spesifiserte dispensasjonsbestemmelser, samt kurante saker etter naturmangfoldlovens § 48, delegert til nasjonalparkforvalter/sekretariat. Dette inkluderer eksempelvis saker som omhandler motorferdsel både på snødekt mark og barmark, organisert ferdsel, og ferdsel med hest, sykkel eller hundespann.

Verneformål – forskrift

Rondane nasjonalpark

§ 2. Formål

Formålet med opprettelsen av Rondane nasjonalpark er å:

- ta vare på et stort, sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde,
- ta vare på et høyfjellsøkosystem med et egenartet og variert biologisk mangfold,
- ta vare på sentrale leveområder til villreinstammen i Rondane,
- sikre variasjonsbredden i naturtyper som Rondaneområdet omfatter, herunder innslag av høyereliggende bjørke- og barskog,
- bevare landskapsformer og særpregede geologiske forekomster,
- ta vare på verdifulle kulturminner.

Allmennheten skal fortsatt ha anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 3 Vernebestemmelser

7. Forurensning

...

7.2. Bruk av motor på isbor, **modellfly**, modellbåt o.l. er forbudt.

Forvaltningsplan

Forvaltningsplanen har ingen retningslinjer knyttet til § 3 pkt. 7.2.

Retningslinjer – Rondane NP – Dovre NP – vurdering av dronesøknader. Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, 11.10.19, styresak 34/2019.

Type søknad	Vurdering	Vilkår ved et ja/begrunnelse ved avslag Alltid ved dispensasjon: hensyn til verneverdier
Forskning, naturdokumentasjon	Ja, på vilkår	Styre unna sårbare områder på sårbare tider
Overvåking for samfunnstrygghet	Ja (vilkår om ikke akutt)	Styre unna sårbare områder på sårbare tider om ikke akutt
Naturprogram, presentasjon av verneområdene	Ja, på vilkår	Styre unna sårbare områder på sårbare tider
Forvaltning av verneområdene	Ja (vilkår om ikke akutt)	Styre unna sårbare områder på sårbare tider
Landbruksformål	Ja, men på vilkår	Styre unna sårbare områder på sårbare tider
Reiselivsdestinasjon, overordnet markedsføring	Ja, på vilkår i områder der vi ønsker trafikk	Ikke markedsføre aktiviteter til sårbare tider i sårbare områder. Styre unna sårbare område på sårbare tider.

Nyhetsformidling/riksmedia	Ja, på vilkår	Må være en alvorlig/viktig sak av stor allmenn interesse. Styre unna sårbare områder på sårbare tider.
Enkeltbedrift lokalisert ved/i verneområdene	Nei, krav om samordna søknad for reiselivsselskap/destinasjon	Presedensvirkning, jf. nml § 10 samla belastning. Kan elgges utenom verneområder eller avgrenses til opptaksformer som ikke trenger dispensasjon
Arrangement/konkurranser, promoterings-video	Nei	Presedensvirkning, jf nml § 10 samla belastning. Kan legges utenom verneområder eller avgrenses til opptaksformer som ikke trenger dispensasjon
Aktivietsfirma turdokumentasjon for grupper	Nei	
Private turer, film for sosiale media	Nei	
Underholdningsprogram	Nei	
Spillefilm	Nei	
Reklame	Nei	

Miljødirektoratet, avgjørelse i klagesak, datert 24.08.23

I sitt endelige vedtak skriver Miljødirektoratet bl.a.:

«Miljødirektoratet mener det er positivt at nasjonalparkstyret har laget retningslinjer for bruk av droner i verneområdene. Slike retningslinjer bør generelt vektlegges i vurderingen av om en tillatelse bør gis. Vi presiserer at Miljødirektoratet sitt brev 06.03.2019 ikke er uttømmende for i hvilke tilfeller det kan gis dispensasjon til bruk av droner.

(...)

I klage går det frem at en tillatelse kan begrenses til noen få minutter i Døråglupen. Etter Miljødirektoratets vurdering vil da bruken av drone bare kunne medføre en svært liten og forbigående forstyrrelse på naturmiljøet. Vi kan ikke se at bruk av drone i kun få minutter i Døråglupen i forbindelse med TV-produksjonen er i strid med verneformålet eller kan påvirke

verneverdiene nevneverdig. Miljødirektoratet anser derfor at det er hjemmel for å gi dispensasjon til bruk av drone etter naturmangfoldloven § 48 for dette tilfellet.

Bør det gis dispensasjon?

Selv om minimumsvilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt, gir loven ikke dere krav på å få en dispensasjon. Bestemmelsen er en kan-bestemmelse og dette innebærer at forvaltningsmyndigheten må vurdere konkret om det bør gis dispensasjon. I vurderingen vil blant annet omfanget, miljøvirkningen og nødvendigheten av tiltaket være relevant. Det er også relevant å vurdere om det vil stride mot verneverdiene om tilsvarende dispensasjonssøknader blir innvilget i fremtiden.

(...)

Miljødirektoratet anser at de vurderingene som ligger til grunn for nasjonalparkstyrets vedtak

ligger innenfor det skjønnsrommet styret har som forvaltningsmyndighet. Vi finner etter dette ikke grunn å overprøve de vurderingene som ligger til grunn for nasjonalparkstyrets vedtak.»

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven § 48 stiller svært strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som «ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig». Begge vilkår må være oppfylt.

Om vilkåra er oppfylt, er det likevel ikke slik at det må gis dispensasjon.. Skjønn og instruks fra overordnede myndigheter spiller også inn. Dispensasjonsregelen i § 48 kan ikke brukes for å utvide rammene gitt i vernevedtaket, men er en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfelle som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Saken må i tillegg til vurdering etter verneforskrift og forvaltningsplan også vurderes etter naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper i §§ 8-12 (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jmfør § 7.

Presedens

I brev fra Miljødirektoratet, datert 02.03.15 heter det bl.a.:

Presedensvurderingen bør være så konkret som mulig. Presedensfaren skal være reell og ikke hypotetisk. En konkret presedensvurdering vil bidra til likebehandling og ivareta hensynet til rimelighet. Dette vil øke forståelsen for verneforvaltningen.

Vurderingen av presedensvirkninger knytter seg for det første til sannsynligheten for at lignende tiltak vil fremmes i fremtiden.

Vurdering

Saken gjelder søknad fra NRK om bruk av drone innenfor et avgrenset område i Rondane nasjonalpark, se figur 1. Bruk av drone er regulert i verneforskriften for Rondane nasjonalpark, § 3 pkt. 7.2. Det blir lagt til grunn at bruk av drone er forbudt.

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har vedtatt retningslinjer for behandling av dronesøknader, styresak 34/2019, der det bl.a. står:

Type søknad	Vurdering	Vilkår ved et ja/begrunnelse ved avslag
Underholdningsprogram	Nei	Alltid ved dispensasjon: hensyn til verneverdier Presedensvirkning, jf nml § 10 samla belastning. Kan legges utenom verneområder eller avgrenses til opptaksformer som ikke trenger dispensasjon.

Det er derfor ikke hjemmel eller retningslinjer som åpner for å imøtekomme søknaden.

Søknaden må da behandles etter naturmangfoldloven § 48 som stiller strenge krav til når en dispensasjon eventuelt kan vurderes, men åpner for tiltak som

- ikke strider mot verneformålet og
- ikke påvirker verneverdiene nevneverdig».

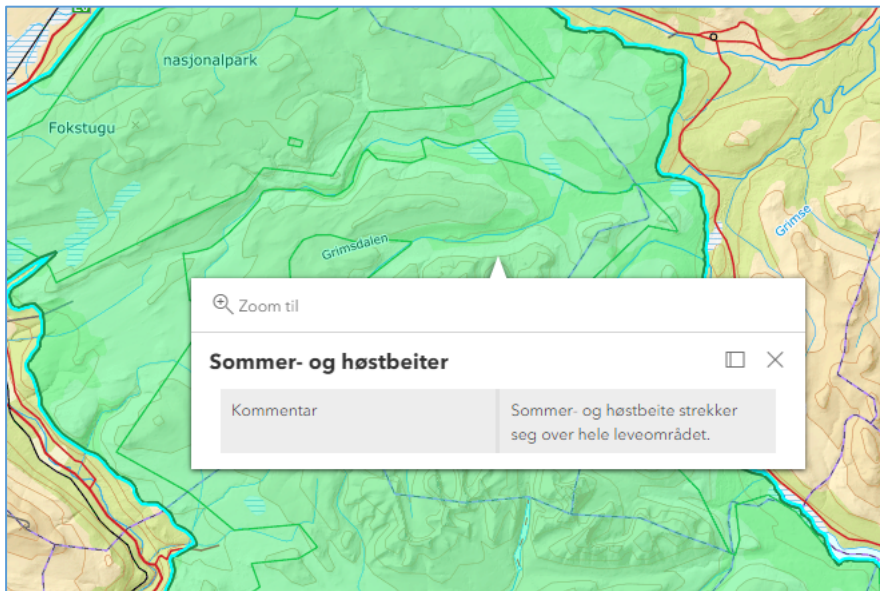
Begge vilkår må være oppfylt.

Kunnskapsgrunnlaget om verneverdiene i dette området er godt. Når det gjelder villrein foreligger

- NINA Rapport 1013, Sluttrapport fra GPS-merkeprosjektet 2009-2014 og
- NINA Rapport 339 fra 2008 som oppsummerer kunnskapsstatus og leveområde, samt tilhørende kart utarbeidet i forbindelse med arbeid med regional plan for villreinen i Rondane og Sølknletten.
- NINA Rapport 551 utreder konflikten mellom villrein og menneskelig ferdsel i området
- NINA Rapport 2126 Klassifisering av de ti nasjonale villreinområdene etter kvalitetsnorm for villrein. Første klassifisering – 2022.

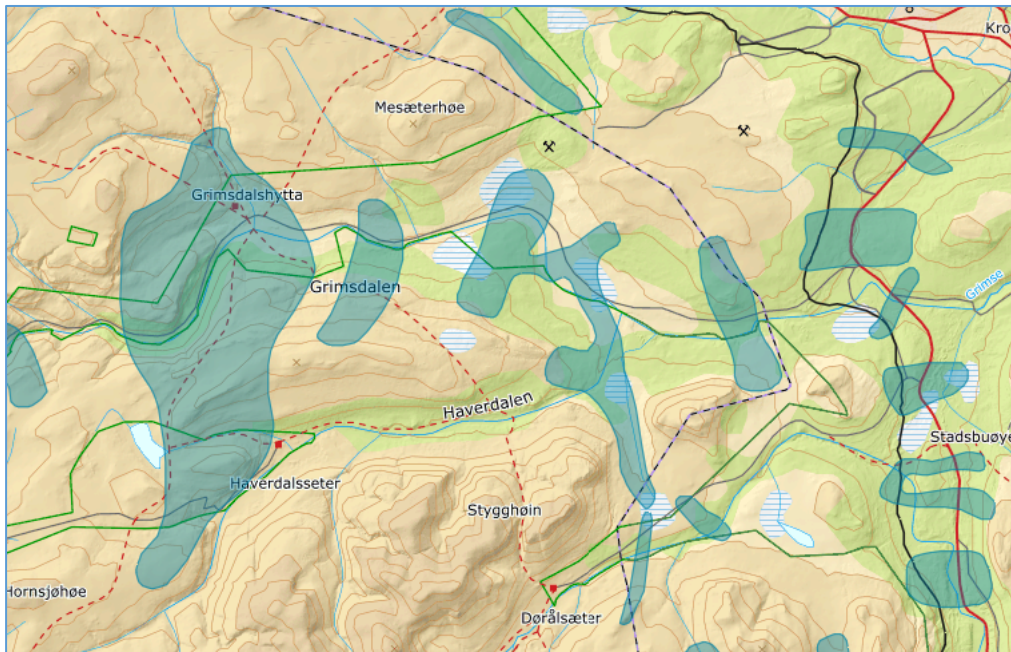
(jf. naturmangfoldloven § 8).

I figur 2 er det vist et kartutsnitt med grense for sommer- og høstbeiter for villrein i Rondane nord.

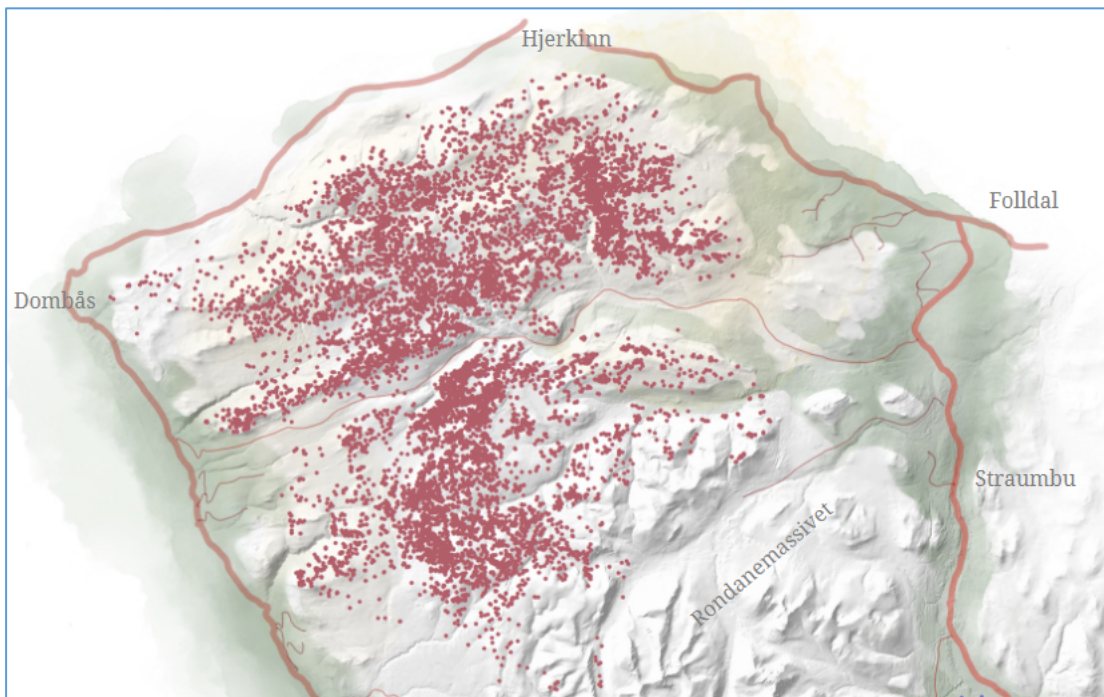
Figur 2. Sommer- og høstbeiter for villrein – kartfortelling Kunnskapsgrunnlaget for delnorm 3 i Rondane (<https://villrein.no/kvalitetsnorm/delnormtrerdane/>)

I figur 3 er det vist et kartutsnitt med trekkpassasjer for villrein i Rondane nord.

Figur 3. Trekkpassasjer for villrein – kartfortelling Kunnskapsgrunlaget for delnorm 3 i Rondane (<https://villrein.no/kvalitetsnorm/delnormtrerdane/>)

Forsøk med GPS-merkede simler viser at Rondane nasjonalpark er et viktig leveområde for villrein, se figur 4.

Figur 4. Plott som viser GPS-merka simlers arealbruk i september – november, årene 2009 - 2018. (fra villrein.no)

Aktiviteter knyttet til bruk av drone ser ut til å ha et økende omfang. På internett er det ikke uvanlig å finne filminnslag, som er filmet med drone i områder der dette opplagt er forbudt. Dette er bakgrunnen for at Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har laget egne retningslinjer for slike søknader. Ved utarbeiding av retningslinjene er det bl.a. lagt vekt på at for typer søknader med stor presedensvirkning skal det gis avslag, slik at dispensasjonspraksis ikke bidrar til å utvide rammene gitt i vernevedtaket. Det er gitt overtredelsesgebyr for en slik sak i Rondane nasjonalpark. Dette for å unngå en økt samlet belastning på verneverdiene, og særlig villreinens leveområde.

NRK viser til at de vil ta en rekke hensyn:

- Hensyn til villrein og annet dyreliv.
- Minimal støy og påvirkning.
- Sporløs ferdsel og hensyn til andre.

Det er prisverdig at NRK viser vilje til å utvise aktsomhet for de nevnte forhold. Risikoen for at det skal oppstå forstyrrelser og uheldige situasjoner er likevel til stede, både i dette aktuelle prosjektet, og ved at det etableres en ny forvaltningspraksis. Bruk av drone i denne type underholdningsprogram vil lett anspore andre besøkende til å bruke drone i strid med vernereglene.

Rondane-Dovre nasjonalparkstyret har tidligere avslått søknader fra andre produksjonsselskaper med lignende prosjekt. Etter klage på avslag, har nasjonalparkstyret fått medhold av Miljødirektoratet. Miljødirektoratet vurderer den aktuelle saken ikke å være i strid med verneformålet. Videre skriver Miljødirektoratet likevel: « *Det er også relevant å vurdere om det vil stride mot verneverdiene om tilsvarende dispensasjonssøknader blir innvilget i fremtiden.*

(...)

Miljødirektoratet anser at de vurderingene som ligger til grunn for nasjonalparkstyrets vedtak ligger innenfor det skjønnsrommet styret har som forvaltningsmyndighet.» Søknaden fra NRK kan etter vår vurdering sees som en typisk «tilsvarende» dispensasjonssøknad. Søknaden vurderes derfor å «stride mot verneverdiene».

Villreinens leveområde og biologisk mangfold (bl.a. dyrelivet) er en viktig del av verneformålet for Rondane nasjonalpark. Den omsøkte dronebruken vil være i strid med verneformålet, og vil vesentlig påvirke verneverdiene i Rondane nasjonalpark, både som aktivitet, og ved å skape presedens for en ny forvaltningspraksis. Flere aktører vil kunne vise til ønske om å få bruke drone, og dette vil være en ny aktivitet som samlet kan gi en økt belastning på økosystemet. (jf. naturmangfoldloven § 10).

Bruk av drone er i utgangspunkt forbudt etter verneforskriften for Rondane nasjonalpark, og søknaden gjelder et alminnelig formål for bruk av drone. En dispensasjon vil derfor bidra til å utvide rammene for vernet, i strid med verneformålet og vernereglene.

Den omsøkte bruken av drone er planlagt utført i viktige funksjons- og leveområder for villrein. Bruk av drone er ikke avgjørende for å gjøre opptak til programmet «Monsen og nasjonalparkene». NRK har i møter med sekretariatet selv uttrykt at tv-serien er underholdningsprogrammer. Underholdningsprogrammer er i retningslinjer vedtatt av

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, styresak 34/2019, definert som et formål det ikke bør gis dispensasjon for.

Vilkårene for å gi dispensasjon er derfor ikke til stede, jf. naturmangfoldloven § 48. Det blir gitt avslag på søknad om bruk av drone.

Med hilsen

Trond Stensby
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Statsforvalteren i Innlandet Hovedkontor	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Villreinnemnda for Rondane og Sølnkletten	c/o Statsforvalteren i Innlandet, boks 987	2604	LILLEHAMMER
Rondane nord villreinutvalg			
Rondane nord villreinutvalg			
Dovre fjellstyre	Furumoen 3	2662	DOVRE
Folldal fjellstyre		2584	DALHOLEN
Sel fjellstyre	Botten Hansens gate 9	2670	OTTA
Folldal kommune	Gruvvegen 1	2580	FOLLDAL
Dovre kommune	Kongsvegen 4	2662	DOVRE
Sel kommune	Botten Hansens gate 9	2670	OTTA
Bjørn Gussgard			
Kari Bentsdal			
Ingunn Synstnes			
Statens naturoppsyn Rondane			
Ingvild Skarsaune			

Arkivsaksnummer: 2020/12316-293

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 06.05.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	26/2026	15.05.2026

Sak - Forslag til forvaltningsplaner for Rondane og Dovre nasjonalparker med tilliggende verneområder og Hemmeldalen naturreservat - 2026 - høring - 3. gangs behandling

Innstilling fra forvalter

Rondane-Dovre nasjonalparkstyres viser til vedtak i møte 20.02.26, styresak 11/2026 og Miljødirektoratets godkjenning 24.03.26, og slutter seg til:

A.

Med henvisning til vedtektene for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre (2024) pkt. 6.5, og brev fra Miljødirektoratet datert 09.01.26 blir forslag til forvaltningsplaner for

Verneområdeid.	Verneområde
VV00001873	Rondane nasjonalpark
VV00002230	Dovre nasjonalpark
VV00002233	Grimsdalen landskapsvernområde
VV00002229	Frydalen landskapsvernområde
VV00002234	Dørålen landskapsvernområde
VV00002232	Vesle Hjerkin landskapsvernområde
VV00002231	Mesæternyre naturreservat
VV00001880	Myldingi naturreservat
VV00000794	Flakkstjønn naturreservat
VV00000493	Veslehjerkinnjønn naturreservat
VV00000378	Kattuglehøi naturreservat
VV00000879	Grimsdalsmyrene naturreservat
VV00002583	Hovdsjømyrene naturreservat
VV00002440	Hemmeldalen naturreservat

Nasjonalpark

Dovre, Rondane

Naturreservat

Flakktjønn, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesæternyre, Myldingi, Veslehjerkinnjønn

Landskapsvernområde

Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerkin

uten unødvendig opphold lagt ut til offentlig høring. Frist for å uttale seg blir satt til 15. oktober 2026.

B.

Nasjonalparkstyret slutter seg til vedlagte utkast til høringsbrev.

C.

Sekretariatet skal:

·gjennomføre høringen ved å kunngjøre planen på nasjonalparkstyrets hjemmeside, og med varsel i et høringsbrev til kommuner og berørte parter.

·sørge for å opprette og ha møter med referansegrupper i de berørte kommunene, så langt kommunene ønsker det.

·likeledes holde åpne møter om saken i hver kommune, eventuelt felles for flere kommuner der kommunene ønsker det.

·gjennomføre partsmøter for dialog og i nødvendig grad opplyse saken.

·ta saken opp på møter i rådgivende utvalg og administrativt kontaktutvalg.

D.

Saken legges fram for nasjonalparkstyret på nytt, ved første høve etter at høringsfristen er ute.

E.

Traséer - merkede turstier

«Sti nr. 42 mellom Bjørnhollia og Skjerdalen ble allerede i besøksstrategi fra 2014 vedtatt lagt om eller nedlagt av hensyn til lokale verneverdier, og tas av den grunn ikke inn i stiplan ved rullering av forvaltningsplanen.»

F.

Organisert ferdsel

Forslaget for Rondane NP, Dovre NP og Dørålen LVO endres i tråd med Miljødirektoratets godkjenning brev datert 24.03.26:

Innføre søknadsplikt på all organisert ferdsel. Ikke lenger knyttet til grupperstørrelse, gjentatte turer eller merkede stier og løyper.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Saksprotokoll Sak - tilbakemelding fra Miljødirektoratet - forvaltningsplan for Rondane og Dovre nasjonalparker og øvrige verneområder - høring
- 2 Saksprotokoll Sak - Forslag til forvaltningsplaner for Rondane og Dovre nasjonalparker med tilliggende verneområder og Hemmeldalen naturreservat - 2026 - høring
- 3 Utkast til høringsbrev

Saksopplysninger

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre gjorde i møte 20.02.26, styresak 11/2026 slik vedtak:

--

Miljødirektoratet har gitt faglig godkjenning i brev datert 24.03.26:

«Vi viser til brev mottatt 20.2.2006 om oppdaterte retningslinjer for behandling av søknader om organisert ferdsel i Rondane og Dovre nasjonalparker etter vedtak i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre samme dag.

De nye retningslinjene setter krav om søknad for all organisert ferdsel, med unntak av ferdselsformene som er unntatt i verneforskriften. Styret begrunnet behovet med at menneskelig ferdsel er en sentral påvirkningsfaktor for villreinen og gjør det utfordrende for reinen å flytte seg fritt innenfor villreinområdet. Miljødirektoratet bekrefter i brev fra 12.02.2026 at styret kan sette slike krav dersom de vurderer at organisert ferdsel kan skade naturmiljøet i hele nasjonalparken, hele året.

Forvalter beskriver at de "generelle retningslinjene gjelder sammen med Retningslinjer for organisert ferdsel i Rondane nasjonalpark. Der det er motstrid mellom retningslinjene, vil de spesifikke retningslinjene for Rondane nasjonalpark gjelde foran de generelle". Vi anbefaler å ikke ha to separate sett med regler om organisert ferdsel. Kan disse innarbeides i forvaltningsplanen slik at de utfyller hverandre?

Vi mener for øvrig at de forslåtte endringene er fornuftige presiseringer, og godkjenner endringsforslaget.»

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

I brev av 6. juni 2013 fra Miljøverndepartementet ble forvaltningsmyndigheten for Hemmeldalen naturreservat også delegert til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Styrets vedtekter (2024)

6.5 Utarbeide og revidere forvaltningsplaner

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal utarbeide og revidere forvaltningsplan for verneområdet. Oppstart av planarbeidet skal skje i dialog med Miljødirektoratet.

Forvaltningsplaner skal utarbeides innenfor rammene av naturmangfoldloven og verneforskriftene. Forvaltningsplanen skal konkretisere hvordan formålet med vernet skal nås, og skal inneholde en flerårig tiltaksplan og en besøksstrategi. Før forvaltningsplanen sendes på høring skal endelig utkast sendes Miljødirektoratet for faglig gjennomgang. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Miljødirektoratet.

Forvaltningsplaner - gjeldende

- Forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane (Fylkesmannen i Oppland, 2009)

- Forvaltningsplan for Hemmeldalen (Fylkesmannen i Hedmark, 2011)

Naturmangfoldloven, §§ 35 og 36

For nasjonalpark og landskapsvernområder:

Utkast til forvaltningsplan skal legges frem samtidig med vernevedtaket. Der det også er aktuelt med skjøtselsplan, skal den inngå i forvaltningsplanen.

M106-2014 VEILEDER Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter

Ved skjønnsutøvelsen er det også viktig å være oppmerksom på de instruks/retningslinjer som overordnet forvaltningsmyndighet gir. Slike instruks vil ofte inneholde retningslinjer om hvilke hensyn som skal tas i betraktning og hvilken vekt de forskjellige hensyn skal tillegges. Slike retningslinjer kan også være trukket opp i **forvaltningsplan** for verneområdet.

Fra miljødirektoratets nettside

En forvaltningsplan er en plan for å forvalte verneområdet. Verneforskriften gir de juridiske bestemmelsene for et verneområde og setter restriksjonsnivået. En forvaltningsplan gir utfyllende retningslinjer om forvaltning, tilrettelegging og skjøtsel. Tiltak for å opprettholde eller oppnå ønsket natur- eller kulturtilstand, for eksempel tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerne vegetasjon eller fremmede treslag eller restaurere etter naturinngrep og bidrar til å beskrive bestemmelsenes praktiske betydning.

Forvaltningsplaner for alle verneområder skal lages digitalt i systemet **Forvaltningsplaner på nett for verneområder** (FPNV).

Vurdering

I tråd med Miljødirektoratets godkjenning og Rondane-Dovre nasjonalparkstyre sitt vedtak i møte 20.02.26, styresak 11/2026 har nasjonalparkforvalteren har gjort en samordning av retningslinjer for organisert ferdsel slik det nå foreligger for verneområdene Rondane nasjonalpark, Dovre nasjonalpark og Dørålen landskapsvernområde. Videre er andre foreslåtte endringer i styresak 11/2026 tatt inn i planforslaget.

Forslaget inneholder etter dette følgende **vesentlige endringer** i forvaltningsplanene:

Verneområde	Endring
Alle	Utarbeidet tiltaksplan, herunder beskrivelse av oppfølging tiltaksplan for villrein, tiltakene 24, 34, 36, 39, 44, 46 og 52.
Rondane, Dovre, Dørålen	Innføre søknadsplikt på all organisert ferdsel. Ikke lenger knyttet til grupperstørrelse, gjentatte turer eller merkede stier og løyper.
Flere	I tillegg til BRA, skal BYA (byggets ytre mål/fotavtrykk) oppgis i m2 - for før og etter det planlagte tiltaket.
	Tatt ut retningslunjer som gjelder terrasse, uteplass.
Rondane	Tatt ut soner for organisert ferdsel ved Mysusæter og Høvringen. Ikke lenger tillate å sykle på merka stier her.
	Innført soner med retningslinjer for organisert ferdsel – sommer og vintersesong. Veslesmeden, Rondeslottet, Høggronden – Digerronden.
	Ikke lenger tillatt å sykle på vegen til Rondvassbu.
	Ta ut merka stier:

	14 Kvannslådalen - Dørålsvatnet
	27 Rondvassbu - Peer Gynt hytta
	43 Mot Storberget
	11 Haverdalen-Sletthøe - Høvringen
	Ta ut skiløypene:
	15 Klopptjønnet - Klopptjønnhøgda - Indre Uksan
	24 Koltjønnhaugen - Fryvollan
	25 Fryvollan - Trolløypa (ved Glugga)
	48 Skogseter - Langtjønn - Knartbua - Skogseter (Knartbuløypa) (beholde den kortere Vabuløypa)
	Lagt om skiløype nr 41, tidligere vedtak.
	Oppdatert besøksstrategien for Rondane nasjonalpark
Dovre NR	Tatt ut soner for organisert ferdsel i området Dombås - Hardbakken. Ikke lenger tillate å sykle på merka stier her.
Grimsdalen NR	Kartfesta fjellcamppllassene ved Bjørnsgardssætre, Løken og Grønbakken.
Frydalen	Lagt om skiløype 26 , tidligere vedtak
Flakkstjønnna	Lagt om skiløype 26 , tidligere vedtak
Dørålen NR	Kartfesta tre plasser for korttidsparkering, i tråd med gjeldende forvaltningsplan
Hemmaldalen NR	Ny skiløypetrase i Søkkunddalen.
	Ny trase for bruk av hest til Søkkundsetra.

Nasjonalparkforvalteren vil etter dette innstille på at planforslagene blir lagt ut til offentlig ettersyn / høring, med **frist for å uttale seg satt til 15. oktober 2026**.

Opplegg for høringsprosessen går fram av vedlagte utkast til høringsbrev:

- Sekretariatet skal gjennomføre høringen ved å kunngjøre planen på nasjonalparkstyrets hjemmeside, og med varsel i et høringsbrev til kommuner og berørte parter.
- Sekretariatet skal sørge for å opprette og ha møte referansegrupper i de berørte kommunene, så langt kommunene ønsker det.
- Likeledes skal det holdes åpne møter om saken i hver kommune, eventuelt felles for flere kommuner der kommunene ønsker.
- Gjennomføre partsmøter for dialog og i nødvendig grad belyse saken.
- Ta saken opp på møte i rådgivende utvalg og administrativt kontaktutvalg.

Arkivsaksnummer: 2020/12316-278

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 12.02.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	11/2026	20.02.2026

Sak - tilbakemelding fra Miljødirektoratet - forvaltningsplan for Rondane og Dovre nasjonalparker og øvrige verneområder - høring

Innstilling fra forvalter

Rondane-Dovre nasjonalparkstyres vedtak i møte 06.02.26, **styresak 5/2026 endres til:**
A.

Med henvisning til vedtektene for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre (2024) pkt. 6.5, og brev fra Miljødirektoratet datert 09.01.26 blir forslag til forvaltningsplaner for

Verneområdeid.	Verneområde
VV00001873	Rondane nasjonalpark
VV00002230	Dovre nasjonalpark
VV00002233	Grimsdalen landskapsvernområde
VV00002229	Frydalen landskapsvernområde
VV00002234	Dørålen landskapsvernområde
VV00002232	Vesle Hjerkin landskapsvernområde
VV00002231	Mesætermyre naturreservat
VV00001880	Myldingi naturreservat
VV00000794	Flakkstjønna naturreservat
VV00000493	Veslehjerkinntjønnin naturreservat
VV00000378	Kattuglehøi naturreservat

Nasjonalpark
Naturreservat

Dovre, Rondane
Flakktjørna, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesætermyre, Myldingi, Veslehjerkinntjønnin

Landskapsvernområde Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerkin

VV00000879	Grimsdalsmyrene naturreservat
VV00002583	Hovdsjømyrene naturreservat
VV00002440	Hemmeldalen naturreservat

uten unødvendig opphold lagt ut til offentlig høring. Frist for å uttale seg blir satt til 1. juli 2026.

B.

Nasjonalparkstyret slutter seg til vedlagte utkast til høringsbrev.

C.

Sekretariatet skal:

- gjennomføre høringen ved å kunngjøre planen på nasjonalparkstyrets hjemmeside, og med varsel i et høringsbrev til kommuner og berørte parter.
- sørge for å opprette og ha møter med referansegrupper i de berørte kommunene, så langt kommunene ønsker det.
- likeledes holde åpne møter om saken i hver kommune, eventuelt felles for flere kommuner der kommunene ønsker det.
- gjennomføre partsmøter for dialog og i nødvendig grad opplyse saken.
- ta saken opp på møter i rådgivende utvalg og administrativt kontaktutvalg.

D.

Saken legges fram for nasjonalparkstyret på nytt, ved første høve etter at høringsfristen er ute.

E.

Traséer - merkede turstier

«Sti nr. 42 mellom Bjørnhollia og Skjerdalen ble allerede i besøksstrategi fra 2014 vedtatt lagt om eller nedlagt av hensyn til lokale verneverdier, og tas av den grunn ikke inn i stiplan ved rullering av forvaltningsplanen.»

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - 20.02.2026

Kristian Ulen Under 1-timers styremøte på Teams 06. januar ble det av flere signalisert ønske om å motta endringsforslag i forkant, da slike møter gjerne er i korteste laget til å kunne sette seg inn i og ta stilling til nye endringsforslag. An den årsak velger jeg å forskuddsvis dele et endringsforslag med styret på mail.

Grunnlaget for mitt innspill om innføring av søknadsplikt for all organisert ferdsel i nasjonalparken ble behørig diskutert i styremøtet 06. februar, og ble vedtatt mot 1 stemme. Vedtaket ble deretter sendt Miljødirektoratet for faglig godkjenning før forvaltningsplan blir lagt ut til høring. Ved lesing av Miljødirektoratets svar, oppfatter jeg ingen hinder for styrets vedtak om søknadsplikt for all organisert ferdsel – men en tilbakemelding om at styret må lage retningslinjer for hvordan styret vil behandle søknader om organisert ferdsel for at slik søknadsplikt kan

innføres. Jeg mener fordelene ved å innføre søknadsplikt for all organisert ferdsel klart overgår den ressursbruk man kan måtte påregne på løpende søknadsbehandling – spesielt når dagens erfaring blant forvaltere også er at organisert ferdsel til fots har et lite omfang i nasjonalparkene.

Jeg deler selvsagt oppfatningen av at utarbeidelse og innføring av nevnte retningslinjer ikke kan vesentlig forsinke planprosessen. Når det er sagt, mener jeg andre verneområder sin håndheving av søknadsplikt for all organisert ferdsel i seg selv taler for at slikt også kan etableres for Rondane Dovre uten å medføre hverken vesentlig forsinkelse eller mye arbeid. Det er også grunn til å forvente at tydelige og oversiktlige retningslinjer vil medføre positive effekter ift. eksempelvis selvbetjening. Gis besøkeren innsikt i retningslinjer for slik ferdsel kan det medføre færre henvendelser rundt spørsmål og rådgiving. Med tydelig informasjon rundt prosess rundt hvordan man enkelt kan søke med kriterier for hva en søknad må inneholde, kan både innsats og tidsbruk reduseres gjennom enklere saksbehandling. Et godt eksempel på slikt er [Færder nasjonalpark sine retningslinjer for organisert ferdsel](#), som oppleves mer rasjonell og effektiv enn [Rondane sin informasjon rundt samme emne](#). Her tenker jeg forvaltningen også kan definere søknadsrutiner som reduserer unødig saksbehandling.

Etter god bistand fra tidligere medstudent fra Ressursforvaltning på daværende NLH som har lang erfaring fra verneområdeforvaltning, melder jeg inn endringsforslag inneholdende *Generelle retningslinjer for behandling av søknader om organisert ferdsel i Rondane og Dovre nasjonalparker* til styrets behandling. I tillegg til endringsforslaget legger jeg også ved dokumentet *Justeringer i forvaltningsplan til høring for samsvar med Generelle retningslinjer for søknadsplikt ved organisert ferdsel*, som i tabellform gjengir de forhold i dagens utkast til forvaltningsplan som må justeres for å gi samsvar mellom retningslinjene og forvaltningsplan til høring. Dette er ment å legge til rette for at de retningslinjer som Miljødirektoratet opplyser behov for i sin tilbakemelding - ved minst mulig tids- og ressursbruk kan innarbeides og oversendes Mdir for gjennomgang før forvaltningsplanen legges ut til høring.

Generelle retningslinjer for behandling av søknader om organisert ferdsel i Rondane og Dovre nasjonalparker

Naturturismen har de siste årene økt i popularitet, med et voksende besøksvolum. Samtidig har kunnskapsgrunnlaget om villreinen situasjon og leveforhold blitt styrket. Økt besøksvolum fra organisert ferdsel samtidig som også annen ferdsel er voksende, medfører økt samlet belastning. Dette tilsier at det i større grad enn tidligere bør kunne stilles vilkår til organisert ferdsel, ettersom det er denne ferdselen nasjonalparkstyret gjennom forskriften har hjemmel til å regulere. Den organiserte ferdselen vurderes også å skje oftere i større grupper enn den private, og på mer regulær basis.

Menneskelig ferdsel er en sentral påvirkningsfaktor for villreinen og gjør det utfordrende for reinen å flytte seg fritt innenfor villreinområdet. Den negative effekten av klimaendringer, værforhold og andre naturgitte utfordringer for villreinen kan reduseres ved å iverksette tiltak for å redusere den samlede belastningen av menneskelige forstyrrelser. Hensikten med søknadsplikten er å sikre at aktiviteten ikke kommer i konflikt med verneverdiene, samt å kanalisere ferdsel bort fra de mest sårbare områdene og periodene.

Som organisert ferdsel regnes ferdsel til fots, eller med andre ferdselsformer, som er planlagt og koordinert av en arrangør (for eksempel firma, lag, forening, skole eller organisasjon), og hvor gruppen går eller utfører en annen ferdselsform sammen etter en planlagt rute eller til et planlagt sted. Eksempler på organisert ferdsel er guidede turer som tilbys av firmaer. Arrangementer kan også være organisert ferdsel dersom arrangementet oppfyller kravene over.

Ferdsel til fots kan bare begrenses eller forbys i avgrensede områder og når vilkårene i naturmangfoldloven § 35 er oppfylt. Organisert ferdsel faller imidlertid inn under søknadsplikt etter verneforskriften, og kan reguleres gjennom vilkår eller avslag når hensynet til verneverdiene, samlet belastning eller presedensvirkning tilsier det.

Ved å ha retningslinjer som sier at all organisert ferdsel med unntak av de som har direkte unntak i forskriften, vil ferdselen i større grad kunne tilpasses og bygge på kunnskap om villreins arealbruk i aktuelle tidsperioder. Forvaltningsmyndighet vil i også få en bedre oversikt over den totale belastningen på naturmiljøet. Søknadsplikt er også viktig for å komme i dialog med turoperatører, slik at man kan sette vilkår som minimerer potensialet for skade på naturmiljøet.

I behandling av søknader om organisert ferdsel skal prinsippet om samlet belastning legges til grunn. Det skal vurderes hvordan den omsøkte aktiviteten, sammen med øvrig ferdsel og annen påvirkning, samlet kan påvirke verneverdiene over tid.

Følgende retningslinjer er satt for å sikre at organisert ferdsel i Rondane og Dovre nasjonalparker ikke er til skade for naturmiljøet:

1. Organisert ferdsel skal i hovedsak kanaliseres til:
 - a. godkjente merka stier og løyper
 - b. i ytterkant av nasjonalparkene

I områder hvor det er lite forstyrrelser per i dag skal det være et mål å beholde disse rolige.

2. I vurdering av søknad om tillatelse skal det legges stor vekt på om aktiviteten i den omsøkte perioden medfører fare for forstyrrelse av villrein og andre sårbare arter.
3. I kalvings- og oppvekstområder kan det ikke regnes med å få tillatelse til organisert ferdsel i perioden etter 2. påskedag - 18.juni.
4. Det kan settes vilkår om telting i forbindelse med organisert ferdsel. Ved vurdering av søknaden skal det legges vekt på om telting/leirslagning kan føre til forstyrrelse av dyreliv, slitasje på vegetasjon, forsøpling og problemer med sanitære forhold. Det kan ikke regnes med å få tillatelse til å sette opp telt i forbindelse med den organiserte ferdselen i villreintrekk, på høyder i terrenget eller i sentrale områder der villreinen holder til.

5. Tillatelse til organisert ferdsel kan gis både ettårig og flerårig, med en øvre varighet på 3 år.
6. Det kan i tillatelsen gis vilkår, eksempelvis om gruppestørrelse, antall guider eller andre relevante forhold.
7. Disse generelle retningslinjene gjelder sammen med Retningslinjer for organisert ferdsel i Rondane nasjonalpark. Der det er motstrid mellom retningslinjene, vil de spesifikke retningslinjene for Rondane nasjonalpark gjelde foran de generelle.

Sammenstilling av endringsforslag i forvaltningsplan til høring for samsvar med «Generelle retningslinjer for søknadsplikt ved organisert ferdsel»

Premiss: All organisert ferdsel skal være søknadspliktig, med unntak av aktiviteter som er direkte unntatt fra søknadsplikt i verneforskriften.

(Kolonne 3 gjengir tekst som bør erstattes, alternativt hvor foreslått tekst tenkes plassert).

Sidetail	Kapittel/tema	Dagens tekst til utskifting, eller konkret sted for innsetting ved mangel	Foreslått endret tekst til utskifting eller innsetting	Kort begrunnelse
Side 1–5	Innledning – Manglende hovedregel om søknadsplikt	Det finnes ingen bestemmelse i innledningen som fastsetter generell søknadsplikt. Sett inn foreslått tekst som nytt avsnitt rett etter siste avsnitt under hovedoverskriften «1. Innledning» (før neste kapitteleverskrift).	<i>“Organisert ferdsel i Rondane nasjonalpark vurderes å kunne skade naturmiljøet og er derfor søknadspliktig. Grunnen til dette er at slik ferdsel kan medføre økt slitasje på vegetasjon og stier, forstyrrelse av sårbart dyreliv – særlig villrein – samt bidra til økt ferdselspress i områder som er ment å være mest mulig urørt. Unntak gjelder kun der dette følger direkte av verneforskriften. Vurdering av søknader skal skje</i>	Strukturelt avvik: Retningslinjene etablerer generell hovedregel. FPV mangler eksplisitt normforankring tidlig i dokumentet.

			<i>etter prinsippet om samlet belastning og hensynet til villrein og øvrige verneverdier.”</i>	
Side 22–23	Samlet belastning – manglende forankring	I kapittelet om villrein og påvirkning: Etter avsnittet som starter med « <i>Ferdseil kan påvirke villreins trekkemønster ...</i> » mangler nødvendig presisering. Sett inn foreslått tekst som nytt avsluttende avsnitt i dette delkapitlet.	<i>“Ved behandling av søknader om organisert ferdsel skal prinsippet om samlet belastning legges til grunn, jf. naturmangfoldloven § 10. Det skal vurderes hvordan den omsøkte aktiviteten, sammen med øvrig ferdsel og annen påvirkning, samlet kan påvirke verneverdiene over tid.”</i>	Retningslinjene forutsetter eksplisitt bruk av samlet belastning.
Side 22–23	Kalvings- og oppvekstområder	Ingen tydelig tidsavgrensning.	<i>“I kalvings- og oppvekstområder kan det ikke regnes med å få tillatelse til organisert ferdsel i perioden fra 2. påskedag til 18. juni.”</i>	Speiler tidsavgrensning i retningslinjene.
Side 65	Organisert ferdsel til fots	<i>«Organisert ferdsel til fots og på ski utenfor godkjente turstier og skiløyper regnes for å kunne skade naturmiljøet, og er søknadspliktig. Søknadsplikten gjelder for alle slike turer, uavhengig av gruppestørrelse. Søknadsplikten gjelder også for idrettsarrangement og konkurranser, også når dette skjer langs merkede stier og løyper..»</i>	<i>“All organisert ferdsel i nasjonalparken er søknadspliktig. Søknadsplikten gjelder også for idrettsarrangement og konkurranser. Unntak gjelder kun der dette følger direkte av verneforskriften. Vurdering av søknader skal skje etter prinsippet om samlet belastning og hensynet til villrein og øvrige verneverdier. Organisert ferdsel skal i hovedsak kanaliseres til godkjente merkede stier og løyper og til områder i ytterkant av nasjonalparken. I</i>	Manglende presisering av hovedregel og samlet belastning.

			<i>områder hvor det per i dag er lite ferdsel og forstyrrelse, skal det være et mål å opprettholde disse som rolige områder.“</i>	
Side 123–124	Definisjon av organisert ferdsel	Erstatt følgende definisjon i sin helhet: « <i>Organisert ferdsel blir definert som: Ferdsel der en planlegger, koordinerer eller arrangerer en aktivitet som blir kunngjort/markedsført på forhånd.</i> »	“ <i>Som organisert ferdsel regnes ferdsel som er planlagt og koordinert av en arrangør (for eksempel firma, lag, forening, skole eller organisasjon), og hvor deltakerne gjennomfører aktiviteten samlet etter planlagt opplegg. Det er uten betydning om aktiviteten er kunngjort eller markedsført. Arrangementer kan også være organisert ferdsel dersom arrangementet oppfyller kriteriene over.</i> “	Definisjonen er for snever sammenlignet med retningslinjene.
Side 123–124	Organisert ferdsel på merkede stier	Erstatt følgende avsnitt i sin helhet: « <i>Det legges til grunn at all organisert ferdsel til fots og på ski som følger merkete stier og skiløyper som er godkjente i forvaltningsplanen, ikke er til skade for naturmiljøet, og at dette derfor er tillatt uten spesiell tillatelse.</i> »	“ <i>All organisert ferdsel til fots og på ski innenfor nasjonalparken er søknadspliktig, uavhengig av om ferdselen følger godkjente/merkede stier og skiløyper eller ikke. Unntak gjelder kun der dette følger direkte av verneforskriften. Ferdsel på merkede stier og løyper kan inngå som moment i vurderingen av søknaden, men gir ikke fritak fra søknadsplikt. I kalvings- og oppvekstområder</i>	Direkte avvik – FPV etablerer fritak.

			<i>kan det ikke regnes med å få tillatelse til organisert ferdsel i perioden fra 2. påskedag til 18. juni.»</i>	
Side 123–124	Organisert ferdsel på merkede stier	Ta ut følgende tekst: «Søknadsplikt gjelder når: Organisert ferdsel til fots og på ski utenfor godkjente turstier og skiløyper regnes for å kunne skade naturmiljøet, og er søknadspliktig. Søknadsplikten gjelder for alle slike turer, uavhengig av gruppestørrelse. Dette gjelder likevel ikke tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger. Videre gjelder søknadsplikt for alle (turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger) for idrettsarrangement og konkurranser, også når dette skjer langs merkede stier og løyper.»		Dekket av forhold ovenfor.
Side 124	Flerårige tillatelser	Erstatt setningen i sin helhet: «Tillatelser til organisert ferdsel gis som flerårige tillatelser.»	<i>“Tillatelse til organisert ferdsel skal være tidsavgrenset slik at samlet belastning og endrede forhold kan vurderes jevnlig. Tillatelse kan gis både ettårig og flerårig, med en øvre varighet på 3 år. Flerårige tillatelser kan kun gis etter særskilt begrunnet vurdering og dersom dette ikke</i>	Retningslinjene krever løpende vurdering.

			<i>svekker verneformålet.”</i>	
Side 130–148	Normhierarki – forholdet plan/forskrift	Det finnes ingen eksplisitt presisering av at forvaltningsplanen ikke kan etablere unntak utover forskriften. Det kan derfor vurderes å sette inn foreslått tekst som nytt avsnitt i avslutningen av kapittel 6 (før eventuelle vedlegg).	<i>“Forvaltningsplanen kan gi veiledning om vurderingstema og praktisering, men kan ikke etablere unntak fra søknadsplikt utover det som følger direkte av verneforskriften.”</i>	Retningslinjene forutsetter klart normhierarki.

Behandling

Forslaget fra Kristian Ulen vedtatt med 6 mot 2 stemmer. (Ole Tvette Muriteigen og Eldri Siem stemte mot).

Sekretariatet gjorde oppmerksom på at saken må sendes over til Miljødirektoratet til faglig godkjenning.

Vedtak

Under 1-timers styremøte på Teams 06. januar ble det av flere signalisert ønske om å motta endringsforslag i forkant, da slike møter gjerne er i korteste laget til å kunne sette seg inn i og ta stilling til nye endringsforslag. An den årsak velger jeg å forskuddsvis dele et endringsforslag med styret på mail.

Grunnlaget for mitt innspill om innføring av søknadsplikt for all organisert ferdsel i nasjonalparken ble behørig diskutert i styremøtet 06. februar, og ble vedtatt mot 1 stemme. Vedtaket ble deretter sendt Miljødirektoratet for faglig godkjenning før forvaltningsplan blir lagt ut til høring. Ved lesing av Miljødirektoratets svar, oppfatter jeg ingen hinder for styrets vedtak om søknadsplikt for all organisert ferdsel – men en tilbakemelding om at styret må lage retningslinjer for hvordan styret vil behandle søknader om organisert ferdsel for at slik søknadsplikt kan innføres. Jeg mener fordelene ved å innføre søknadsplikt for all organisert ferdsel klart overgår den ressursbruk man kan måtte påregne på løpende søknadsbehandling – spesielt når dagens erfaring blant forvaltere også er at organisert ferdsel til fots har et lite omfang i nasjonalparkene.

Jeg deler selvsagt oppfatningen av at utarbeidelse og innføring av nevnte retningslinjer ikke kan vesentlig forsinke planprosessen. Når det er sagt, mener jeg andre verneområder sin håndheving av søknadsplikt for all organisert ferdsel i seg selv taler for at slikt også kan etableres for Rondane Dovre uten å medføre hverken vesentlig forsinkelse eller mye arbeid. Det er også grunn til å forvente at tydelige og oversiktlige retningslinjer vil medføre positive effekter ift. eksempelvis selvbetjening. Gis besøkeren innsikt i retningslinjer for slik ferdsel kan det medføre færre henvendelser rundt spørsmål og rådgiving. Med tydelig informasjon rundt prosess rundt hvordan man enkelt kan søke med kriterier for hva en søknad må inneholde, kan både innsats og tidsbruk reduseres gjennom enklere saksbehandling. Et godt eksempel på slikt er [Færder nasjonalpark sine retningslinjer for organisert ferdsel](#), som oppleves mer rasjonell og effektiv enn [Rondane sin informasjon rundt samme emne](#). Her tenker jeg forvaltningen også kan definere søknadsrutiner som reduserer unødig saksbehandling.

Etter god bistand fra tidligere medstudent fra Ressursforvaltning på daværende NLH som har lang erfaring fra verneområdeforvaltning, melder jeg inn endringsforslag inneholdende *Generelle retningslinjer for behandling av søknader om organisert ferdsel i Rondane og Dovre nasjonalparker* til styrets behandling. I tillegg til endringsforslaget legger jeg også ved dokumentet *Justeringer i forvaltningsplan til høring for samsvar med Generelle retningslinjer for søknadsplikt ved organisert ferdsel*, som i tabellform gjengir de forhold i dagens utkast til forvaltningsplan som må justeres for å gi samsvar mellom retningslinjene og forvaltningsplan til høring. Dette er ment å legge til rette for at de retningslinjer som Miljødirektoratet opplyser behov for i sin tilbakemelding - ved minst mulig tids- og ressursbruk kan innarbeides og oversendes Mdir for gjennomgang før forvaltningsplanen legges ut til høring.

Generelle retningslinjer for behandling av søknader om organisert ferdsel i Rondane og Dovre nasjonalparker

Naturturismen har de siste årene økt i popularitet, med et voksende besøksvolum. Samtidig har kunnskapsgrunnlaget om villreinens situasjon og leveforhold blitt styrket. Økt besøksvolum fra organisert ferdsel samtidig som også annen ferdsel er voksende, medfører økt samlet belastning. Dette tilsier at det i større grad enn tidligere bør kunne stilles vilkår til organisert ferdsel, ettersom det er denne ferdselen nasjonalparkstyret gjennom forskriften har hjemmel til å regulere. Den organiserte ferdselen vurderes også å skje oftere i større grupper enn den private, og på mer regulær basis.

Menneskelig ferdsel er en sentral påvirkningsfaktor for villreinen og gjør det utfordrende for reinen å flytte seg fritt innenfor villreinområdet. Den negative effekten av klimaendringer, værforhold og andre naturgitte utfordringer for villreinen kan reduseres ved å iverksette tiltak for å redusere den samlede belastningen av menneskelige forstyrrelser. Hensikten med søknadsplikten er å sikre at aktiviteten ikke kommer i konflikt med verneverdiene, samt å kanalisere ferdsel bort fra de mest sårbare områdene og periodene.

Som organisert ferdsel regnes ferdsel til fots, eller med andre ferdselsformer, som er planlagt og koordinert av en arrangør (for eksempel firma, lag, forening, skole eller organisasjon), og hvor gruppen går eller utfører en annen ferdselsform sammen etter en planlagt rute eller til et planlagt sted. Eksempler på organisert ferdsel er guidede turer som tilbys av firmaer. Arrangementer kan også være organisert ferdsel dersom arrangementet oppfylder kravene over.

Ferdsel til fots kan bare begrenses eller forbys i avgrensede områder og når vilkårene i naturmangfoldloven § 35 er oppfylt. Organisert ferdsel faller imidlertid inn under søknadsplikt etter verneforskriften, og kan reguleres gjennom vilkår eller avslag når hensynet til verneverdiene, samlet belastning eller presedensvirkning tilsier det.

Ved å ha retningslinjer som sier at all organisert ferdsel med unntak av de som har direkte unntak i forskriften, vil ferdselen i større grad kunne tilpasses og bygge på kunnskap om villreinens arealbruk i aktuelle tidsperioder. Forvaltningsmyndighet vil i også få en bedre oversikt over den totale belastningen på naturmiljøet. Søknadsplikt er også viktig for å komme i dialog med turoperatører, slik at man kan sette vilkår som minimerer potensialet for skade på naturmiljøet.

I behandling av søknader om organisert ferdsel skal prinsippet om samlet belastning legges til grunn. Det skal vurderes hvordan den omsøkte aktiviteten, sammen med øvrig ferdsel og annen påvirkning, samlet kan påvirke verneverdiene over tid.

Følgende retningslinjer er satt for å sikre at organisert ferdsel i Rondane og Dovre nasjonalparker ikke er til skade for naturmiljøet:

1. Organisert ferdsel skal i hovedsak kanaliseres til:
 - a. godkjente merka stier og løyper
 - b. i ytterkant av nasjonalparkene

I områder hvor det er lite forstyrrelser per i dag skal det være et mål å beholde disse rolige.

2. I vurdering av søknad om tillatelse skal det legges stor vekt på om aktiviteten i den omsøkte perioden medfører fare for forstyrrelse av villrein og andre sårbare arter.
3. I kalvings- og oppvekstområder kan det ikke regnes med å få tillatelse til organisert ferdsel i perioden etter 2. påskedag - 18.juni.
4. Det kan settes vilkår om telting i forbindelse med organisert ferdsel. Ved vurdering av søknaden skal det legges vekt på om telting/leirslagning kan føre til forstyrrelse av dyreliv, slitasje på vegetasjon, forsøpling og problemer med sanitære forhold. Det kan ikke regnes med å få tillatelse til å sette opp telt i forbindelse med den organiserte ferdselen i villreintrekk, på høyder i terrenget eller i sentrale områder der villreinen holder til.
5. Tillatelse til organisert ferdsel kan gis både ettårig og flerårig, med en øvre varighet på 3 år.
6. Det kan i tillatelsen gis vilkår, eksempelvis om gruppestørrelse, antall guider eller andre relevante forhold.
7. Disse generelle retningslinjene gjelder sammen med Retningslinjer for organisert ferdsel i Rondane nasjonalpark. Der det er motstrid mellom retningslinjene, vil de spesifikke retningslinjene for Rondane nasjonalpark gjelde foran de generelle.

Sammenstilling av endringsforslag i forvaltningsplan til høring for samsvar med «Generelle retningslinjer for søknadsplikt ved organisert ferdsel»

Premiss: All organisert ferdsel skal være søknadspliktig, med unntak av aktiviteter som er direkte unntatt fra søknadsplikt i verneforskriften.

(Kolonne 3 gjengir tekst som bør erstattes, alternativt hvor foreslått tekst tenkes plassert).

Sidetall	Kapittel/tema	Dagens tekst til utskifting, eller konkret sted for innsetting ved mangel	Foreslått endret tekst til utskifting eller innsetting	Kort begrunnelse
Side 1–5	Innledning – Manglende hovedregel om søknadsplikt	Det finnes ingen bestemmelse i innledningen som fastsetter generell søknadsplikt. Sett inn foreslått tekst som nytt	<i>“Organisert ferdsel i Rondane nasjonalpark vurderes å kunne skade naturmiljøet og er derfor søknadspliktig. Grunnen til dette er at</i>	Strukturelt avvik: Retningslinjene etablerer generell hovedregel. FPV mangler eksplisitt normforankring

		avsnitt rett etter siste avsnitt under hovedoverskriften «1. Innledning» (før neste kapitteloverskrift).	<i>slik ferdsel kan medføre økt slitasje på vegetasjon og stier, forstyrrelse av sårbart dyreliv – særlig villrein – samt bidra til økt ferdselspress i områder som er ment å være mest mulig urørt. Unntak gjelder kun der dette følger direkte av verneforskriften. Vurdering av søknader skal skje etter prinsippet om samlet belastning og hensynet til villrein og øvrige verneverdier.”</i>	tidlig i dokumentet.
Side 22–23	Samlet belastning – manglende forankring	I kapittelet om villrein og påvirkning: Etter avsnittet som starter med « <i>Ferdsel kan påvirke villreinens trekkmonster ...</i> » mangler nødvendig presisering. Sett inn foreslått tekst som nytt avsluttende avsnitt i dette delkapitlet.	<i>“Ved behandling av søknader om organisert ferdsel skal prinsippet om samlet belastning legges til grunn, jf. naturmangfoldloven § 10. Det skal vurderes hvordan den omsøkte aktiviteten, sammen med øvrig ferdsel og annen påvirkning, samlet kan påvirke verneverdiene over tid.”</i>	Retningslinjene forutsetter eksplisitt bruk av samlet belastning.
Side 22–23	Kalvings- og oppvekstområder	Ingen tydelig tidsavgrensning.	<i>“I kalvings- og oppvekstområder kan det ikke regnes med å få tillatelse til organisert ferdsel i perioden fra 2. påskedag til 18. juni.”</i>	Speiler tidsavgrensning i retningslinjene.
Side 65	Organisert ferdsel til fots	<i>«Organisert ferdsel til fots og på ski utenfor godkjente turstier og skiløyper regnes for å kunne skade naturmiljøet, og er søknadspliktig. Søknadsplikten gjelder for alle slike turer, uavhengig av gruppestørrelse. Søknadsplikten gjelder også for idrettsarrangement og konkurranser, også når dette skjer langs merkede stier og løyper..»</i>	<i>“All organisert ferdsel i nasjonalparken er søknadspliktig. Søknadsplikten gjelder også for idrettsarrangement og konkurranser. Unntak gjelder kun der dette følger direkte av verneforskriften. Vurdering av søknader skal skje etter prinsippet om samlet belastning og hensynet til villrein og øvrige verneverdier.</i>	Manglende presisering av hovedregel og samlet belastning.

			<p><i>Organisert ferdsel skal i hovedsak kanaliseres til godkjente merkede stier og løyper og til områder i ytterkant av nasjonalparken. I områder hvor det per i dag er lite ferdsel og forstyrrelse, skal det være et mål å opprettholde disse som rolige områder.</i></p>	
Side 123–124	Definisjon av organisert ferdsel	<p>Erstatt følgende definisjon i sin helhet: «Organisert ferdsel blir definert som: Ferdsel der en planlegger, koordinerer eller arrangerer en aktivitet som blir kunngjort/markedsført på forhånd.»</p>	<p><i>“Som organisert ferdsel regnes ferdsel som er planlagt og koordinert av en arrangør (for eksempel firma, lag, forening, skole eller organisasjon), og hvor deltakerne gjennomfører aktiviteten samlet etter planlagt opplegg. Det er uten betydning om aktiviteten er kunngjort eller markedsført. Arrangementer kan også være organisert ferdsel dersom arrangementet oppfyller kriteriene over.”</i></p>	Definisjonen er for snever sammenlignet med retningslinjene.
Side 123–124	Organisert ferdsel på merkede stier	<p>Erstatt følgende avsnitt i sin helhet: «Det legges til grunn at all organisert ferdsel til fots og på ski som følger merkete stier og skiløyper som er godkjente i forvaltningsplanen, ikke er til skade for naturmiljøet, og at dette derfor er tillatt uten spesiell tillatelse.»</p>	<p><i>“All organisert ferdsel til fots og på ski innenfor nasjonalparken er søknadspliktig, uavhengig av om ferdselen følger godkjente/merkede stier og skiløyper eller ikke. Unntak gjelder kun der dette følger direkte av verneforskriften. Ferdsel på merkede stier og løyper kan inngå som moment i vurderingen av søknaden, men gir ikke fritak fra søknadsplikt. I kalvings- og oppvekstområder kan det ikke regnes med å få tillatelse til organisert ferdsel i</i></p>	Direkte avvik – FPV etablerer fritak.

			<i>perioden fra 2. påskedag til 18. juni.»</i>	
Side 123–124	Organisert ferdsel på merkede stier	Ta ut følgende tekst: <i>«Søknadsplikt gjelder når: Organisert ferdsel til fots og på ski utenfor godkjente turstier og skiløyper regnes for å kunne skade naturmiljøet, og er søknadspliktig. Søknadsplikten gjelder for alle slike turer, uavhengig av gruppestørrelse. Dette gjelder likevel ikke tradisjonell turvirksomhet til fots i regi av turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger. Videre gjelder søknadsplikt for alle (turistforeninger, skoler, barnehager, ideelle lag og foreninger) for idrettsarrangement og konkurranser, også når dette skjer langs merkede stier og løyper.»</i>		Dekket av forhold ovenfor.
Side 124	Flerårige tillatelser	Erstatt setningen i sin helhet: <i>«Tillatelser til organisert ferdsel gis som flerårige tillatelser.»</i>	<i>“Tillatelse til organisert ferdsel skal være tidsavgrenset slik at samlet belastning og endrede forhold kan vurderes jevnlig. Tillatelse kan gis både ettårig og flerårig, med en øvre varighet på 3 år. Flerårige tillatelser kan kun gis etter særskilt begrunnet vurdering og dersom dette ikke svekker verneformålet.”</i>	Retningslinjene krever løpende vurdering.
Side 130–148	Normhierarki – forholdet plan/forskrift	Det finnes ingen eksplisitt presisering av at forvaltningsplanen ikke kan etablere unntak utover forskriften. Det kan derfor vurderes å sette inn foreslått tekst som nytt avsnitt i avslutningen av kapittel 6 (før eventuelle vedlegg).	<i>“Forvaltningsplanen kan gi veiledning om vurderingstema og praktisering, men kan ikke etablere unntak fra søknadsplikt utover det som følger direkte av verneforskriften.”</i>	Retningslinjene forutsetter klart normhierarki.

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Svar- Faglig godkjenning av to tilleggspunkt i forvaltningsplan for Rondane og Dovre nasjonalparker og øvrige verneområder forvaltet av Rondane-Dovre nasjonalparkstyre (06.02.26)
- 2 Saksprotokoll Sak - Forslag til forvaltningsplaner for Rondane og Dovre nasjonalparker med tilliggende verneområder og Hemmeldalen naturreservat - 2026 - høring
- 3 Utkast til høringsbrev

Saksopplysninger

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre gjorde i møte 06.02.26, styresak 5/2026 slikt vedtak:

A.

Med henvisning til vedtektene for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre (2024) pkt. 6.5, og brev fra Miljødirektoratet datert 09.01.26 blir forslag til forvaltningsplaner for

Verneområdeid.	Verneområde
VV00001873	Rondane nasjonalpark
VV00002230	Dovre nasjonalpark
VV00002233	Grimsdalen landskapsvernområde
VV00002229	Frydalen landskapsvernområde
VV00002234	Dørålen landskapsvernområde
VV00002232	Vesle Hjerkin landskapsvernområde
VV00002231	Mesæternyre naturreservat
VV00001880	Mydingi naturreservat
VV00000794	Flakkstjønn naturreservat
VV00000493	Veslehjerkinntjønnin naturreservat
VV00000378	Kattuglehøi naturreservat
VV00000879	Grimsdalsmyrene naturreservat
VV00002583	Hovdsjømyrene naturreservat

uten unødvendig opphold lagt ut til offentlig høring. Frist for å uttale seg blir satt til 1. juli 2026.

B.

Nasjonalparkstyret slutter seg til vedlagte utkast til høringsbrev.

C.

Sekretariatet skal:

- gjennomføre høringen ved å kunngjøre planen på nasjonalparkstyrets hjemmeside, og med varsel i et høringsbrev til kommuner og berørte parter.
- sørge for å opprette og ha møter med referansegrupper i de berørte kommunene, så langt kommunene ønsker det.
- likeledes holde åpne møter om saken i hver kommune, eventuelt felles for flere kommuner der kommunene ønsker det.
- gjennomføre partsmøter for dialog og i nødvendig grad opplyse saken.
- ta saken opp på møter i rådgivende utvalg og administrativt kontaktutvalg.

D.

Saken legges fram for nasjonalparkstyret på nytt, ved første høve etter at høringsfristen er ute.

E.

Traséer - merkede turstier

«Sti nr. 42 mellom Bjørnhollia og Skjerdalen ble allerede i besøksstrategi fra 2014 vedtatt lagt om eller nedlagt av hensyn til lokale verneverdier, og tas av den grunn ikke inn i stiplan ved rullering av forvaltningsplanen.»

F.

Grunnet den samlede belastning organisert ferdsel kan utgjøre av nasjonalparkens totale menneskelige ferdsel, hvor allemannsretten gir fri anledning til privat ferdsel når annet ikke er hjemlet i verneforskrift, anses organisert ferdsel å kunne medføre stor slitasje eller forstyrre villrein og annet dyreliv. På dette grunnlag foreslås det (i likhet med gjeldende praksis for Dovrefjell-/Sunndalsfjella) å gjøre all organisert ferdsel i nasjonalparken søknadspliktig. Dette gir forutsigbarhet for besøkende, samt forvaltningen oversikt over det totale omfanget og anledning til å regulere organisert ferdsel hvis den samlede belastning over tid skulle bli for høy.

Med bakgrunn i likelydende forhold i Rondane nasjonalpark, endres Rondane-Dovre nasjonalpark sine retningslinjer for organisert ferdsel til følgende:

Organisert ferdsel

All organisert ferdsel i nasjonalparken er søknadspliktig. Bakgrunnen for at organisert ferdsel reguleres i disse områdene er at denne type ferdsel kan medføre stor slitasje eller kan forstyrre villrein og annet dyreliv. Bestemmelsen gjelder ikke de som er unntatt søknadsplikt i verneforskrift.

Sekretariatet for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har sendt saken til Miljødirektoratet, e-post 08.02.26:

Bakgrunn

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre hadde møte 06.02.26, og behandlet sak om høring av forslaget til forvaltningsplaner.

I møte ble det fremmet forslag fra styremedlem, og vedtatt følgende to nye endringer:

I

Traséer - merkede turstier

«Sti nr. 42 mellom Bjørnhollia og Skjerdalen ble allerede i besøksstrategi fra 2014 vedtatt lagt om eller nedlagt av hensyn til lokale verneverdier, og tas av den grunn ikke inn i stiplan ved rullering av forvaltningsplanen.»

Sti nr. 42 gjelder en ca. 2 km lang rute ved Bjørnhollia turisthytte, se vedlagt kart.

II

Grunnet den samlede belastning organisert ferdsel kan utgjøre av nasjonalparkens totale menneskelige ferdsel, hvor allemannsretten gir fri anledning til privat ferdsel når annet ikke er hjemlet i verneforskrift, anses organisert ferdsel å kunne medføre stor slitasje eller forstyrre villrein og annet dyreliv. På dette grunnlag foreslås det (i likhet med gjeldende praksis for Dovrefjell-/Sunddalsfjella) å gjøre all organisert ferdsel i nasjonalparken søknadspliktig. Dette gir forutsigbarhet for besøkende, samt forvaltningen oversikt over det totale omfanget og anledning til å regulere organisert ferdsel hvis den samlede belastning over tid skulle bli for høy.

Med bakgrunn i likelydende forhold i Rondane nasjonalpark, endres Rondane-Dovre nasjonalpark sine retningslinjer for organisert ferdsel til følgende:

Organisert ferdsel

All organisert ferdsel i nasjonalparken er søknadspliktig. Bakgrunnen for at organisert ferdsel reguleres i disse områdene er at denne type ferdsel kan medføre stor slitasje eller kan forstyrre villrein og annet dyreliv. Bestemmelsen gjelder ikke de som er unntatt søknadsplikt i verneforskrift.

Faglig godkjenning

Før vi sender saken på høring, sender vi her over de to nye punktene til endringer i forvaltningsplanen, til faglig godkjenning.

Miljødirektoratet har gitt sitt svar i e-post datert 12.02.26:

Hvis styret mener at organisert ferdsel kan skade naturmiljøet i hele nasjonalparken (hele året), kan det settes krav om søknad for all organisert ferdsel.

Styrets praktisering skal være i samsvar med naturmangfoldloven § 35 andre ledd som sier:

Ferdsel til fots i samsvar med friluftslovens regler er tillatt. Slik ferdsel kan bare begrenses eller forbys i avgrensede områder i en nasjonalpark, og bare dersom det er nødvendig for å bevare planter eller dyr, kulturminner eller geologiske forekomster.

Bakgrunnen for denne bestemmelsen er at friluftslivet er en viktig del av formålet med nasjonalparken og opprettelse av nasjonalparker generelt.

Det innebærer at styret må lage retningslinjer for hvordan styret vil behandle søknader om organisert ferdsel. Disse retningslinjene må ivareta kravene i loven og ikke være strengere enn det § 35 gir anvisning på mht. ferdsel til fots. Det betyr at styret vil måtte gi tillatelser som samlet ivaretar at ferdsel til fots tillates, med unntak av i avgrensede områder hvis det er begrunnet i de hensynene som er nevnt (f.eks. dyrelivet). Tillatelser kan gis på vilkår.

Styret vil med dette få mer arbeid med tillatelser. Samtidig som ferdselsreguleringer gjennom behandling av søknader i større grad kan tilpasses/bygge på kunnskap om villreinens arealbruk i aktuelle tidsperioder.

Ettersom søknadsplikten vil omfatte mer enn det som var opprinnelig forslag, må styret lage nye retningslinjer for hvordan søknader vil bli behandlet, og i den forbindelse må nevnte del av § 35 ivaretas.

Vi ber om at dette oversendes Miljødirektoratet for gjennomgang før høring, ettersom dette vil bli en vesentlig del av forvaltningsplanens retningslinjer.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

I brev av 6. juni 2013 fra Miljøverndepartementet ble forvaltningsmyndigheten for Hemmeldalen naturreservat også delegert til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Styrets vedtekter (2024)

6.5 Utarbeide og revidere forvaltningsplaner

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal utarbeide og revidere forvaltningsplan for verneområdet. Oppstart av planarbeidet skal skje i dialog med Miljødirektoratet.

Forvaltningsplaner skal utarbeides innenfor rammene av naturmangfoldloven og verneforskriftene. Forvaltningsplanen skal konkretisere hvordan formålet med vernet skal nås, og skal inneholde en flerårig tiltaksplan og en besøksstrategi. Før forvaltningsplanen sendes på høring skal endelig utkast sendes Miljødirektoratet for faglig gjennomgang. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Miljødirektoratet.

Forvaltningsplaner - gjeldende

- Forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane (Fylkesmannen i Oppland, 2009)

- Forvaltningsplan for Hemmeldalen (Fylkesmannen i Hedmark, 2011)

Naturmangfoldloven, §§ 35 og 36

For nasjonalpark og landskapsvernområder:

Utkast til forvaltningsplan skal legges frem samtidig med vernevedtaket. Der det også er aktuelt med skjøtelsplan, skal den inngå i forvaltningsplanen.

M106-2014 VEILEDER Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter

Ved skjønnsutøvelsen er det også viktig å være oppmerksom på de instruks/retningslinjer som overordnet forvaltningsmyndighet gir. Slike instruks vil ofte inneholde retningslinjer om hvilke hensyn som skal tas i betraktning og hvilken vekt de forskjellige hensyn skal tillegges. Slike retningslinjer kan også være trukket opp i **forvaltningsplan** for verneområdet.

Fra miljødirektoratets nettside

En forvaltningsplan er en plan for å forvalte verneområdet. Verneforskriften gir de juridiske bestemmelsene for et verneområde og setter restriksjonsnivået. En forvaltningsplan gir utfyllende retningslinjer om forvaltning, tilrettelegging og skjøtsel. Tiltak for å opprettholde eller oppnå ønsket natur- eller kulturtilstand, for eksempel tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerne vegetasjon eller fremmede treslag eller restaurere etter naturinngrep og bidrar til å beskrive bestemmelsenes praktiske betydning.

Forvaltningsplaner for alle verneområder skal lages digitalt i systemet **Forvaltningsplaner på nett for verneområder** (FPNV).

Vurdering

Nasjonalparkforvalteren viser til styresak 5/26 der nasjonalparkstyret la til grunn at det i forvaltningsplanen for Rondane nasjonalpark blir tatt inn ny retningslinje:

«Organisert ferdsel

All organisert ferdsel i nasjonalparken er søknadspliktig. Bakgrunnen for at organisert ferdsel reguleres i disse områdene er at denne type ferdsel kan medføre stor slitasje eller kan forstyrre villrein og annet dyreliv. Bestemmelsen gjelder ikke de som er unntatt søknadsplikt i verneforskrift.»

En slik retningslinje vil bl.a. gi at organisert ferdsel til fots langs merkede stier og løyper, også vil bli søknadspliktig.

Miljødirektoratet har kommet med en tilbakemelding, og pekt på følgende:

- «styret vil måtte gi tillatelser som samlet ivaretar at ferdsel til fots tillates, med unntak av i avgrensede områder hvis det er begrunnet i de hensynene som er nevnt (f.eks. dyrelivet). Tillatelser kan gis på vilkår.»

Nasjonalparkforvalterens kommentar:

I gjeldende forvaltningsplan er det bl.a. skrevet:

- Ferdsel kanaliseres til stier og løyper; eventuelle nye kanaliseringstiltak skal skje til utkanten av verneområdene
- Organisert ferdsel begrenses utenfor godkjente soner og merkete stier og løyper.

Her er det allerede vist til «avgrensede» områder hvor organisert ferdsel til fots kan være til skade og vil være søknadspliktig. Å innføre ytterligere begrensinger på ferdsel til fots, selv langs merkede stier og løyper, vil virke mot sin hensikt, da en nettopp ønsker at ferdsele skal skje her. Merkete stier og løyper bidrar til å kanalisere ferdsele bort fra sårbare område og ivareta verneverdiene.

Planforslaget vil ellers gi et redusert antall merkede stier, i tråd med tilrådingene i tiltaksplan for villrein. Dette vil ventelig medføre redusert ferdsel i områder der merkingen blir fjernet.

- Styret vil med dette få mer arbeid med tillatelser. Samtidig som ferdselsreguleringer gjennom behandling av søknader i større grad kan tilpasses/bygge på kunnskap om villreinsens arealbruk i aktuelle tidsperioder.

Nasjonalparkforvalterens kommentar:

Nasjonalparkforvalterens erfaring er at organisert ferdsel til fots har et lite omfang i nasjonalparkene, og at det er en god forvaltningspraksis knyttet til behandling av søknader om organisert ferdsel utenfor merkede stier og løyper. Det synes derfor å være lite formålstjenlig å legge en vesentlig arbeidsinnsats i å regulere organisert ferdsel til fots på stier, der det uansett er tillatt med uorganisert ferdsel.

- Ettersom søknadsplikten vil omfatte mer enn det som var opprinnelig forslag, må styret lage nye retningslinjer for hvordan søknader vil bli behandlet, og i den forbindelse må nevnte del av § 35 ivaretas.

- Vi ber om at dette oversendes Miljødirektoratet for gjennomgang før høring, ettersom dette vil bli en vesentlig del av forvaltningsplanens retningslinjer.

Nasjonalparkforvalterens kommentar:

Dette vil også kreve mye arbeid. Det samme gjelder her, at den uorganiserte ferdselen erfaringsmessig har et vesentlig større omfang, enn den organiserte ferdselen til fots. En vil derfor oppnå lite for å ivareta verneverdiene, ved å sette i gang et slikt arbeid. Det vil også vesentlig forsinke planprosessen, og gjennomføringen av andre tiltak med forventet større positiv effekt på verneverdiene.

Nasjonalparkforvalteren vil etter dette innstille på at pkt. F i Rondane-Dovre nasjonalparkstyres vedtak i styresak 5/2026 blir tatt ut.

Arkivsaksnummer: 2020/12316-275

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 29.01.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	5/2026	06.02.2026

Sak - Forslag til forvaltningsplaner for Rondane og Dovre nasjonalparker med tilliggende verneområder og Hemmeldalen naturreservat - 2026 - høring

Innstilling fra forvalter

A.

Med henvisning til vedtektene for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre (2024) pkt. 6.5, og brev fra Miljødirektoratet datert 09.01.26 blir forslag til forvaltningsplaner for

Verneområdeid.	Verneområde
VV00001873	Rondane nasjonalpark
VV00002230	Dovre nasjonalpark
VV00002233	Grimsdalen landskapsvernområde
VV00002229	Frydalen landskapsvernområde
VV00002234	Dørålen landskapsvernområde
VV00002232	Vesle Hjerkin landskapsvernområde
VV00002231	Mesæternyre naturreservat
VV00001880	Mydingi naturreservat
VV00000794	Flakktjøna naturreservat
VV00000493	Veslehjerkinntjønnin naturreservat
VV00000378	Kattuglehøi naturreservat

Nasjonalpark

Dovre, Rondane

Naturreservat

Flakktjøna, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesæternyre, Mydingi, Veslehjerkinntjønnin

Landskapsvernområde

Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerkin

VV00000879	Grimsdalsmyrene naturreservat
VV00002583	Hovdsjømyrene naturreservat
VV00002440	Hemmeldalen naturreservat

uten unødvendig opphold lagt ut til offentlig høring. Frist for å uttale seg blir satt til 1. juli 2026.

B.

Nasjonalparkstyret slutter seg til vedlagte utkast til høringsbrev.

C.

Sekretariatet skal:

- gjennomføre høringen ved å kunngjøre planen på nasjonalparkstyrets hjemmeside, og med varsel i et høringsbrev til kommuner og berørte parter.
- sørge for å opprette og ha møter med referansegrupper i de berørte kommunene, så langt kommunene ønsker det.
- likeledes holde åpne møter om saken i hver kommune, eventuelt felles for flere kommuner der kommunene ønsker det.
- gjennomføre partsmøter for dialog og i nødvendig grad opplyse saken.
- ta saken opp på møter i rådgivende utvalg og administrativt kontaktutvalg.

D.

Saken legges fram for nasjonalparkstyret på nytt, ved første høve etter at høringsfristen er ute.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - 06.02.2026

Eldri Siem

«Forslag til tillegg vedr. forslaget til forvaltningsplanen og regler for bruk av sykkel:

I samsvar med mange tiårs praksis skal det være lov å sykle (ikke el-sykkel) på bilvegen mellom Reinsbommen og Rondvassbu. Denne tillatelsen for allmennheten blir avgrenset til tidsperioden fra 18.06. til 10.09.»

Johannes Christian
Wahl Gran

«Nasjonalparkstyret Oppfordrer særlig parter gitt hoved- og delansvar i Tiltaksplan for Rondane villreinområde, kommentere hvordan vi best samarbeider om realisering av tiltaksplanen (for Rondane villreinområde).

Nasjonalparkstyret Ber sekretariatet om å inngå dialog med styrets organisasjoner, i forkant av oppstart med medvirkningsprosessen beskrevet i punkt C. Hensikten skal være å ivareta felles interesser jamfør Tiltaksplan for Rondane villreinområde, herunder helhetlig arenaer for medvirkning fra eksterne. Flere av tiltakene fordrer godt samarbeid om konkrete tiltak med sammenfallende deltakere og interesser, der de omtalte organisasjonene vekselvis bærer ansvaret for beslektede problemstillinger.

Nasjonalparkstyret ber sekretariatet tilrettelegge for helhetlig kommunikasjon fra offentlige, ideelle og kommersielle aktører i

nasjonalpark-sammenheng, ovenfor publikum, besøkende, næringsdrivende og innbyggere.

Nasjonalparkstyret ber sekretariatet vurdere om tematiske arbeidsmøter eller andre ikke-geografiske organiseringer av åpne og lukkede møter, kan være aktuelt i medvirkningsprosessen.»

Kristian Ulen

Traséer - merkede turstier

«Sti nr. 42 mellom Bjørnhollia og Skjerdalen ble allerede i besøksstrategi fra 2014 vedtatt lagt om eller nedlagt av hensyn til lokale verneverdier, og tas av den grunn ikke inn i stiplan ved rullering av forvaltningsplanen.»

Kristian Ulen

Grunnet den samlede belastning organisert ferdsel kan utgjøre av nasjonalparkens totale menneskelige ferdsel, hvor allemannsretten gir fri anledning til privat ferdsel når annet ikke er hjemlet i verneforskrift, anses organisert ferdsel å kunne medføre stor slitasje eller forstyrre villrein og annet dyreliv. På dette grunnlag foreslås det (i likhet med gjeldende praksis for Dovrefjell-/Sunddalsfjella) å gjøre all organisert ferdsel i nasjonalparken søknadspliktig. Dette gir forutsigbarhet for besøkende, samt forvaltningen oversikt over det totale omfanget og anledning til å regulere organisert ferdsel hvis den samlede belastning over tid skulle bli for høy.

Med bakgrunn i likelydende forhold i Rondane nasjonalpark, endres Rondane-Dovre nasjonalpark sine retningslinjer for organisert ferdsel til følgende:

Organisert ferdsel

All organisert ferdsel i nasjonalparken er søknadspliktig.

Bakgrunnen for at organisert ferdsel reguleres i disse områdene er at denne type ferdsel kan medføre stor slitasje eller kan forstyrre villrein og annet dyreliv. Bestemmelsen gjelder ikke de som er unntatt søknadsplikt i verneforskrift.

Behandling

Forslaget fra Eldri Siem falt mot 2 stemmer. (Eldri Siem og Even Moen stemte for.)

Forslaget fra Johannes Christian Wahl Gran falt mot 1 stemme. (Johannes Christian Wahl Gran stemte for.)

Forslag fra Kristian Ulen (merkede turstier) vedtatt mot en stemme. (Eldri Siem stemte mot.)

Forslag fra Kristian Ulen (organisert ferdsel) vedtatt mot en stemme. (Eldri Siem stemte mot.)

Sekretariatet gjorde oppmerksom på at vedtatte endringer i forslaget til forvaltningsplan må avklares med Miljødirektoratet.

Innstillingen fra nasjonalparkforvalteren med vedtatte endringer ble deretter enstemmig vedtatt.

Vedtak

Innstilling fra forvalter

A.

Med henvisning til vedtektene for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre (2024) pkt. 6.5, og brev fra Miljødirektoratet datert 09.01.26 blir forslag til forvaltningsplaner for

Verneområdeid.	Verneområde
VV00001873	Rondane nasjonalpark
VV00002230	Dovre nasjonalpark
VV00002233	Grimsdalen landskapsvernområde
VV00002229	Frydalen landskapsvernområde
VV00002234	Dørålen landskapsvernområde
VV00002232	Vesle Hjerkinn landskapsvernområde
VV00002231	Mesæternyre naturreservat
VV00001880	Myldingi naturreservat
VV00000794	Flakstjønnna naturreservat
VV00000493	Veslehjerkinntjønnin naturreservat
VV00000378	Kattuglehøi naturreservat
VV00000879	Grimsdalsmyrene naturreservat
VV00002583	Hovdsjømyrene naturreservat
VV00002440	Hemmeldalen naturreservat

uten unødvendig opphold lagt ut til offentlig høring. Frist for å uttale seg blir satt til 1. juli 2026.

B.

Nasjonalparkstyret slutter seg til vedlagte utkast til høringsbrev.

C.

Sekretariatet skal:

- gjennomføre høringen ved å kunngjøre planen på nasjonalparkstyrets hjemmeside, og med varsel i et høringsbrev til kommuner og berørte parter.
- sørge for å opprette og ha møter med referansegrupper i de berørte kommunene, så langt kommunene ønsker det.
- likeledes holde åpne møter om saken i hver kommune, eventuelt felles for flere kommuner der kommunene ønsker det.
- gjennomføre partsmøter for dialog og i nødvendig grad opplyse saken.
- ta saken opp på møter i rådgivende utvalg og administrativt kontaktutvalg.

D.

Saken legges fram for nasjonalparkstyret på nytt, ved første høve etter at høringsfristen er ute.

E.

Traséer - merkede turstier

«Sti nr. 42 mellom Bjørnhollia og Skjerdalen ble allerede i besøksstrategi fra 2014 vedtatt lagt om eller nedlagt av hensyn til lokale verneverdier, og tas av den grunn ikke inn i stiplan ved rullering av forvaltningsplanen.»

F.

Grunnet den samlede belastning organisert ferdsel kan utgjøre av nasjonalparkens totale menneskelige ferdsel, hvor allemannsretten gir fri anledning til privat ferdsel når annet ikke er hjemlet i verneforskrift, anses organisert ferdsel å kunne medføre stor slitasje eller forstyrre villrein og annet dyreliv. På dette grunnlag foreslås det (i likhet med gjeldende praksis for Dovrefjell-/Sunndalsfjella) å gjøre all organisert ferdsel i nasjonalparken søknadspliktig. Dette gir forutsigbarhet for besøkende, samt forvaltningen oversikt over det totale omfanget og anledning til å regulere organisert ferdsel hvis den samlede belastning over tid skulle bli for høy.

Med bakgrunn i likelydende forhold i Rondane nasjonalpark, endres Rondane-Dovre nasjonalpark sine retningslinjer for organisert ferdsel til følgende:

Organisert ferdsel

All organisert ferdsel i nasjonalparken er søknadspliktig. Bakgrunnen for at organisert ferdsel reguleres i disse områdene er at denne type ferdsel kan medføre stor slitasje eller kan forstyrre villrein og annet dyreliv. Bestemmelsen gjelder ikke de som er unntatt søknadsplikt i verneforskrift.

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Kartmappe forvaltningsplan Rondane - Dovre - Hemmeldalen 28.01.26
- 2 Logg endringer pr. 28.01.26
- 3 Logg forvaltningsplan per 28.januar 2026
- 4 Utkast til høringsbrev

Plandokumentene er lagt ut på Forvaltningsplan på nett:

Høringsutkast - forvaltningsplaner	Lenke
Rondane nasjonalpark	Lenker er sendt til styremedlemmene i egen e-post, 29.01.26.
Dovre nasjonalpark	
Grimsdalen landskapsvernområde	

Frydalen landskapsvernområde	
Dørålen landskapsvernområde	
Vesle Hjerkin landskapsvernområde	
Veslehjerkinntjønnin naturreservat	
Kattuglehøi naturreservat	
Grimsdalsmyrene naturreservat	
Mesætemyre naturreservat	
Myldingi naturreservat	
Flakkstjønnna naturreservat	
Hovdsjømyrene naturreservat	
Hemmeldalen naturreservat	

Saksopplysninger

Sakens gang

Viktige hendelser i løpet av sakens gang er vist i tabell 1.

Tabell 1. Sakens gang.

Dato	Hendelse	Part
30.11.20	Vedtak om igangsetting av arbeidet.	Rondane-Dovre nasjonalparkstyre
10.02.21	Vedtak – prosjektplan – høring oppstartsvarsel.	Rondane-Dovre nasjonalparkstyre
2021	Høring og involvering – oppstartsvarsel.	Brev til ca. 700 parter. Åpne møter - referansegruppe i kommuner, partsmøter. (På TEAMS p.g.a. pandemien) Til sammen ca. 30 møter.
01.12.21	Gjennomgang av innspill – videre planarbeid.	Rondane-Dovre nasjonalparkstyre
03.11.23	Arbeidsmøte.	Rondane-Dovre nasjonalparkstyre
02.12.22	Vedtak – utkast til faglig godkjenning.	Rondane-Dovre nasjonalparkstyre
27.04.23	Brev – utsatt faglig gjennomgang.	Miljødirektoratet
28.05.25	2. gang – utkast til faglig godkjenning.	Rondane-Dovre nasjonalparkstyre
14.08.25	Møte med Miljødirektoratet.	Styreleder, forvaltere
12.09.25	2. gang – utkast til faglig godkjenning.	Rondane-Dovre nasjonalparkstyre
09.01.26	Brev - faglig godkjenning.	Miljødirektoratet
Januar – 26	Oppdatering av plandokumentene.	Sekretariatet

06.02.26	Sak – Forslag til forvaltningsplaner – høring.	Rondane-Dovre nasjonalparkstyre
----------	--	---------------------------------

Miljødirektoratet skriver bl.a. i sitt brev datert 09.01.26:

«Når styret har foretatt de endringer og vurderinger som fremgår over og i kommentarer i vedlegg, er planene å anse som faglig godkjent av Miljødirektoratet og kan sendes på høring.

Minste varighet på høringstid er seks uker.»

I tillegg til tidligere og vedlagte logger, blir det forslått vesentlige endringer i forvaltningsplanenes høringsutkast som vist i tabell 2.

Tabell 2. Foreslåtte vesentlige endringer i høringsutkast til forvaltningsplaner.

Verneområde	Endring
Alle	Utarbeidet tiltaksplan, herunder beskrivelse av oppfølging tiltaksplan for villrein, tiltakene 24, 34, 36, 39, 44, 46 og 52.
Flere	I tillegg til BRA, skal BYA (byggets ytre mål/fotavtrykk) oppgis i m2 - for før og etter det planlagte tiltaket.
	Tatt ut retningslinjer som gjelder terrasse, uteplass.
Rondane	Tatt ut soner for organisert ferdsel ved Mysusæter og Høvringen. Ikke lenger tillate å sykle på merka stier her. Organisert ferdsel uten om merka stier og løyper blir søknadspliktig.
	Innført soner med retningslinjer for organisert ferdsel – sommer og vintersesong. Veslesmeden, Rondeslottet, Høggronden – Digerronden.
	Senket terskelen for søknadsplikt for organisert ferdsel utenfor merka stier og løyper. Ikke lenger knyttet til grupperstørrelse eller gjentatte turer.
	Ikke lenger tillatt å sykle på vegen til Rondvassbu.
	Ta ut merka stier:
	14 Kvannslådalen - Døråsvatnet
	27 Rondvassbu - Peer Gynt hytta
43 Mot Storberget	
11 Haverdalen-Sletthøe - Høvringen	
Rondane	Ta ut skiløypene:
	15 Klopptjønnet - Klopptjønnhøgda - Indre Uksan
	24 Koltjønnaugen - Fryvolla
	25 Fryvolla - Trolløypa (ved Glugga)
	48 Skogseter - Langtjønna - Knartbua - Skogseter (Knartbuløypa) (beholde den kortere Vabuløypa)
Rondane	Lagt om skiløype nr 41, tidligere vedtak.

	Oppdatert besøksstrategien for Rondane nasjonalpark.
Dovre NR	Tatt ut soner for organisert ferdsel i området Dombås - Hardbakken. Ikke lenger tillatt å sykle på merka stier her. Organisert ferdsel utenom merka stier og løyper blir søknadspliktig.
Grimsdalen NR	Kartfesta fjellcamplassene ved Bjørnsgardssætre, Løken og Grønbakken.
Frydalen	Lagt om skiløype 26 , tidligere vedtak
Flakkstjønna	Lagt om skiløype 26 , tidligere vedtak
Dørålen NR	Kartfestet tre plasser for korttidsparkering, i tråd med gjeldende forvaltningsplan
Hemmeldalen NR	Ny skiløypetrase i Søkkunddalen.
	Ny trase for bruk av hest til Søkkundsetra. Lik sykkeltraseen.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

I brev av 6. juni 2013 fra Miljøverndepartementet ble forvaltningsmyndigheten for Hemmeldalen naturreservat også delegert til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Styrets vedtekter (2024)

6.5 Utarbeide og revidere forvaltningsplaner

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal utarbeide og revidere forvaltningsplan for verneområdet. Oppstart av planarbeidet skal skje i dialog med Miljødirektoratet.

Forvaltningsplaner skal utarbeides innenfor rammene av naturmangfoldloven og verneforskriftene. Forvaltningsplanen skal konkretisere hvordan formålet med vernet skal nås, og skal inneholde en flerårig tiltaksplan og en besøksstrategi. Før forvaltningsplanen sendes på høring skal endelig utkast sendes Miljødirektoratet for faglig gjennomgang. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Miljødirektoratet.

Forvaltningsplaner - gjeldende

- Forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane (Fylkesmannen i Oppland, 2009)
- Forvaltningsplan for Hemmeldalen (Fylkesmannen i Hedmark, 2011)

Naturmangfoldloven, §§ 35 og 36

For nasjonalpark og landskapsvernområder:

Utkast til forvaltningsplan skal legges frem samtidig med vernevedtaket. Der det også er aktuelt med skjøtselsplan, skal den inngå i forvaltningsplanen.

M106-2014 VEILEDER Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter

Ved skjønnsutøvelsen er det også viktig å være oppmerksom på de instruks/retningslinjer som overordnet forvaltningsmyndighet gir. Slike instruks vil ofte inneholde retningslinjer om hvilke hensyn som skal tas i betraktning og hvilken vekt de forskjellige hensyn skal tillegges. Slike retningslinjer kan også være trukket opp i **forvaltningsplan** for verneområdet.

Fra miljødirektoratets nettside

En forvaltningsplan er en plan for å forvalte verneområdet. Verneforskriften gir de juridiske bestemmelsene for et verneområde og setter restriksjonsnivået. En forvaltningsplan gir utfyllende retningslinjer om forvaltning, tilrettelegging og skjøtsel. Tiltak for å opprettholde eller oppnå ønsket natur- eller kulturtilstand, for eksempel tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerne vegetasjon eller fremmede treslag eller restaurere etter naturinngrep og bidrar til å beskrive bestemmelsenes praktiske betydning.

Forvaltningsplaner for alle verneområder skal lages digitalt i systemet **Forvaltningsplaner på nett for verneområder** (FPNV).

Vurdering

I **prosjektplanen fra 2021** har nasjonalparkstyret lagt til grunn at målet med forvaltningsplanarbeidet er å oppdatere gjeldende forvaltningsplan i tråd med:

- ny måte for framstilling og distribusjon av plandokumentene – «Forvaltningsplan på nett» -
- FPNV (versjon 2.0).
- endret kunnskapsgrunnlag
- endret bruk av verneområdene
- at besøksforvaltning skal være et eget tema i forvaltningsplanene.
- at behovet for informasjon har økt, og skjer på flere plattformer.

Det blir særlig lagt vekt på følgende forhold som viktige i revidering av forvaltningsplanen:

- fastsette bevaringsmål og status for verneverdiene.
- lage entydige og samordnede retningslinjer for organisert ferdsel.
- lage entydige og samordnede retningslinjer for byggesaker i verneområdene.
- ha ny vurdering av godkjente løyper og stier.
- skjøtsel og bruk av seterlandskapet
- ha lik praksis knyttet til tillatelser for motorferdsel i utmark.
- ha lik praksis og gjennomgang av praksis knyttet til ulike typer turmål innenfor verneområdene.

Det er aktuelt å knytte bevaringsmål til

- leveområde for villrein
- urørthet
- økosystem og biologisk mangfold
- naturtyper
- landskap
- kulturminne.

Vi har **etablert bevaringsmål** fagsystemet Naturoppdrag, i tilknytning til skjøtselstiltak i Grimsdalen landskapsvernområde og Frydalen landskapsvernområde. Derfor er det ikke lenger aktuelt å ta dette inn i forvaltningsplanen.

Senere er det utarbeidet **kvalitetsnorm for villrein**, der Rondane har fått rød farge = dårlig tilstand, se tabell 3.

Tabell 3. Klassifisering av Rondane etter hver enkelt delnorm, og en samlet helhetsvurdering. (NINA rapport 2126)

Delnorm 1	Delnorm 2	Delnorm 3	Helhetsvurdering
Bestandsforhold	Lavbeiter	Leveområde og menneskelig påvirkning	

5. april 2024 la regjeringa fram **Meld. St. 18 (2023–2024) Ein forbetra tilstand for villrein** for Stortinget. Stortinget behandla saka 13. juni 2024. Regjeringa arbeider på fem strategiske område:

1. Heilskapleg og restriktiv arealforvaltning i villreinfeltet.
2. Auka tilrettelegging for villreinvennleg ferdsel.
3. Betre villreinhelse.
4. Meir berekraftig bestandsforvaltning.
5. Målretta restaurering av leveområde.

Videre har Klima og miljødirektoratet 19.09.25 vedtatt en **tiltaksplan for villrein i Rondane**. Nasjonalparkstyret er nevnt som ansvarlig for tiltakene listet opp i tabell 4.

Tabell 4. Nasjonalparkstyret er nevnt som ansvarlig for følgende tiltak:

Nr	Hovedansvar	Delansvar
11	Ferdseisrelaterte informasjons og veiledningstiltak i villreinområdet.	
16	Målrettet informasjon om villreinvennlig ferdsel til tilreisende fra utlandet	
17	Reduksjon og tilpasning av motorferdsel i utmark i villreinområder ved vurdering av søknader om motorferdsel etter motorferdselloven eller verneforskrift	
19		Økt kunnskap og bedre samordning av motorferdsel i utmark i villreinområder
20		Digital saksbehandling og rapportering for motorferdsel i utmark.
24		Vurdere regulering av sykling på veier og stier i Rondane villreinområde.
34	Sykling forbys på Kongevegen/ pilegrimsleden på strekningen fra Åteigen i Dovre kommune til Fokstugu.	
35		Reduksjon av allmenn motorferdsel og sykling (motorisert og ikke motorisert) på Grimsdalsvegen og Haverdalsvegen.
36	Vurdere reduksjon av fjellcamper i området rundt Grimsdalsvegen og Haverdalsvegen, samt vurdering av camping- og fjellteltforbud i en sone på begge sider av veiene.	
37	Dialog om markedsføring og tilrettelegging for sykkelturnisme i Grimsdalen og Haverdalen.	

39	Skiløype fra Eftansåe mot Vegaskillet prepareres først en uke før påske.	
40	Kanalisering av ferdsel i området rundt Grimsdalshytta og informasjonstiltak på Kattuglhø.	
42	Fjerning av T-merking og rutebeskrivelser på kart og nett for sti fra Høvringen over Sletthø til Grimsdalshytta (stiselement 11). Gjelder frem til stikrysset ved Storrvatnet.	
43	Skiløype 3 og 4 ved Haverdalen kvistes ikke de vintrene Haverdalsseter ikke har åpent.	
44	Fjerning av T-merking og rutebeskrivelser på kart og nett for sti fra Høvringen gjennom Kvannslådalen til Dørålen (stiselement 14).	
46	Fjerning av T-merking og rutebeskrivelser på kart og nett for sti fra Peer Gynt til Rondvassbu over Randen.	
47		Fjerning av parkeringsplass på Spranget og utvikling av parkeringstilbudet på Mysusæter, samt regulering av motorferdsel på veien fra Tjønnbakken inn til Spranget.
52	Vurdere prøveordning med fjerning av T-merking og rutebeskrivelser på kart og nett for stien fra Bjørnhollia til Eldåbu.	
53	Fortsette dialog om mulighet for overvåking av trafikkutvikling på Peer Gynt seterveg.	
54	Det bør ikke gis dispensasjon til tidligere brøyting av Peer Gynt seterveg enn 1. juni.	

Nasjonalparkforvalterens vurdering er at de foreslåtte endringene i forvaltningsplaner, jf. tabell 2, i hovedsak følger opp føringene som er lagt i prosjektplanen fra 2021 når det gjelder:

- ny måte for framstilling og distribusjon av plandokumentene – «Forvaltningsplan på nett» - FPNV (versjon 2.0).
- ta hensyn til endret kunnskapsgrunnlag
- ta hensyn til endret bruk av verneområdene
- at besøksforvaltning skal være et eget tema i forvaltningsplanene.
- lage entydige og samordnede retningslinjer for organisert ferdsel.
- lage entydige og samordnede retningslinjer for byggesaker i verneområdene.
- ha ny vurdering av godkjente løyper og stier.

For motorferdsel i utmark og regulering av turmål er det en begrenset bruk, i tråd med verneformålet og vernebestemmelsene. Det er neppe behov for, eller mulig å gjøre vesentlige innstramminger i retningslinjene her.

Etter nasjonalparkforvalterens vurdering er de foreslåtte endringene også en målrettet oppfølging av storingsmeldingen «Ein forbetra tilstand for villrein» når det gjelder:

1. Heilskapleg og restriktiv arealforvaltning i villrein fjellet.
2. Auka tilrettelegging for villreinvennleg ferdsel.

Det same gjelder oppfølging av tiltaksplan for villrein, der forslaget til forvaltningsplaner treffer særleg godt for tiltakene: 24, 34, 42, 44 og 46.

Når det gjelder tiltak 39 må vi først ta dette opp med løypelaget. For tiltak 52 har vi avtalt med DNT å overvåke ferdselen på stien, for senere å vurdere eventuelle tiltak. For tiltak 53 og 54 har vi allerede god dialog med berørte kommuner og brukerinteresser, og gjennomfører tiltak i tråd med gjeldende forvaltningsplan og verneforskrift.

For tiltake 11, 16 og 37 vil vi etablere dialog med partene.

Konsekvenser

De foreslåtte endringene i forvaltningsplanene vil etter nasjonalparkforvalterens vurdering være til gagn for verneverdiene, og en vurdering etter naturmangfoldlovens §§ 8-12 er derfor neppe nødvendig.

Enkelte brukerinteresser blir berørte av forslagene:

Rondvassbu for redusert tilgjengelighet for allmenheten som følge av forbudet mot sykling. Dette vil også kunne gi redusert antall dagsbesøk og omsetning for turisthytta. I tillegg vil det ikke lenger være mulig å drive sykkelutleie som i dag, og dette vil medføre et inntektstap for turisthytta. Dette er likevel begrensninger som allerede ligger i verneforskriften, og endringer som må kunne forventes med beliggenhet i en nasjonalpark.

Fjerning av merking av stier og løyper vil også gi allmenheten redusert tilgang til områder i verneområdene. Tiltakene er gjort forutsigbare gjennom avtaler med DNT Oslo og Omegn, og er ellers endringer som allmenheten må forvente å møte i en nasjonalpark.

Planprosess

Nasjonalparkforvalteren vil innstille på ha en lang høringsperiode som gir god til nødvendig involvering og informasjon, og tid for partene til å behandle og uttale seg til planforslagene. Høringsfristen foreslås derfor å settes så sent som 1. juli 2026.

Navn og adresse

Dato

UTKAST til høringsbrev

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, har i møte 06.02.26, styresak .../26 gjort slikt vedtak:

A.

Med henvisning til vedtektene for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre (2024) pkt. 6.5, og brev fra Miljødirektoratet datert 09.01.26 blir forslag til forvaltningsplaner for

Verneområdeid.	Verneområde
VV00001873	Rondane nasjonalpark
VV00002230	Dovre nasjonalpark
VV00002233	Grimsdalen landskapsvernområde
VV00002229	Frydalen landskapsvernområde
VV00002234	Dørålen landskapsvernområde
VV00002232	Vesle Hjerkinn landskapsvernområde
VV00002231	Mesæternyre naturreservat
VV00001880	Myldingi naturreservat
VV00000794	Flakkstjønnna naturreservat
VV00000493	Veslehjerkinntjønnin naturreservat
VV00000378	Kattuglehøi naturreservat
VV00000879	Grimsdalsmyrene naturreservat
VV00002583	Hovdsjømyrene naturreservat
VV00002440	Hemmeldalen naturreservat

uten unødvendig opphold lagt ut til offentlig høring. Frist for å uttale seg blir satt til 1. juli 2026.

B.

- Sekretariatet skal gjennomføre høringen ved å kunngjøre planen på nasjonalparkstyrets hjemmeside, og med varsel i et høringsbrev til kommuner og berørte parter.
- Sekretariatet skal sørge for å opprette og ha møte referansegrupper i de berørte kommunene, så langt kommunene ønsker det.
- Likeledes skal det holdes åpn møter om saken i hver kommune, eventuelt felles for flere kommuner der kommunene ønsker.
- Gjennomføre partsmøter for dialog og i nødvendig grad belyse saken.
- Ta saken opp på møte i rådgivende utvalg og administrativt kontaktutvalg.

C.

Saken legges på nytt fram for nasjonalparkstyret, ved første høve, etter at høringsfristen er ute.

Plandokumentene er lagt ut på «Forvaltningsplan på nett»:

Plandokumenter:

Høringsutkast - forvaltningsplaner	Lenke
Rondane nasjonalpark	
Dovre nasjonalpark	
Grimsdalen landskapsvernområde	
Frydalen landskapsvernområde	
Dørålen landskapsvernområde	
Vesle Hjerkin landskapsvernområde	
Veslehjerkinntjønnin naturreservat	
Kattuglehøi naturreservat	
Grimsdalsmyrene naturreservat	
Mesætemyre naturreservat	
Mydingi naturreservat	
Flakkstjønn naturreservat	
Hovdsjømyrene naturreservat	
Hemmaldalen naturreservat	

Forslaget inneholder følgende **vesentlige endringer** i forvaltningsplanene:

Verneområde	Endring
Alle	Utarbeidet tiltaksplan, herunder beskrivelse av oppfølging tiltaksplan for villrein, tiltakene 24, 34, 36, 39, 44, 46 og 52.
Rondane, Dovre, Dørålen	Innføre søknadsplikt på all organisert ferdsel. Ikke lenger knyttet til grupperstørrelse, gjentatte turer eller merkede stier og løyper.
Flere	I tillegg til BRA, skal BYA (byggets ytre mål/fotavtrykk) oppgis i m ² - for før og etter det planlagte tiltaket.
	Tatt ut retningslunjer som gjelder terrasse, uteplass.
Rondane	Tatt ut soner for organisert ferdsel ved Mysusæter og Høvringen. Ikke lenger tillate å sykle på merka stier her.
	Innført soner med retningslinjer for organisert ferdsel – sommer og vintersesong. Veslesmeden, Rondeslottet, Høggronden – Digerronden.
	Innføre søknadsplikt på all organisert ferdsel. Ikke lenger knyttet til grupperstørrelse, gjentatte turer eller merkede stier og løyper.
	Ikke lenger tillatt å sykle på vegen til Rondvassbu.

	Ta ut merka stier: 14 Kvannslådalen - Dørålsvatnet 27 Rondvassbu - Peer Gynt hytta 43 Mot Storberget 11 Haverdalen-Sletthøe - Høvringen
	Ta ut skiløypene: 15 Klopptjønnnet - Klopptjønnhøgda - Indre Uksan 24 Koltjønnhaugen - Fryvollan 25 Fryvollan - Trolløypa (ved Glugga) 48 Skogseter - Langtjønn - Knartbua - Skogseter (Knartbuløypa) (beholde den kortere Vabuløypa)
	Lagt om skiløype nr 41, tidligere vedtak.
	Oppdatert besøksstrategien for Rondane nasjonalpark
Dovre NR	Tatt ut soner for organisert ferdsel i området Dombås - Hardbakken. Ikke lenger tillate å sykle på merka stier her.
Grimsdalen NR	Kartfesta fjellcampplassene ved Bjørnsgardssætre, Løken og Grønbakken.
Frydalen	Lagt om skiløype 26 , tidligere vedtak
Flakkstjønnna	Lagt om skiløype 26 , tidligere vedtak
Dørålen NR	Kartfesta tre plasser for korttidsparkering, i tråd med gjeldende forvaltningsplan
Hemmaldalen NR	Ny skiløypetrase i Søkkunddalen.
	Ny trase for bruk av hest til Søkkundsetra.

Vi vil gjennomføre følgende serie med møter i forbindelse med høringen:

Dato	Kommune	Referansegruppe	Åpent møte
4. juni	Dovre	Kl. 17:30	Kl. 19:30
15. juni	Nord-Fron; Sør-Fron; Ringebu	Kl. 13:00	Kl. 19:00
24. juni	Folldal		
23. juni el. 25	Sel		
Etter avtale	Stor-Elvdal / Åmot		Kl. 19:00
Etter avtale	Ringsaker	Partsmøte/kommune	
Etter avtale	Hamar	Partsmøte/kommune	
Etter avtale	Innlandet	Fylkeskommunen	

Parter som ønsker det kan ellers ta kontakt for egne møte om saken.

Uttalelser sendes på e-post til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, e-postadresse sfinpost@statsforvalteren.no , og merkes med arkivsak 2020/12316.

Frist for å uttale seg blir satt 15. oktober 2026.

Vennlig hilsen

....

Arkivsaksnummer: 2024/13629-16

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 06.05.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	27/2026	15.05.2026

Sak - Høring - arbeidsgiveransvar - utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Rondane-Dovre nasjonalparkstyre

Innstilling fra forvalter

A.

Rondane-Dovre nasjonalparkstyres vurdering er at en organisering av nasjonalparkforvalterne som foreslått i alternativ 2 (med forbedringer foreslått under alternativ 1) vil være en god løsning innenfor rammen av forvaltningsmodellen for nasjonalpark beskrevet Prop. 1S 2009-2010.

Nasjonalparkstyret slutter seg til forslaget når det gjelder:

- Økning av kapasitet og ressurser hos statsforvalterne
 - Økt tildeling per forvalterstilling (eksisterende stillinger fra før 2024)
 - Synliggjøre øremerking av midler per forvalterstilling i Prop. 1S
 - Tilføre midler til embeter (med mer enn 10 forvaltere) for å ansette dedikert seksjonsleder med personal- og fagansvar.
 - I embeter med færre forvaltere foreslår vi å tilføre midler til en forvalterkoordinator som skal bistå på tvers av forvaltere/styrer med faglig rådgiving og bistand i oppgaver.
 - Personalansvaret må da fremdeles ligge hos en leder hos statsforvalteren.
- Klarere skille mellom arbeidsgiver og styret i dokumentforvaltning
- Gi arbeidsgiver økt fleksibilitet i bruk av forvalterressurser mellom styrer.
- Innføring av "Forvalterskolen"
- Faste intervaller på forvaltersamlinger
- Endringer på forvaltningsknutepunkter
- Formalisere samarbeid mellom forvaltning og besøkssentre
- Legge til rette for SNOs tilgang til forvaltningsknutepunktene

B.

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre vurderer følgende del av forslaget (den siste setningen i ramma nedenfor) ikke å være i tråd med forvaltningsmodellen, og at det derfor ikke bør bli gjeldende:

Vi mener at et sentralt forbedringspunkt i alternativ 1 må være at statsforvalternes rolle som faglig rådgiver for forvalterne må tydeliggjøres i sentrale styringsdokumenter for statsforvalteren, slik som i Hovedinstruks for statsforvalteren. Det må samtidig tydeliggjøres hva statsforvalteren kan gi faglige råd til uten at dette innvirker på styrenes faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne. Vi mener statsforvalter kan gi faglig rådgiving til forvalternes innstillinger til styrene ved behov.

C.

Til punktet:

- «Gi arbeidsgiver økt fleksibilitet i bruk av forvalterressurser mellom styrer.»

Dette må forutsettes å være avklart med styreleder og den enkelte forvalter.

D.

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre ser ingen fordeler med innføring av alternativ 3 eller alternativ 4, sammenlignet med dagens ordning eller med alternativ 2.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Utredningsoppdrag om organisering av verneområdeforvaltere
- 2 Vedlegg 2. Oversikt over dagens forvaltningsknutepunkter

Saksopplysninger

Vi har mottatt **brev fra Miljødirektoratet**, datert 13.04.26:

«Høring av Miljødirektoratets forslag til ny organisering av arbeidsgiveransvar for forvalterne
Miljødirektoratet mottok 18.mars 2025 oppdrag fra Klima- og miljødepartementet (KLD) om å gjennomgå verneområdeforvalternes organisasjonsmessige tilknytning og øvrige organisering, og vurdere om det bør gjøres endringer for å styrke forvaltningen av verneområdene.

Miljødirektoratets frist for å oversende tilrådingen til KLD er 1. juli 2026.

I henhold til oppdraget skal forslaget til ny organisering av arbeidsgiveransvar for forvalterne sendes på høring hos alle styrene før direktoratet oversender sin tilråding til departementet. I tillegg vil vi sende forslaget på høring til alle statsforvalterembetene og Statsforvalterens fellestjenester (STAF). Vi ber om at statsforvalterne ivaretar eventuelle innspill til forslaget fra verneområdeforvalterne ansatt i embetene.

Høringspartene er dermed følgende:

- Nasjonalpark- og verneområdestyrer
- Statsforvalterembeter
- Statsforvalternes fellestjenester (STAF)

Vi ber om at det primært gis høringsinnspill på vår tilråding og vurderingene som ligger til grunn for denne. Høringsinnspillene vil bli vedlagt direktoratets leveranse til departementet.

Frist for å gi høringsinnspill er 22. mai 2026.»

Utredningen fra Miljødirektoratet har følgende sammendrag:

Miljødirektoratet har på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet (KLD) utredet hvordan verneområdeforvalterne kan organiseres for å styrke forvaltningen av verneområdene. Ny organisering skal utredes innenfor gitte rammer; utredningen er avgrenset til verneområdeforvalternes organisatoriske tilknytning. Verneområdestyrenes instruksjonsmyndighet overfor forvalterne skal videreføres, og forvalterne skal fortsatt være lokalisert nær verneområdene.

Bakgrunnen for oppdraget er kjente utfordringer ved dagens organisering, der statsforvalterne har arbeidsgiveransvar for forvalterne, mens verneområdestyrene har instruksjonsmyndighet for forvalternes tid og oppgaver. Utfordringene er knyttet til uklar rolle- og ansvarsfordeling mellom aktørene, begrenset kapasitet til daglig ledelse og faglig oppfølging, liten fleksibilitet i ressursbruk, varierende opplæring og kompetansestøtte, samt uklar rolleforståelse mot publikum. Samtidig trekkes det frem viktige styrker ved dagens ordning, særlig forvalternes tilknytning til statsforvalternes fagmiljøer.

Utredningen vurderer fire hovedalternativer:

1. Beholde dagens ordning i all hovedsak, men ser på bedringspunkter i denne
2. Samling av arbeidsgiveransvaret hos et fåtall statsforvaltere
3. Samling av arbeidsgiveransvaret hos Miljødirektoratet
4. Opprette en egen organisasjon.

Alle alternativene forutsetter gjennomføring av en rekke felles tiltak, blant annet tydeligere rolleavklaring – både internt og ut mot publikum, styrket opplæring, styrket daglig ledelse og mer lik organisering.

På bakgrunn av en samlet vurdering **anbefaler Miljødirektoratet alternativ 2 – å samle arbeidsgiveransvaret hos et fåtall statsforvaltere**. Sammenlignet med dagens organisering, mener Miljødirektoratet at dette alternativet vil gi bedre forutsetninger for styrket ledelse og samlede fagmiljøer, samtidig som man ivaretar tilknytningen til Statsforvalteren.

Det blir vist til vedlegg i saken:

- «Utredningsoppdrag om organisering av verneområdeforvaltere»
 - Vedlegg 2. Oversikt over dagens forvaltningsknutepunkter

Om alternativ 2 står det:

Organisering av alternativ 2:

- 3-5 embeter
- Samling av forvaltere slik at et embete har minimum ti forvaltere ansatt
- Fellestjenester ligger hos statsforvalterne som tidligere

Tiltak som forutsettes gjennomført:

- Tilføring av midler til én seksjonslederstilling med personalansvar for forvalterne som også skal ha ansvar for faglig oppfølging og tilrettelegging for forvalterne.

Tiltak som foreslås for alternativ 1 som også forutsettes innført for alternativ 2:

- Økt tildeling per forvalterstilling
- Synliggjøre øremerking av midler per forvalterstilling i Prop. 1S
- Klargjøring av roller knyttet til faglig oppfølging av forvalterne
- Klarere skille mellom arbeidsgiver og styret i dokumentforvaltning
- Gi arbeidsgiver økt fleksibilitet i bruk av forvalterressurser mellom styrer.
- Innføring av "Forvalterskolen"
- Forvaltersamlinger
- Gjennomgang av forvaltningsknutepunkter
- Formalisere samarbeidet med besøkssenter
- Legge til rette for SNOs tilgang til forvaltningsknutepunktene.

Tabell - Forslag til mulig fordeling av forvaltere på et fåtall statsforvaltere.

Statsforvalter-embete	Antall forvaltere per embete i dag	Forslag til fremtidig antall forvaltere per embete	Endringer i sammensetning
Troms og Finnmark	13	13	Uendret
Nordland	9	14	Dagens forvaltere + forvaltere fra Børgefjell (1), Blåfjella/Skjækerfjella og Lierne (2) og Skarvan/Roltdalen/Sylan (1) og Skardsfjella/Hyllingsdalen (1)
Trøndelag	10	0	Forvaltere fordeles på Innlandet og Nordland
Innlandet	14	19	Dagens forvaltere + forvaltere fra Trollheimen (2), Femundsmarka og Gutulia (1), Forollhogna (2).
Vestland⁴	9	13	Dagens forvaltere + forvaltere fra Geiranger-Herdalen (1), Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane landskapsvernområde (3)
Møre og Romsdal	1	0	Dagens forvalter plasseres hos Vestland
Rogaland	1	0	Dagens forvalter plasseres hos Vestland
Vestfold og Telemark	3	0	Dagens forvaltere plasseres hos Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus
Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus⁴	5	10	Dagens forvaltere + forvaltere fra Raet (1) og Oksøy-Ryvingen-Flekkefjord (1), Færder (1), Jomfruland (1) og Brattefjell-Vindeggen (1)

Under alternativ 1 - Klargjøring av roller knyttet til faglig oppfølging av forvalterne står det bl.a.:

Vi opplever at det er særlig oppgaver knyttet til opplæring og faglig rådgiving det hersker usikkerhet omkring når det gjelder omfanget av ansvaret til statsforvalterne som arbeidsgiver. I hovedinstruksen til statsforvalterne i dag står det kun at statsforvalteren er personal- og økonomiansvarlig for verneområdeforvaltere. Det kan derfor virke som at noe av intensjonen bak den faglige delen av arbeidsgiveransvaret ikke har blitt tydeliggjort og fulgt opp i den praktiske gjennomføringen.

Dette omtales også i Riksrevisjonens rapport, der det anbefales en klargjøring av de ulike rollene i forvaltningsmodellen: *For å forbedre saksbehandlingspraksisen kan det være behov for å klargjøre instruksjonsmyndigheita og styringsretten nasjonal parkstyret har overfor nasjonalparkforvaltarane.*

Etter Riksrevisjonenes rapport ble styrenes vedtekter og verneområdeforvalternes stillingsinstrukser revidert i 2015. Endringene er imidlertid ikke detaljerte nok til å avklare grensegangen mellom styrets instruksjonsmyndighet og statsforvalterens ansvar som arbeidsgiver. Dette gjelder spesielt ansvaret knyttet til faglig oppfølging av forvalterstillingene. Vedtektene retter seg videre mot styrene og ikke statsforvalteren og stillingsinstruksen gjelder forvalters oppgaver. Disse er derfor mindre egnet som styringsverktøy for statsforvalteren.

Vi mener at et sentralt forbedringspunkt i alternativ 1 må være at statsforvalternes rolle som faglig rådgiver for forvalterne må tydeliggjøres i sentrale styringsdokumenter for statsforvalteren, slik som i Hovedinstruks for statsforvalteren.

Det må samtidig tydeliggjøres hva statsforvalteren kan gi faglige råd til uten at dette innvirker på styrenes faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne.

Vi mener statsforvalter kan gi faglig rådgiving til forvalternes innstillinger til styrene ved behov.

Vi mener at myndigheten til å påklage et vedtak og det å gi faglig rådgivning til forvalter, er to adskilte oppgaver som ikke kommer i konflikt med hverandre. Vi ser det derfor ikke som uforenlig at statsforvalteren gir faglige råd til forvalter i forbindelse med innstilling i en sak, og at vedtaket senere påklages. Det kan være en fordel at det gis faglig veiledning også i enkeltsaker, noe som kan gi tettere kontakt med statsforvalteren som er forvaltningsmyndighet for andre verneområder. Det kan også styrke kvaliteten i behandlingen av enkeltsaker og redusere antallet klager fra statsforvalteren.

Forutsetningen er at forvalter utøver sin myndighet i samsvar med det styrene beslutter.

Vi har likevel forståelse for at dette kan oppleves som vanskelig i praksis. Vi vurderer at med tydeligere styringssignaler til statsforvalteren om deres rolle som arbeidsgiver, vil eventuelle utfordringer knyttet til dette kunne reduseres internt i forvaltningen.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

I brev av 6. juni 2013 fra Miljøverndepartementet ble forvaltningsmyndigheten for Hemmeldalen naturreservat også delegert til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Vedtektene for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, 2024:

(...)

4. Nasjonalpark-/verneområdestyrets sekretariat

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal ha et sekretariat som består av en eller flere nasjonalpark-/verneområdeforvaltere.

Nasjonalpark-/verneområdeforvalter(e) ansettes av Statsforvalteren.

Ansettelsen skjer etter egen instruks for ansettelse av nasjonalpark /verneområdeforvalter utarbeidet av Klima- og miljødepartementet, og i dialog med styret.

Nasjonalpark-/verneområdeforvalteren er underlagt styret i forvaltningen av verneområdet.

Statsforvalteren har personal- og administrativt ansvar for nasjonalpark /verneområdeforvalteren. Ved permisjon, langtidsfravær, eller der forvalter varsler om fratredelse fra sin stilling, skal Statsforvalteren i dialog med styret komme til enighet om hvordan forvalters arbeidsoppgaver skal løses inntil forvalter er tilbake, eller ny forvalter er ansatt.

Nasjonalpark-/verneområdestyret disponerer forvalterens arbeidstid.

(...)

6.3 Delegere myndighet til forvalter

Nasjonalpark-/verneområdestyret kan gi forvalteren myndighet til å treffe vedtak og beslutninger i følgende sakstyper på vegne av styret:

1. Behandle søknader om ferdsel og om motorferdsel etter verneforskriftenes spesifiserte dispensasjonsbestemmelser.
2. Behandle søknader etter verneforskriftenes øvrige spesifiserte dispensasjonsbestemmelser og etter naturmangfoldloven § 48:
 - a) når vedtaket innebærer fornying av tidligere dispensasjon som er gitt av nasjonalpark-/verneområdestyret eller arbeidsutvalget dersom forutsetningene for tillatelsen er tilnærmet uendret,
 - b) når det foreligger en etablert forvaltningspraksis fra saker behandlet av nasjonalpark-/verneområdestyret eller arbeidsutvalget i tilsvarende saker og
 - c) når forvaltningsplan gir entydige føringer for utfallet av søknadsbehandlingen.
3. Treffe vedtak i samråd med styreleder når en sak haster fordi det er fare for skade eller annen negativ påvirkning på verneverdiene, for eksempel stans av ulovlig forhold, pålegg om retting eller direkte gjennomføring.
4. Behandle søknader om, eller på eget tiltak, endre frister som er fastsatt av nasjonalpark-/verneområdestyret.
5. Gi utsettelse av klagefrist etter forvaltningsloven § 29 fjerde ledd.
6. Treffe beslutning om utsatt iverksettelse etter forvaltningsloven § 42.
7. Beslutte oversendelse av saker til Miljødirektoratet med anbefaling om å legge overtredelsesgebyr. (...)

Beslutningen om å delegere myndighet til forvalter må gjøres skriftlig og det må fremgå hvilken delegert myndighet forvalter har. Beslutning om delegert myndighet skal publiseres på nasjonalpark-/verneområdestyrets nettsider.

Vurdering

Nasjonalparkforvalterens vurdering er at en organisering av nasjonalparkforvalterne som foreslått i alternativ 2 (med forbedringer foreslått under alternativ 1) vil være en god løsning innenfor rammen av forvaltningsmodellen for nasjonalpark beskrevet Prop. 1S 2009-2010.

Nasjonalparkforvalteren slutter seg til forslaget når det gjelder:

- Økning av kapasitet og ressurser hos statsforvalterne
 - Økt tildeling per forvalterstilling (eksisterende stillinger fra før 2024)
 - Synliggjøre øremerking av midler per forvalterstilling i Prop. 1S
 - Tilføre midler til embeter (med mer enn 10 forvaltere) for å ansette dedikert seksjonsleder med personal- og fagansvar.
 - I embeter med færre forvaltere foreslår vi å tilføre midler til en forvalterkoordinator som skal bistå på tvers av forvaltere/styrer med faglig rådgiving og bistand i oppgaver.
 - Personalansvaret må da fremdeles ligge hos en leder hos statsforvalteren.
- Klarere skille mellom arbeidsgiver og styret i dokumentforvaltning
- Gi arbeidsgiver økt fleksibilitet i bruk av forvalterressurser mellom styrer.
- Innføring av "Forvalterskolen"
- Faste intervaller på forvaltersamlinger
- Endringer på forvaltningsknutepunkter
- Formalisere samarbeid mellom forvaltning og besøkssentre
- Legge til rette for SNOs tilgang til forvaltningsknutepunktene

Nasjonalparkforvalteren vurderer følgende del av forslaget (den siste setningen i ramma nedenfor) ikke å være i tråd med forvaltningsmodellen, og at den derfor ikke bør bli gjeldende:

Vi mener at et sentralt forbedringspunkt i alternativ 1 må være at statsforvalternes rolle som faglig rådgiver for forvalterne må tydeliggjøres i sentrale styringsdokumenter for statsforvalteren, slik som i Hovedinstruks for statsforvalteren. Det må samtidig tydeliggjøres hva statsforvalteren kan gi faglige råd til uten at dette innvirker på styrenes faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne. Vi mener statsforvalter kan gi faglig rådgiving til forvalternes innstillinger til styrene ved behov.

Nasjonalparkforvalteren ser ingen fordeler med innføring av alternativ 3 eller alternativ 4, sammenlignet med dagens ordning eller med alternativ 2.

Utredning av alternativer for organisering av verneområdeforvaltere

Svar på oppdrag i tildelingsbrevet til Miljødirektoratet 2025/2026

Innhold

Utredning av alternativer for organisering av verneområdeforvaltere	1
Svar på oppdrag i tildelingsbrevet til Miljødirektoratet 2025/2026	1
Innhold	2
1 Sammendrag.....	3
2 Oppdraget	4
2.1 Bakgrunn.....	4
2.2 Avgrensninger av oppdraget	6
2.3 Ny forvaltningslov	6
2.4 Mål for utredningen	7
3 Arbeidsprosess.....	8
3.1 Gjennomføring og involvering	8
3.2 Kunnskapsgrunnlag for utredningen.....	9
4 Beskrivelse av dagens organisering av verneområdeforvalterne (null-alternativet)	10
4.1 Aktørene i forvaltningsmodellen	11
4.2 Samarbeidet mellom Statens naturoppsyn og forvaltere/styrer.....	14
4.3 Forvaltningsknutepunkter.....	15
4.4 Daglig ledelse og oppfølging av forvalterne	16
4.5 Faglig nettverk og erfaringsdeling	17
4.6 Fleksibilitet i fordeling av oppgaver mellom forvaltere	18
4.7 Samarbeid med besøkssenter.....	18
4.8 Rolleavklaring blant aktørene og rolleforståelse blant publikum	19
4.9 Kostnader knyttet til forvalterstillingene.....	20
5 Beskrivelse og forslag til utforming av alternativene som skal utredes i oppdraget.....	21
5.1 Alternativ 1 – Beholde dagens ordning, men se på bedringspunkter i denne	21
5.1.1 Problembeskrivelse av dagens organisering.....	21
5.1.2 Økning av kapasitet og ressurser hos Statsforvalterne.....	23
5.1.3 Klargjøring av roller i faglig oppfølging av forvalterne.....	23
5.1.4 Klarere skille mellom arbeidsgiver og styret i dokumentforvaltning.....	25
5.1.5 Øke fleksibiliteten i fordeling av forvalterressurser mellom styrer.....	25
5.1.6 Innføring av "Forvalterskolen"	26
5.1.7 Forvaltersamlinger	27
5.1.8 Formalisere samarbeidet med besøkssenter.....	27

5.1.9 Gjennomgang av forvaltningsknutepunkter med mål om bedre fungerende knutepunkter	28
5.1.10 Legge til rette for SNOs tilgang til forvaltningsknutepunktene	29
5.2 Alternativ 2 – Samle arbeidsgiveransvaret hos et fåtall Statsforvaltere.....	30
5.3 Alternativ 3 – Samle arbeidsgiveransvaret hos Miljødirektoratet	32
5.4 Alternativ 4 – Opprette en egen organisasjon med egen ledelse, der fellestjenester håndteres av direktoratet	36
6 Virkninger av de ulike alternativene.....	38
6.1 Hvordan virkningene er vurdert.....	38
6.2 Vurdering av usikkerhet.....	40
6.3 Alternativ 1 – Dagens organisering med bedringspunkter	40
6.4 Alternativ 2 – Samle arbeidsgiveransvaret hos et fåtall Statsforvaltere.....	41
6.5 Alternativ 3 – Samle arbeidsgiveransvaret hos Miljødirektoratet	43
6.6 Alternativ 4 – Opprette en egen organisasjon (med fellestjenester hos Miljødirektoratet)45	
6.7 Forhold som i mindre grad påvirkes av organisasjonsmodell.....	46
6.7.1 Bedre fungerende knutepunkter.....	46
6.7.2 Styrking av samarbeidet med SNO.....	46
6.7.3 Styrking av samarbeidet med besøkssentre.....	47
6.7.4 Klarere skille mellom arbeidsgiver og styret i dokumentforvaltning.....	47
6.8 Andre konsekvenser av forslagene	48
6.8.1 Virksomhetsoverdragelse	48
6.8.2 Ressursbehov og kostnader.....	48
6.9 Oppsummering av virkninger av alternativene	49
7 Miljødirektoratets tilrådning	51
7.1 Vekting av vurderingene	52
7.2 Tilrådning med begrunnelse.....	52
7.3 Forutsetninger for vellykket gjennomføring	54
8 Vedlegg	55

1 Sammendrag

Miljødirektoratet har på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet (KLD) utredet hvordan verneområdeforvalterne kan organiseres for å styrke forvaltningen av verneområdene. Ny organisering

skal utredes innenfor gitte rammer; utredningen er avgrenset til verneområdeforvalternes organisatoriske tilknytning. Verneområdestyrenes instruksjonsmyndighet overfor forvalterne skal videreføres, og forvalterne skal fortsatt være lokalisert nær verneområdene.

Bakgrunnen for oppdraget er kjente utfordringer ved dagens organisering, der statsforvalterne har arbeidsgiveransvar for forvalterne, mens verneområdestyrene har instruksjonsmyndighet for forvalternes tid og oppgaver. Utfordringene er knyttet til uklar rolle- og ansvarsfordeling mellom aktørene, begrenset kapasitet til daglig ledelse og faglig oppfølging, liten fleksibilitet i ressursbruk, varierende opplæring og kompetansestøtte, samt uklar rolleforståelse mot publikum. Samtidig trekkes det frem viktige styrker ved dagens ordning, særlig forvalternes tilknytning til statsforvalternes fagmiljøer.

Utredningen vurderer fire hovedalternativer:

1. Beholde dagens ordning i all hovedsak, men ser på bedringspunkter i denne
2. Samling av arbeidsgiveransvaret hos et fåtall statsforvaltere
3. Samling av arbeidsgiveransvaret hos Miljødirektoratet
4. Opprette en egen organisasjon

Alle alternativene forutsetter gjennomføring av en rekke felles tiltak, blant annet tydeligere rolleavklaring – både internt og ut mot publikum, styrket opplæring, styrket daglig ledelse og mer lik organisering.

På bakgrunn av en samlet vurdering **anbefaler Miljødirektoratet alternativ 2 – å samle arbeidsgiveransvaret hos et fåtall statsforvaltere**. Sammenlignet med dagens organisering, mener Miljødirektoratet at dette alternativet vil gi bedre forutsetninger for styrket ledelse og samlede fagmiljøer, samtidig som man ivaretar tilknytningen til Statsforvalteren.

2 Oppdraget

2.1 Bakgrunn

Det er i dag etablert 49 nasjonalpark- og verneområdestyrer som er forvaltningsmyndighet for en rekke verneområder. Det er per 1.1.2026 totalt 69 verneområdeforvaltere fordelt på de 49 styrene. Hardangervidda er i dag eneste nasjonalpark som ikke forvaltes av et nasjonalparkstyre.

Dagens forvaltningsmodell for nasjonalparker og andre store verneområder ble opprettet i 2010 og forvaltningsmodellen ble beskrevet i Miljøverndepartementets budsjettproposisjon Prop. 1S 2009-2010¹.

I budsjettproposisjonen står det *"For nasjonalparker, andre store verneområde og sammanhengende verneområde skal forvaltning skje gjennom eit interkommunalt nasjonalparkstyre/verneområdestyre, heretter omtalt som styret. Styret skal syte for ei heilskapeleg samla forvaltning av verneområdet/verneområde på tvers av administrative grenser innafor ramma av naturmangfaldslova og verneforskrifta. Eit styre kan ha ansvaret for fleire geografisk nærliggjande store verneområde. Styret etablerast etter naturmangfaldslova § 62, andre ledd tredje punktum"*.

I ny forvaltningsmodell skulle sekretariatet for styrene legges til en nasjonalparkforvalter/verneområdeforvalter. Hensikten med dette var å sikre god kontakt med og kunnskap om lokalsamfunnet. Forvalterne skulle ansettes hos statsforvalterembetene (den gang fylkesmannen), men være underlagt styret i forhold knyttet til verneområdeforvaltningen. På den måten ville forvalterne være tilknyttet kompetansemiljøet hos statsforvalterne og gjennom dette sikre kunnskapsbasert forvaltning.

I forbindelse med etableringen av denne forvaltningsordningen, ble det også lagt opp til at det skulle bygges opp lokale/regionale forvaltningsknutepunkt knyttet til nasjonalparksentre/andre typer naturinfocentre der forvalterne skulle samlokaliseres med andre fagpersoner knyttet til verneområdet, eksempelvis Statens naturoppsyn (SNO), naturveiledere og tilsvarende.

I 2014 gjorde Riksrevisjonen en undersøkelse av forvaltningen av nasjonalparkene². Undersøkelsen pekte på at *"Modellen har bidratt til at både erfaringsbasert, lokal kunnskap, og vitenskaplig og forskningsbasert kunnskap nå legges til grunn i forvaltningen"*. Samtidig ble det pekt på noen behov for avklaringer, eksempelvis rolleavklaringer mellom styrene, den gang fylkesmannen og verneområdeforvalterne, samt klarere instruksjonsmyndighet t for styrene overfor verneområdeforvalterne. Vurderingene fra Riksrevisjonen ble fulgt opp gjennom flere oppdrag fra Klima- og miljødepartementet (KLD) til Miljødirektoratet. Disse dekket bl.a. behovet for revidering av styrenes vedtekter og verneområdeforvalternes stillingsinstrukser.

I 2021 ble det gjennomført en evaluering av forvaltningsmodellen med nasjonalpark- og verneområdestyrer³. Konklusjonen var at ordningen verken hadde styrket eller svekket ivaretagelsen av verneverdiene og KLD besluttet å videreføre ordningen.

1 [Prop. 1 S \(2009–2010\) - regjeringen.no](#)

2 Riksrevisjonens undersøkelse av forvaltninga av nasjonalparker. Riksrevisjonens administrative rapport nr. 1 2014

3 Evaluering av forvaltningsordning for nasjonalparker og andre store verneområder. Rapport NF 01/2021

Noen av funnene i rapportene fra hhv Riksrevisjonen i 2014 og evalueringen av forvaltningsordningen i 2021 er også relevante i dag som en del av vurderingene knyttet til organisasjonsmessig tilhørighet for forvalterne.

Miljødirektoratet mottok i mars 2025 et oppdrag fra KLD om "utredning om verneområdeforvaltere". KLD peker i sitt oppdrag til Miljødirektoratet på at omtrent 80% av det vernede arealet i Norge forvaltes av nasjonalpark- og verneområdestyrer. Ivaretagelsen av verneverdiene er derfor avhengig av at denne ordningen fungerer godt.

2.2 Avgrensninger av oppdraget

Oppdraget Miljødirektoratet er gitt, er ikke en utredning av forvaltningsmodellen i sin helhet, kun en utredning av verneområdeforvalternes organisasjonsmessige tilknytning og øvrige organisering.

KLD presiserer i oppdragsteksten at det er en *forutsetning at utredningen ivaretar verneområdestyrets faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne, slik at det er vernestyret som avgjør overordnede spørsmål knyttet til forvaltning av det enkelte område, eksempelvis prioritering mellom større overordnede oppgaver m.v*

De skriver også at *det er en forutsetning for utredningen at nasjonalpark- og verneområdeforvalterne fortsatt skal sitte desentralisert nær verneområder. Det er et mål å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer, og direktoratet kan også foreslå relokalisering av forvalterstillinger for å bygge opp under dette, jf. Meld. St. 35 (2023-2024) kapittel 6.3.3.*

Miljødirektoratet er bedt om å vurdere om det bør gjøres endringer i organiseringen av verneområdeforvalterne for å styrke forvaltningen av verneområdene. Ettersom oppdraget er knyttet til verneområdeforvalterne som utgjør sekretariatet til styrene har vi avgrenset utredningen til å vurdere endringer som i hovedsak styrker forvaltningen av verneområder som styrene forvalter. Samtidig vil vurderingene og eventuelle endringer direkte eller indirekte kunne påvirke eller ha betydning for verneområder forvaltet av andre forvaltningsmyndigheter eller forvaltningen som helhet. Der det er hensiktsmessig omtales også slike virkninger i utredningen.

Vurdering av økonomiske konsekvenser av alternativene inngår ikke som en del av oppdraget, og er derfor ikke vektlagt i utredningen.

2.3 Ny forvaltningslov

Det er nylig vedtatt en ny forvaltningslov som må forventes å tre i kraft i løpet av de nærmeste årene. Nytt i forvaltningsloven er at det er gitt bestemmelser om nemnder og deres sekretariat i forvaltningsloven kap. 12. Styrene må anses som nemnder, slik nemnder er definert i ny forvaltningslov § 85 .

Selv om det i ny forvaltningslov ikke er gitt bestemmelser om organisering av sekretariatet for nemnder, har Forvaltningslovutvalget gjort noen vurderinger av plasseringen av sekretariater. Det er særlig pekt på at hvordan et sekretariat er organisert, kan ha betydning for hvor uavhengig og selvstendig ei nemnd kan oppfattes som. Miljødirektoratet har tatt med seg vurderingene som er gjort av Forvaltningslovutvalget i vurderingene under og viser særlig til NOU 2019:5.

2.4 Mål for utredningen

I oppdraget fra KLD er Miljødirektoratet bedt om å "*gjennomgå verneområdeforvalternes organisasjonsmessige tilknytning og øvrige organisering, og vurdere om det bør gjøres endringer for å styrke forvaltningen av verneområdene*" (vår utheving). KLD foreslår i oppdraget en rekke mulige endringer.

I Prop. 1 S 2009-2010 viste regjeringen til bl.a. Riksrevisjonens rapport fra 2006 som påpekte et behov for å styrke forvaltningen av verneområdene. Regjeringen beskrev at det innenfor noen overordnede rammer kunne utvikles forvaltningsmodeller for nasjonalparker og andre store verneområder/sammenhengende verneområder og små områder. Målet var i størst mulig grad å tilpasse forvaltningen av verneområdene til noen rammemodeller som skulle bidra til å oppnå en enhetlig og mest mulig kostnadseffektiv forvaltning av verneområdene på nasjonalt nivå. Prop. 1S 2009-2010 påpekte viktigheten av lokal, enhetlig og kunnskapsbasert forvaltning som forutsetninger for dette. Et av grepene var ny forvaltningsmodell for store verneområder.

På bakgrunn av oppdragsteksten og formålet med forvaltningsordningen er overordnet målsetning for denne utredningen å bidra til en styrket forvaltning av verneområdene.

Verneområdeforvalterne har en svært sentral rolle i forvaltningen av verneområder i Norge i sin rolle som sekretariat for nasjonalpark- og verneområdestyrer. De fleste sitter desentralisert og er knyttet til større eller mindre forvaltningsknutepunkter. **Det er en viktig målsetning å bidra til at forvalterne på best mulig måte settes i stand til å gjennomføre sine oppgaver på en god måte.** Da må arbeidsforholdene til forvalterne ivaretas på en god måte.

Det er viktig for troverdigheten til forvaltningsmodellen og forvaltningshierarkiet at **rollefordelingen mellom de ulike aktørene i verneområdeforvaltningen er avklart og tydelig, både internt i forvaltningen og eksternt for brukere og publikum.**

Vi er i oppdraget bedt om å vurdere en rekke ulike endringer, som listet under, for å styrke forvaltningen av verneområdene. Alle punkter i listen over endringer som skal vurderes, kan i større eller mindre grad bidra til en styrket forvaltning av verneområdene. Derimot mener vi at virkningen av noen av disse trolig ikke være avhengig av hvem som er arbeidsgiver for forvalterne.

I tillegg til å belyse endringspunktene i oppdraget har vi vurdert to ekstra punkter som vil påvirkes i større eller mindre grad av ulik organisasjonsmessig tilhørighet for forvalterne:

Endringspunkter som vi er bedt om å vurdere i oppdragsteksten:

- fører til en mer helhetlig forvaltning mellom verneområder

- styrker det faglige nettverket mellom verneområdeforvaltere
- øker erfaringsdelingen mellom forvalterne
- bedrer forholdene for veiledning av forvalterne og styrker deres kompetanse
- gir bedre fungerende knutepunkter
- gir mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver i.f.m sykdom, vakanser mv eller p.g.a ulike ressursbehov mellom områder
- gir mer lik organisering av forvalterne og styrker den daglige ledelsen av dem bl.a. når det gjelder organisering av arbeid, fordeling av oppgaver mv
- fører til bedre rolleavklaring herunder gjør rollene tydeligere for publikum
- styrker samarbeidet med Statens naturoppsyn
- styrker samarbeidet med besøkssentrene

Tilleggspunkter som vi har lagt til i utredningen:

- styrker tilliten til forvaltningsordningen hos publikum
- økte forvaltningsgevinster på tvers av alle verneområder som forvaltes av styrer og statsforvaltere

Nærmere omtale av endringene som er vurdert er i kap. 6.1.

3 Arbeidsprosess

3.1 Gjennomføring og involvering

Miljødirektoratet har gjennomført utredningen med bakgrunn i eksisterende og innhentet kunnskap. Fagressurser internt i Miljødirektoratet som har vært koblet på i arbeidet med utredningen er ressurser tilknyttet fagtemaene verneområdeforvaltning, juss, økonomi, HR, naturoppsyn, miljøøkonomi, statsforvalterstyring og dokumentforvaltning.

Miljødirektoratet har opprettet en referansegruppe bestående av representanter for verneområdestyrer, statsforvalterembeter og forvaltere.

Tabell 1 - Referansegruppen har bestått av:

Navn	Rolle
Heidi Marie Gabler	SF Troms og Finnmark

Hege Christin Bjørkmann	Styreleder Seiland
Jannike Wika	Forvalter for Vega verneområdestyre
Inga-Lill Sundset	Styreleder Midtre Nordland nasjonalparkstyre
Haakon Nordseth	Styreleder Verneområdestyret for Trollheimen
Trygve Snøtun	Forvalter for Jostedalsbreen nasjonalparkstyre
Eli Blakstad	Statsforvalteren Innlandet
Ole Tvette Muriteigen	Styreleder Rondane- Dovre nasjonalparkstyre
Monika Olsen	Forvalter for Ytre Hvaler nasjonalparkstyre
Tom Mello	Styreleder Færder nasjonalparkstyre
Jørn Trygve Haug	Forvalter for Verneområdestyret for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane landskapsvernområde

Verneområdestyrene fikk anledning til å komme med muntlige og skriftlige innspill til Klima- og miljødepartementet i forbindelse med utarbeidelsen av oppdraget vinteren 2025.

Det ble gjennomført et orienteringsmøte for aktuelle aktører i juni 2025 (verneområdestyrer, forvaltere, statsforvalterembeter og øvrige aktører tilknyttet merkevaren Norges nasjonalparker) og i desember 2026 ble det gitt en skriftlig statusoppdatering om arbeidet med oppdraget til de samme aktørene.

Statsforvalterembetene og verneområdeforvalterne ble invitert til å gi innspill og informasjon som grunnlag for utredningen i spørreundersøkelser høsten 2025.

Statsforvalternes fellestjenester (STAF) har bidratt med underlag knyttet til dokumentforvaltning/arkivtjenester vinteren 2025/2026.

3.2 Kunnskapsgrunnlag for utredningen

Miljødirektoratet har sett til flere kilder for eksisterende kunnskap i arbeidet med utredningen:

- Evaluering av forvaltningsordningen for nasjonalparker og andre store verneområder (Nordlandsforskning m.fl. 2021¹).
- Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes arbeid med kartlegging og overvåking av biologisk mangfold og forvaltning av verneområder (Dokument nr. 3:12 (2005–2006))
- Riksrevisjonens undersøkning av forvaltninga av nasjonalparker (Riksrevisjonens administrative rapport nr. 1 2014)

- Det kongelige Miljøverndepartementets Prop. 1S (2009-2010) ved innføring av nåværende forvaltningsmodell for nasjonalparker og store verneområder

I tillegg har stillingsinstruksen til forvalterstillingene, verneområdestyrenes vedtekter og Hovedinstruksen til statsforvalteren vært viktige støttedokumenter for utredningen.

Vi har også brukt kunnskap som er hentet inn i forbindelse med utarbeidelsen av oppdraget og gjennomføring av utredningen:

- Verneområdestyrenes innspill til KLD vinteren 2025
- Spørreundersøkelse til statsforvalterembetene høsten 2025. Vi fikk totalt 11 besvarelser fra Statsforvalterne (ett embete leverte to besvarelser). Spørreundersøkelsen var anonym.
- Spørreundersøkelse til verneområdeforvalterne høsten 2025. Vi fikk totalt 61 besvarelser. Spørreundersøkelsen var anonym.
- Advokatfirmaet Føyen har på oppdrag fra Miljødirektoratet foretatt en vurdering av om en omorganisering i tråd med departementets forslag vil innebære en virksomhetsoverdragelse i arbeidsrettslig forstand.

4 Beskrivelse av dagens organisering av verneområdeforvalterne (null-alternativet)

Et sentralt element ved opprettelsen av forvaltningsmodellen var at det enkelte verneområdestyre skulle ha et eget sekretariat. Løsningen med å legge arbeidsgiveransvaret for verneområdeforvalterne til statsforvalterne, ble valgt for at forvalterne skulle ha tilhørighet til et fagmiljø knyttet til natur- og verneområdeforvaltning. Løsningen ga også tilgang til arkiv-, økonomi, og IKT-tjenester (fellestjenester), og et apparat for å håndtere ulike personalforvaltningsoppgaver som lønn, fravær mv. De fleste forvalterstillingene ble opprettet ifm. opprettelsen av det enkelte verneområdestyre.

I årene etter dette er det tilsatt ytterligere forvaltere i enkelte områder for å forsterke forvaltningen i områder med stort behov for dette. I tillegg ansettes det nye forvaltere ved opprettelse av nye nasjonalparker og andre store verneområder med egne styre.

Fordelingen av forvaltere per statsforvalterembete er ulik grunnet ulik fordeling av verneområder med styre i de enkelte områdene og valg av lokalisering for forvalterstillinger, se fordeling mellom embeter i tabell 2.

Tabell 2. Oversikt over antall forvaltere per statsforvalterembete

Statsforvalterembete	Antall
Agder	4
Innlandet	14

Møre og Romsdal	1
Nordland	9
Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus	5
Troms og Finnmark	13
Trøndelag	10
Vestfold og Telemark	3
Vestland	9
Rogaland	1
Sum	69

Det er stor variasjon i arbeidsmengde knyttet til sekretariatsfunksjonen for verneområdestyrene, Årsakene til det er flere, blant annet på grunn av variasjon i antall verneområder et styre forvalter. Andre faktorer som kan virke inn er antallet saker de håndterer, omfang av bruksinteresser i verneområdet, størrelsen på verneområdene, mv.

4.1 Aktørene i forvaltningsmodellen

I dagens forvaltningsmodell er verneområdestyrene, statsforvalterne og Miljødirektoratet de mest sentrale aktørene. Styrene er forvaltningsmyndighet, statsforvalterne har arbeidsgiveransvar for forvalterne og Miljødirektoratet er klageinstans og overordnet forvaltningsmyndighet.

Nasjonalpark-/verneområdestyrene

Styret er et statlig forvaltningsorgan, underlagt Miljødirektoratet. Miljødirektoratet har fastsatt vedtekter som angir styrenes oppgaver som forvaltningsmyndighet for verneområder.

Nasjonalpark-/verneområdestyret har følgende myndighet etter naturmangfoldloven:

- forvaltningsmyndighet etter verneforskrifter
- myndighet til å gi dispensasjon fra verneforskriftene med hjemmel i verneforskriftens dispensasjonsbestemmelser og naturmangfoldloven § 48
- myndighet til å utføre skjøtsel i verneområdene etter naturmangfoldloven § 47
- myndighet til håndheving etter naturmangfoldloven §§ 69 – 72 og § 73.

Styrene skal også gjennomføre nødvendige tiltak for å ivareta verneverdiene. Dette omfatter tiltak knyttet til besøksforvaltning, informasjon og skjøtsel. Styrene skal også utarbeide en forvaltningsplan med besøksstrategi. I tillegg skal de oppnevne et rådgivende utvalg og bør også oppnevne et administrativt kontaktutvalg.

Nasjonalpark-/verneområdestyret er egen juridisk person og har i utgangspunktet myndighet til å inngå avtaler og påta seg forpliktelser innenfor de økonomiske rammene styret disponerer. Slik ordningen er organisert i dag er det imidlertid statsforvalter som har budsjettmidlene. Det varierer

hvorvidt styrene inngår avtaler selv eller om statsforvalter inngår avtaler på vegne av styret. Styret søker om midler og vedtar hva tildelte midler skal brukes til, mens statsforvalter er økonomisk ansvarlig for budsjettet og står som formelt ansvarlig for inngåtte avtaler. Det er per i dag ingen av verneområdestyrene som har egen bankkonto slik at de kan disponere budsjettet selv. Dette skyldes dels at alternativet ikke er kjent for alle styrene, og dels de forpliktelser og krav som følger av dette ansvaret.

Styret har vedtaksmyndighet og disponerer forvalters arbeidstid, men har ikke personalansvar for forvalter. Stillingen ligger formelt hos statsforvalteren.

Statsforvalter

Det følger av Hovedinstruksen for statsforvalteren at statsforvalteren er personal- og økonomiansvarlig for verneområdeforvaltere. Forvalterne ansettes av statsforvalteren, som også har arbeidsgiveransvar for stillingen. Samtidig er forvalter underlagt styret i forvaltningen av verneområdet og styret disponerer forvalters arbeidstid.

Som arbeidsgiver har statsforvalter både personal- og administrativt ansvar. Ved permisjon, langtidsfravær, eller der forvalter varsler om fratredelse fra sin stilling, skal statsforvalteren i dialog med styret komme til enighet om hvordan forvalters arbeidsoppgaver skal løses inntil forvalter er tilbake, eller ny forvalter er ansatt (kilde: Vedtekter for nasjonalpark- og verneområdestyrer).

Det fremgår ikke av hovedinstruksen til statsforvalteren eller i vedtektene til styrene hva som er statsforvalternes rolle knyttet til opplæring og oppfølging av forvalterne i denne organisasjonsmodellen. Som arbeidsgiver har statsforvalteren likevel et selvstendig ansvar for å sikre nødvendig opplæring og kompetanseutvikling for sine ansatte, slik at de er i stand til å utføre sine oppgaver på en forsvarlig og faglig tilfredsstillende måte. Det er praksis at forvalterne har mulighet til å delta på seksjons- og avdelingsmøter og fagsamlinger som statsforvalter arrangerer. Det er også vanlig at forvaltere konfererer med sin arbeidsgiver i enkeltsaker ved behov. Omfang av faglig oppfølging og hvorvidt forvalter deltar på seksjonsmøter og andre samlinger varierer mellom embetene.

Dialogen mellom statsforvalter og styret går hovedsakelig via sekretariatet (forvalteren). Direkte kontakt mellom styret og statsforvalter er i dag mest aktuelt ved nye ansettelser eller håndtering av langtidsfravær. I spørreundersøkelsen til statsforvalterne fremgår det at direkte kontakt varierer mellom embeter, de aller fleste oppgir at kontakten er begrenset til rekrutteringsprosesser og deltagelse på noen styremøter gjennom året. I tillegg oppgir flere embeter at styret tar kontakt når det oppstår krevende dispensasjonssaker. Enkelte embeter inviterer også styreledere inn i medarbeidersamtaler.

Et embete oppgir at de arrangerer jevnlig samlinger for styreledere og et embete oppgir at de gir opplæring til styrene i tillegg til de som arrangeres sammen med Miljødirektoratet.

Et av embetene oppgir at de har formalisert samarbeidet med verneområdestyrene i sitt fylke i et dokument som klargjør samarbeidet for en rekke tema, slik som økonomioppfølging, reisebudsjett, anskaffelser, arbeidsfordeling, post- og journalsystemer, kontor- og utstyrbehov, ansettelsesprosesser og budsjett disponeringsmyndighet. Dokumentet skal også klargjøre forventninger knyttet til faglig oppfølging av forvalteren.

Fellestjenester

For statsforvalterembetene er det Statsforvalterens fellestjenester (STAF) som er ansvarlig for fellestjenestene. STAF leverer tjenester til embetene på følgende områder (kilde: statsforvalteren.no):

- IT
- Digitalisering og utvikling
- Informasjonssikkerhet
- Dokumentforvaltning
- Brukerstøtte og kompetanse
- Anskaffelser

Når det gjelder verneområdestyrene og verneområdeforvalterne så bruker de i dag fellestjenestene som STAF leverer til embetene.

Miljødirektoratet

Miljødirektoratet er overordnet myndighet for verneområdeforvaltningen, med ansvar for myndighetsutøvelse etter naturmangfoldloven.

Miljødirektoratet behandler klager på vedtak fattet av verneområdestyrene. Direktoratet kan også omgjøre vedtak fattet av verneområdestyrene når det er hjemmel for dette i forvaltningsloven eller naturmangfoldloven.

Miljødirektoratet skal være en faglig rådgiver, som bidrar til enhetlig og effektiv oppgavegjennomføring gjennom å veilede regionale myndigheter i bruk av lovverk, forskrifter og andre virkemidler innenfor direktoratets ansvarsområder.

Miljødirektoratet har ansvar for å drive tilsyn og gjennomføre landsdekkende naturoppsyn i regi av Statens Naturoppsyn (SNO), se nærmere omtale i kapitlet om samarbeidet mellom SNO og styrene.

Med bakgrunn i disse rollene, gir Miljødirektoratet forvaltere generell veiledning om saksbehandling og veileder eksempelvis i forbindelse med utarbeidelse av plandokumenter som forvaltningsplan og besøksstrategi. Miljødirektoratet veileder også gjennom informasjon på våre nettsider. Hvert verneområdestyre har en kontaktperson i seksjon for verneområder og i juridisk seksjon naturmangfold. Miljødirektoratet godkjenner også forvaltningsplaner for verneområder forvaltet av styrer.

Som overordnet myndighet for verneområdeforvaltning arrangerer Miljødirektoratet forvaltersamlinger (som hovedregel) annethvert år; disse har vært arrangert både som regionale samlinger og som nasjonale samlinger. I tillegg arrangeres det kompetansedager ved oppnevning av nye styrer, disse arrangeres i samarbeid med statsforvalteren.

Miljødirektoratet produserer tekniske løsninger som skal bidra til mer enhetlig og effektiv oppgavegjennomføring, slik som [Veiledning i merkebaren - designmanualen](#), [styrenes nettsider - nasjonalparkstyre.no](#), Naturoppdrag, Forvaltningsplaner på nett for verneområder (FPNV) og Naturbase.

Nasjonalpark-/verneområdestyret oppnevnes av Miljødirektoratet etter innstilling fra aktuelle kommuner, fylkeskommuner og Sametinget. Miljødirektoratet fastsetter videre forvaltningsknutepunkt/kontorsted for forvalterne.

Vi har i de kommende delkapitlene valgt å beskrive forhold ved dagens organisering som er viktig for de vurderingene vi senere gjør rundt virkninger av de ulike alternativene, jf. Kap. 2.4 Mål for utredningen.

4.2 Samarbeidet mellom Statens naturoppsyn og forvaltere/styrer

SNO har gjennom sin tilstedeværelse i mange områder over lang tid har vært en viktig kilde for kunnskap og historikk for forvaltere og verneområdestyrer. Dette underbygges av spørreundersøkelsen til forvalterne der SNO oppgis som en sentral faglig støtte. Videre oppgir de fleste (30 besvarelser) at samarbeidet med SNO fungerer godt, mens 19 besvarelser etterlyser et bedre samarbeid. Det pekes i denne sammenheng på redusert tilstedeværelse på knutepunktet de deler, og manglende ressurser til å følge opp tiltak som forvaltningsmyndigheten bestiller.

SNO er Miljødirektoratets feltapparat og skal blant annet føre kontroll med at bestemmelsene gitt i eller i medhold av blant annet naturmangfoldloven blir overholdt. Naturoppsynet kan også drive veiledning og informasjon, samtidig som det kan drive skjøtsel på oppdrag fra forvaltningsmyndigheten, registrering og dokumentasjon. Faste kontaktpunkter mellom SNO og forvaltningsmyndighet i dag er planleggingsmøtene som gjennomføres for å avtale SNO ressurs ved bruk av Naturoppdrag - den digitale løsningen for bestilling og oppfølging av oppdrag i verneområdet.

Samarbeidet mellom SNO og forvaltere/styrer fungerer svært ulikt sett landet under ett. Dette har blant annet sin årsak i følgende:

Kapasitet hos SNO

Antall SNO-ansatte og deres kapasitet til å følge opp verneområder er ujamnt fordelt. Noen regioner er godt bemannet hvor SNO har kapasitet til å følge opp både ordinært oppsyn, møter og befaringer med styret, samt en del tiltak i felt. Andre steder er kapasiteten mindre, grunnet færre ansatte eller andre pålagte arbeidsområder, og SNO må da prioritere oppsyn og nødvendige møter og befaringer, men nedprioritere tiltak.

Lokalisering/kontorsted

Lokaliseringen av SNO og forvaltere påvirker muligheten for fysiske møtepunkt. Dette og terskelen den enkelte har for å ta kontakt (telefon, e-post, Naturoppdrag) påvirker det løpende samarbeidet. Ved stort turnover i styrene og blant forvaltere, vil relasjonen ofte bli mer varierende.

Verneområdets forvaltningsutfordringer og forvalter/styrets aktivitetsnivå

Verneområdenes størrelse, bruksintensitet, utfordringer og sårbarhet varierer veldig. Dette påvirker i hvor stor grad det er behov for (løpende) kontakt med SNO og hvor stor innsats SNO kan prioritere. I områder hvor det er stor bruk og behov for tiltak og SNO har tilstrekkelig kapasitet, vil kontakten ofte være god og løpende. Samarbeidet kan likevel være godt, selv om intensiteten på arbeidet er lav.

Rolleforståelse

Styrene og forvaltere kan i noen tilfeller ha forventninger til SNO som ikke kan innfris på grunn av SNO sitt mandat og rolle. SNO er multifunksjonelle og deres aktivitet styres av eget lovverk, overordnede føringer og pålagte oppgaver på flere fagområder. SNO skal drive oppsyn i verneområdene, men aktivitet ut over det er avhengig av den totale oppgaveporteføljen i stillingen. Styret kan ikke pålegge eller på annen måte dirigere SNOs aktivitet, men SNO skal som Miljødirektoratets feltapparat drive oppsyn og så langt kapasiteten rekker - bistå forvaltningsmyndigheten på best mulig måte.

4.3 Forvaltningsknutepunkter

Ved etablering av forvaltningsmodellen ble det bestemt at forvalterstillingene skulle være lokalisert i nærheten av verneområdet for å sikre lokal tilknytning. For å sikre et godt fagmiljø rundt forvalterstillingen, skulle det bygges opp lokale faglige fellesskap – såkalte knutepunkt - knyttet til nasjonalparksentre eller andre typer naturinformasjonssentre der forvalter er samlokalisert med andre fagpersoner tilknyttet verneområdet, (Prop. 1 S (2009–2010)). Langt fra alle verneområder forvaltet av styrer er tilknyttet et slikt senter. Derfor er det også etablert knutepunkt som ikke er lokalisert til senter, men heller på rådhuset eller i andre bygg som kommunen har disponible til kontorplass.

Per i dag har de aller fleste forvaltere kontorsted på et knutepunkt i nærheten av verneområdene styret forvalter. I en spørreundersøkelse svarte 79% av forvalterne at de sitter ved et forvaltningsknutepunkt.

En forutsetning for at kontorstedet skal være et velfungerende knutepunkt er at det er et faglig fellesskap der flere i fagmiljøet tilknyttet verneområdet(ene) er lokalisert sammen. Andre relevante aktører er Statens naturoppsyn, Statskog, fjellstyrer og tilsvarende aktører med oppgaver i verneområdene.

I spørreundersøkelsen svarer over halvparten, 65 %, at knutepunktet fungerer i svært stor grad eller i stor grad som et faglig fellesskap, mens 35% synes det fungerer i noen grad, i liten grad eller i svært liten grad.

Vi ba også forvalterne om å gi innspill til endringer for at knutepunktet de er tilknyttet kan fungere bedre. Her svarer flere at de ønsker å sitte sammen med andre forvaltere. Besvarelser fra dem som svarer at de sitter ved velfungerende knutepunkt fremhever at de sitter flere forvaltere sammen og gjerne også sammen med SNO og med aktører fra andre fagmiljø knyttet til verneområdet. I spørreundersøkelsen etterlyser 12 av besvarelsene samlokalisering med SNO og nettopp samlokalisering med SNO fremheves også som viktig for et velfungerende knutepunkt. Flere besvarelser trekker frem at det ville vært positivt med en informasjonsmedarbeider på knutepunktet.

4.4 Daglig ledelse og oppfølging av forvalterne

Daglig ledelse og faglig oppfølging av forvalterne

Hos statsforvalterne er ledelse av forvalterne organisert på ulike måter og omfang av kontakt mellom leder og forvalter varierer. Leder har en annen rolle ovenfor forvaltere enn andre ansatte ettersom det er styret som har instruksjonsmyndighet og disponerer forvalters arbeidstid.

Gitt organiseringen med statsforvalterne som arbeidsgiver og styret som forvaltningsmyndighet, er det ikke en klar ansvarsfordeling angående den faglige oppfølging av sekretariatet. Statsforvaltere har gitt tilbakemelding om at deres rolle i faglig oppfølging ikke er tilstrekkelig klart.

Organisering og ledelse av verneområdeforvalterne bestemmes av det enkelte embetes ledelse, og her er ulike varianter valgt ut fra avdelingens bemanning /ressurser som helhet. Det er ifølge embetene ikke rom for å dekke ledelse av verneområdeforvalterne (arbeidsgiveransvaret) innen den rammen som er avsatt per forvalter. Noen embeter har likevel valgt å tilsette leder for forvalterne og tar dette fra øvrige ressurser i avdelingen. Tid til ledelse og oppfølging tas fra kapasiteten til embetet. Embetene skal følge opp tildelingsbrev og Hovedinstruks, der nasjonalparkforvaltningen ikke er inkludert. Dette er særlig utfordrende for de embetene som har mange nasjonalparkforvaltere. Embetene påpeker også at det ikke bare er en ressursutfordring knyttet til oppfølging av forvalterne når det gjelder leder med personalansvaret, men at det også krever ressursbruk på for eksempel økonomihåndtering og andre administrative funksjoner.

Opplæring av nyansatte forvaltere

Det er stor variasjon i opplæringen forvalterne beskriver å ha mottatt. Mange forvaltere oppgir i spørreundersøkelsen at det er en fadderordning ved nye rekrutteringer, slik at statsforvalter gir opplæring i administrative tema, mens en forvalter tar seg av faglig oppfølging av den nyansatte. Statsforvalterens rolle i opplæring oppgis å være i hovedsak knyttet til administrative tjenester, it-utstyr og programmer forvalteren trenger i sin arbeidshverdag, men faglig opplæring av nye forvaltere skjer i stor grad av andre forvaltere.

I spørreundersøkelsen oppgir 44 % av forvalterne at de i svært stor grad eller i stor grad er fornøyd med opplæringen, 35 % er i noen grad fornøyd, og 21% er i liten eller i svært liten grad fornøyd med mottatt opplæring.

Flere av svarene i spørreundersøkelsen til forvalterne peker på et behov for mer omfattende opplæring. Av disse nevnes det at opplæringen er for kort, mangelfull og i noen tilfeller fraværende.

Miljødirektoratet gjennomfører ikke opplæring av nye forvaltere, men gir generell veiledning blant annet gjennom direkte kontakt med forvaltere på telefon og e-post, forvaltersamlinger og webinarer på utvalgte tema. Forvalterne deltar også på kompetansedager som arrangeres etter oppnevning av nye styremedlemmer etter kommune- og sametingsvalg. Blant innspillene fra verneområdestyrene pekes det også på at Miljødirektoratet må ha en større rolle i veiledning, kompetanseheving m.v.

4.5 Faglig nettverk og erfaringsdeling

I dagens organisering består fagmiljøet rundt forvalterne av flere aktører. Stillingen er i et kollegium innad i "forvaltergruppen" på tvers av fylkesembeter, samtidig som den er i et kollegium med øvrige ansatte hos statsforvalteren. I tillegg innebærer lokalt kontorsted på et knutepunkt et kollegium med andre aktører, også fra andre sektorer enn naturforvaltningen.

Spørreundersøkelsen til forvalterne inkluderte en rekke spørsmål angående fagmiljø, som sammenlagt gir en overordnet oversikt over dagens fagmiljø, samt innsikt i forvalternes forslag til forbedringer.

64% av forvalterne oppgir at de i svært stor grad eller i stor grad har tilstrekkelig faglig støtte i sitt arbeid, 26 % i noen grad og 10% i liten eller svært liten grad. Aktørene som benyttes mest for faglig støtte er, i prioritert rekkefølge: andre forvaltere (100 %), statsforvalterne (70%), fagseksjoner hos Miljødirektoratet (65%), SNO (60 %) og andre aktører (34%) slik som fjelltjenesten, fjellstyrer, kommunen etc.

Besvarelsene på spørreundersøkelsen antyder at forvalterne opplever at faglig støtte fra andre verneområdeforvaltere er mer tilgjengelig enn tilsvarende hos statsforvalteren. 89% oppgir at de har i svært stor grad eller i stor grad tilgang til faglig støtte fra andre verneområdeforvaltere, mens 52% oppgir at de har i svært stor grad eller i stor grad tilgang til faglig støtte fra øvrig fagmiljø hos statsforvalteren.

Tema det etterlyses mer kompetanse på dekker et bredt spekter. 19 av 61 besvarelser oppgir at de ikke opplever å ha fagområder med manglende faglig støtte. Av de som oppgir fagområder med utilstrekkelig faglig støtte nevnes juridisk bistand hyppigst, i 19 av 61 svar. Øvrige tema som gjentas er

offentlige anskaffelser (8 av 61) og informasjons/kommunikasjonsarbeid (4 av 61). Bredden i tema gjenspeiler bredden i en forvalters hverdag, der man i stillingen må forholde seg til mange ulike problemstillinger.

I spørreundersøkelsen ble statsforvalterne spurt om i hvilken grad de opplevde at verneområdeforvalterne er integrert i fagmiljøet hos embetet og hvordan kompetanseoverføringen mellom forvaltere og fagmiljøet hos statsforvalteren fungerte.

27% av embetene svarte i "svært stor" eller i "stor grad", mens over halvparten av statsforvalterne opplever at forvalterne er integrert i "noen grad" (64%) eller i "liten grad" (9%).

Statsforvalterne ble bedt om å gi en begrunnelse for svaret sitt. Der kommer det frem at avstand er et hinder, men det avbøtes med bruk av Teams og andre digitale plattformer. Det nevnes også at organiseringen av forvalterne, som får andre styringslinjer, oppgaver og arbeidsbetingelser enn resten av embetet gjør at de ikke kan bli helt integrert. Flere embeter er også usikre på hva som er forventningen til integrering av forvalterne i fagmiljøet.

Statsforvaltere som oppgir at forvaltere er godt integrert nevner følgende tiltak: felles kompetansehevingstiltak og fysiske samlinger, tilstreber lik saksbehandling mellom områder og praktiserer egne verneområdeforvalterforum.

4.6 Flexibilitet i fordeling av oppgaver mellom forvaltere

I dagens organisering disponerer styret forvalters arbeidstid. I all hovedsak jobber forvalterne innenfor virkeområdet til sitt eller sine styrer. Det har likevel vært praksis at forvaltere har kunnet bistå med oppgaver for andre styrer og embeter etter avtale mellom arbeidsgiver og styret. I spørreundersøkelsen til forvalterne oppgir 18 stk. at de utfører oppgaver for andre styrer eller statsforvalter i dag.

4.7 Samarbeid med besøkssenter

Besøkssenter nasjonalpark formidler informasjon om nasjonalparker og andre vernede områder nasjonalt og internasjonalt og stimulerer til bruk av naturen og nasjonalparkene, og til generelt friluftsliv.

Samarbeidet mellom verneområdeforvaltningen og nasjonalparksentrene er ikke formalisert i dag og varierer derfor mellom områder. Ved re-autorisering av sentrene, skal senteret beskrive samarbeidet med andre aktører i lokalmiljøet, herunder verneområdeforvaltningen. Det inngår i en samlet vurdering av ny autorisering. Men det er ikke krav til samarbeid.

I spørreundersøkelsen til forvalterne inngikk et spørsmål om samarbeid med sentrene. Svarene spriker fra en opplevelse av manglende eller dårlig samarbeid til svært godt samarbeid. Uavhengig av opplevelse tar flere besvarelser opp ønsket om et mer formalisert samarbeid.

4.8 Rolleavklaring blant aktørene og rolleforståelse blant publikum

Rolleavklaring blant aktørene

Dagens organisering innebærer at forvalterne forholder seg til flere styrende organer samtidig: styrene gir dem oppgaver, statsforvalteren har personalansvar og Miljødirektoratet gir føringer, veiledning og finansiering.

I beskrivelse av modellen og gjennom ulike styringsdokumenter er rollene beskrevet. Erfaringer viser likevel at det fremdeles er behov for å klargjøre rollene til styrene og statsforvalteren.

Det som går igjen i tilbakemeldingene fra statsforvalterne er i hovedsak behov for klargjøring knyttet til statsforvalterens rolle i den faglig oppfølging av forvalterne. Mange av forvalterne svarer på sin side, at de opplever at rollefordelingen mellom styrene og statsforvalterne internt er avklart. Det forvalterne stort sett peker på er utfordringen med å kommunisere rollefordelingen mellom aktørene tydelig ut mot publikum.

Rolleforståelsen blant publikum

Verneområdeforvalterne "deler" i dagens organisering elektronisk adresse og infrastruktur med statsforvalteren.

De verneområdeforvaltere som har virksomhetsnummer under statsforvalteren sitt organisasjonsnummer legges til automatisk dokumentfangst av «digital post til Altinn», dvs. at post fra offentlige avsendere kommer automatisk inn i Elements. Annen post må forvalterne selv håndtere i Altinn. Når styret er registrert med eget organisasjonsnummer, ikke underlagt statsforvalteren, så må all post håndteres av forvalteren. Noen av styrene har i dag eget organisasjonsnummer.

Til behandling av styresakene finnes det en tilpasset «utvalgsmodule» i Elements, som Statsforvalterens fellestjenester (STAF) anbefaler å bruke.

Det er gitt flere innspill på en problemstilling som oppstår som følge av at forvalterne er knyttet til arkiv-tjenestene og e-postadressene til statsforvalterne. Dette kan skape utfordringer knyttet til rolleforståelsen eksternt blant brukere og publikum. Når avsenderadressen er tilknyttet statsforvalteren kan det skape forvirring blant publikum om hvorvidt styrene er en egen enhet. Forvalterne beskriver i spørreundersøkelsen at dette i dag må klargjøres i all eksternt kommunikasjon mot publikum slik at de sikrer seg at mottaker forstår hvem de får henvendelsen fra.

Særlig er dette relevant fordi det i dagens organisering kan oppleves som en rollekonflikt at statsforvalteren på den ene siden skal være et kompetansemiljø og drive veiledning til forvalter, samtidig som statsforvalteren kan klage på vedtakene som forvalter og styrene treffer.

4.9 Kostnader knyttet til forvalterstillingene

Verneområdeforvalterne finansieres over statsforvalternes budsjett, kap. 1520 post 01. Fra og med opprettelsen av verneområdeforvalterne i 2010 til og med 2023 så har Klima- og miljødepartementet (KLD) tilført 1 mill. kroner per ny forvalter. Fra og med 2024 tilføres 1,3 mill. kroner per forvalter (for stillinger ansatt fra og med 2024).

Siden midler til nye forvaltere rammeoverføres fra KLD blir dette beløpet "øremerket" som en særskilt oppgave under KLDs andel av rammen på kap. 1520 post 01. Den endelige fordelingen til hvert embete beregnes av Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet (DFD) ved fordeling av kap. 1520 på embetene, og denne rammen har vært og vil, ifølge DFD, være utsatt for årlig lønns- /prisjustering og eventuelle avbyråkratiseringskutt på lik linje med resten av rammen på posten. I tillegg vil en mindre andel av rammen fordeles til i STAF. Det kan også være ulikheter mellom embetene i hvor mye som tildeles miljøvernavdelingene per forvalter og hvor mye som holdes igjen sentralt i embetene. Noen miljøvernavdelinger påpeker at rammen de får til forvalterne ikke er tilstrekkelig og at dette kan gå utover miljøvernavdelingens "eget" driftsbudsjett.

Midlene som er tilført til hver forvalterstilling skal, i henhold til forvaltningsmodellen som ble etablert i 2010, i utgangspunktet dekke alle kostnader som følger med en forvalterstilling, herunder lønnskostnader og sosiale kostnader, og driftskostnader som reisekostnader, klær og husleie. Det er forutsatt at embetet må dekke kostnader som går utover den øremerkede rammen over ordinært driftsbudsjett. Statsforvalterne har over lengre tid problematisert at den øremerkede rammen ikke er tilstrekkelig til å dekke alle kostnader, og det er bakgrunnen for at denne ble økt til 1,3 mill. kroner fra og med 2024 for nye stillinger.

Siden det over lang tid ble tilført 1 mill. kroner ved opprettelse av nye forvalterstillinger, så har de midlene som har blitt tilført til nye forvalterstillinger opp gjennom årene ulik "verdi" per i dag. Midler til de forvalterne som er ansatt i 2010 er prisjustert i mange år kontra midler til de forvalterne som er ansatt i de senere år før vi fikk økt tildelingen per forvalter. **Vi antar derfor at den totale rammen til forvalterstillingene er for lav per nå for at embetene skal ha tilstrekkelige midler til å følge opp stillingene administrativt og faglig.** 1 mill. kroner i 2023 var for de fleste forvalterstillinger ikke tilstrekkelig til å dekke samme kostnader som i 2010.

Oppfølging av og administrative oppgaver knyttet til verneområdeforvaltere er en særskilt oppgave og en del av embetenes ordinære rammer. **Derfor ønsker flere embeter at finansieringen av stillingene og den faktiske prioriteringen som er knyttet til denne forvaltningen synliggjøres i større grad.** På den måten vil det bli tydeligere for både styrene og hvert enkelt embete hvilket budsjett de har på drift knyttet til hver enkelt forvalterstilling.

5 Beskrivelse og forslag til utforming av alternativene som skal utredes i oppdraget

I oppdraget ber KLD om at det utredes fire alternativer for endret organisering i tillegg til dagens organisering (null-alternativet). For å kunne vurdere disse alternativene mot null-alternativet, har vi, så langt det lar seg gjøre, beskrevet hva vi mener disse alternativene vil innebære. Og foreslår tiltak vi mener bør gjennomføres for å sikre god organisering for hvert alternativ.

5.1 Alternativ 1 – Beholde dagens ordning, men se på bedringspunkter i denne

5.1.1 Problembeskrivelse av dagens organisering

I oppdragsbrevet er følgende utfordringer ved dagens modell fremhevet:

- Ordningen har ført til en mer fragmentert verneområdeforvaltning, fra 18 fylkesmenn i 2008 til 113 ulike forvaltningsmyndigheter i dag.
- Statsforvalterne bruker mye tid på den personmessige og administrative oppfølgingen av forvaltere
- Personalforvaltning og daglig ledelse er krevende gitt rollefordelingen mellom statsforvalter og styre. Dette medfører en belastning for særlig statsforvalter, men også forvaltere og styrer
- Verneområdene er svært forskjellige i oppgaver, utstrekning og i det generelle utfordringsbildet. Selv om antall forvaltere per verneområde er differensiert er det likevel en ujevn belastning mellom de ulike forvalterstillingene. Statsforvalters begrensede styringsmuligheter gir liten fleksibilitet til å utjevne skjevfordelingen eller forflytte ressurser ved vakanser, permisjoner, sykemeldinger o.l.
- Ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene
- Utydelige roller mot publikum, i hovedsak knyttet til at forvalternes e-postadresser er tilknyttet statsforvalteren og delt arkiv der statsforvalteren står som avsender på brev fra styrene.

I tillegg har vi gjennom årene fått tilbakemeldinger på andre utfordringer med dagens organisering, dette gjelder:

- I hvor stor grad det er fungerende samarbeid mellom forvaltning og besøkssenter eller forvaltning og SNO.
- Ikke tilstrekkelig opplæring og veiledning av forvalterne
- Ikke tilstrekkelig kapasitet hos embetene til å følge opp forvalterne
- Kostnadene for å ivareta forvalterstillingene er ikke tilstrekkelig finansiert av de øremerkede midlene knyttet til stillingene.

Gjennom innspill fra verneområdestyrene og spørreundersøkelsene til statsforvalterne og forvalterne har vi fått ytterligere innsikt i erfaringene aktørene har gjort seg med dagens organisering.

Flere av innspillene samsvarer med de utfordringene som løftes frem i oppdragsteksten. Samtidig er det også flere besvarelser blant alle aktørene som trekker frem positive erfaringer med dagens organisering. Særlig er tilknytningen forvalterne i dag har til fagmiljøet hos Statsforvalteren en positiv faktor som mange trekker frem. Statsforvalterens fagsystemer og tekniske tjenester, i tillegg til at de er en ryddig og profesjonell arbeidsgiver, er andre punkter det legges vekt på i tilbakemeldingene fra forvalterne. Det er også embeter som gir tilbakemelding på fordeler av dagens organisering. Det er nyttige erfaringer vi har tatt hensyn til i forslagene til tiltak for bedring av dagens organisering.

Flere av utfordringene er kjente problemstillinger ved ordningen og er nevnt både i Riksrevisjonens rapport fra 2014 og i evalueringen av forvaltningsordningen fra 2021. Riksrevisjonen pekte på enkelte svakheter ved modellen, bl.a. uklarheter knyttet til forvalternes rolle og statsforvalterens rolle. Rapporten ble fulgt opp av Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet med bl.a. tydeliggjøring av vedtekter for verneområdestyrene og reviderte stillingsinstrukser for forvalterne. Oppfølgingen er bl.a. omtalt i Prop. 1 S (2014-2015) s. 190, og i brev 8. september 2014 fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet. En del av utfordringene ved dagens organisering har vedvart uten at tidligere tiltak har løst dem.

Tiltakene som ble utført etter Riksrevisjonens gjennomgang var ikke tilstrekkelige til å løse problemstillingene med uklarheter knyttet til forvalternes rolle og statsforvalterens rolle. Spørreundersøkelsen som ble sendt ut til forvaltere og statsforvaltere underbygger også dette, selv om det er ulikheter mellom forvalterne og embetene i hvor stor grad dette fortsatt er gjeldende.

På bakgrunn av dette, foreslår vi en rekke tiltak som vi mener må på plass for alternativ 1 – dagens organisering med bedringspunkter:

Vi anbefaler følgende tiltak for å bedre dagens organisering:

1. Økning av kapasitet og ressurser hos statsforvalterne
 - a. Økt tildeling per forvalterstilling (eksisterende stillinger fra før 2024)
 - b. Synliggjøre øremerking av midler per forvalterstilling i Prop. 1S
 - c. Tilføre midler til embeter (med mer enn 10 forvaltere) for å ansette dedikert seksjonsleder med personal- og fagansvar.
I embeter med færre forvaltere foreslår vi å tilføre midler til en forvalterkoordinator som skal bistå på tvers av forvaltere/styrer med faglig rådgiving og bistand i oppgaver. Personalansvaret må da fremdeles ligge hos en leder hos statsforvalteren.
2. Klargjøring av roller internt blant aktørene knyttet til faglig oppfølging av forvalterne
3. Klarere skille mellom arbeidsgiver og styret i dokumentforvaltning
4. Gi arbeidsgiver økt fleksibilitet i bruk av forvalterressurser mellom styrer.
5. Innføring av "Forvalterskolen"
6. Faste intervaller på forvaltersamlinger
7. Endringer på forvaltningsknutepunkter
8. Formalisere samarbeid mellom forvaltning og besøkssentre
9. Legge til rette for SNOs tilgang til forvaltningsknutepunktene

Under gir vi en nærmere forklaring på hva de foreslåtte tiltakene vil innebære.

5.1.2 Økning av kapasitet og ressurser hos Statsforvalterne

Tilbakemeldingene fra statsforvalterne og forvalterne tilsier at det er behov for endringer knyttet til daglig ledelse og oppfølging av forvalterne fra arbeidsgiver. For statsforvalterne er det særlig kapasitet og ressurser tilgjengelig for oppfølging som løftes frem som sentral utfordring.

Et klart flertall av embetene oppgir i spørreundersøkelsen at det er begrenset lederkapasitet til å følge opp verneområdeforvalterne. Behovet for en egen dedikert ledelse er et tiltak som også nevnes av flere forvaltere i spørreundersøkelsen.

Vi foreslår følgende tiltak for å øke kapasitet og ressurser hos Statsforvalterne:

- **Økt tildeling per forvalterstilling for de forvalterne som er ansatt før 2024.**
- **Synliggjøre øremerking av midler per forvalterstilling i Prop. 1S**
- **Tilføre midler til embeter (med mer enn 10 forvaltere) for å ansette dedikert leder. I embeter med færre forvaltere foreslår vi å tilføre midler til en forvalterkoordinator**

Vi foreslår at tildelingen til statsforvalterembetene per forvalter økes til 1,3 millioner kroner per forvalter for de stillingene som ikke allerede har fått tilført denne rammen. Det gjelder i hovedsak forvalterstillinger ansatt før 2024. Vi mener en tildeling av en øremerket ramme på 1,3 millioner kroner er nødvendig for å dekke de kostnadene stillingen innebærer som listet i kap. 4.9. Rammen må prisjusteres på virkningstidspunktet.

For å dekke behovet for ressurser til personalledelse og faglig oppfølging av forvalterstillingene foreslår vi at det tilføres midler tilsvarende 1 seksjonslederstilling i embeter med mer enn 10 forvaltere. I embeter med mindre enn 10 forvaltere foreslår vi at det tilføres midler til en forvalterkoordinator som kan ha ansvar for faglig veiledning og oppfølging av forvalterne. Stillingsprosenten må beregnes ut fra en behovsvurdering for det enkelte embete knyttet til antallet forvaltere de er arbeidsgiver for.

Midlene som overføres tilknyttet forvalterstillingene må øremerkes oppfølging av forvalterne. Statsforvalterne må stå fritt til å vurdere hvordan disse midlene så brukes best innenfor sitt embete.

5.1.3 Klargjøring av roller i faglig oppfølging av forvalterne

Når ordningen ble innført ble arbeidsgiveransvaret lagt til statsforvalteren for å ivareta fellestjenester, men også for å sikre et faglig miljø for forvalterne. I henhold til Riksrevisjonens rapport var intensjonen med denne organiseringen at "*Oppgåvene omfattar arbeidsgivaransvar og fagleg rådgiving overfor nasjonalparkforvaltaren, arkiv-, tilvisings- og økonomifunksjon og å sørge for praktisk tilrettelegging og opplæring for nasjonalparkstyra og nasjonalparkforvaltarane. Fylkesmannen har inga instruksjonsmyndigheit overfor nasjonalparkforvaltarane når det gjeld forvaltninga av nasjonalparkane*".

Flere av tilbakemeldingene fra statsforvalterne belyser at de opplever det som krevende å ha arbeidsgiver- og lederansvar uten styringsrett. De etterlyser klarere føringer om hva som er forventningen til faglig oppfølging av forvaltere. Det pekes også på en uklar grenseoppgang mellom faglig integrering av forvalterne i embetet samtidig som forvalter skal være adskilt fra statsforvalter i stillingen som sekretariat for verneområdestyret.

Vi opplever at det er særlig oppgaver knyttet til opplæring og faglig rådgiving det hersker usikkerhet omkring når det gjelder omfanget av ansvaret til statsforvalterne som arbeidsgiver. I hovedinstruksen til statsforvalterne i dag står det kun at statsforvalteren er personal- og økonomiansvarlig for verneområdeforvaltere. Det kan derfor virke som at noe av intensjonen bak den faglige delen av arbeidsgiveransvaret ikke har blitt tydeliggjort og fulgt opp i den praktiske gjennomføringen.

Dette omtales også i Riksrevisjonens rapport, der det anbefales en klargjøring av de ulike rollene i forvaltningsmodellen: *For å forbedre saksbehandlingspraksisen kan det være behov for å klargjøre instruksjonsmyndigheita og styringsretten nasjonal parkstyret har overfor nasjonalparkforvaltarane.*

Etter Riksrevisjonens rapport ble styrenes vedtekter og verneområdeforvalternes stillingsinstrukser revidert i 2015. Endringene er imidlertid ikke detaljerte nok til å avklare grensegangen mellom styrets instruksjonsmyndighet og statsforvalterens ansvar som arbeidsgiver. Dette gjelder spesielt ansvaret knyttet til faglig oppfølging av forvalterstillingene. Vedtektene retter seg videre mot styrene og ikke statsforvalteren og stillingsinstruksen gjelder forvalters oppgaver. Disse er derfor mindre egnet som styringsverktøy for statsforvalteren.

Vi mener at et sentralt forbedringspunkt i alternativ 1 må være at statsforvalternes rolle som faglig rådgiver for forvalterne må tydeliggjøres i sentrale styringsdokumenter for statsforvalteren, slik som i Hovedinstruks for statsforvalteren.

Det må samtidig tydeliggjøres hva statsforvalteren kan gi faglige råd til uten at dette innvirker på styrenes faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne.

Vi mener statsforvalter kan gi faglig rådgiving til forvalternes innstillinger til styrene ved behov.

Vi mener at myndigheten til å påklage et vedtak og det å gi faglig rådgiving til forvalter, er to adskilte oppgaver som ikke kommer i konflikt med hverandre. Vi ser det derfor ikke som uforenlig at statsforvalteren gir faglige råd til forvalter i forbindelse med innstilling i en sak, og at vedtaket senere påklages. Det kan være en fordel at det gis faglig veiledning også i enkeltsaker, noe som kan gi tettere kontakt med statsforvalteren som er forvaltningsmyndighet for andre verneområder. Det kan også styrke kvaliteten i behandlingen av enkeltsaker og redusere antallet klager fra statsforvalteren. Forutsetningen er at forvalter utøver sin myndighet i samsvar med det styrene beslutter.

Vi har likevel forståelse for at dette kan oppleves som vanskelig i praksis. Vi vurderer at med tydeligere styringssignaler til statsforvalteren om deres rolle som arbeidsgiver, vil eventuelle utfordringer knyttet til dette kunne reduseres internt i forvaltningen.

5.1.4 Klarere skille mellom arbeidsgiver og styret i dokumentforvaltning

Forvalterne benytter i dag statsforvalterens dataplattform og det bør gjennomføres et tydeligere skille mellom statsforvalteren og forvaltere/styrer på områder der dette er mulig å oppnå.

Både journalføringsplikten og arkivplikten påhviler det enkelte organ etter arkivlova § 5 og arkivforskriften § 14. En svakhet ved dagens praksis er at verneområdestyrene ikke fullt ut fremstår som selvstendige organer i dokumentasjonsforvaltningen. De deler både arkivbase, journal, e-postadresser og digitalt postmottak med statsforvalterne. Dagens praksis medfører en risiko for feil avsenderinformasjon, feil journalføring og sammenblanding av roller i dokumentforvaltningen. Egne arkivdeler og metadata kan brukes for å indikere at dokumentet gjelder et styre, men det gir ikke reell teknisk adskillelse, som bare kan oppnås med en egen arkivbase for styrene.

For å sikre korrekt dokumenthåndtering, saksbehandling og arkivering, er det viktig at styrene i hvert fall har sine egne arkivdeler separat fra arkivet til statsforvalteren dersom det ikke vil være mulig å gi forvaltere/styrene egne arkivdatabaser. Tilgangsstyring vil videre kunne sikre ryddighet og sikre at interne dokumenter og dokumenter som kan være underlagt taushetsplikt, bare er tilgjengelige for forvaltere. Miljødirektoratet har eksempelvis en egen arkivdel i Elements for Klagenemnda for miljøinformasjon og med intern tilgangsstyring.

Vi anbefaler at styrene får egne arkiv og egne journaler. Vi går ut fra at egne arkiv kan organiseres gjennom samme arkivsystem som statsforvalteren allerede har. Dette vil kanskje kunne løses ved å opprette verneområdestyrene som en felles arkivbase med underliggende arkivdel for hvert verneområde.

Behovet for egne avsenderadresser er påpekt av styrene i flere år, og er et tiltak som går igjen i evaluering av forvaltningsordningen fra 2021. I innspillene fra verneområdestyrene i forbindelse med dette oppdraget er dette et behov som styrene selv også tar opp, som et reelt problem i utøving av sin myndighet.

For å synliggjøre at forvalternes/styrenes virksomhet er separat og ikke en del av statsforvalteren, anbefaler vi at forvaltere har e-postadresser som skiller seg fra statsforvalteren, samt egne arkivbaser som muliggjør å skille ut journalføringene og publisere separate offentlige journaler, fortrinnsvis på elnnsyn. Dersom man går for en separat arkivdel i stedet for arkivbase, må man finne en alternativ løsning for publisering av offentlig journal.

5.1.5 Øke fleksibiliteten i fordeling av forvalterressurser mellom styrer

En sentral utfordring som har blitt trukket frem ved dagens organisering er at det i dag er liten fleksibilitet i ressursene forvalterne utgjør pga. arbeidsgivers begrensede styringsrett. Det gjør det vanskelig å utjevne arbeidsbelastningen og blir særlig et problem ved sykefravær og annen vakanse.

I dag har styrene styringsrett over forvalternes tid. Vi mener det ikke lar seg gjøre å bedre utfordringene knyttet til fleksibilitet uten å gi statsforvalterne noe mer styring over sine ansattes tid. I

dagens organisering forekommer det at forvaltere løser oppgaver for andre styrer og da har det vært praksis at statsforvalter må avklare dette med styreleder.

Vi foreslår at statsforvalterne som arbeidsgiver får anledning til å avtale omfordeling av forvalteres tid direkte med forvalter og ikke trenger en avklaring av dette med styreleder. Det er arbeidsgiver som har samlet oversikt over sine ansatte og ser behov for omfordeling av ressurser. Vi mener dette bør begrenses til å gjelde bruk av forvalternes tid på tvers av styrer, ikke bruk av forvalters tid på øvrige oppgaver innenfor statsforvalterembetet.

Dette vil innvirke på styringsretten styrene har i dag overfor forvalters tid, men vi mener det vil være til klar fordel for forvaltningen av verneområdene at det gis anledning til en mer fleksibel fordeling av forvalterressursene. Det vil sikre at sekretariatsfunksjonen ivaretas på en best mulig måte der behovet til enhver tid er størst.

En slik endring bør synliggjøres i forvalternes stillingsinstrukser slik at det fremkommer at de også kan måtte påregne å utføre sekretariatsoppgaver for andre styrer ved behov. Endringer i eksisterende stillingsinstrukser må i tilfellet gjennomføres i tråd med arbeidsrettslige regler. Det bør i tillegg synliggjøres i vedtektene for styret.

5.1.6 Innføring av "Forvalterskolen"

Spørreundersøkelsene viser at det i dagens organisering i stor grad er forvaltere som driver faglig opplæring av nye forvaltere, mens statsforvalterne legger til rette for opplæring i administrative systemer og tilsvarende.

Miljødirektoratet har per i dag ikke en formell rolle i opplæring av forvaltere, men bistår i opplæring av verneområdestyrene der forvalterne også deltar.

At det i dagens organisering i hovedsak er andre forvaltere som står for opplæringen er nok på mange måter naturlig ettersom de har best kjennskap til oppgavene som ligger til sekretariatsfunksjonen. Samtidig ser vi at dette kan være sårbart og at graden av opplæring som gis kan være personavhengig og ikke sikrer lik opplæring for alle forvaltere. At forvalterne i tillegg er fordelt på 9 ulike embeter tilsier at omfang og fokus i opplæringen kan bli ulik.

Vi foreslår innføring av "Forvalterskolen", en opplæringspakke som skal samle e-læring, webinarer, skriftlig veiledning, spørsmål- og svar, m.v. på en hensiktsmessig plattform som sikrer lik informasjon til alle nye forvaltere og som kan brukes av erfarne forvaltere ved behov i sitt daglige arbeid. Hovedansvaret for å innføre tiltaket kan ligge til Miljødirektoratet ettersom dette vil være et felles opplæringsprogram på tvers av embeter, eventuelt hos en statsforvalter i samarbeid med Miljødirektoratet. Det følger av arbeidsgiveransvaret å gi opplæring slik at de ansatte kan utføre arbeidet. Statsforvalteren må uansett være sterkt deltakende i et slikt program.

5.1.7 Forvaltersamlinger

Det gjennomføres også i dag forvaltersamlinger for forvalterne omtrentlig annet hvert år.

Vi foreslår at forvaltersamlingene videreføres med fast intervall på hvert andre år.

Miljødirektoratet skal ha ansvar for å gjennomføre forvaltersamlingene i samarbeid med statsforvalterne. Vi foreslår at annenhver samling gjennomføres som nasjonale og regionale samlinger. SNO sentralt deltar på de nasjonale samlingene, og SNO-lokalt med fagansvar for de store verneområdene deltar på de regionale samlingene.

5.1.8 Formalisere samarbeidet med besøkssenter

Tilhørigheten til et besøkssenter og derav muligheten for å være tilknyttet ressurser som arbeider med kommunikasjon og informasjon om natur og verneområder har vært fremhevet som et ønske fra flere områder. Det gis også flere tilbakemeldinger på at mangelen på en slik tilknytning gjør at enkelte forvaltere har en større arbeidsportefølje fordi de må ta alt ansvar for informasjon og kommunikasjon mot publikum selv.

Merkevaren Norges nasjonalparker og arbeidet med besøksforvaltning underbygger den viktige rollen besøkssentre har og kan ha for verneområdeforvaltningen. Besøkssentrene er gjerne første møtepunkt for mange tilreisende og naturveilederstillinger knyttet til sentrene bidrar til å styrke kunnskapen om natur blant både lokale og besøkende.

Forvaltere som i dag er tilknyttet et besøkssenter på sitt forvaltningsknutepunkt gir tilbakemeldinger om at det er behov for en formalisering av samarbeidet mellom styrene/forvalterne og sentrene. Noen påpeker også at sentrene burde fått en tydeligere rolle knyttet til informasjon og naturveiledning knyttet til verneverdiene.

Den 26. januar 2026 leverte Miljødirektoratet, etter oppdrag fra KLD, et forslag til ny besøkssenterstrategi for 2026-2036.

I forslaget til ny besøkssenterstrategi foreslår direktoratet en rekke endringer for å oppnå målsetningene med senterordningen. Flere av disse målene er også relevante for å ivareta samarbeidet mellom besøkssentre og forvaltere/verneområdestyrer.

Miljødirektoratet har foreslått flere kriterier for geografisk spredning av besøkssentre. Et av kriteriene direktoratet foreslås at *må oppfylles* for lokalisering av sentrene er at det skal være nærhet til nasjonalpark, Ramsar-område eller største tettsted i et fylke. Et annet forslag for lokalisering som *bør oppfylles* er at sentre skal samlokaliseres med fagmiljø og miljøforvaltning.

Miljødirektoratet har også foreslått et kriteriesett for etablering og re-autorisering av sentre. Et av

kriteriene som er foreslått at må oppfylles er at sentrene må inngå et formalisert samarbeid med forvaltningen.

Når det gjelder besøkssentrenes rolle som del av forvaltningsknutepunkt skriver direktoratet at *Departementet understreker at slike knutepunkt fungerer varierende, men har satt som mål å styrke dem (Klima- og Miljødepartementet, 2023-2024). Miljødirektoratet mener at besøkssentre som fungerer som forvaltningsknutepunkt gjør en viktig jobb i å bidra til bedre kobling mellom naturforvaltning, formidling og lokalsamfunn og at det gir en gevinst i kvalitet og ressursbruk. Derfor bør disse finnes der det er naturlig. I noen tilfeller ligger forvaltningsmiljøene naturlig et annet sted, noe som hindrer at besøkssenteret kan være et forvaltningsknutepunkt. Derfor mener Miljødirektoratet dette ikke bør være et absolutt krav som risikerer å ekskludere besøkssentre som ikke har mulighet til å oppfylle det. Vi mener forvaltningsknutepunkt også gagnar besøkssentrene selv, og ser det derfor ikke naturlig å tildele økte midler fra post 85 til de som fungerer som dette.*

Selv om ikke alle besøkssentre kan være tilknyttet et forvaltningsknutepunkt er det likevel et behov for en større grad av formalisering av samarbeidet mellom sentrene og verneområdeforvaltningen, uavhengig av samlokalisering eller ikke. Derfor er dette også løftet frem i forslaget til kriteriesettet for etablering og reutorisering av sentrene. Miljødirektoratet foreslår i strategien å *få på plass samarbeidsavtaler som besøkssentrene og den lokale forvaltningen forplikter seg til å følge for autorisasjoner fra 2028 og fremover.*

Utredningen av organisasjonsmessig tilhørighet for forvalterne støtter opp under de forslagene som allerede er fremmet i forslaget til ny besøkssenterstrategi og foreslår dette som tiltak som prioriteres for å bedre samarbeidet mellom forvaltere/verneområdestyrer og besøkssentre uavhengig av valg av alternativ.

5.1.9 Gjennomgang av forvaltningsknutepunkter med mål om bedre fungerende knutepunkter

I oppdraget ber KLD oss om å foreslå endringspunkter som gir bedre fungerende forvaltningsknutepunkter og styrker samarbeidet med SNO og besøkssentrene. Disse punktene henger også delvis sammen.

I oppdragsteksten skriver KLD at *Det er en forutsetning for utredningen at nasjonalpark- og verneområdeforvalterne fortsatt skal sitte desentralisert nær verneområder. Det er et mål å ha sterke lokale knutepunkter med solide fagmiljøer, og direktoratet kan også foreslå relokalisering av forvalterstillinger for å bygge opp under dette, jf. Meld. St. 35 (2023-2024) kapittel 6.3.3.*

Vi har ikke gjennomført en detaljert kartlegging av de enkelte forvaltningsknutepunktene i denne utredningen. Vi har i stedet spurt forvalterne om hvordan knutepunktene i dag fungerer og hva som er ønskede forbedringspunkter. Undersøkelsene var anonyme og kan derfor ikke benyttes som en vurdering av det enkelte knutepunkt/kontorsted, men gir et overordnet bilde på hvilke behov som belyses.

Mange forvaltere er i dag lokalisert ved forvaltningsknutepunkter eller kontorsteder som ikke er tilknyttet et senter. Det er også stor variasjon i hvilke aktører som sitter på de ulike knutepunktene, se vedlegg 2.

Tilbakemeldingene i spørreundersøkelsen viser at flere forvaltere i praksis ikke sitter ved et knutepunkt, men alene uten et fagfelleskap på sin kontorplass. Spørreundersøkelsen viser også tydelig at forvalterne ønsker samlokalisering med andre forvaltere, og med SNO.

Vi anbefaler at det gjøres en kartlegging av forvaltningsknutepunktene for å se om de kan samles i større grad slik at alle forvaltere får kontorplass ved et reelt knutepunkt, der det også er samlokalisering med SNO.

Selv om kontorstedet skal være desentralisert, og i nærheten av verneområdene vil det til en viss grad være sammenheng mellom arbeidsgivertilhørighet og kontorsted. Derfor foreslår vi at en nærmere kartlegging av fremtidige knutepunkt og eventuelle forslag til relokaliseringer avventer til ny organisering av verneområdeforvalterne er bestemt.

Vi foreslår at en nærmere kartlegging av de enkelte knutepunkter og vurdering av videre sammensetning på og lokalisering av disse gjøres i et tilleggsoppdrag.

5.1.10 Legge til rette for SNOs tilgang til forvaltningsknutepunktene

SNO har behov for et godt samarbeid med alle landets 113 forvaltningsmyndigheter, både verneområdestyrer, statsforvaltere og kommuner. Oppsynsansvaret for de nesten 3 500 verneområdene på fastlandsnorge er fordelt på alle ansatte i lokalt SNO. Det betyr at mange i lokalt SNO har flere ulike forvaltningsmyndigheter å forholde seg til.

SNO jobber kontinuerlig for at andelen utetid skal være størst mulig. Det blir stadig bedre rapporteringsverktøy og veldig ofte gjøres "kontorarbeid" på telefonen mens man er i felt, eller i bilen før arbeidsdagen avsluttes. Dette fører til at SNO bruker mindre og mindre tid inne på et kontor. Kontorplassering har de siste årene derfor fått mindre betydning for SNO. Bruk av Naturoppdrag og dens varslingsfunksjon har også lagt til rette for en enda bedre formell dialog mellom forvaltningsmyndighetene for verneområder og SNO.

SNO har i dag kontorplass på flere velfungerende forvaltningsknutepunkter og opplever at samarbeidet der fungerer godt, men som beskrevet over er det en ønsket utvikling at SNO bruker mindre tid inne, og dette er nok årsaken til at flere forvaltere kommenterer at de ønsker at SNO er mer til stede på knutepunktene. Pga. SNOs desentraliserte struktur vil det i noen tilfeller være hensiktsmessig at SNO har tilgang til en arbeidsstasjon på forvaltningsknutepunktene.

Vi anbefaler derfor at muligheten for å samlokalisere kontorsted med SNO-ressurser bør være en del av vurderingen i fastsettelse av, og mulig relokalisering, av knutepunkter/kontorsteder for forvaltere, slik at det legges til rette for at knutepunktet også kan være et hensiktsmessig sted for SNO å jobbe fra når de ikke er i felt.

Ved jevnlig utskifting av styremedlemmer og, i enkelte områder, stor turnover i forvalterstillinger, er SNO ofte en ressurs for å ivareta kunnskap og erfaring i forvaltning av verneområdene.

5.2 Alternativ 2 – Samle arbeidsgiveransvaret hos et fåtall Statsforvaltere

Alternativ 2 innebærer å samle arbeidsgiveransvaret for forvalterne hos et fåtall statsforvaltere.

Hva et fåtall skal være er ikke nærmere beskrevet i oppdraget. Med dagens 10 statsforvalterembeter kan en tilnærming til antall være å halvere antallet eller å velge færre enn halvparten. Vi velger i denne sammenhengen å anslå at et fåtall embeter vil være 3-5.

I vurderingen av hvilke statsforvaltere som kan være aktuelle er det relevant å vektlegge dagens organisering hos de ulike embetene og hvor mange forvalterstillinger som ligger til embetet. Vi mener samtidig at det vil være aktuelt å se på fordeling av forvaltere på embetene uavhengig av verneområdenes fylkesmessige tilknytning når dette er nødvendig for å få en hensiktsmessig fordeling. På den måten kan lokaliseringen også ta hensyn til plassering av forvaltningsknutepunkt og vurdering av samling av sekretariat med tilsvarende sentrale forvaltningsutfordringer. Dette samtidig som forvalter som hovedregel skal være lokalisert nært verneområdet(ene).

Det må også forsøksvis fordeles slik at det blir håndterbare reiseveier mellom forvaltere og arbeidsgiver, det tilsier at antallet embeter ikke bør være for få.

Hovedargumentet for å redusere antallet embeter med arbeidsgiveransvar for forvalterne mener vi må være å skape store nok enheter til at det kan underbygge en egen lederstilling, slik at man får en dedikert ledelse for forvalterstillingene, samt at det blir tilstrekkelig antall forvaltere til at de sammen utgjør et godt og robust fagmiljø innad i samme embete. Vi mener derfor at antallet embeter må tilpasses slik at det tilhører minimum 10 forvaltere til de aktuelle embetene.

Vi har foreslått en skisse for mulig fordeling av forvaltere på et færre antall embeter enn i dagens løsning, se tabell 3. Det er ikke en endelig konklusjon for hvordan vi mener denne organiseringen bør se ut, men en illustrasjon over hvordan fordelingen kan løses for å imøtegå premisene over. Denne skissen innebærer at arbeidsgiveransvaret fordeles på fem embeter, som er i øvre sjikt for det vi har ansett være "et fåtall statsforvaltere". En ulempe med et slikt antall er at noe av gevinsten ved å samle

dem til et fåtall når det eksempelvis gjelder mer lik organisering kan bli lavere. Samtidig sikrer denne skissen en jevn fordeling av forvaltere mellom embetene, det blir en hensiktsmessig geografisk spredning mellom dem og det vil være rom for flere ansettelser i en seksjon for forvalterne i alle embeter.

Tabell 3 - Forslag til mulig fordeling av forvaltere på et fåtall statsforvaltere.

Statsforvalter-embete	Antall forvaltere per embete i dag	Forslag til fremtidig antall forvaltere per embete	Endringer i sammensetning
Troms og Finnmark	13	13	Uendret
Nordland	9	14	Dagens forvaltere + forvaltere fra Børgefjell (1), Blåfjella/Skjækerfjella og Lierne (2) og Skarvan/Roltdalen/Sylan (1) og Skardsfjella/Hyllingsdalen (1)
Trøndelag	10	0	Forvaltere fordeles på Innlandet og Nordland
Innlandet	14	19	Dagens forvaltere + forvaltere fra Trollheimen (2), Femundsmarka og Gutulia (1), Forollhogna (2).
Vestland⁴	9	13	Dagens forvaltere + forvaltere fra Geiranger-Herdalen (1), Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Frafjordheiane landskapsvernområde (3)
Møre og Romsdal	1	0	Dagens forvalter plasseres hos Vestland
Rogaland	1	0	Dagens forvalter plasseres hos Vestland
Vestfold og Telemark	3	0	Dagens forvaltere plasseres hos Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus
Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus⁴	5	10	Dagens forvaltere + forvaltere fra Raet (1) og Oksøy-Ryvingen-Flekkefjord (1), Færder (1), Jomfruland (1) og Brattefjell-Vindeggen (1)

⁴ Dersom det etableres et nasjonalparkstyre for Hardangervidda vil det være naturlig å fordele tilknyttede forvalterstillinger til Statsforvalteren i Vestland eller Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus.

Agder	4	0	Dagens forvaltere fordeles på Vestland og Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus
Totalt antall forvaltere:	69	69	

Organisering av alternativ 2:

- 3-5 embeter
- Samling av forvaltere slik at et embete har minimum ti forvaltere ansatt
- Fellestjenester ligger hos statsforvalterne som tidligere

Tiltak som forutsettes gjennomført:

- Tilføring av midler til én seksjonslederstilling med personalansvar for forvalterne som også skal ha ansvar for faglig oppfølging og tilrettelegging for forvalterne.

Tiltak som foreslås for alternativ 1 som også forutsettes innført for alternativ 2:

- Økt tildeling per forvalterstilling
- Synliggjøre øremerking av midler per forvalterstilling i Prop. 1S
- Klargjøring av roller knyttet til faglig oppfølging av forvalterne
- Klarere skille mellom arbeidsgiver og styret i dokumentforvaltning
- Gi arbeidsgiver økt fleksibilitet i bruk av forvalterressurser mellom styrer.
- Innføring av "Forvalterskolen"
- Forvaltersamlinger
- Gjennomgang av forvaltningsknutepunkter
- Formalisere samarbeidet med besøkssenter
- Legge til rette for SNOs tilgang til forvaltningsknutepunktene

5.3 Alternativ 3 – Samle arbeidsgiveransvaret hos Miljødirektoratet

Alternativ 3 innebærer at alle forvaltere samles organisatorisk i Miljødirektoratet.

Det vil si, per dags dato, 69 nye ansatte i direktoratet. Et slikt omfang av forvalterstillinger innebærer at Miljødirektoratet må vurdere hvordan disse best innlemmes i organisasjonen. Hvordan direktoratet velger å innplassere forvalterne i sin interne organisasjonsstruktur ligger imidlertid utenfor denne utredningens formål, og må håndteres av direktoratets ledelse i dialog med de lokale tillitsvalgte.

Grensegangen mellom administrativ ledelse i Miljødirektoratet og verneområdestyrenes ledelse må klargjøres med en slik organisering. Dette kan forankres i styringen av forvaltningsorganene

(Hovedinstruksen for Miljødirektoratet og styrenes vedtekter) og gjennom klare stillingsbeskrivelser for både ledere og forvaltere.

Dette alternativet vil også innebære at Miljødirektoratet tar over ansvaret for leie av desentraliserte kontorlokaler og en stor grad av fjernledelse. Dette har direktoratet allerede mye erfaring med i organiseringen av SNO. Det vil derfor være aktuelt å bruke erfaringene fra organiseringen av SNOs avdeling i direktoratet for å vurdere hvordan dette alternativet bør løses i praksis.

Rutiner og prosesser internt må etableres for å sikre at modellen ikke fører til en uheldig sammenblanding av roller. Det vises til det som er sagt om dette for statsforvalteren som arbeidsgiver. Det er særlig viktig for tilliten til forvaltningen (i denne modellen) at verneområdestyrene og Miljødirektoratet ikke blander rollene. Forvaltningsmyndigheten som er tillagt styrene skal være lokal og adskilt fra overordnet forvaltningsorgan sin virksomhet. Dersom det skapes et inntrykk av at rollene ikke er adskilte, vil det være uheldig for tilliten utad. Den konkrete organiseringen, og de praktiske og administrative løsningene som velges, kan ha stor betydning for hvordan dette vil virke i praksis og hvordan dette vil bli oppfattet utad.

Klagebehandling

Styrene treffer vedtak etter verneforskriftene og naturmangfoldloven § 48. Styrene har delegert sin myndighet til å treffe vedtak til forvaltere i en rekke saker. Det innebærer at forvaltere treffer mange vedtak på vegne av styrene. Miljødirektoratet er klageinstans for alle vedtakene.

Ettersom Miljødirektoratet er klageinstans for vedtakene, må det vurderes om ansettelse av forvaltere i Miljødirektoratet har konsekvenser for behandling av disse klagene.

Forutsetninger for at forvaltere ansettes i Miljødirektoratet er at formalitetene knyttet til styringslinjene ivaretas og underbygges. Selv med dette, er det imidlertid et spørsmål om organisering i Miljødirektoratet vil ha betydning for Miljødirektoratets rolle som klageinstans.

Etter forvaltningsloven er normalordningen i statsforvaltningen at en klage skal behandles av overordnede forvaltningsorgan. Dette vil bli videreført i ny forvaltningslov. I lovarbeidet pekte Forvaltningslovutvalget på at nær kontakt og veiledning mellom ansatte i overordnet organ og underinstansen kan skape usikkerhet om den reelle to-instansbehandling. Utvalget viste også til faren for "gruppetenkning", og at denne faren blir mindre jo større avstand det er mellom instansene. Forvaltningsutvalget uttalte at klagereglene bør utformes og praktiseres slik at en sikrer en reell to-instansbehandling av saker.

For *klagenemnder* frarådet Forvaltningslovutvalget⁵ at et sekretariat for en *klagenemnd* legges til et ordinært forvaltningsorgan, og at den i hvert fall ikke bør legges hos underinstansen. Lovutvalget pekte på at et sekretariat som ligger hos et annet organ, kan få betydning for hvor uavhengig nemnda vil bli oppfattet som, særlig hvis det er dette organets ansatte som ivaretar sekretariatsoppgavene.

⁵ [NOU 2019: 5. Ny forvaltningslov Lov om saksbehandlingen i offentlig forvaltning \(forvaltningsloven\)](#)

Styrene er ikke klagenemnder, men noen av de samme hensynene kan gjøre seg gjeldende – dog i mindre grad.

Utgangspunktet i forvaltningsloven er at klager skal behandles av et annet organ enn de som har truffet vedtaket i førsteinstans. Verneområdestyrene er en annen instans enn Miljødirektoratet. Det kan imidlertid stilles spørsmål ved om en klage til Miljødirektoratet på en forvalters vedtak, reelt sett er en klage til overordnet organ, når forvalter administrativt er ansatt hos Miljødirektoratet.

Forvalterne utfører på "permanent basis" sekretariatfunksjoner for styrene, og skal normalt regnes som en del av dette organet, jf. Rettleiar til offentleglova kap. 7.2.2. Dette gjelder også dersom sekretariatet i visse saker har fått myndighet til å fatte avgjørelser. Dvs. at forvalterne regnes som en del av styrene. Ettersom forvalteres utøvelse av myndighet ikke er underlagt ledelsen i Miljødirektoratet, er det nærliggende å vurdere dette som styrenes vedtak – og slik sett – at en klage til Miljødirektoratet er en klage til overordnet organ.

Det kan likevel stilles spørsmål ved om Miljødirektoratets behandlingen av klager i slike tilfeller, innebærer en reell to-instansbehandling av klager og om en slik ordning samsvar med forvaltningsloven og dens intensjoner.

Vi mener derfor det bør gjøres en grundigere vurdering av om en slik klageordning kan fortsette dersom en slik organisasjonsmodell skulle bli aktuelt å gå videre med. Vi antar at det er mest nærliggende å be om en vurdering av disse forholdene fra Justisdepartementets Lovavdeling.

I en slik vurdering må det også vurderes om en slik klageordning i tilfellet må forankres særskilt i lov eller forskrift. Hvis dette vurderes å svekke en reell toinstansbehandling, må det også foreligge gode grunner for dette. Vi viser i den forbindelse til forvaltningsloven § 28 fjerde ledd om at det i forskrift kan gis avvikende regler som begrenser klageretten eller vesentlige endrer reglene til skade for parter når tungtveiende grunner taler for det. På Rettsdatas lovkommentar (Bernt 2025) er det vist til at det vil kreve tungtveiende grunner for at en skal kunne erstatte klage etter § 28 første ledd til overordnet organ med en intern klageordning. I ny forvaltningsloven § 64 fjerde ledd er bestemmelsen videreført.

Det vurderes som noe mindre problematisk at Miljødirektoratet er klageinstans på vedtakene som styrene selv fatter. Selv om en kan tenke seg en løsning med at styrene fatter vedtak i alle saker, er nok dette lite realistisk og heller ikke ønskelig. Det er et begrenset antall styremøter i året og styret har behov for å bli avlastet i enkeltsaker også slik at styrene kan konsentrere seg om prinsipielle og/eller vanskelige saker, og overordnet styring. Det kan samtidig nevnes at ny forvaltningslov stiller strengere krav ved delegering enn dagens lov som ikke har bestemmelser om dette. Etter ny forvaltningslov § 88 kan ei nemnd bare delegere sin myndighet til å fatte vedtak til lederen, ett eller flere medlemmer av nemnda eller sekretariatet når det er bestemt i lov eller forskrift. Når forvaltningsloven trer i kraft, vil delegering av myndighet fra styre til forvaltere forutsette at dette er fastsatt i forskrift (noe det ikke er i dag).

Vi nevner også at lignende problemstillinger er belyst gjennom Sivilombudets undersøkelser av praktisering av klagereglene for innsyn i flere direktorater. Fiskeridirektoratet er inndelt i et direktorat med flere sideordnede avdelinger og divisjoner, samt en klagesaksenhet, som alle har en felles

direktør. Direktoratet har en funksjonell organisering hvor forskjellige landsomfattende organer innenfor ett direktorat har ansvar for oppgavene til henholdsvis førsteinstans og klageinstans. Sivilombudet⁶ kom til at Fiskeridirektoratet var ett forvaltningsorgan etter offentleglova og at klagesaksenheten ikke var et eget overordnet organ. Sivilombudet uttalte at en slik klageordning avviker fra forvaltningslovens regler om klage til overordnet organ, og måtte forankres særskilt. Sivilombudet uttalte at offentleglovas forutsetning er at en klage skal behandles av et annet organ enn det som opprinnelig mottok og avgjorde innsynskravet.

Organisering av alternativ 3:

- Fellestjenester leveres av direktoratet selv.
- Det ligger utenfor denne utredningens formål å foreslå eller vurdere hvordan direktoratet innplasserer forvalterne i sin interne organisasjonsstruktur.

Tiltak som forutsettes gjennomført:

- Må avklares i forkant dersom alternativet vurderes innført: En klargjøring av dagens klageordning og hvorvidt dette alternativet sikrer reell to-instansbehandling av klager og om en slik ordning samsvarer med forvaltningsloven og dens intensjoner.
- En overføring av 69 forvaltere vil utløse behov for lederressurser, og direktoratet må derfor tilføres friske midler til slike stillinger. Omfanget av dette må i så fall kartlegges nærmere.
- En slik økning i antall ansatte medfører også behov for å styrke funksjoner i andre avdelinger og seksjoner i direktoratet, herunder juridiske tjenester, økonomi, HR, IT, arkiv, anskaffelser, kommunikasjon, m.v. Administrative ressurser er medregnet i beløpet på 1,3 millioner kroner som i dag tilføres ved opprettelse av nye forvalterstillinger. For at flyttingen av forvalterne verken skal gå utover statsforvalternes ordinære budsjetttrammer eller Miljødirektoratets budsjetttrammer, må det tilføres ekstra midler slik at Miljødirektoratet tilføres 1,3 millioner kroner per forvalter. Vi mener at 1,3 millioner kroner er nødvendig for å dekke de kostnadene stillingen innebærer som listet i kap. 4.9. Rammen må prisjusteres på virkningstidspunktet.

⁶ [Om Fiskeridirektoratet består av ett eller flere selvstendige forvaltningsorganer i innsynssaker - Sivilombudet](#)

Tiltak som foreslås for alternativ 1 som også forutsettes innført tilsvarende for alternativ 3:

- Klargjøring av roller knyttet til faglig oppfølging av forvalterne
- Klarere skille mellom arbeidsgiver og styret i dokumentforvaltning
- Gi arbeidsgiver økt fleksibilitet i bruk av forvalterressurser mellom styrer.
- Innføring av "Forvalterskolen"
- Forvaltersamlinger
- Gjennomgang av forvaltningsknutepunkter
- Formalisere samarbeidet med besøkssenter
- Legge til rette for SNOs tilgang til forvaltningsknutepunktene

5.4 Alternativ 4 – Opprette en egen organisasjon med egen ledelse, der fellestjenester håndteres av direktoratet

Alternativ 4 innebærer å opprette en egen organisasjon med arbeidsgiveransvar for forvalterstillingene. Dette vil være en organisasjon hvor alle forvaltere ansettes, og de vil utgjøre hoveddelen av dette forvaltningsorganet. Et slikt felles "nasjonalparksekretariat" vil kunne være sekretariat for alle styrene, selv om det er dedikerte forvaltere for hvert verneområdestyre.

Organisering kan sammenliknes med Klagenemdsekretariatet som er et saksforberedende organ for ti klagenemnder⁷.

Dersom det skal etableres et eget forvaltningsorgan, må det samtidig vurderes i hvilken grad det skal brukes ressurser på kompetanse som finnes i andre forvaltningsorganer. Det vil bero på i hvilken grad det er nødvendig at organisasjonen selv har kompetansen fordi det ikke kan forventes at ansatte kan benytte seg av slik kompetanse i andre forvaltningsorganer.

Rammene for alternativet er at Miljødirektoratet leverer administrative tjenester tilsvarende som til andre etater i miljøforvaltningen i dag. I tillegg vil lønns- og regnskapssystemet kunne leveres og driftes av Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ). Miljødirektoratet leverer ikke lønns- og regnskapstjenester til andre, så det er avgjørende at organisasjonen har egne ressurser til dette utover de tjenestene DFØ leverer.

Selv om fellestjenester håndteres av Miljødirektoratet og DFØ leverer systemdrift på lønn og regnskap, vil organisasjonen måtte ha egen kompetanse på alle de administrative områdene, som HR, regnskap/økonomi, innkjøp, IT og arkiv. Vi anslår at det i alle fall er behov for en stab på tre ressurser som håndterer disse funksjonene. For å estimere eventuelt eksakt behov og kostnad kan man se på hvordan de mindre etatene i miljøforvaltningen håndteres.

⁷ <https://www.klagenemndssekretariatet.no/om-oss>

Det må videre vurderes hvilke andre typer kompetanse et slikt forvaltningssekretariat bør ha for å kunne utføre sekretariatsoppgavene for styrene på en god måte. Det er naturlig å anse at kompetansen på naturforvaltning ivaretas gjennom forvalterne selv. Det vil videre kunne være hensiktsmessig å ansette en eller flere jurister og informasjonsmedarbeidere.

Selv om det ikke er direkte sammenlignbart, viser vi videre til hvordan Klagenemndssekretariatet er organisert. De har en direktør, assisterende direktør og administrasjon som håndterer økonomi, HR og IT, arkiv og kommunikasjon, samt tre avdelingsdirektører på de ulike faglige områdene. Dette er en organisasjon med færre ansatte (ca. 30 ansatte, hvorav 25 jurister) enn det et eventuelt nasjonalparksekretariat vil utgjøre.

Ved å opprette en egen organisasjon må denne være registrert i Brønnøysundregisteret og følge reglement og bestemmelser om økonomistyring i staten, i tillegg til andre lover og regelverk som gjelder for staten.

Arbeidsgiveransvaret innebærer ansettelser, personaloppfølging, sørge for opplæring av nye ansatte og faglig rådgivning/oppfølging av forvaltere.

Endrede ansettelsesforhold i egen organisasjon vil ikke endre at forvalterne sitter desentralisert ved forvaltningsknutepunkter. Organisasjonen må imidlertid ha en samlet administrasjon, som er tilknyttet ett felles kontorlokale. Her kan man se for seg flere alternative løsninger:

- Eget fristilt lokale
- Samlokalisert med ett statsforvalterembete
- Samlokalisert med Miljødirektoratet

Mulig organisering av alternativ 4:

- Egen ledelse inkludert direktør
- Omtrentlig fire seksjoner med hver sin leder
- Stab med tilstrekkelig ressurser for å ivareta kompetanse som organisasjonen må ha tilgjengelig
- Fellestjenester leveres av Miljødirektoratet

Nærmere detaljering av organisering har ikke denne utredningen kartlagt.

Tiltak som forutsettes gjennomført:

- Avklaring av lokalisering av organisasjonen
- Tilsetting av direktør og øvrige ledere
- Tilføring av tilstrekkelig ressurser for administrative funksjoner
- Organisasjonen må håndtere oppfølging av desentralisert plasserte ansatte med administrasjon av kontorlokaler mv.
- Styrking av ressursene i Miljødirektoratet som leverer fellestjenester slik at det er tilstrekkelig god kapasitet til å kunne levere dette til en ny organisasjon

Totalt omfang av behovet for ressurser og budsjettmidler må kartlegges nærmere dersom alternativet vurderes innført.

Tiltak som foreslås for alternativ 1 som også forutsettes innført for alternativ 3:

- Gi arbeidsgiver økt fleksibilitet i bruk av forvalterressurser mellom styrer.
- Innføring av "Forvalterskolen"
- Forvaltersamlinger
- Gjennomgang av forvaltningsknutepunkter
- Formalisere samarbeidet med besøkssenter
- Legge til rette for SNOs tilgang til forvaltningsknutepunktene

6 Virkninger av de ulike alternativene

I kapittel 4 har vi beskrevet dagens organisering (null-alternativet) og i kapittel 5 har vi beskrevet de alternativene som skulle utredes i oppdraget.

I prosjektveiviseren til Digitaliseringsdirektoratet vises det til at "hvert alternativ skal være en prinsipielt forskjellig måte å skape den ønskede endringen på". **Positive og negative virkninger ved hvert av alternativene er beskrevet ut fra en vurdering av endringer sammenlignet med nullalternativet, ikke ved å sammenligne alternativene med hverandre.** Virkningen vil være forskjellen mellom nullalternativet og det aktuelle tiltaket man ser på. Dette er i henhold til utredningsinstruksens spørsmål 4 om vurdering av positive og negative virkninger.

Virkningene av de ulike alternativene vi beskriver i dette kapitlet forutsetter at de tiltakene som er foreslått for hvert alternativ i kap. 5 gjennomføres.

6.1 Hvordan virkningene er vurdert

Vi har vurdert virkningene av hvert alternativ på de endringspunktene vi er bedt om å vurdere i oppdragsteksten. Vi tar utgangspunkt i listen over endringer som KLD ber oss å utrede (side 3 i vedlegg 1 - oppdragsbrevet). Vi har slått sammen punkter som omhandler samme tema. Vi har videre skilt mellom endringspunkter som vil variere mellom utredningsalternativene, og punkter som vi mener ikke er relatert til organisering av forvalternes organisatoriske tilknytning.

Første punkt i oppdragsteksten som vi er bedt om å vurdere er endringer som *fører til en mer helhetlig forvaltning mellom verneområder*. KLD peker i oppdragsteksten på at forvaltningsordningen har *ført til en mer fragmentert verneområdeforvaltning og mer variert forvaltningspraksis* og at *Det er i dag ulik grad av samhandling på tvers mellom forvalterne for de ulike verneområdene*. *Slik samhandling vil bidra til kunnskapsdeling og mer enhetlig forvaltningspraksis*. Vi vurderer at punktet om mer helhetlig forvaltning er en overordnet målsetning som dekkes av den samlede vurderingen av de øvrige

punktene. Vi har derfor ikke vurdert virkningen på punktet om *mer helhetlig forvaltning* separat ut over dette. Men basert på vurderingen av øvrige virkninger omtaler vi det i kap. 6.9.

Endringspunkter fra oppdragsteksten som vi mener i mindre grad påvirkes av organisering av forvalterne, og som derfor ikke er med i grunnlaget for Miljødirektoratets tilrådning:

- Gir bedre fungerende knutepunkter
- styrker samarbeidet med SNO
- Styrker samarbeidet med besøkssentrene
- Teknisk løsning som gjør rollene mer tydelige for publikum

Disse omtales i kap. 6.7.

Vår liste over endringspunkter, som danner grunnlag for Miljødirektoratets tilrådning er som følger:

Ny organisering av verneområdeforvalterne skal:

- Gi en mer lik organisering av forvalterne og styrket daglig ledelse
- Styrke faglig nettverk og øke erfaringsdelingen mellom forvalterne
- Gi mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver
- Bedre forholdene for veiledning og opplæring av forvaltere og styrke kompetanse
- Bedre rolleavklaring mellom aktørene i organisasjonsmodellen

I tillegg har utredningen synliggjort behovet for å vurdere virkningen av noen ytterligere punkter som vi mener er relevante i vår vurdering av tilrådning. Ny organisering av verneområdeforvalterne skal ivareta:

- tillit til forvaltningsordningen
- forvaltningsgevinster på tvers av alle verneområder som forvaltes av styrer og statsforvaltere

For punktet *tillit til forvaltningsordningen* har vi vurdert om tilliten til at verneområde/nasjonaleparkstyrene fungerer som selvstendige forvaltningsorgan er ivaretatt i de ulike alternativene.

Punktet *forvaltningsgevinster på tvers av alle verneområder som forvaltes av styrer og statsforvaltere* har vi valgt å legge til fordi vi mener det er relevant å synliggjøre gevinstene som kan oppnås i verneområdeforvaltningen ved felles lokalisering av statsforvalteren som forvaltningsmyndighet og sekretariatet til verneområdestyrene. Under punktet vurderes ivaretagelsen av kontakten mellom styrene og statsforvalteren, som de sentrale aktørene i forvaltningsmodellen med tanke på muligheten for å kunne ivareta helhetlig forvaltning mellom verneområder forvaltet av disse forvaltningsmyndighetene.

Til sammen mener vi at dette dekker opp de mest vesentlige virkningene som har betydning for tilrådingen. Disse omtales kap. 6.2 til 6.6.

En vurdering av kostnader og ressursbehov knyttet til de ulike alternativene er beskrevet i kap. 6.8.2

6.2 Vurdering av usikkerhet

Vi mener det er viktig å understreke at graden av virkninger som er beskrevet i dette kapitlet er skjønnsmessige vurderinger basert på det underlaget vi har tilgjengelig. Virkningene som vi har utredet i dette oppdraget kan i liten grad tallfestes. Derfor er det gjort vurderinger basert på erfaring og kunnskap i direktoratet samt eksisterende og innhentet kunnskap gjennom utredningen.

Av samme årsak er det derfor også en grad av usikkerhet knyttet til vurderingene. Størst usikkerhet er knyttet til vurderingen av virkninger for alternativ 4. Dette er en ukjent organisasjonsform for forvaltningen av verneområder og det alternativet som vil kreve mest tiltak for å oppnå den foreslåtte formen og dertil virkningene.

6.3 Alternativ 1 – Dagens organisering med bedringspunkter

Alternativ 1 innebærer å videreføre dagens organisering, men med bedringspunkter. Vi mener alternativ 1 innebærer en positiv virkning på alle endringspunkter som er vurdert.

Tiltakene foreslått i kap. 5.1. vil gi en bedring i muligheten for **styrket daglig ledelse** ved at det tilføres midler til statsforvalterne for å øke kapasiteten til å følge opp forvalterne på en bedre måte. Vi har samtidig påpekt at vi ikke anser det som hensiktsmessig å tildele ressurser tilsvarende en seksjonslederstilling for de embetene som har færre enn ti forvalterstillinger. Derfor vil muligheten for styrket daglig ledelse variere mellom embetene for alternativ 1.

I dette alternativet vil forvalterne fremdeles være ansatt i ti ulike embeter med hver sin organisasjonsstruktur. Det innebærer at det er begrensede muligheter for å oppnå positive virkninger knyttet til punktet **gi en mer lik organisering av forvalterne**. Gjennom lokale prosesser og presiseringer kan forvalternes arbeidsmiljø og daglig ledelse forbedres, men tilhørigheten til en rekke ulike embeter vil trolig innebære at ulik oppfølging vil vedvare til en viss grad.

For alternativ 1 mener vi at det derfor vil være en liten positiv virkning sammenliknet med nullalternativet når det gjelder styrket daglig ledelse, gitt at noen embeter får tilført en seksjonslederstilling eller forvalterkoordinator. Alternativet gir lite utslag når det gjelder muligheten for **lik organisering** sammenliknet med dagens situasjon.

Vi mener at vurderingen av virkningen på punktet som omhandler **styrket daglig ledelse** også gjør seg gjeldende for muligheten til å **få styrket de faglige nettverkene og øke erfaringsdelingen mellom forvaltere samt mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver.**

En endring i styringen av forvalternes tid slik at arbeidsgiver har større grad av mulighet til å se behov for allokering av ressurser pga. vakanser, arbeidsbelastning mv. vil for alle alternativer føre til en positiv virkning sett mot nullalternativet.

Alternativ 1 mener vi gir en liten positiv virkning sammenlignet med nullalternativet når det gjelder **bedring av forholdene for veiledning og opplæring** av forvalterne, og **styrking av deres kompetanse**. Styrket daglig ledelse som beskrevet over vil også ha innvirkning på bedring av opplæring og veiledning, men så lenge forvalterne fremdeles sitter spredt på alle embeter vil det positive utslaget på dette punktet være begrenset.

For å sikre en **bedre klargjøring av roller** mellom aktørene i organisasjonsmodellen har vi foreslått flere tiltak i kap. 5.1. Dette mener vi vil gi en positiv virkning for alternativ 1 på dette punktet. En klargjøring av ansvaret arbeidsgiver har i faglig oppfølging av forvalterne samt muligheten for noe mer styring av forvalternes tid vil bedre rolleavklaringen mellom aktørene.

Som beskrevet i kap. 6.1 har vi valgt å legge til en vurdering av virkningen på **tilliten til forvaltningen** blant publikum i vår liste over endringpunkter. For alternativ 1 mener vi at grep som er foreslått for å skape tydeligere roller innad i forvaltningen og utad mot publikum vil bidra til en liten positiv virkning på dette punktet. Statsforvalterens adgang til å klage på styrenes vedtak vurderes ikke å være problematisk forvaltningsmessig, men er en innarbeidet ordning.

Andelen verneområder som forvaltes av andre myndigheter enn verneområdestyrer utgjør et betydelig antall og for de fleste av disse er det statsforvalterembetene som utgjør forvaltningsmyndigheten. En vurdering av **forvaltningsgevinster på tvers av alle verneområder** som forvaltes av styrer og statsforvaltere mener vi derfor er en viktig faktor i utredningens målsetning om å styrke forvaltningen av verneområder. Alternativ 1 og 2 innebærer begge at forvalterne fremdeles vil være lokalisert hos statsforvalterne og være tilknyttet fagmiljøene som er forvaltningsmyndighet for andre verneområder. Dette mener vi i seg selv har potensiale til å gi betydelige forvaltningsgevinster som mer helhetlig forvaltning på tvers av alle verneområder. Det forutsetter at det legges til rette for erfaringsutveksling på tvers av forvaltere og øvrig fagmiljø hos statsforvalteren og at tiltak for styrking av daglig ledelse innføres. Dette kan så bidra til styrket beslutningsgrunnlag på tvers av myndigheter.

Sammenliknet med nullalternativet mener vi at alternativ 1 kan slå noe bedre ut enn alternativ 2. Årsaken til det er at forvalterne da vil være plassert hos de embetene som er forvaltningsmyndighet for verneområder i samme fylke som verneområdene styrene er myndighet for.

6.4 Alternativ 2 – Samle arbeidsgiveransvaret hos et fåtall Statsforvaltere

En samling av arbeidsgiveransvaret hos færre embeter legger til rette for å kunne **styrke arbeidsgivers**

daglige ledelse og oppfølging av forvalterne samt mer lik organisering, forutsatt at endringer som foreslått i kap. 5.2. gjennomføres.

Forslagene til tiltak for alternativ 2 vil styrke statsforvalterembetene og sette dem i stand til å følge opp forvalterne på en bedre måte enn under dagens organisering. En dedikert seksjonsleder som får både personalansvar og ansvar for faglig oppfølging vil bidra til en *styrket daglig ledelse*. I tillegg vil en reduksjon i antallet embeter med ansvar for forvalterne vil bidra til mindre grad av ulikhet som kan følge av variasjon mellom embetene når det gjelder oppfølging av forvalterne mv.

I all hovedsak mener vi vurderingene over også gjør seg gjeldende for punktene om **styrket faglig nettverk og økt erfaringsdeling mellom forvalterne samt mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver**. Jo mer samlet arbeidsgiveransvaret for forvalterne er plassert, jo enklere er rammene for å skape gode faglige nettverk og sikre erfaringsdeling mellom forvalterne. Da ikke bare innenfor en gruppe av forvalterne, men på tvers av regioner og problemstillinger. Dette vil igjen bidra til å styrke sekretariatsfunksjonen til styrene. En samling av forvalterne vil også gi de aktuelle embetene med arbeidsgiveransvar enklere oversikt over behov for omfordeling av ressurser. Det enkelte embete vil da også ha flere forvaltere samlet som kan bistå på tvers ved behov.

På bakgrunn av dette mener vi at alternativ 2 gir en mer positiv virkning for punktene over sammenliknet med nullalternativet enn alternativ 1.

Alternativ 2 og en samling av arbeidsgiveransvaret hos færre embeter, styrker muligheten til å utvikle mer enhetlige kompetansetiltak i form av å kunne etablere felles rutiner og opplæring i færre embeter som igjen vil gi færre ulikheter. Det samme gjelder muligheten for større grad av systematisk oppfølging og utvikling og etablering av fagfellesskap/nettverk. Gode nettverk mellom forvalterne i embetet er det som trekkes frem som særlig positivt blant forvalterne som gir gode skussmål til dagens organisering og vi mener det derfor er viktig å legge til rette for slike nettverk. Det mener vi forenkles ved å ha et større antall forvaltere samlet under et embete og en dedikert ledelse som kan legge til rette for dette.

Variasjoner mellom embetene vil likevel bestå, og kompetanseutviklingen vil fortsatt avhenge av lokale prioriteringer, ressurser og kapasitet.

For alternativ 2 mener vi at det vil være en større positiv virkning for muligheten til å **bedre forholdene for opplæring og veiledning** sammenliknet med nullalternativet enn for alternativ 1.

Når det gjelder virkningen på bedre **rolleavklaring** mellom aktørene og tilliten til verneområdeforvaltningen viser vi til beskrivelse i alternativ 1, her mener vi at virkningene er de samme for de to alternativene.

Vurderingen av virkningen av alternativ 2 på forvaltningsgevinster på tvers av alle verneområder som forvaltes av styrever og statsforvaltere er også omtalt i kap. 6.3.

6.5 Alternativ 3 – Samle arbeidsgiveransvaret hos Miljødirektoratet

En samling av arbeidsgiveransvaret hos én arbeidsgiver kan som utgangspunkt legge til rette for mer ensartet medarbeideroppfølging, kompetanseutvikling, oppfølging av arbeidsbelastning og arbeidsmiljø. Det vil samlet sett føre til en mer lik organisering av forvalterne. Beroende på organisering internt, vil alternativet kunne gi en styrket daglig ledelse. Det vil også kunne sikre en mer lik håndtering av leiekontrakter og andre administrative funksjoner.

På bakgrunn av dette mener vi alternativ 3 gir en mer positiv virkning sammenliknet med nullalternativet enn alternativ 2 og ytterligere mer positiv virkning sammenliknet med nullalternativet enn alternativ 1 for de tre punktene **styrket daglig ledelse og lik organisering, styrking av faglig nettverk og erfaringsdeling samt mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver.**

Når det gjelder virkningene på punktet som omhandler å **bedre forholdene for veiledning og opplæring av forvalterne og styrket kompetanse**, mener vi alternativ 3 og en samling av arbeidsgiveransvaret hos Miljødirektoratet (én virksomhet) legger til rette for mer helhetlig planlegging og koordinering av kompetansetiltak. Flere av de positive virkningene for alternativ 2 vil gi ytterligere positive utslag for alternativ 3. Også i alternativ 3 vil forvalterne være plassert i en organisasjon med bred naturfaglig kompetanse som kan være en ressurs for forvalterne i deres arbeid.

Samtidig mener vi det er en usikkerhet i forskjellen i positiv virkning mellom alternativ 2 og 3. Foreslått tiltak med å samle forvalterne i seksjoner hos embetene i alternativ 2 kan langt på vei muligens veie like tungt som å samle dem i én felles organisasjon som i alternativ 3 når det gjelder dette punktet.

Alternativ 3 innebærer også at forvalterne vil få lenger fysisk avstand til sin arbeidsgiver og muligheten for fysiske møter vil reduseres.

Alternativ 3 skiller seg ut fra de andre alternativene i vurderingen av **tilliten til forvaltningsordningen**. Vi har i kap. 5 foreslått flere tiltak for å skape tydeligere roller både mot publikum og internt blant aktørene i de ulike alternativene for organisasjonsmodell. Samtidig ser vi at det er en del usikkerheter som ikke dekkes opp av disse vurderingene.

I særlig grad mener vi at vi må belyse potensielle utfordringer ved å ansette forvalterne i Miljødirektoratet som er knyttet til uklare forvaltningsroller og klagebehandling.

Det er i kap. 5.3 pekt på at det er nødvendig å vurdere om alternativet er forenlig med Miljødirektoratet sin rolle som klageinstans.

Det er viktig for tilliten til hele forvaltningsordningen og rettsikkerheten til den enkelte, at klagebehandlingen skjer på en tillitsvekkende og uavhengig måte. Dette er et viktig hensyn når organisasjonsmessig plassering skal vurderes og det forutsetts at dette må ivaretas hvis denne modellen velges.

Videre kan det stilles spørsmål ved om nærheten mellom forvalter/styrene blir for tett klageinstansen/overordnet myndighet selv om det skulle finnes løsninger for å ivareta klagebehandlingen.

Generelt sett vil det bli en større nærhet mellom forvaltere og ansatte i Miljødirektoratet som ivaretar rollen som overordnet myndighet. Flere andre faktorer enn å være ansatt i samme organ, vil nok reelt sett spille inn på om det blir en tettere kontakt enn i dag. Hvorvidt kontakten blir tettere vil trolig påvirkes av rutiner, organisasjonsmessig plassering og kontorsted. En desentralisert kontorplassering av forvaltere og en organisasjonsmessig tilknytning i egen avdeling, kan innebære at det reelt sett ikke blir så store endringer i den daglige forvaltningen sammenlignet med i dag.

Utover dette, er det imidlertid en fare for at verneområdestyrene bli assosiert med Miljødirektoratet på en slik måte at det kan stilles spørsmål ved om forvaltere opptrer tilstrekkelig uavhengig av Miljødirektoratet og om lokal forvaltning i forvaltningsordningen er tilstrekkelig ivare tatt. Denne ulempen vurderer vi som annerledes enn for nullalternativet, alternativ 1 og 2, på bakgrunn av Miljødirektoratets rolle som statlig fagmyndighet på miljøområdet. Miljødirektoratets oppgaver og roller skiller seg fra statsforvalteren, som har mer likeartede oppgaver som styrene på dette området, ettersom statsforvalteren også er forvaltningsmyndighet for en rekke verneområder.

Vi har også vurdert om en slik organiseringen i større grad vil føre til at ansatte i Miljødirektoratet hyppigere blir inhabile til å behandle saker. Dagens veiledning av forvaltere og styrer innebærer i dag at forvaltere i varierende grad har kontakt med saksbehandlere som behandler klagesaker. Veiledningen fra Miljødirektoratet er generell og det gis ikke veiledning om hvordan en sak bør avgjøres. Dette er i samsvar med vanlig forvaltningspraksis i forvaltningen og slik veiledning vil ikke føre til inhabilitet.

Generelt sett antas at en slik organisering av forvaltere ikke nødvendigvis vil føre til at saksbehandlere hos Miljødirektoratet hyppigere vil bli inhabile til å behandle saker. Selv om et vedtak i en klagesak rent objektivt ikke vil være en ulempe eller fordel for forvalter personlig, kan at et kollegialt forhold mellom forvalter og ansatte i Miljødirektoratet, kunne svekke tilliten til forvaltningen og etter en konkret vurdering føre til at vedkommende saksbehandler vil kunne være inhabil. I denne sammenheng kan det bl.a. pekes på Miljødirektoratets økonomitildeling til styrene.

På bakgrunn av usikkerheten nevnt i vurderingene mener vi alternativ 3 vil gi en potensielt negativ virkning på dette punktet sett mot nullalternativet.

I vurderingen av virkningen på forvaltningsgevinster på tvers av alle verneområder som forvaltes av styrer og statsforvaltere mener vi det faktum at forvalterne ikke lenger være plassert hos statsforvalterne og det som følge av dette vil bli større avstand til fagmiljøet som utgjør forvaltningsmyndighet for en rekke av verneområdene, kan gi en negativ virkning på dette punktet for alternativ 3.

6.6 Alternativ 4 – Opprette en egen organisasjon (med fellestjenester hos Miljødirektoratet)

Alternativ 4 innebærer på samme måte som for alternativ 3 at forvalterne samles under én enhet.

Dette er hovedårsaken til at virkningene på punktet om **mer lik organisering og styrket daglig ledelse** er vurdert å være tilnærmet like for alternativ 4 sammenliknet med nullalternativet, som for alternativ 3 over.

Samtidig vil det ta noe tid før effekten kan oppnås for alternativ 4 da det vil ta tid å få på plass strukturer, systemer og ressurser i en helt ny organisasjon. På sikt mener vi likevel at fordelen med å samle forvalterne i én enhet vil kunne være svært positivt for å oppnå lik organisering og styrket daglig ledelse.

Vurderingene våre knyttet til **styrket faglig nettverk og økt erfaringsdeling mellom forvalterne samt mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver** er på samme måte som for alternativ 3 vurdert å gi en positiv virkning med grunnlag i en samling av forvalterne i én felles organisasjon.

Når det gjelder vurderingen av **bedrer forholdene for veiledning og opplæring av forvalterne og styrket kompetanse** mener vi at alternativ 4 med samling i en egen organisasjon kan gi en tydelig fagprofil og sterke fagmiljøer på sikt. En ny organisasjon kan bygge et dedikert fagmiljø og felles, målrettet kompetanseprogram fra grunnen av. Samtidig vil det ta noe tid før rammer og rigg for kompetanseutvikling vil være på plass. I en etableringsfase vil derfor tilbudet om kompetanseheving og opplæring trolig være begrenset.

Det er imidlertid vanskelig å se for seg at en egen organisasjon vil kunne tilby samme grad av kompetanse som allerede foreligger hos statsforvalteren og Miljødirektoratet da dette vil kreve store ressurser og heller ikke er hensiktsmessig for oppgaveløsningen. En ulempe er at forvaltere ikke lenger vil kunne benytte seg av kompetansen statsforvalteren har i forvaltning av verneområder. Videre vil det være vanskeligere å kunne se på forvaltningen av verneområder i sammenheng med forvaltningen som gjøres hos statsforvalteren, slik som samordning av praksis mv.

Vi har vurdert den positive virkningen for dette punktet å være noe mindre for alternativ 4 sammenliknet med nullalternativet enn alternativ 3. Årsaken til dette er en usikkerhet i alternativ fire knyttet til graden av tilgjengelig relevant, bred kompetanse i organisasjonen. Der vil trolig ikke forvalterne ha tilgang på annen verneområdekompentanse enn den de selv besitter, noe som kan føre til at muligheten for å styrke kompetansen og derav beslutningsgrunnlaget til styrene kan være noe mindre.

Vi mener alternativ 4 vil gi en svært positiv virkning på ønsket om bedre rolleavklaring mellom aktørene enn de øvrige alternativene ettersom en helt egen organisasjon, i seg selv, vil gi et tydeligere skille mellom de ulike aktørenes rolle i organisasjonsmodellen. Grunnprinsippene i forvaltningsmodellen med styrenes faglige instruksjonsmyndighet vil likevel bestå, så det kan også for alternativ 4 være nødvendig å gjøre enkelte tiltak for å tydeliggjøre arbeidsgivers rolle i oppfølging av

forvalterne. Men alternativet krever ikke skille mellom arbeidsgivers rolle som arbeidsgiver for forvalterne og andre oppgaver, ettersom organet utelukkende vil være et sekretariatsorgan.

For å **styrke tilliten til forvaltningsordningen** hos publikum vil trolig alternativ 4 gi den største positive virkningen sett mot nullalternativet. Forvaltningsorganer bør generelt sett organiseres slik at det samsvarer godt med et forvaltningsorgans faktiske oppgaver og rolle. Slik sett vil alternativ 4 der det opprettes et eget organ for sekretariatet i større grad gjenspeile forvalternes rolle og oppgaver fremfor at de ansettes i Miljødirektoratet eller hos statsforvalteren.

I vurderingen av virkninger forvaltningsgevinster på tvers av alle verneområder som forvaltes av styrer og statsforvaltere er vurderingen for alternativ 4 lik vurderingen for alternativ 3.

6.7 Forhold som i mindre grad påvirkes av organisasjonsmodell

Oppdragsteksten lister en rekke endringspunkter som skal vurderes for å styrke forvaltningen av verneområdene. Vi mener de ulike alternativene for organisasjonsmodell vil gi ulike virkninger på de fleste av disse punktene. Samtidig mener vi noen av endringspunktene vil påvirkes i mindre grad av hvilket alternativ som velges for videre organisering. Like fullt er det behov for å gjøre tiltak for å bedre disse punktene, men det kan gjøres uavhengig av valg av alternativ. Dette gjelder følgende endringspunkter:

6.7.1 Bedre fungerende knutepunkter

Forvaltningsknutepunkter var et sentralt element i utformingen av dagens forvaltningsmodell. En av forutsetningene i oppdraget er også at forvalterne fortsatt skal sitte desentralisert. Behov for endringer er tydelig i tilbakemeldinger fra forvalterne og verneområdestyrene.

Fungerende knutepunkter er viktig for å ivareta både arbeidsmiljø og faglig støtte/ressurser nært forvalterne. Vi mener det må gjennomføres en mer detaljert gjennomgang av dagens forvaltningsknutepunkter og kontorsteder for forvalterne og i denne kartlegge behov for endringer i sammensetning og lokalisering for å sikre best mulig knutepunkter.

Vi mener dette er en gjennomgang som må gjøres uavhengig av hvilket alternativ som velges for videre organisering. En gjennomgang og endring i forvaltningsknutepunktene vil gi en positiv virkning for samtlige alternativer sammenliknet med nullalternativet. Hvilken lokalisering av knutepunkter og sammensetning av aktører/forvaltere som gir mest positiv virkning vil kunne være knyttet til hvilket alternativ som velges.

6.7.2 Styrking av samarbeidet med SNO

Samarbeidet med SNO er til en viss grad knyttet til tilstedeværelsen SNO har på forvaltningsknutepunktene. Dermed antar vi at en kartlegging av og gjennomføring av behov for tiltak knyttet til forvaltningsknutepunktene som omtalt i kap. 4.3 og 5.1 vil gi en positiv virkning for alle alternativer for organisering sett mot nullalternativet.

Det som kan utgjøre et skille blant alternativene er alternativ 3 hvor forvalterne er foreslått plassert under direktoratet. Da vil forvaltere og SNO-ansatte tilhøre samme organisasjon, noe som kan gi en ytterligere positiv virkning for samarbeidet sett mot nullalternativet.

Samtidig har de lokale SNO-ansatte som samarbeider med forvalterne tilgang til desentraliserte kontorsted på lik linje som forvalterne, så vi mener det er vurderingen av forvaltningsknutepunktene som vil ha størst innvirkning på samarbeidet, også ved alternativ 3. Det at det på forvaltningsknutepunktene er en kontorplass tilgjengelig for SNO ved behov, vil være positivt for SNOs tilstedeværelse.

Et annet tydelig behov forvalterne peker på i sine tilbakemeldinger er at SNO har tilstrekkelig kapasitet til å bistå med faglig kompetanse overfor verneområdeforvaltningen og også til å bistå med praktiske tiltak i felt. Bestilling og gjennomføring av tiltak er i dag formalisert igjennom årlige planleggingsmøter og bruk av Naturoppdrag. Fremgangsmåten vil ligge fast, men hvis det fra forvaltningsmyndighetene er ønskelig med økt kapasitet fra SNO, må SNO tilføres ytterligere ressurser til disse oppgavene.

6.7.3 Styrking av samarbeidet med besøkssentre

Styrking av samarbeidet med besøkssentre mener vi bør løses likt uavhengig av valg av alternativ. Forslag til tiltak for å styrke samarbeidet er foreslått i kap. 5.1 og vi mener at en gjennomføring av disse bedringspunktene vil ha en positiv virkning for alle alternativer sammenliknet med nullalternativet.

6.7.4 Klarere skille mellom arbeidsgiver og styret i dokumentforvaltning

I kap. 4.8. har vi beskrevet utfordringen med tanke på publikums forståelse av rollefordelingen i verneområdeforvaltningen. Tiltak for å sikre tydeligere rolleavklaring mot publikum er listet i kap. 5.1.

Dette er en problemstilling som vi mener vil være lik uavhengig av valg av alternativer. Eneste alternativ som kan skille seg ut er alternativ 4 ettersom det da ikke vil være en sammenblanding av arkiv/e-poster for forvaltere/styrer og arbeidsgiver (statsforvalteren eller Miljødirektoratet).

Likevel mener vi at det må gjøres grep for å tydeliggjøre eier og avsender innenfor disse tekniske løsningene uavhengig av organisering og at en bedring i dette vil gi en positiv virkning for dette endringspunktet for alle alternativer sammenliknet med nullalternativet. Endelig teknisk løsning for styrene som selvstendige organer i dokumentasjonsforvaltningen må utredes videre etter endelig valg av videre organisering er bestemt.

6.8 Andre konsekvenser av forslagene

6.8.1 Virksomhetsoverdragelse

Enten arbeidsgiveransvaret under ny organisering legges hos et fåtall statsforvaltere (alternativ 2), hos Miljødirektoratet (alternativ 3) eller i en nyopprettet organisasjon (alternativ 4) vil det innebære en virksomhetsoverdragelse etter arbeidsmiljøloven § 16-1 (vedlegg 3. Juridisk notat om virksomhetsoverdragelse). Omorganiseringen vil i samtlige tilfeller utgjøre en «overføring av en selvstendig enhet som beholder sin identitet etter overføringen», jf. § 16-1. For verneområdeforvalterne vil en slik virksomhetsoverdragelse utløses særskilte rettigheter etter arbeidsmiljøloven kapittel 16. Dette gjelder blant annet arbeidstakernes rett etter § 16-2 til å få videreført sine lønns- og arbeidsvilkår hos ny arbeidsgiver. Mottakende virksomhet overtar arbeidsgiveransvaret fullt ut. En virksomhetsoverdragelse stiller særlig krav til god planlegging og prosess, informasjon, dialog med tillitsvalgte og utøvelse av endringsledelse.

6.8.2 Ressursbehov og kostnader

Samtlige alternativer for videre organisering av forvalterne vil kreve tilføring av økte ressurser i ulik grad. I vurderingene som gjøres i dette kapitlet sammenlikner vi alternativene opp mot nullalternativet som er dagens organisering uten endringer. Da vil vi samtidig bemerke at forvaltere ansatt før 2024 allerede er "underpriset" ved at de midlene som tildeles de enkelte embetene per forvalterstilling ikke er tilstrekkelig for å dekke opp for alle kostnadene en forvalterstilling medfører. Dess nærmere 2024 de er ansatt dess mer "underpriset" er de, og vi mener at det må tilføres midler for å øke rammen til forvalterstillingene i alle alternativene slik at virksomheten som skal ha forvalterstillingene har tilstrekkelig med midler til alle kostnader som følger med stillingene, også administrative kostnader.

Spørreundersøkelsene peker på at det ikke kun medfører kostnader til lønn, reise, kontorlokaler mm å inneha disse stillingene. Det krever også ressurser i andre deler av embetets funksjoner å følge opp sekretariatsfunksjonen til forvalterne. Siden tildeling av midler går via statsforvalterne og de innehar økonomifunksjonen, krever det til dels stor oppfølging hos embetene når de også skal håndtere økonomien for et antall verneområdestyrer.

Vi har i denne utredningen ikke beregnet hvor mye midler som bør tilføres i de ulike alternativene, da vi ikke har tilstrekkelig informasjon om den eksakte rammen til forvalterstillingene per i dag. Denne informasjonen sitter DFD på, og en eventuell beregning av merkostnad må gjøres i samarbeid med DFD.

Etablering av en helt ny organisasjon i alternativ 4 vil helt klart være dyreste løsning. Det vil innebære opprettelse av en rekke nye stillinger, behov for praktiske løsninger som kontorlokaler m.v. I tillegg vil det etter all sannsynlighet medføre store etableringskostnader. Det vil også kreve tilføring av flere

ressurser hos Miljødirektoratet som da skal levere fellestjenester til verneområdestyrene og deres sekretariater.

Alternativ 3 med plassering hos Miljødirektoratet vil også innebære en stor kostnad med opprettelse av flere nye stillinger og økning i ressursbehov knyttet til administrative funksjoner mm. Også her vil det medføre en etableringskostnad for å få på plass en hensiktsmessig organisering av flere titalls nye ansatte. I tillegg vil direktoratet også her levere fellestjenester til verneområdestyrene og må settes i ressursmessig stand til å utøve den rollen på en god måte.

Alternativ 1 og 2 vil kreve tilføring av ressurser som foreslått i kap. 5.1, men innebærer en mindre kostnad enn alternativ 3 og 4. Det må trolig påregnes økte kostnader til reisevirksomhet for forvaltere som får større avstand til sin arbeidsgiver for alternativ 2.

De overordnede kostnadsvurderingene innebærer en grad av usikkerhet. Det vil eksempelvis avhenge av faktisk organisering, uavhengig av alternativ. Våre forslag til tiltak knyttet til eksempelvis antall stillinger og hvordan dette bør løses er kun mulige løsninger og ikke nødvendigvis slik det vil løses i praksis. Likevel mener vi at forholdsmessigheten mellom de ulike alternativene trolig vil være slik vi har beskrevet her.

6.9 Oppsummering av virkninger av alternativene

Det er viktig å presisere, som nevnt i kap. 6.2, at denne vurderingen er basert i stor grad på skjønsmessige vurderinger gjort på tvers av fagfelt som har vært involvert i utredningen i Miljødirektoratet. Vi har støttet oss på en rekke underlag til utredningen som er beskrevet i kap. 3.2 og på bakgrunn av dette kartlagt hvordan vi mener virkningene vil slå ut for de aktuelle alternativene utredningen har dekket. Likevel er dette endringer og faktorer som i liten grad er direkte målbare og det er derfor en grad av usikkerhet knyttet til vurderingene og det vil være skjønsmessige nyanser som vipper noen av virkningene i en retning.

Tabellen under viser en oppsummering av vår vurdering av virkninger på de ulike endringspunktene mellom de ulike alternativene som er utredet. Hvert alternativ er gitt en score som angir omfanget av en positiv (+) eller en negativ (-) virkning. 0 tilsvarer ingen endring - altså lik dagens organisering. Positive og negative virkninger (+ og -) er rangert på en tredelt skala som tilsvarer en liten positiv/negativ endring (+/-), en moderat positiv/negativ endring (++)/(-) og en sterk positiv/negativ endring (+++)/(-). Hvert alternativ er her vurdert mot nullalternativet, ikke sammenliknet med hverandre.

Tabell 4 - Oppsummering av vurderte virkninger for alternativ 1-4⁸

Endringspunkt til vurdering	0- alternativet/ dagens org.	Alt. 1 Dagens org. med endringer	Alt. 2 – Fåfall embeter	Alt 3 – Miljø- direktoratet	Alt. 4 – Egen org.
Gir mer lik organisering av forvalterne og styrker daglig ledelse	0	+	++	+++	+++
Styrker det faglig nettverket og bedre erfaringsdeling mellom forvaltere	0	+	++	+++	+++
Gir mer fleksibilitet i fordeling av oppgaver	0	+	++	+++	+++
Gir bedre forhold for opplæring og veiledning for forvalterne og styrker kompetanse	0	+	++	+++	++
Tydligere rolleavklaring mellom aktørene i organisasjonsmodellen	0	++	++	0	+++
Tillit til verneområdeforvaltningen hos publikum	0	+	+	--	++
Økte forvaltningsgevinster på tvers av alle verneområder som forvaltes av styrer og statsforvaltere	0	+++	++	--	--
Ressursbehov sammenliknet med dagens ordning (kapasitet og budsjettmidler)	0	-	-	--	---

⁸ Score gitt for hvert endringspunkt i matrisen angir den relative forskjellen i endringer mellom alternativene. Den endelige vurderingen er derfor ikke en direkte summing av plusser og minuser på tvers av de ulike endringspunktene.

Følgende endringspunkter er beskrevet i kap. 6.7 som forhold som i mindre grad påvirkes av organisasjonsmodell og er følgelig ikke gitt en score i tabellen over:

- Bedre fungerende knutepunkter
- Styrking av samarbeidet med SNO
- Styrking av samarbeidet med besøkscenter
- Tydeligere eier og avsender i digitale løsninger

Som nevnt under kap. 6.1 er ikke endringer som *fører til en mer helhetlig forvaltning mellom verneområder* vurdert som et selvstendig punkt. Vi mener det kan oppnås en mer helhetlig forvaltning sammenlignet med dagens forvaltning, dersom foreslåtte tiltak for å sikre mer samordning mellom alle forvaltningsmyndighetene gjennomføres.

Det vil samtidig gi ulikt utslag på hvilke verneområder som oppnår mer helhetlig forvaltning, enten det er mellom verneområder forvaltet av ulike myndigheter (alternativ 1 og 2) eller mellom verneområder forvaltet av styrer (alternativ 3 og 4). På den ene siden vil det å samle alle forvaltere innenfor samme organisasjon (alternativ 3 og 4), gi grunnlag for mer helhetlig forvaltning av de verneområdene som er forvaltet av verneområdestyrer. En organisasjonsmessig tilknytning til Statsforvalteren, vil på den andre siden gi større mulighet for helhetlig forvaltning av verneområder som forvaltes av styrene og Statsforvalterens forvaltning av egne verneområder. Hvor forvaltere ansattes, vil i seg selv ikke nødvendigvis sikre at verneområdeforvaltningen blir mer helhetlig og enhetlig. Forvaltningsmyndigheten ligger ikke til forvalter, men til det enkelte verneområdestyre som kan treffe beslutninger som går på tvers av øvrig praksis. I tillegg har en rekke kommuner forvaltningsmyndighet for verneområder i sin kommune. En samlet sett enhetlig og helhetlig forvaltning, må derfor til dels løses gjennom andre tiltak, som f.eks. overordnet styring og veiledning fra overordnende myndigheter, samt gjennom en lik og felles opplæring.

Statsforvalteren har lang og innarbeidet kompetanse i forvaltning av verneområder og i arbeidet med å opprette verneområder. For å oppnå en helhetlig forvaltning på tvers av verneområder er denne kompetansen sentral og bør utnyttes i forvaltningen av de store verneområdene. Hensynet til en enhetlig og helhetlig forvaltning kan, ut fra dette ståstedet, tale for at forvaltere fortsatt bør være ansatt hos Statsforvalteren. I denne vurderingen legger vi også vekt på at det kan være enklere å gjennomføre tiltak for å sikre samhandling mellom forvaltere på tvers av statsforvalterembetene enn å sikre kontakt med Statsforvalteren dersom forvaltere skulle organiseres i egen etat eller ansettes hos Miljødirektoratet. Det kan også nevnes at både Statsforvalteren og forvaltere vil kunne ha gjensidig nytte av kjennskap til et større saksomfang for verneområdene, og kunne dra nytte av kunnskap som er relevant for både verneområder som forvaltes av styrer og Statsforvalteren. Ved å bygge på det samme kunnskapsgrunnlaget, vil man kunne se verneområdene i samme region i en sammenheng uavhengig av hvem som er forvaltningsmyndighet.

7 Miljødirektoratets tilrådning

7.1 Vekting av vurderingene

I kap. 2 har vi beskrevet oppdraget og de viktigste målsetningene med utredningen: *På bakgrunn av oppdragsteksten og formålet med forvaltningsordningen er overordnet målsetning for denne utredningen å bidra til en styrket forvaltning av verneområdene.* Vi mener at de endringspunktene vi har vurdert ikke har en lik innvirkning på målsetningen om styrket forvaltning av verneområdene. Da kan vi ikke tillegge alle virkningene listet i kap. 6 lik vekt i vår vurdering av anbefaling for organisering.

I vår tilrådning har vi derfor valgt å tillegge følgende punkter i kap. 6 ekstra vekt:

- Gir bedre forhold for opplæring og veiledning av forvalterne og styrker kompetansen til forvalterne
- Gir mer lik organisering av forvalterne og styrker daglig ledelse
- Økte forvaltningsgevinster på tvers av alle verneområder som forvaltes av styrer og statsforvaltere
- Tillit til forvaltningsordningen

Vi mener dette er de endringspunktene som, gitt tiltakene listet i kap. 5, har størst innvirkning på målet om styrket forvaltning.

7.2 Tilrådning med begrunnelse

Miljødirektoratet anbefaler alternativ 2 – Å samle arbeidsgiveransvaret hos et fåtall statsforvaltere som modell for videre organisering av verneområdeforvalterne.

Tilrådingen baserer seg på en helhetsvurdering av de fire alternativene som er utredet samt nullalternativet, vurdert opp mot samtlige endringspunkter beskrevet i kap. 6.1.

Rammene og avgrensningene for oppdraget gir føringer for hvilke tiltak vi kan foreslå å innføre for alle alternativene. Det gir igjen utslag på i hvor stor grad vi kan oppnå positive virkninger på de endringspunktene vi er bedt om å vurdere. Med disse forutsetningene har vi forsøkt å finne tiltak som vil gi positive virkninger samtidig som det ivaretar verneområdestyrets faglige instruksjonsmyndighet overfor forvalterne.

Vi mener dagens organisering uten endringer (nullalternativet) ikke tilstrekkelig ivaretar de viktigste punktene som bidrar til å sikre god oppfølging av forvalterne og dermed vil en videreføring uten endringer heller ikke bidra til en styrket forvaltning av verneområdene.

Utredningen har kartlagt og beskrevet en rekke positive virkninger ved alternativ 3 (Miljødirektoratet) og alternativ 4 (egen organisasjon). Sistnevnte vil kunne ha en særlig positiv virkning knyttet til rolleavklaring og -forståelse, både innad i organisasjonsmodellen og mot publikum. Begge disse alternativene innebærer en samling av forvalterne i en felles enhet som vil gi desidert best utslag på lik organisering og ledelse. Samtidig har også disse to alternativene klart negative utslag på andre

virksomheter som vi mener bør vektas tungt. Dette er særlig knyttet til ivaretagelse av tilliten til forvaltningsordningen og forvaltningsmessige gevinster på tvers av alle verneområder som forvaltes av styrever og statsforvaltere.

Forvaltningsorganer bør generelt sett organiseres slik at det samsvarer godt med et forvaltningsorgans faktiske oppgaver og rolle. Slik sett ville alternativ 4 der det opprettes et eget organ for sekretariatet i større grad gjenspeile forvalternes rolle og oppgaver fremfor at de ansettes i Miljødirektoratet eller hos statsforvalteren.

Vi mener at en ansettelse hos statsforvalteren (alternativ 1 eller 2) gir et bedre utgangspunkt for en god rolleavklaring mellom aktørene og dermed styrking av tilliten til forvaltningen enn en ansettelse i Miljødirektoratet (alternativ 3). Vi viser i den forbindelse til at statsforvalteren, som styrene, er forvaltningsmyndighet for verneområder og slik sett på samme forvaltningsnivå i verneområdeforvaltningen. Videre vil eventuelle ulemper med å bli assosiert med Miljødirektoratet som overordnet myndighet/klageinstans unngås ved en ansettelse hos statsforvalteren. Statsforvalterens adgang til å klage på styrenes vedtak vurderes ikke å være problematisk forvaltningsmessig, men er en innarbeidet ordning.

Statsforvalterne har også kunnskap og erfaring om å være førsteinstans i forvaltningen som er svært nyttig for forvalterne og styrene. Tilgangen på denne kunnskapen vil ikke kunne nyttiggjøres i samme grad dersom de plasseres hos Miljødirektoratet eller i en egen organisasjon.

Alternativ 2 er vurdert å ha jevnt over positive virkninger for alle punktene som er kartlagt og er ikke vurdert å ha noen tydelige negative virkninger.

I tillegg mener vi det bør tillegges vekt at underlaget for utredningen også viser at mange er fornøyde med dagens organisering der statsforvalterne er arbeidsgiver og ønsker videre organisasjonsmessig tilknytning for forvalterne hos statsforvalterne. I styrenes innspill til oppdraget var flere styrever positive til å videreføre dagens ordning, men med endringer.

Arbeidsgiveransvar hos statsforvalterne ivaretas også i alternativ 2, selv om vi har forståelse for at noen forvaltere vil oppleve det problematisk å bytte arbeidsgiver. Vi mener likevel at det kan gi større positive gevinster innenfor en løsning med statsforvalterne som arbeidsgiver ved å samle forvalterne hos færre embeter, særlig knyttet til mulighetene for styrket ledelse og bedre faglig oppfølging.

De positive virkningene for alternativ 2 forutsetter da at de embetene som får arbeidsgiveransvar får økte ressurser, se kap. 7.3 *Forutsetninger for vellykket gjennomføring*. Vi vurderer det også slik at en samling av forvalterne hos færre statsforvalterembeter kan gi mulige "stordriftsfordeler".

Selv om ressursbehov ikke er et av de vektlagte punktene vi har vurdert i vår tilrådning, er det like fullt relevant å nevne at alternativ 3 og 4 er vurdert å ha vesentlig større administrative kostnader/ressursbehov enn alternativ 1 og 2. Det er særlig knyttet til opprettelse av en rekke nye stillinger, etableringskostnader (spesielt for alternativ 4) og økning i ressursbehov for administrative funksjoner.

Vi mener at det er hensiktsmessig at forvaltningen av verneområdene ligger på færrest mulig nivå, og at dette ivaretas best ved at forvalterne er ansatt hos statsforvalterne. Da sitter forvalterne sammen med fagmiljøet som er ansvarlig for forvaltning av verneområder hvor statsforvalterne er forvaltningsmyndighet. Av samme årsak mener vi at det ikke er hensiktsmessig å utvide forvaltningsfamilien med ytterligere én organisasjon slik som i alternativ 4. Evaluering av forvaltningsordningen pekte på fragmenteringen av verneområdeforvaltningen ved innføringen av dagens forvaltningsmodell. Selv om innføring av en egen organisasjon kan gi flere positive virkninger som belyst i kap. 4, kan det samtidig bidra til oppbygging av parallellkompetanse over flere aktører innenfor forvaltningen og spredning av fagmiljøene.

En gjennomføring av alternativ 2 innebærer at et utvalg av statsforvalterne vil få et større ansvar for oppfølging av forvalterne enn i dag. Vi har foreslått tiltak vi mener vil bidra til at embetene får tilført økte ressurser som gir den nødvendige kapasiteten til å forvalte denne rollen på en god måte.

Vi har også vært opptatt av å finne tiltak som ikke bare skal sikre forvaltere og arbeidsgiver gode løsninger for videre organisering, men at tiltakene også bidrar til å styrke forvalternes rolle som sekretariat for styrene. Slik skal forvalterne settes i stand til å utøve sin sekretariatsoppgave på en enda bedre måte og dermed styrke beslutningsgrunnlaget til verneområdestyrene når de fatter sine vedtak. Vi mener derfor at vår tilrådning til organisering, med de foreslåtte tiltakene, vil ha en direkte positiv virkning på verneområdestyrenes mulighet til å utøve sin forvaltningsmyndighet på en god måte.

7.3 Forutsetninger for vellykket gjennomføring

Vår tilrådning av alternativ 2 som videre organisering av forvalterne forutsetter innføring av tiltakene beskrevet i kap. 5. Særlig innebærer dette at det må tilføres ressurser til statsforvalterembetene slik at de settes i stand til å følge opp forvalterne på en god måte, både i form av personalledelse, faglig oppfølging og administrative tjenester.

Dagens organisering må regnes som "underpriset" når det gjelder tilføring av midler til embetene for å ivareta sin rolle som arbeidsgiver for forvalterne og leverandør for fellestjenester til styrene. En beregning av merbehov for gjennomføring av alternativ 2 må derfor hensynta dette.

Vi vil samtidig understreke at vi er klar over at det også er behov for styrking av kapasiteten og ressurser hos statsforvalterembetene for at de skal ivareta sine andre oppgaver på miljøområdet. En reell positiv effekt på styrket forvaltning av verneområdene i sin helhet vil ikke oppnås om ikke embetene også har tilstrekkelig kapasitet til å utøve sin egen forvaltningsmyndighet for verneområder.

Forslagene til tiltak som innebærer å tilføre midler til embetene for å styrke dem med dedikerte stillinger til oppfølging av forvalterne må regnes som en anbefaling fra vår side. Embetene vil selv måtte avgjøre hvordan de internt organiserer sin etat. Det vil derfor også påvirke virkningene av vår tilrådning hvordan dette blir løst i praksis innenfor de aktuelle embetene.

8 Vedlegg

Vedlegg 1. Oppdraget fra KLD

Vedlegg 2. Liste over dagens forvaltningsknutepunkter

Vedlegg 3. Juridisk notat om virksomhetsoverdragelse

Verneområdestyre	Antall kontorsteder per nasjonalpark/verneområdestyre	Kontorsted	Kontorlokaler	Andre aktører ved knutepunktet	Samlokalisering med SNO	Samlokalisering med autorisert besøkscenter
Anarjohka nasjonalparkstyre	1	Kautokeino	Bredbuktnesveien 50 B		Nei	Nei
Blåfjella/Skjækerfjella og Lierne nasjonalparkstyre	1	Lierne	Forvaltningsknutepunktet Naturporten	Lierne nasjonalparksenter	Ja	Ja
Breheimen nasjonalparkstyre	2	Skjåk	Skjåk Utmarkscenter	SNO, Skjåk almenning, DNT	Ja	Nei
Breheimen nasjonalparkstyre	2	Gaupne	Rådhuset	Forvaltere for Jostedalsbreen NP og Jotunheimen NP, SNO, Luster kommune	Ja	Nei
Børgefjell nasjonalparkstyre	1	Røyrvik	Forvaltningsknutepunkt Røyrvik, Næringshuset		Nei	Nei
Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalparkstyre	1	Hjerking	Norsk villreinsenter	Forvaltere for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, Norsk villreinsenter, SNO	Ja	Ja
Femundsmarka og Gutulia nasjonalparkstyre	1	Røros	Forvaltningsknutepunkt Røros, Veksthuset	Forvaltere i Femundsmarka og Gutulia nasjonalpark	Ja	Nei
Folgefonna nasjonalparkstyre	1	Rosendal	Folgefonnssenteret	Besøkscenter for Folgefonna nasjonalpark	Ja	Ja
Forollhogna nasjonalpark	1	Røros	Forvaltningsknutepunkt Røros, Veksthuset	Forvaltere i Forollhogna	Nei	Nei
Fulufjellet nasjonalparkstyre	1	Trysil (Innbygda)	Trysil Engerdal museum	Trysil Engerdal museum	Ja	Nei
Færder nasjonalparkstyre	1	Tjøme	Besøkscenter Færder nasjonalpark	Besøkscenter Færder nasjonalpark	Nei	Ja
Geiranger-Herdalen verneområdestyre	1	Geiranger			Nei	Nei
Hallingskarvet nasjonalparkstyre	1	Geilo	Geilo informasjonscenter	Visit Geilo, SNO	Ja	Nei
Jomfruland nasjonalparkstyre	1	Kragerø	Besøkscenter Jomfruland nasjonalpark	Besøkscenter Jomfruland nasjonalpark	Nei	Ja
Jostedalsbreen nasjonalparkstyre	1	Gaupne	Rådhuset	Forvaltere for Breheimen NP og Jotunheimen NP, SNO, Luster kommune	Ja	Nei
Jotunheimen nasjonalparkstyre	2	Gaupne	Rådhuset	Forvaltere for Breheimen NP og Jostedalsbreen NP, SNO, Luster kommune	Ja	Nei
Jotunheimen nasjonalparkstyre	2	Lom	Norsk fjellsenter	Forvalter for Reinheimen, Norges nasjonalparkkommuner, Norsk fjellsenter, SNO og Lom fjellstyre	Ja	Ja
Langsua nasjonalparkstyre	1	Gausdal	Knutepunkt Langsua, Kommunehuset i Gausdal	Gausdal fjellstyre og Randfjordsmuseet	Nei	Nei
Lofotodden nasjonalparkstyre	1	Reine	Besøkscenter for Lofotodden nasjonalpark	Besøkscenter for Lofotodden nasjonalpark	Nei	Ja
Lomsdal-Visten nasjonalparkstyre	1	Grane	Trofors stasjon		Nei	Nei
Lyngsalpan verneområdestyre	1	Lyngseidet	TK-bygget" på Eidebakken	SNO	Ja	Nei
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	1	Saltdal	Nordland Nasjonalparksenter	5 forvaltere, SNO, Nordland Nasjonalparksenter og Statskog	Ja	Ja
Møysalen nasjonalparkstyre	1	Sortland	Kulturfabrikken	Fjelltjenesten	Nei	Nei
Naustdal-Gjengedal verneområdestyre	1	Gloppen	Sandane Senter	Museum Nord - Sortland museum	Nei	Nei
Nordkvaløy - Rebbernesøy verneområdestyre	1	Lyngseidet	TK-bygget" på Eidebakken	SNO	Ja	Nei
Nærøfjorden verneområdestyre	1	Aurland	Onstadvegen 25	Aurland fjellstyre, Aurland kommune	Ja	Nei
Raet nasjonalparkstyre	1	Arendal	Statsforvalteren i Agder	Statsforvalteren i Agder	Nei	Nei
Reinheimen nasjonalparkstyre	2	Lom	Norsk fjellsenter	Forvalter for Reinheimen, Norges nasjonalparkkommuner, Norsk	Nei	Ja
Reinheimen nasjonalparkstyre	2	Åndalsnes	Norsk tindesenter	SNO, Norsk Tindesenter	Ja	Ja
Reisa nasjonalparkstyre	1	Storslett	Haltibyget	Nord-Troms museum, Reisa villakssenter	Nei	Ja
Rohkunborri nasjonalparkstyre	1	Setermoen	Veksthuset på Setermoen	SNO	Ja	Nei
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	1	Hjerking	Norsk villreinsenter	Forvaltere for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalparkstyre, Norsk villreinsenter, SNO	Ja	Ja
Seiland nasjonalparkstyre	1	Alta	Havneveien 24		Ja	Nei
Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane og Frafjordheiane verneområdestyre	3	Valle	Setesdalsmuseet Rysstad		Nei	Nei
Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane og Frafjordheiane verneområdestyre	3	Suldal	Sandsvegen 122		Ja	Nei
Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane og Frafjordheiane verneområdestyre	3	Sirdal	Rådhuset	Sirdal kommune	Nei	Nei
Skardsfjella og Hyllingsdalen verneområdestyre	1	Tydal	Forvaltningsknutepunkt Tydal, 705 Senteret		Nei	Nei
Skarvan og Roltdalen nasjonalparkstyre	1	Tydal	Forvaltningsknutepunkt Tydal, 705 Senteret		Nei	Nei
Stabbursdalen nasjonalparkstyre	1	Porsanger	Stabburnes Naturhus og Museum	Stabburnes Naturhus og Museum	Ja	Nei
Sylan	1	Tydal	Forvaltningsknutepunkt Tydal, 705 Senteret		Nei	Nei
Sølen verneområdestyre	1	Rendalen (Bergset)	Kommunehuset i Rendalen	Rendalen kommune	Ja	Nei
Trollheimen verneområdestyre	1	Rindal	Forvaltningsknutepunkt Trollheimen, Rindalsvegen 2A		Ja	Nei
Varangerhalvøya nasjonalparkstyre	1	Vadsø	knutepunkt Vadsø, Vadsø havn	SNO, COAT (UiT)	Ja	Nei
Vega verneområdestyre	1	Vega	Vega verdensarvsenter	Vega verdensarvsenter	Ja	Ja
Verneområdestyret for Brattefjell-Vindeggen landskapsvernområde	1	Skinnarbu	Hardangervidda Nasjonalparksenter	Hardangervidda Nasjonalparksenter	Nei	Nei
Verneområdestyret for Kvænangsbotn og Navitdalen	1	Storslett	Haltibyget	Nord-Troms museum, Reisa villakssenter	Nei	Ja
Verneområdestyret For Oksøy-Ryvingen og Flekkefjord Landskapsvernområder	1	Mandal	Ytre sandgate 7 i Mandal		Nei	Nei
Verneområdestyret for Stølshimen	1	Aurland	Onstadvegen 25	Aurland fjellstyre, Aurland kommune	Ja	Nei
Ytre Hvaler nasjonalparkstyre	1	Skjærhalden	Hvaler rådhus	Hvaler kommune	Nei	Nei
Øvre Dividal nasjonalparkstyre	1	Målselv (Moen)	Mellombygdveien 93	Statskog	Nei	Nei
Øvre Pasvik nasjonalparkstyre/ Báhcaveaji	1	Sør-Varanger (Svanvik)	Besøkscenter Øvre Pasvik nasjonalpark	Besøkscenter Øvre Pasvik nasjonalpark, NIBIO	Nei	Ja
Álbmotmeahcci	1	Gloppen	Sandane Senter		Nei	Nei
Álfotbreen verneområdestyre	1	Gloppen	Sandane Senter		Nei	Nei
Ånderdalen nasjonalparkstyre	1	Senja	Sázzá Senja naturhus & museum	Midt Troms museum, Visit Senja Region	Nei	Nei

Arkivsaksnummer: 2026/1237-2

Saksbehandler: Trond Stensby

Dato: 06.05.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	28/2026	15.05.2026

Sak - Rondane og Dovre nasjonalparker med tilliggende landskapsvernområder og naturreservat - årsrapport 2025

Innstilling fra forvalter

Det blir vist til vedtektene for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, pkt. 1.

Nasjonalparkstyret tar Sekretariatet for Rondane-Dovre nasjonalparkstyres årsrapport for 2025 til orientering.

Sekretariats årsrapport med vedlegg blir etter dette sendt til Miljødirektoratet og Statsforvalteren i Innlandet til orientering.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Rondane og Dovre nasjonalparker med tilliggende landskapsvernområder og naturreservat - årsrapport 2025

Saksopplysninger

Sekretariatet for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har, som før, laget en årsrapport for året som gikk.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

I brev av 6. juni 2013 fra Miljøverndepartementet ble forvaltningsmyndigheten for Hemmeldalen naturreservat også delegert til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Nasjonalpark	Dovre, Rondane
Naturreservat	Flakktjørna, Grimsdalsmyrene, Hemmeldalen, Hovdsjømyrene, Kattuglehøi, Mesætermyre, Myldingi, Veslehjerkinnjønnin
Landskapsvernområde	Dørålen, Frydalen, Grimsdalen, Vesle Hjerkin

Vedtekter for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre 2024

1. Vedtektenes formål

Formålet med vedtektene er å gi bestemmelser om oppnevning av nasjonalpark- og verneområdestyret, og om styrets og nasjonalpark- /verneområdeforvalters myndighet og oppgaver.

Vedtektene skal videre legge til rette for en helhetlig og kunnskapsbasert forvaltning av verneområdene som forvaltes av nasjonalpark-/verneområdestyret i samsvar med verneformålet og i tråd med nasjonale mål og internasjonale forpliktelser.

Vurdering

Sekretariatet for Rondane-Dovre nasjonalparkstyres årsrapport for 2025 blir lagt fram for nasjonalparkstyret til orientering.

Sekretariats årsrapport med vedlegg blir etter dette sendt til Miljødirektoratet og Statsforvalteren i Innlandet til orientering.

Rondane og Dovre nasjonalparker med tilliggende landskapsvernområder og naturreservat - årsrapport 2025

Fra Grimsdalen landskapsvernområde – start på Barthstien. Foto: Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre
mai 2025 – forslag sekretariatet

Innhold

Innhold	2
1 Generelt	3
2 Organisering	5
2.1 Ansvarsfordeling i verneområdene	5
2.2 Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.....	5
2.3 Arbeidsutvalget	6
2.4 Rådgivende utvalg	6
2.5 Administrativt kontaktutvalg	9
2.6 Nasjonalparkforvalter / sekretariat	10
2.7 Statens naturoppsyn Rondane - Naturoppdrag	11
3 Forvaltningsmessige oppgaver.....	13
3.1 Møter og saker	13
3.2 Andre møter og samlinger.....	15
3.3 Motorferdsel	16
3.4 Forvaltningsplan.....	19
4 Drift, tiltak og oppsyn	20
4.1 Tildeling og bruk av midler for 2025.....	20

1 Generelt

Rondane nasjonalpark er Norges første nasjonalpark, og ble opprettet i 1962. Verneområdene Rondane nasjonalpark og Dovre nasjonalpark med tilliggende verneområder ble i hovedsak utvidet/opprettet i 2003. Hemmeldalen naturreservat ble opprettet i 2006. Se også tabell 1.

Hovedformålet med nasjonalparkene og landskapsvernområdene er å ta vare på et fjelløkosystem med leveområder for villrein.

De viktigste artene knyttet til verneformålet for nasjonalparkene er villrein, kongeørn, jaktfalk, jerv, ravn, rype og en lang rekke fuglearter og plantearter som er knyttet til alpinsone. I Dovre nasjonalpark er det også en rekke verdifulle botaniske forekomster. Hemmeldalen er også viktig for våtmarksfugl.

Spor etter fangstanlegg, boplasser og andre kulturminner knyttet til jakt og fangst av villrein finnes i hele Rondaneområdet.

Rondane er i dag en av Norges mest besøkte nasjonalparker.

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, møte 28.05.25, Norsk Villreinsenter, Hjerkin. Foto: Rondane-Dovre nasjonalparkstyre

Tabell 1. Verneområder forvaltet av Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Verneområde	Areal (daa)	Areal sum (daa)	Kommuner
Nasjonalpark (2)		1 259 439,6	
Rondane	968 972,0		Dovre, Sel, Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu, Folldal, Stor-Elvdal
Dovre	290 467,6		Dovre, Folldal
Landskapsvernområde (4)		187 773,3	
Grimsdalen	120 679,8		Dovre, Folldal
Frydalen	39 660,1		Sel, Nord-Fron, Sør-Fron
Dørålen	15 850,2		Folldal, Dovre
Vesle Hjerkin	11 583,2		Dovre
Naturreservat (8)		276 734,0	
Mesæternyra	2 930,9		Dovre
Myldingi	12 773,5		Folldal, Sør-Fron
Flakkstjønn	2 968,4		Nord-Fron
Veslehjerkinntjønnin	2 033,2		Dovre
Kattuglehøi	267,4		Dovre
Grimsdalsmyrene	480,7		Dovre
Hovdsjømyrene	4 359,2		Stor-Elvdal
Hemmeldalen	250 920,7		Stor-Elvdal, Åmot, Ringsaker, Hamar
Sum		1 723 946,9	

2 Organisering

2.1 Ansvarsfordeling i verneområdene

Nasjonalparkstyret forvalter verneforskriftene og fatter enkeltvedtak, utarbeider forvaltningsplan (og skjøtselsplaner og besøksstrategier), og gjennomfører tiltak knyttet til økologisk skjøtsel, informasjon/skilting, kanalisering/tilrettelegging og registrering/overvåking.

Det er Statens naturoppsyn Rondane (SNO), som selv eller via tjenestekjøp, utfører kontroll og tilsyn i verneområdene. SNO bidrar også vesentlig i arbeidet med skjøtsel og tiltak.

2.2 Rondane-Dovre nasjonalparkstyre

Nasjonalparkstyre har konstituert seg i møte 14. mars 2024, med sammensetning som vist i tabell 2.

Tabell 2. Medlemmer i nasjonalparkstyret 2024 - 2027

Kommune	Namn	Vara til styret
Sør-Fron	Ole Tvette Muriteigen (leder) (AU)	Brit Dalseg
Nord-Fron	Anne-Marie Olstad (nestleder) (AU)	Olav Røssum
Sel	Eldri Siem (AU-vara)	Kjetil Eide
Dovre	Magne Vorkinn	Mette Onsum Berg
Stor-Elvdal	Even Moen (AU-vara)	Linda Otnes Henriksen
Ringebu	Kristin Teigen	Lars Skjeggestad Kleven
Folldal	Kristin Langtjernet (AU)	Jon Olav Ryen
Åmot	Ole Gustav Narud	Björg Steine
Ringsaker	Thomas Hisdal Eriksen* (AU)	Ingvild Elise Ihle
Hamar	Kristian Ulen (AU)	Vigdis Stensby
Innlandet fylkeskommune	Johannes Christian Wahl Gran	Aud Hove

*(Thomas Hisdal Eriksen gikk bort i november 2025)

Miljøverndepartementet har i brev av 9. mars 2011 delegert forvaltningsmyndigheten for verneområdene til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre i medhold av naturmangfoldloven § 62, jf. § 77.

I brev av 6. juni 2013 fra Miljøverndepartementet ble forvaltningsmyndigheten for Hemmeldalen naturreservat også delegert til Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Nasjonalparkstyret sitt mandat er ellers regulert av vedtekter fastsatt av Miljødirektoratet januar 2024.

2.3 Arbeidsutvalget

Arbeidsutvalgets sammensetning er vist i tabell 2. Arbeidsutvalget har delegert myndighet i følgende saker:

- Søknader der det klart går fram av forvaltningsplanen om tillatelse kan/bør gis.
- Hastesaker angående mindre tiltak som f.eks. fasadeendring og mindre bygningsmessige tilpasninger på eksisterende bygg og anlegg (Irreversible tiltak som f.eks. byggetiltak og terrenginngrep er i utgangspunktet ikke delegert)
- Søknader om forlenging av dispensasjon fra verneforskriftene og naturmangfoldloven, når søker har fått tillatelse tidligere. Saker som blir behandla i AU skal refereres for styret i neste styremøte.

Ny bru på den gamle setervegen i Grimsdalen landskapsvernområde – del av Barthstien.
Foto: Rondane-Dovre nasjonalparkstyre

2.4 Rådgivende utvalg

I vedtektene fra Miljøverndepartementet til styret står det bl.a:

“Nasjonalpark-/verneområdestyret skal oppnevne et rådgivende utvalg. Utvalget skal bestå av representanter for de ulike interessene i området. Formålet er å legge til rette for et godt samarbeid mellom forvaltningsmyndigheten, offentlige organ, grunneiere, næringsliv, frivillige organisasjoner og samiske interesser der det er relevant.

Rådgivende utvalg kan bl.a. bestå av representanter for grunneiere og rettighetshavere, friluftsråd, næringsliv, frivillige organisasjoner (f.eks. natur- og miljøorganisasjoner) og særlig berørte offentlige organer.

Nasjonalpark- og verneområdestyret bør ha minst ett årlig dialogmøte med rådgivende utvalg.”

Sammensetningen av Rådgivende utvalg er godkjent av Rondane-Dovre nasjonalparkstyre, 28.05.25, styresak 18/2025, se tabell 3.

Rådgivende utvalg har hatt et møte i 2025:

- 12. november

med bl.a. følgende saker:

- Informasjon om arbeidet med ny forvaltningsplan for verneområdene.
- Tiltaksplan for Rondane villreinområde, med fokus på tiltak som berører nasjonalparkstyret direkte.
- Gjennomførte og planlagte tiltak i verneområdene.

Tabell 3. Parter og medlemmer til Rådgivende utvalg, nasjonalparkstyret sak 25/2020.

<p>Forum for natur og friluftsliv (FNF) Innlandet Morten Aas morten.aas@FNF-nett.no</p>
<p>DNT Oslo – og Omegn Jan Erik Reiten jan.erik.reiten@dnt.no</p>
<p>Villreininteresser</p>
<p>Villreinnemda for Rondane-Sølnkletten Solvår Brustad Lilleeng (medlem) solvar.b.lilleeng@folldal.kommune.no Bjørner Killi (vara)</p>
<p>Villreinutvalget Rondane Nord og Rondane Sør Stian Brenden (medlem) stian@sb-maskin.no Inge Asphoug, Rondane Sør (vara)</p>
<p>Sammenslutningen for Fjellstyrene i Rondane Anne Eline Streitlien anne.eline@fjellstyrene.no Hans Olav Arnekleiv (vara)</p>
<p>Reiseliv</p>
<p>Rondanevegen SA Anne Margrethe Sæterhaug, Kvistli Islandshester (medlem) post@kvistli.no Benjamin Taeymans (vara)</p>
<p>RADA reiseliv Sten Harald Norund Hansson sten@radareiseliv.no</p>
<p>Grunneiere</p>
<p>Statskog Hilde Hammer (medlem) hha@statskog.no Runar Myhrer Rueslåtten (vara)</p>
<p>Oppland Bondelag/bonde- og småbrukarlag/skogeierforening/Sau og geit Jan Erik Brenden jan-bren@online.no</p>
<p>Hedmark Bondelag/bonde- og småbrukarlag/skogeierforening/Sau og geit Ingar Elgevasslien (medlem) sekr.hedmark@smabrukarlaget.no Håkon Edvard Nettet (vara)</p>
<p>Grunneier representant Hemmeldalen True Strand Schieldmann (medlem) schildmanntrues@hotmail.com Haaken Wilhelm Mathiesen (vara)</p>
<p>Hytteiere</p>
<p>Kvamsfjellet vel v/Eystein Brustuen (medlem) eybrus@online.no Mysusetter Vel v/ Knut Bryhn (vara)</p>

2.5 Administrativt kontaktutvalg

I vedtektene fra Miljøverndepartementet til styret står det bl.a:

«For å sikre at god samordning mellom forvaltning av verneområdene og annen kommunal forvaltning, bør nasjonalpark-/verneområdestyret oppnevne et administrativt kontaktutvalg bestående av representanter fra administrativt nivå i de ulike kommunene.

Formålet er å formalisere forvalteren sin administrative kontakt mot kommunene og samordning med kommunal forvaltning ellers, å etablere kunnskap om forvaltningen av verneområdene i kommuneadministrasjonen og bidra til lokalkunnskap i forvalterens innstilling til styret.»

Medlemmene i administrativt kontaktutvalg er vist i tabell 4.

Tabell 4. Medlemmer i administrativt kontaktutvalg 2025

Kommune	Representant
Dovre	Kari Bentsdal
Sel	Ingunn Synstnes
Stor-Elvdal	Camilla Anderson
Ringsaker	Sondre Gottenborg
Folldal	Synnøve S. Bakken
Nord-Fron	Geir Johan Groven
Sør-Fron	Konrad Skåravik Bryhn
Ringebu	Kari Marte Haugstad
Hamar	Lise Wenche Dufseth Urset
Åmot	Jesper Engel
Innlandet fylkeskommune	Hanne Thingstadberget

Administrativt kontaktutvalg har hatt to møter i 2025:

- 12.11.25 (felles møte med Rådgivende utvalg)
- 10.12.25. (TEAMS)

Viktige saker har vært:

- Informasjon om arbeidet med ny forvaltningsplan for verneområdene.
 - Samordning av høringsprosessen
- Tiltaksplan for Rondane villreinområde, med fokus på tiltak som berører nasjonalparkstyret direkte.
- Gjennomførte og planlagte tiltak i verneområdene.

2.6 Nasjonalparkforvalter / sekretariat

Sekretariatet har i 2025 vært:

- Ingvild Skarsaune, nasjonalparkforvalter
- Trond Stensby, nasjonalparkforvalter.

Nasjonalparkforvalterne er underlagt nasjonalparkstyret i alle saker som angår forvaltningen av verneområdene. Nasjonalpark-/verneområdestyret disponerer forvalterens arbeidstid. Nasjonalparkforvalterne kan fremme innstillinger til nasjonalparkstyret i saker som gjelder forvaltning av verneområdene.

Statsforvalteren i Innlandet er arbeidsgiver for nasjonalparkforvalterne.

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i styremøte den 28. mai 2025 **gitt nasjonalparkforvalterne myndighet** til å fatte vedtak i saker av kurant karakter. Myndigheten er gitt med hjemmel i punkt 6.3 i vedtektene for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre. **Med kurant karakter** menes følgende:

1. Behandle søknader om ferdsel og om motorferdsel etter verneforskriftenes spesifiserte dispensasjonsbestemmelser.
2. Behandle søknader etter verneforskriftenes øvrige spesifiserte dispensasjonsbestemmelser og etter naturmangfoldloven § 48: a)når vedtaket innebærer fornying av tidligere dispensasjon som er gitt av nasjonalpark-/verneområdestyret eller arbeidsutvalget dersom forutsetningene for tillatelsen er tilnærmet uendret, b)når det foreligger en etablert forvaltningspraksis fra saker behandlet av nasjonalpark-/verneområdestyret eller arbeidsutvalget i tilsvarende saker og c)når forvaltningsplan gir entydige føringer for utfallet av søknadsbehandlingen.
3. Treffe vedtak i samråd med styreleder når en sak haster fordi det er fare for skade eller annen negativ påvirkning på verneverdiene, for eksempel stans av ulovlig forhold, pålegg om retting eller direkte gjennomføring.
4. Treffe vedtak i saker som gjelder skadefelling og lisensfelling av fredet rovillt, herunder dispensasjon fra regler om motorferdsel, båndtvang, oppsetting av fangstbås og oppsetting av viltkamera.
5. Behandle søknader om, eller på eget tiltak, endre frister som er fastsatt av nasjonalpark-/verneområdestyret.
6. Gi utsettelse av klagefrist etter forvaltningsloven § 29 fjerde ledd.
7. Treffe beslutning om utsatt iverksettelse etter forvaltningsloven § 42.
8. Beslutte oversendelse av saker til Miljødirektoratet med anbefaling om å ilegge overtredelsesgebyr.
9. Beslutte om overtredelser av vernebestemmelser og enkeltvedtak skal politianmeldes.
10. Ved tvil skal forvalter drøfte saken med styreleder. Slik drøfting skal gå fram av saksutredningen dersom forvalter fatter delegert vedtak i saken.
11. Delegerte vedtak skal refereres for styret i kommende møte. Alle delegerte vedtak skal refereres for styret. Vedtak fattet av nasjonalparkforvalterne skal være i tråd med naturmangfoldloven, verneforskriftene og gjeldende forvaltningsplan.

Nasjonalparkforvalteren sin myndighet til å fatte vedtak etter ordlyden ovenfor gjelder for alle verneforskrifter som Rondane-Dovre nasjonalparkstyret til enhver tid har i sin portefølje.

Alle vedtak etter verneforskriftene og naturmangfoldloven § 48 skal forvalterne føre i Miljøvedtaksregisteret.

Fornyng av informasjon ved Myklebysetra i Hemmeldalen naturreservat, utført i 2025. Foto: Thomas Holm Strømseth (SNO)

2.7 Statens naturoppsyn Rondane - Naturoppdrag

Statens naturoppsyn Rondane (SNO) er Miljødirektoratets operative feltorgan. Oppgavene spenner fra kontroll, overvåking og informasjon, til skjøtsel og tilrettelegging i verneområder. Nasjonalparkstyret bestiller oppdrag fra SNO knyttet til gjennomføring av informasjonstiltak/skilting, økologisk skjøtsel, kanalisering/tilrettelegging og registrering/overvåking. SNO gjennomfører disse oppgavene selv eller gjennom tjenestekjøp fra fjellstyrene i Rondaneområdet.

SNO Rondane i 2025:

- Finn Bjormyr, SNO Rondane
- Henriette Othilie Bøe Kildahl, SNO- Trysil (Hemmeldalen NR/ Hovdsjømyrene NR).

I tillegg er det kjøpt tjenester av:

- Dovre fjellstyre
- Sel fjellstyre
- Ringebu fjellstyre.

Forvaltningens bestilling av oppdrag fra SNO, registreringer av observasjoner, installasjoner og bevaringsmål, samt rapportering skjer i fagsystemet **Naturoppdrag**. Pr. dato er det for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre registrert:

- 17 oppdrag gjennomført i 2025
- 448 installasjoner pr. dato.
- 16 registrert observasjoner i 2025.

Ny hovedplakate ved Åteigen, Kongevegen i Dovre, 2025. Foto: Finn Bjormyr, SNO.

3 Forvaltningsmessige oppgaver

3.1 Møter og saker

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har hatt 6 møter i 2025, jf. tabell 5. AU har hatt et møte.

Tabell 5. Møter i Rondane-Dovre nasjonalpark i 2024

Møteform	Antall	Kommentar
Styremøte	6	Et av møtene var på e-post, og et av møtene var på TEAMS.
AU	1	På TEAMS

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i 2025 behandlet 26 saker, der det gjort enkeltvedtak etter verneforskrift, naturmangfoldloven § 48 eller forvaltningsloven. eller andre saker som gjelder planprosesser, høringer, tiltak, og klagebehandling m.m. De ulike sakene fordeler seg med vedtak som vist i tabell 6.

Sekretariatet for Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har behandla 89 delegerte saker i 2025. (Kilde: Miljøvedtaksregisteret) De delegerte sakene fordeler seg med vedtak som vist i tabell 7.

I alt er det gitt **avslag** på 12 søknader.

I tillegg til behandling av ulike søknader og saker, har nasjonalparkstyret i 2024 gjennomført en rekke tiltak for å sikre verneverdiene. Nasjonalparkstyret har bl.a. stått for:

- Ulovlighetsoppfølging, pålegg om retting og oversending av sak til Miljødirektoratet for illegging av overtredelsesgebyr.
- Samarbeid med Grimsdalsprosjektet og private setereiere i Frydalen om skjøtsel av viktige naturtypelokaliteter.
- Oppføring av fem informasjonspunkter rundet Hemmeldalen naturreservat
- Fullført naturstien «Barthstien» i Grimsdalen.
- Videreført arbeid med plan for stiprosjekt ved Rondvassbu – restaurering av landskapet.
- Arbeidet med oppretting av nye informasjonspunkt etter designmanualen for merkevaren Norges nasjonalparker – supplering.
- Utført tiltak og satt opp informasjon langs Dørålsvegen.
- Nasjonalparkstyret har en besøksretta hjemmeside for Rondane nasjonalpark: <https://rondane-dovre.no/>
- Nasjonalparkstyret har en egen nettside: <http://www.nasjonalparkstyre.no/Rondane-Dovre/>
- Bruk av sosiale medier som informasjonstiltak – samarbeid med Norsk Villreinsenter.

Tabell 6. Saker behandlet etter ulike verneforskrifter / nml § 48 Rondane Dovre nasjonalparkstyre i 2024

Verneområde	Vedtak etter verneforskrift
Rondane NP	47
Dovre NP	6
Grimsdalen LVO	20
Frydalen LVO	23
Dørålen LVO	5
Vesle Hjerkin LVO	2

Forslag mai 2026

Mesætermyre NR	3
Myldingi NR	6
Flaksstjønna NR	5
Vesle Hjerkin NR	2
Kattuglehøi NR	2
Grimsdalsmyrene NR	1
Hovdesjømyrene NR	4
Hemmeldalen NR	21
Vedtak etter nml § 48	52

Tabell 8. **Ulike tiltak – antall saker** behandla av Rondane Dovre nasjonalparkstyre i 2025.

Tiltak	Antall saker
Bruk av droner (ikke forskning)	6
Bygning – andre byggetiltak	2
Bygning – ny bygning	1
Ferdsel og ferdselsformer (ikke organisert)	2
Forskning og undervisning	6
Jakt, felling og uttak av arter	10
Landbruk, skogbruk og reindrift	1
Militær virksomhet	0
Motorferdsel	62
Organisert ferdsel og arrangement	7
Tilrettelegging for friluftsliv	3
Annet	8

Etter naturmangfoldloven § 48 behandles det bl.a. søknader om bruk av drone, vitenskapelige undersøkelser og aktiviteter som ikke er fanget opp av de konkrete dispensasjonsbestemmelsene i forskriftene. I tillegg er det behandlet søknader om motorferdsel knyttet til skadefellingstillatelser.

3.2 Andre møter og samlinger

Sekretariatet har ellers deltatt på:

- Partsmøter i ulike prosesser.
- Årlig, fast kontaktmøte mellom forvaltningen, DNT, hytteverter og drivere/eiere av private turisthytter i verneområdet (desember 2025)
- Møter om FoU-prosjekt Rondane – villrein og ferdsel.
- Felles møter for verneområdeforvalterne i Innlandet.
- Webinarer for verneområdeforvaltere i regi av Miljødirektoratet.
- Gjennomført befaring, sammen med SNO, av ulike tiltak i verneområdene.
- Befaring med Miljødirektoratet Reinsbommen – Spranget.

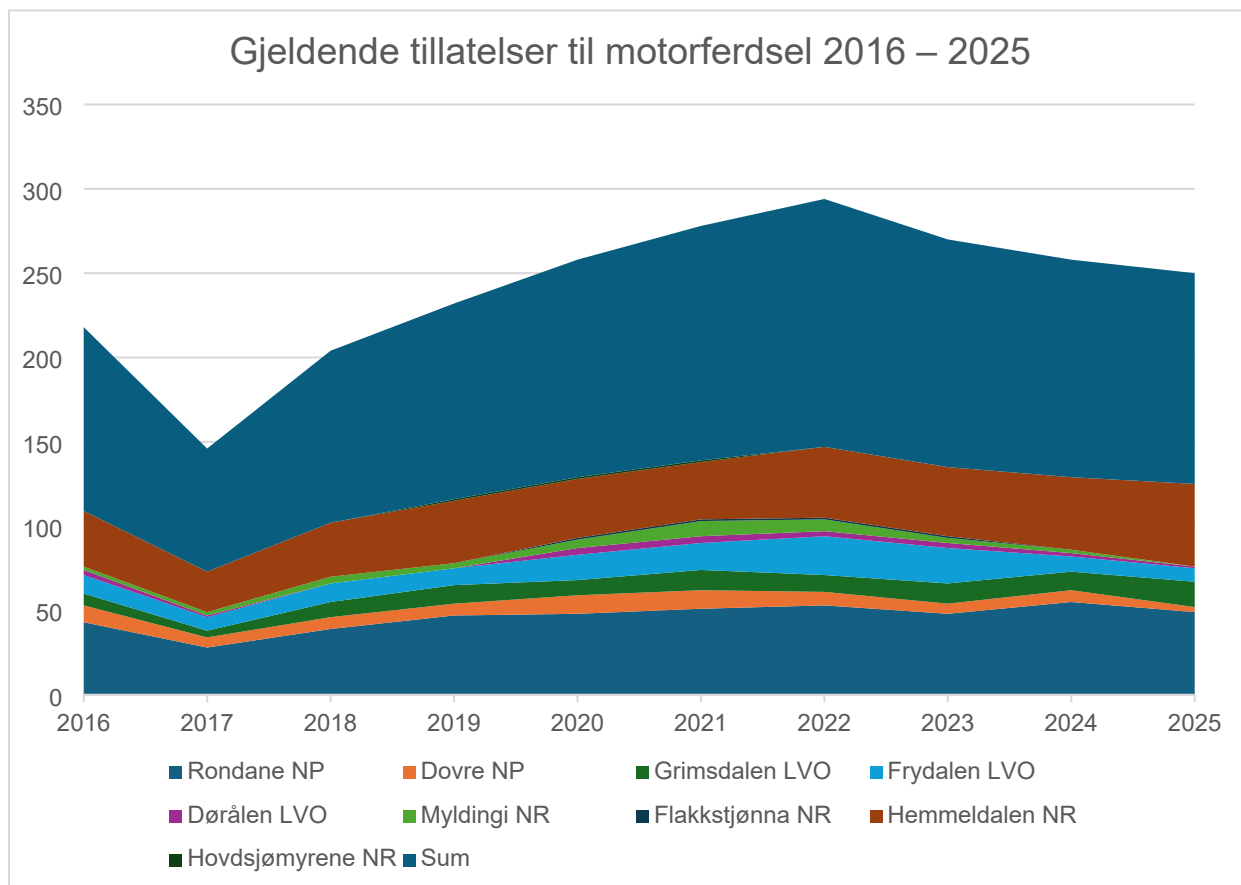
3.3 Motorferdsel

Søknader om motorferdsel utgjør en stor del av sakene som kommer til behandling hos Rondane-Dovre nasjonalpark. Det er derfor av interesse å se hvordan tillatelser og dispensasjoner fordeler seg over år og verneområder. Det er gjort en sammenstilling av dette i tabell 8 og figur 1.

I landskapsvernområdene (Grimsdalen og Frydalen) kan leiekjørere godkjent av den enkelte kommune utføre transport (for et visst antall turer) til hytter og buer, uten at eier/bruker trenger å søke om tillatelse. Dette inngår ikke i statistikken vist i tabell 8 og figur 1.

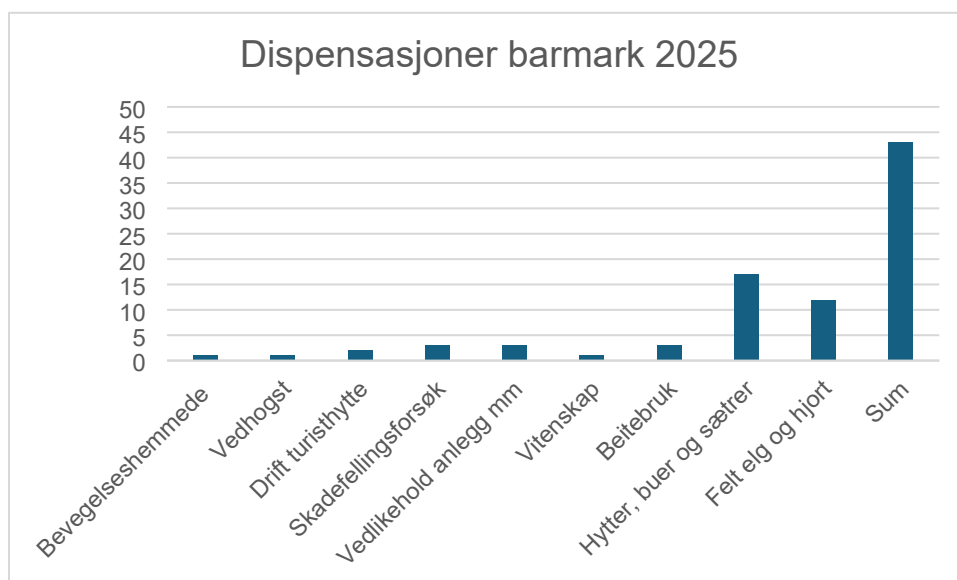
Tabell 8. Gjeldende tillatelser til motorferdsel 2016 – 2025 – Rondane-Dovre nasjonalparkstyre. (Statistikken viser ikke antall turer.)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Rondane NP	43	28	39	47	48	51	53	48	55	49
Dovre NP	10	6	7	7	11	11	8	6	7	3
Grimsdalen LVO	7	4	9	11	9	12	10	12	11	15
Frydalen LVO	11	8	11	10	15	16	23	21	9	8
Dørålen LVO	3	1	0	0	4	4	3	3	2	1
Myldingi NR	2	2	4	3	5	9	7	3	2	0
Flakkstjønna NR	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0
Hemmeldalen NR	33	24	32	37	35	34	42	41	43	49
Hovdsjømyrene NR	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0
Sum	109	73	102	116	129	139	147	135	129	125

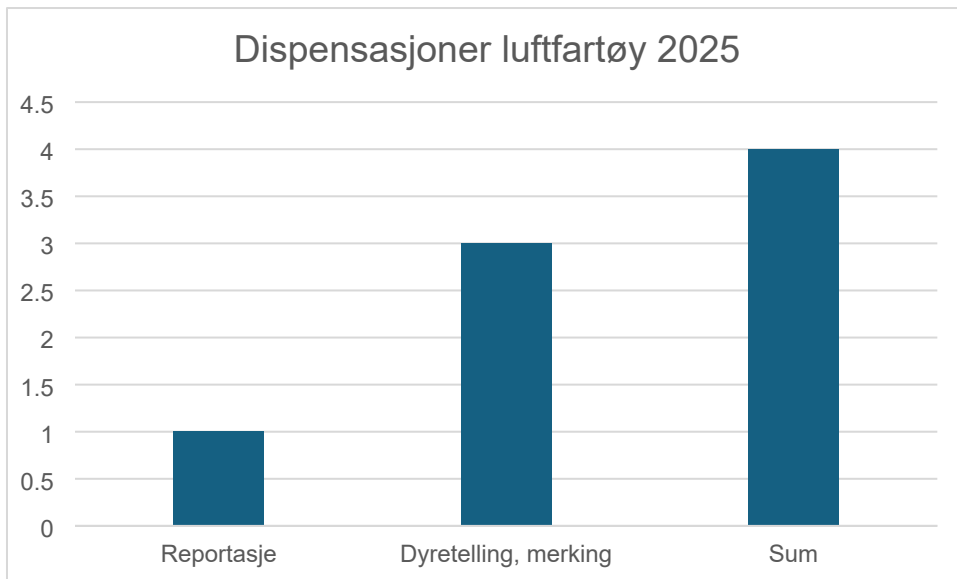

Figur 1. Gjeldende tillatelser til motorferdsel 2016 – 2025 – Rondane-Dovre nasjonalparkstyre. (Statistikken viser ikke antall turer.)

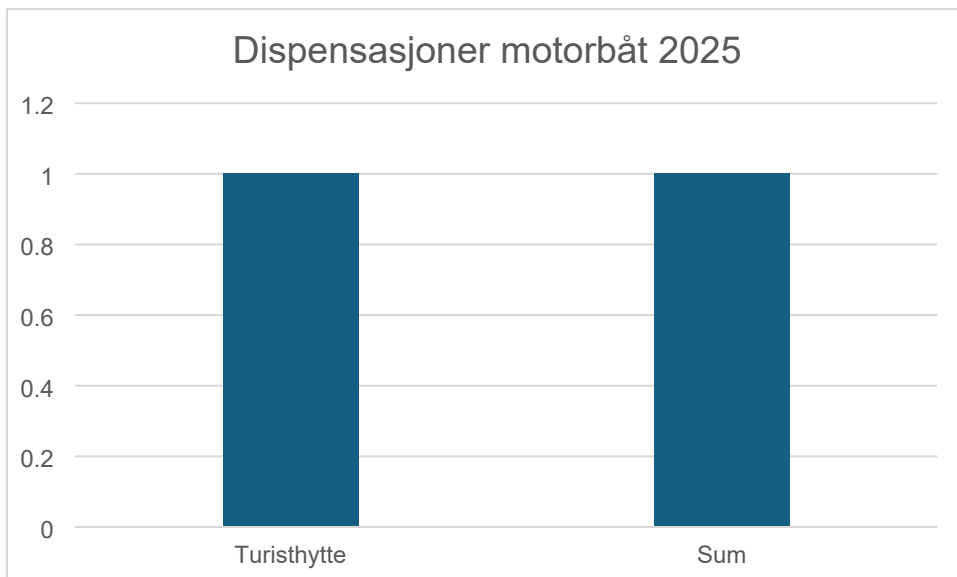
I figur 2 – 5 er det diagram som viser fordelingen av antall dispensasjoner på ulike formål for motorferdselen i 2025.

Figur 2. Antall dispensasjoner fordelt på ulike formål for motorferdselen, barmark i 2025. (Statistikken viser ikke antall turer.)

Figur 3. Antall dispensasjoner fordelt på ulike formål for motorferdselen, luftfartøy i 2025. (Statistikken viser ikke antall turer.)

Figur 4. Antall dispensasjoner fordelt på ulike formål for motorferdselen, motorbåt i 2025. (Statistikken viser ikke antall turer.)

Figur 5. Antall dispensasjoner fordelt på ulike formål for motorferdselen, snødekt mark i 2025. (Statistikken viser ikke antall turer.)

3.4 Forvaltningsplan

Etter avklaring med Miljødirektoratet har nasjonalparkstyret tatt opp igjen arbeidet med rullering av forvaltningsplanene for verneområdene i Rondane, Dovre og Hemmeldalen. Arbeidet er videreført i 2026.

Kontroll av lokalitet – bevaringsmål i Grimsdalen landskapsvernområde 2025. Foto: Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

4 Drift, tiltak og oppsyn

4.1 Tildeling og bruk av midler for 2025

Sekretariatet.

Midler til drift av sekretariatet (utenom lønnsutgifter) er tildelt via Statsforvalteren i Innlandet: kr. 63.000,-. **Forbruk kr. 77.090,-**

Nasjonalparkstyret - drift (prosjekt 2NV015).

Tildeling fra Miljødirektoratet til drift av Rondane-Dovre nasjonalparkstyre: kr. 400.000,- + grunntilskudd kr. 100.00,-. **Forbruk: kr. 489.763,-.**

Forvaltningsplaner og besøksstrategi (prosjekt 2NV018)

Tildeling fra Miljødirektoratet til forvaltningsplan og skjøtelsesplaner: kr. 100.000,-. **Forbruk: kr. 80.157,-**

Tiltak i verneområdene (prosjekt 2NV033)

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre fikk tildelt kr. 850.000,- til tiltak i verneområdene i 2024. Budsjett og forbruk er vist i tabell 9.

Tabell 9. Budsjett og forbruk midler til tiltak 2025, Rondane-Dovre nasjonalparkstyre.

Nr	Tiltak	Budsjett 2025	Forbruk 2025
1	Skjøtselstiltak Grimsdalen LVO	200.000,00	200.000,00
2	Skjøtselstiltak Frydalen LVO	150.000,00	104.934,00
3	Grimsdalen LVO – Barthstien og «Barnas tursti»	300.000,00	284.744,30
4	Supplering infotavler merkevare Norges Nasjonalparker	50.000,00	187.644,00
5	Dørålen LVO – tiltak langs Dørålsvegen	50.000,00	51.477,50
6	Rondvassbu - stiprosjekt	50.000,00	23.779,20
7	Grimsdalen LVO – bom Grimsdalsgruva	50.000,00	15.463,00
8	Hemmeldalen infopunkt	50.000,00	0,00
SUM		850.000,00	840.689,12

Plass for korttidsparkering – Olahaugen Dørålen landskapsvernområde 2025. Foto: Finn Bjormyr (SNO)

ST 29/2026 Delegerte vedtak
DS 32/2026 Delegert sak - Rondane NP - Frydalen LVO - dispensasjon - motorferdsel - 2026 - 2029 - snødekt mark - transport av ved og gass til buer i Vulufjell - Rundhøbu - Vuludalsbua - Frøningsbua - Østkjølen grunneigarlag 2026/3223 07.03.2026 00:00:00
DS 33/2026 Delegert sak - Rondane NP - motorferdsel - snødekt mark - 2026 - befarung kvisting Rondvassbu -Dørålseter, løype nr 9 og 10 2025/13371 10.03.2026 00:00:00
DS 34/2026 Delegert sak - Hemmeldalen NR - motorferdsel - 2026 - 2029 - elgtrekk - uttransport av felt elg og hjort - Kiær Mykleby 2026/3308 11.03.2026 00:00:00
DS 35/2026 Delegert sak - Hemmeldalen NR - snødekt mark - frakt av skilt - Løypeutvalget i Åmot 2026/3385 11.03.2026 00:00:00
DS 36/2026 Søknad - Dovre NP - Folldal 230/1/232 - Veslkollen - motorferdsel - 2026 - snøskuter - vedlikehold av mosebu - Marte Dalløkken Dundrud 2026/3260 09.03.2026 00:00:00
DS 37/2026 Delegert sak - Dovre NP - Folldal 230/1/232 - Veslkollen - motorferdsel - 2026 - snøskuter - vedlikehold av mosebu - Marte Dalløkken Dundrud 2026/3260 11.03.2026 00:00:00
DS 38/2026 Delegert sak - Dovre NP - Folldal - Magnehuset - motorferdsel - 2026 - snøskuter - vedlikehold av bu - Per Magne Ståland 2026/3391 12.03.2026 00:00:00
DS 39/2026 Delegert sak - Rondane NP - Dovre NP - kunnskapsgrunnlag - 2026 - Normann-prosjektet - Nord-Fron kommune 2026/3414 12.03.2026 00:00:00
DS 40/2026 Delegert sak - dispensasjon - Rondane NP - Grimsdalen LVO - snødekt mark - 2026 - frakt av båt - Eftansåe - Bottjønne - Vemund Kroken 2025/4326 13.03.2026 00:00:00
DS 41/2026 Delegert sak - Rondane NP - snødekt mark - frakt av undervisningspersonale i samband med stengt E6 - Den norske fjellskolen Rondeheim 2026/3730 19.03.2026 00:00:00
DS 42/2026 Delegert sak - avslag - Rondane NP - bruk av drone - 2026 - TV-produksjon - Monsen og Nasjonalparkene - NRK 2026/3931 24.03.2026 00:00:00
DS 43/2026 Delegert sak - ekstratur 2026 - Hemmeldalen NR - snødekt mark - Birken AS 2022/5423 08.04.2026 00:00:00
DS 44/2026 Delegert sak - Rondane NP - Frydalen LVO - Sel - Veslelegerbua - motorferdsel - 2026 - 2029 - snøskuter - Mysusetter og Kampen beitelag 2026/4443 09.04.2026 00:00:00
DS 45/2026 Delegert sak - Frydalen LVO - Nord-Fron 331/71 - Frylia 44 - motorferdsel - 2026 - traktor og henger - utbedring av tak og grunnmur - Tony Heyerdahl 2026/4086 09.04.2026 00:00:00
DS 46/2026 Delegert vedtak - Grimsdalen LVO - Folldal - Grimsdalsgruva - motorferdsel - 2026 - bil - restaurering - Ungdomslaget Fjell 2026/4444 09.04.2026 00:00:00
DS 47/2026 Delegert sak - Frydalen LVO - Nord-Fron - Frylia - motorferdsel - 2026 - traktor med henger - transport av jervbås - Kenneth Hvattum 2026/3413 10.04.2026 00:00:00
DS 48/2026 Delegert sak - Rondane NP - Frydalen LVO - Sør-Fron - Hansbu - motorferdsel - 2026 - snøskuter - Rønnaug Alice Morken 2026/4611 13.04.2026 00:00:00
DS 49/2026 Delegert sak - dispensasjon - Hemmeldalen NR - Åmot - Øvre Hemmeldalen - 2026 - forlengelse av klopper - Erik Hartz 2026/4833 21.04.2026 00:00:00
DS 50/2026 Delegert sak - Hemmeldalen NR - Åmot - Jøssingbu - motorferdsel - 2027 - 2030 - snøskuter - Jan Smith 2026/5135 30.04.2026 00:00:00
DS 51/2026 Delegert sak - Hemmeldalen NR - Åmot - Nedre Hemmeldalen - Nordvi seter - motorferdsel - 2027 - snøskuter - Hans Næss Oistad 2026/5190 30.04.2026 00:00:00